הארץ

1.65 ש"ח יום ו' כ"א בחשון תשמ"ח, 13 בנובמבר 1987 VOL.68/20833 NOVEMBER 13 1987

חליצת הפקק

מלם מדברים על הפקק הסותם את גושדן. הגיע הזמן לעשות.

במוסף המיוחד: איסור כניסת משאיות לת"א בשעות העומס, כוונון הרמזורים בהתאמה לעומס התנועה, שינוי שעות עבודת משרדים ממשלתיים ועירוניים.

במוסף הבינוני: סיום העבודה על גשר ההלכה, הקמת מחלפים בצמתים המרכזיים שמסביב ל־ת"א. התחלת פרויקט רכבת הפרברים.

במוסף הארוך: שרים ובכירים אחרים, הדואגים לצרכים החיוניים האמיתיים של מאות אלפי ישראלים, האינם מפנים כספי ציבור לקיבוצים, למד שבים, למוזיאון הארץ, להפועל ת"א, לבני עקיבא ולמי לא

שינוי

ביקורת על מינוי איש שב"כ לצוות חקירת מות העציר

גורם משפטי בכיר: אני מקווה שפרשת גינוסר בוועדת זורע לא תחזור ● 3 עצירים מכלא פארעה עותרים לבג"ץ על עינויים

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

גורמים משפטיים בכירים הביעו אמש מורת רוח ופליאה על כך שהיועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש הכליל איש מטעם השב"כ בצוות שנתבקש לחקור את נסיבות מותו של עוואד חמדה. גורם משפטי בכיר אמר אמש: "ההחלטה הזו מעוררת תמיהות, משום שבפרשת אוטובוס 300 הוכח מעל לכל ספק שאיש השב"כ יוסי גינוסר, שמונה כחבר בוועדת זורע שחקרה את נסיבות מותם של

(סוף בעמוד 6)

הפרות הסדר ברצועת עזה נמשכות; חייל ומורה מקומי נפצעו

שוחררו 4 החשודים בהריגת הילדה ברצועה; "החשדות קלושים ביותר"

תושבי גוש קטיף קיבלו את החלטת בית המשפט בשירה ובריקודים ● אלוף מרדכי: במקרים קריטיים מותר להשתמש בנשק ● המינהל האזרחי מגיש סיוע לנערה שנפצעה שלשום קשה

אנשי גוש קטיף יוצאים בריקוד עם ארבעת החשודים לאחר שחרורם. (צילום: הרצל יוסף — ברק, "חדשות")

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

אלוף פיקוד הדרום אמר אתמול בשיחת טלפון לראש המועצה האזורית חוף עזה, ראובן רוזנבלט, כי רק בשעת סכנת חיים מותר למתיישבים בגוש קטיף להשתמש בנשק להגנה עצמית.

רוזנבלט אמר אתמול ל"הארץ", כי תושבי גוש קטיף לא יוותרו את נשקם. הוא קרא לשלטונות לפעול נגד מיידי אבנים ותוסמי כבישים שהם, לדבריו, הגורם המרכזי לכל התקריות ברצועה. אתמול נמשכו הפרות הסדר בר־צועה. חייל צה"ל בשרות מילואים נפצע קל מיידי אבנים של צעירים בהפגנה ליד בית הספר פלוג'ה שבין ג'באליה לעזה. צעירים שנבגנו

(סוף בעמוד 6)

צמצום בגרעון בסחר של ארה"ב שיפר האווירה; דאו ג'ונס עלה ב־61 נק'

שער הדולר עולה מאז יום ג' בעקבות הצהרתו הברורה של רייגן ● עליות בבורסות בעולם

מאת שלמה שמיר, סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). נתונים שפורסמו אתמול והראו על שיפור בגרעון סחר החוץ של ארה"ב עודדו את מצב הרוח בשוק המניות בניו־יורק — דבר שהתבטא בכל ביקושים גדול ובעליה מרשימה בשערים. מדד דאו־ג'ונס עלה ב־61 נקודות המדד הכללי עלה ל־1960. מספר המניות שהוחלפו ידיים הגיע ל־205 מיליון ומחירי מרבית המניות המובילות עלו.

משקיפים אמרו, כי אתמול היה היום הראשון מאז ה־19 באוקטובר ששיפור משמעותי בכלכלה, כפי שנראה בהקטנת גרעון סחר החוץ, היה הגורם לעליית שערי המניות ולאווירה המשופרת ששררה בבורסה.

אתמול גם היה היום הראשון שהבורסה חזרה לפעול בשעותיה הרגילות ונסגרה ב־4 אחר הצהריים לפי שעון ניו־יורק, לאחר המפולת של "יום שני השחור" קוצצו שעות המסחר. היו פרשנים שהזהירו אתמול, כי עדיין מוקדם להעריך את העליה המרשימה של יום אתמול כסימן של התאוששות קבועה ויציבות.

עלייה לדולר

ניו־יורק (עי"ד). הדולר "נסק" אתמול בשני פניגים והגיע לשער של 1.6970 מארק ו־136.65 ין (לעומת 134.85 ין בנעילה ביום ג') ואחר מכן נסוג במעט.

גם בבורסה של לונדון עלו מחירי המניות לאחר שמיעת הבשורה של 1,700 נקודות במדד של "פייננשל טיימס", כלומר עלייה של 4.5 אחוז לעומת הנעילה ביום הקודם.

בבורסה הגדולה של טוקיו וכן בפרנקפורט הופסק המסחר לפני שהגיעו הידיעות מארה"ב, אך עם זאת נרשמה בשתי הבורסות התאוששות. מדד "ניקיי" נעל בטוקיו

(סוף בעמוד 6)

שוק ההון

השקל פוחת ב־0.6%

מאת יהודה שרוני

בנק ישראל פיחת את שער השקל לעומת הדולר בשיעור גבוה יחסית של 0.6 אחוז. פיחות השקל נעשה נוכח התחזקות הדולר בשווקי העולם. משקלו של הדולר בסל המטבעות, הביא לפיחות סימלי של השקל לעומת לסל המטבעות. בזולת המיסוי על רווחי הון בבורסה פתחה אתמול, ובשוק המניות עלו השערים בכל ענפי המסחר. בשוק אגרות החוב נסו השערים לרדת.

בנק ישראל גייס 75 מיליון שקל, בשלוש סדרות אג"ח. בעיית הנזילות בבנקים עדיין לא נפתרה, הולך מתבנקים שילמו ריבית של 21 אחוז, על פקדונות ג'מבו. בנק ישראל יציע לבנקים ביום א' לקנות 500 מיליון שקל במכרז, שנועד להקל את קשיי הנזילות שלהם. עיתוי המכרז נקבע בהתאם להערכה כי הבנקים יעבירו ביום א' (שהוא יום פירסום המדד) את הניכויים של מס ההכנסה הביטוח הלאומי המע"מ, עובדה שעלולה להחריף את בעיית גרעונות הנזילות.

בעיצומה של שביתת העתונאים הושגה הסכמה עם הסתדרות ההנדסאים וועד הטכנאים

הסכם עם הטכנאים: כשתחודש העבודה בטלוויזיה — היא תוכל לשדר עד 1

על פי ההסכם יתאפשר סיקור חי של אירועי ספורט, חדשות וארועים גם אחרי השעה 5 אחה"צ

מאת לילי גלילי

בעיצומה של שביתת העתונאים ברשות השידור, נחתם אתמול הסכם בין הנהלת רשות השידור להסתדרות ההנדסאים וועד הטכנאים. ההסכם יאפשר את הפעלת הטלוויזיה עד 1 בלילה והפעלת ניידות השידור המשכנות מזה שנה — לכשתחודש העבודה בטלוויזיה.

ההסכם החדש יאפשר איפוא, בבוא הזמן, סיקור חי של אירועי ספורט, חדשות ומעמדים ממלכתיים שסיקורם נמנע עד כה, אם התרחשו אחרי השעה 5 אחה"צ. במסגרת ההסכם ולאחר משא ומתן שנמשך שבעה חודשים, יקבלו הטכנאים תוספת של 6 אחוז מאפריל 86'. להסכם אין קשר לשביתה הנמשכת של העתונאים, אך כמה ממרכיביו תואמים את תוכנית ההתייעלות שהציע פורת כחלק מן ההסכם עם העיתונאים. במובן זה עשוי ההסכם עם הטכנאים לזרז את המו"מ עם העיתונאים.

פגישה עם המנכ"ל

דובר מטה השביתה צבי גורן, בירך אמש על ההסכם עם הטכנאים אך הביע תמיהה, איך אפשר יהיה להאריך את השידורים לאור הכוונה לפטר 320 עובדים.

הבוקר תיפגש הנהלה עם המנכ"ל על השכר באוצר ותשמע ממנו תשובות להצעות לפתרון הסכסוך שהובאו לפניו אתמול.

ערפאת: פתחתי פרק חדש עם חוסיין; ירדן: זה מוגזם

מקור ירדני: הסיכויים ליוזמה משותפת אש"ף־ירדן כרגע הינם "אחד לאלף" ● סוריה תקבל 2.5 מיליארד דולר בתמורה לפיוס עם עיראק ● עתוני סוריה השמיטו מהודעת הפיסגה ביטויים חמורים כלפי טהראן ● איראן: בפיסגה שכחו כי ישראל היא האויב העיקרי

רבת־עמון (ע"ד). ראש אש"ף, יאסר ערפאת, אמר ברבת עמון, כי השיחה שניהל אתמול עם המלך חוסיין פתחה פרק חדש ביחסים בין אש"ף וירדן.

"שוחחנו בכנות ובאווירה חיובית, וניתן אף להגדיר את השיחה כחמה וכשיחת אחים", אמר ערפאת לעתונאים.

ערפאת חזר והדגיש כי: "נפתח פרק חדש בין אש"ף ובין ממשלת ירדן למען תיאום חדש, וכדי להביא לפתרון צודק וכולל, לא רק למען העם הפלשתינאי, כי אם גם למען העמים הירדני והפלשתינאי".

סוכנות הידיעות הירדנית ה־רשמית "פטרה" מסרה, כי המלך חוסיין וערפאת דנו ב"היבטים של העניין הפלשתינאי, התפת־חויותיו הבינלאומיות, והצרכים לעבודה משותפת בנושא זה". ואילו מקור מדיני ירדני, שביקש לשמור על עילום שמו, דחה את דברי ערפאת כמוגזמים ואמר כי הסיכויים ליוזמה משותפת של אש"ף וירדן ברגע זה הינם "אחד לאלף". הוא הוסיף: "נכשלנו עם ההנהגה הזאת (של אש"ף) בעבר. לא הגענו לשום מקום בפעם האחרונה — אף כי הגענו בכך — בגלל התנהגותם המבישה".

לרגל ועידת הפיסגה הערבית

(סוף בעמוד 6)

הנשיא מובארק מקדם בחיבוק את שר החוץ של איחוד האמירויות הערביות, שהודיעה את יחסיה עם מצרים לאחר שמונה שנות ניתוק. מובארק אמר לעתונאים כי ארבע מדינות נוספות עומדות לחדש את יחסיהן עם מצרים. (תצלום איפי)

ארה"ב: החלטות הפסגה אינן מזיזות את תהליך השלום

עם זאת, צויין עידוד מהצטרפותה של סוריה להחלטות בנושא מו"מ השלום ● ההצעה לחסות סובייטית־אמריקאית טרם נדונה עם מוסקווה ● ביילין חושש: רעיון הוועידה עלול להשכח

מאת צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). מקורות במחלקת המדינה בוואשינגטון אמרו אתמול כי החלטות ועידת הפסגה הערבית הנוגעות לתהליך השלום אין כל חידוש ולפיכך אין הן מהוות "קרש קפיצה" להמשך תהליך השלום, אולם ניתן לראות בהן תמיכה בעמדתו של חוסיין במיוחד לאור העובדה שנשיא סוריה האסד אשר הצטרף להחלטות אלה.

(סוף בעמוד 2)

הרצוג: קשרתי קשר אמיץ עם רייגן; הופתעתי כמה הוא מתמצא בענינים

החלק הרשמי של השיחה התנהל תוך כדי כך שרייגן מעיין בכרטיסיות ומקריא מהן; בחלק השני אף הוחלפו בדיחות ● הרצוג: אני גא על כך שמדינת ישראל הצליחה לפתור את בעיית השב"כ כפי שפתרה; במתן החנינות הצלחתי את שירות הביטחון ● הנשיא הגיע לניו יורק

מאת צבי בראל ושלמה שמיר, סופרי "הארץ"

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הנשיא הרצוג הביע אתמול התפעלות מהתמצאותו של הנשיא רייגן בעניני ועידת הפסגה ברבת עמון, המפרץ הפרסי והנושאים ישראלים. בשיחה על כתבים סיפר, כי נוכח הדיווחים בעיתונות האמריקאית המתארים את רייגן כנשיא המנותק מן המציאות, התפעל לראות עד כמה רייגן "חי" את הנושאים. הרצוג סבור כי הצליח לקשור קשר אישי עם הנשיא ורעייתו ואף על פי שהחלק הרשמי של השיחה התנהל תוך כדי כך שרייגן מעיין בכרטיסיות ומקריא מהן, היה חלקה השני לא רשמי ואף הוחלפו בדיחות. לדברי אחד ממקורבי הרצוג הפליא הנשיא רייגן בידע מפלפל כלפי אחד ממנהיגי מדינות ערב.

הרצוג נפגש אתמול גם עם בעלי טורים בעיתונות האמריקאית ששאלו אותו ארוכות על תנינת אנשי

(סוף בעמוד 6)

בל"ל דחה בקשת פולין לאשראי במיליוני דולרים

הסיבה: וארשה טרם פרעה אשראי קודם

מאת אריה לביא סופר "הארץ" לענייני כלכלה

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). ממשלת פולין ביקשה הלוואה של מיליוני דולרים מבנק ישראלי. הבקשה הועברה לישראל דרך הבנק הפולני פיקאו, שמרכזו בצרפת.

הבקשה הוגשה לבנק לאומי בצרפת. מנהלי הבנק הפולני מוכנים לשלם ריבית גבוהה מהמקובל בצרפת בעד אשראי זה. בל"ל־צרפת העביר את הבקשה להנהלת בנק לאומי בארץ, והחלט לדחות אותה. ל"הארץ" נודע כי פולין כבר חייבת כספים לבנק לאומי בפאריס, עקב עסקאות מסחריות בין ישראל לפולין שמומנו באמצעות בנק זה. מאחר שהבנק הפולני עדיין לא כיסה את האשראי הקודם, הוחלט לדחות את הבקשה החדשה, אף שמנהלי הבנק הפולני אמרו כי מדובר באשראי מסוג אחר, בלא קשר עם האשראי שכבר קיבלו.

בגליון זה 32 עמודים
בצירוף 56 עמודי מוסף
העיתון מופיע
ב־3 חלקים

הבוקר הארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים
חלק א' 10—11
חלק ג' 1 — 12

עורך את העמוד: בועז שפירא

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:

מה יגיד המעורך לבוחרים — פולס

סודי ביותר — יואל מרקוס

כלכלה בסמלים — א. שוייצר

פחות הייסוף — אברהם טל

עמ' ב'2:

מקודות מדיניים — עקיבא אלדר

ביקור ממלכתי — צבי בראל

על שטחים ואנשים — אודי ניר

עמ' ב'3:

מהפך בכרך (ה') — רומן פריסטר

מות הזמיר — מרדכי ארציאלי

ישראלי, ערבי, דיפלומט מצליח — יואב קרני

ערביי ישראל דומים ליהודים — נילי מנדלר

עמ' ב'4:

גורבצ'וב, האיש על הטרפז — "ידי צייט"

איש חוק מטיל אימה — "שפיגל"

כל העולם הוא מולדתנו — "שפיגל"

עמ' ב'5:

כתב זר — תום שגב

כספת — נחמיה שטרסלר, יונתן שרמן, יהודה שרוני

עמ' ב'6־7:

תרבות וספרות

עמ' ב'8:

הטלוויזיה (החינוכית) והירדנית של השבוע — הדה בושס

המילה האחרונה בעיבוד תמלילים
WORDMILL 4.5
להזמנת דיסקט הדגמה
02-699311

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: היום יתרבו העננים ובלילה יתכן גשם בצפון. בשבת: מעונן חלקית, בבוקר יתכן גשם בצפון.

- ירושלים: 11—20.
- תל־אביב: 12—22.
- חיפה: 14—22.
- באר־שבע: 9—25.

הגולן 12—21, צפת 12—18, טבריה 15—25, שומרון 13—21, נתב"ג 11—23, אילת 16—28.

שערי הדולר

	שער הדולר	השנוי בש"ח
יציג	1.5699	+0.0091
נוסעים	1.8660	+0.0109
שחור	1.7300	—

שער הסל

יציג	1.6988	+0.0065

החשבון על חשבוננו!

כל הקניות שלך על חשבון ישראכרט

כל חודש יוחזר ל־27 לקוחות כל סכום הקניה החודשי!

החל ב־2 בדצמבר יועלה בגורל מידי יום מס' כרטיס ישראכרט. לבעל הכרטיס הזוכה יוחזר מלוא סכום הקניות שבו חשבונו חוייב ע"י ישראכרט, במועד החיוב האחרון החל מ־2 בדצמבר. החזר סכום הקניות יעשה באמצעות תוי קניה ישראכרט.

מספרי הזוכים יתפרסמו יום יום בעיתונות.

ההשתתפות במבצע, חלוקת הפרסים בהתאם לתקנון המבצע הנמצא במשרדי חברת ישראכרט. ההשתתפות במבצע אסורה על עובדי ישראכרט ומשרד הפרסום.

רשפסקי מרילין דובר

ישראכרט, ידידי

صكذا من الاصل

השיבושים בקופ"ח מחריפים: יושבתו בתי"ח ומרפאות; לא יבוצעו ניתוחים

הרופאים פרסמו רשימת העיצומים לשבוע הבא ● החליטו שלא להפעיל את האיום להשבית את כל בתי החולים עד לסיום הדיון המתנהל בוועדה המרכזת של ההסתדרות

מאת עדנה ארידור
כתבת "הארץ"

מזכירות הסתדרות רופאי בתי החולים של קופת חולים הכללית החליטה אתמול על שיבושים נוספים בבתי החולים השבוע הבא. במהלך השבוע השני לעיצומים יושבתו לחלופין עבודת חדרי הניתוח והמרפאות ותמשך השבתה למרוכז כל שלושה בתי חולים מדי יום.

● ביום ראשון הקרוב יושבתו בתי החולים "כרמל" בחיפה ו"סורוקה" בבאר־שבע.

● ביום שני יושבתו "מאיר" בכפר סבא, "העמק" בעפולה ו"שלוותה" בהוד השרון.

● ביום שלישי יושבתו בתי החולים "קפלן" ברחובות, "שלוה" בירושלים ו"בית לוינשטיין" ברעננה.

● ביום רביעי יושבתו בתי החולים "השרון" ו"גהה" בפתח־תקוה ו"הרצפלד" בגדרה.

● ביום חמישי יושבתו בית החולים "בילינסון" ובית רבקה בפתח תקוה ובפעם הראשונה את בית החולים "יוספטל" באילת.

בימי השביתה המתוכננים יעבדו בתי החולים במתכונת שבת.

במקביל יושבתו בימים ראשון ורביעי וחמישי כל מרפאות החוץ בכל בתי החולים. בימים שני ושלישי הוחלט לפתוח את מרפאות החוץ ובמקביל להשבית את חדרי הניתוח בכל בתי החולים של הקופה. בשל כך עלולים להדחות מאות ניתוחים אלקטיביים. ההחלטה להפעיל במשך יומיים את מרפאות החוץ נובעת מלחץ מצד חולים על הרופאים.

היום תהיה הפעילות בבתי החולים כסדרה.

בהסתדרות עדיין דנים

מזכירות הסתדרות הרופאים החליטה שלא להפעיל את האיום להשבית את כל בתי החולים כל עוד הוועדה המרכזת של ההסתדרות לא סיימה את הדיון בתפקוד קופת חולים. הם חוששים, כי הורעת הצעדים עלולה לפגוע בתמיכה שהם מנסים לגייס מחברי הוועדה המרכזת במאבקם להפעלת משמרת שניה בחדרי הניתוח ובמרפאות החוץ. הם חזרו והאשימו את הנהלת הקופה בהתכחשותה מהסכם שהושג. יו"ר מרכז קופת חולים פרופ' חיים דורון דחה טענה זו והודיע, כי במו"מ עם הרופאים נשארו נושאים שטרם באו על פתרונם.

על פי סקר ראשוני שערך משרד הבריאות עולה, כי חדרי הניתוח מנוצלים בחלק מבתי החולים רק עד 60% מהכושר שלהם (40% בדרום ו־60% במרכז). לכן קובע מנכ"ל משרד הבריאות, כי לפני שמדברים על משמרת שניה כפי שדורשים רופאי בתי החולים של הקופה, צריך לפעול לניצול חדרי הניתוח במשמרת ראשונה במלוא הכושר והתפוקה. הוא הציע לרופאי הקופה להגיע להסכם מוגבל עם הקופה כדי שאפשר יהיה לבצע מבצעי ניתוחים, שבהם התורים ארוכים במיוחד, כמו שברים, קטרקטה ופרוסטטה, וזאת כדי למנוע מהחולים נזק נוסף. הוא קרא לרופאים לחזור לעבודה ולתת פסק זמן כדי להביא לשינוי אמות המידה של קביעת מחירי ניתוח במערכת.

יו"ר ארגון עובדי קופת חולים, חיים ברנס, שלח אתמול מברק למזכיר ההסתדרות ישראל קיסר בו הוא דורש לדחות את הדיון בהצעות שהוגשו לשיפור השרות בקופת חולים, הצעות שיש בהם שינוי תנאי עבודה, שהוגשו ללא סיכום מוקדם עם ארגון העובדים. הוא דורש לקיים דיון ממצה בנושא בהשתתפות נציגי העובדים.

בית מרקחת בקיאוסק?

ארגון העובדים מתנגד להצעות לפתוח בתי מרקחת ברשת הקיאוסק, מחשש שהדבר יזניק את בתי המרקחת במרפאות ויגרום לפיטורי עובדים. הם דורשים, כי ימונה נציג העובדים כסגן ליו"ר הקופה. הם מתנגדים גם להפעלת מכונים פרטיים בהם מועסקים עובדים לא מאורגנים בשרות קופת חולים. כל החלטה על שיפור זה או אחר אם לא תוסכם מראש עם ארגון העובדים לא תוכל לצאת אל הפועל, אמר ברנס.

הנשיא מניח זר על קברו של החייל האלמוני בבית הקברות הצבאי בארלינגטון (תצלום אי־פי)

ויצמן: תוצאה חיובית מהפסגה בארה"ב תביא בוודאי לתאוצה בתהליך השלום

השגריר בסיוני בכנס בבית ברל במלאות עשר שנים לביקורו של נשיא מצרים אנואר סאדאת בבית ברל: הדרך היחידה להביא לשלום כולל היא לפתור את הבעיה הפלשתינית

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

תוצאות חיוביות מפגישת הפסגה בחודש הבא בין הנשיא רייגן למזכ"ל ברית המועצות מיכאיל גורבצ'וב, יביאו בוודאי לתאוצה בתהליך השלום באיזור ואולי אף לפריצת דרך משמעותית. כך אמר השר ללא תיק עזר ויצמן, בכנס במלאות עשר שנים לביקורו של נשיא מצרים אנואר סאדאת בישראל, בבית ברל. שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני אמר באותו מעמד כי מצרים היא המדינה היחידה המסוגלת כיום לתרום להסכם שלום כולל באיזור.

דבריו של ויצמן בכינוס שבו השתתפו גם חברי הכנסת אבא אבן, אהרון הראל, ועבדול והאב דראושה, עמדו בסימן החזרה של מצרים לעולם הערבי בעקבות הפסגה ברבת עמון. ויצמן אמר "אנו זקוקים למצרים רוחנית יותר מאשר ארצות הברית כדי להידבר עם מדינות ערב".

השגריר בסיוני אמר שהדרך היחידה להביא לשלום כולל, היא לפתור את הבעיה הפלשתינית. רק מצרים יכולה לתרום להסכם כולל כי היא ביחסים טובים עם כל הצדדים המעורבים בתהליך השלום. "אני חושש שאם נפסיק את תהליך השלום ונחמיץ את ההזדמנות בהווה, לא נוכל להגיע להסכם שלום במזה"ת", הוסיף בסיוני.

תגובת מפלגת העבודה

צוות התגובות של מפלגת העבודה פרסם אמש הודעה בה נאמר כי מפלגת העבודה מברכת על ההחלטה של חידוש היחסים בין מדינות ערב למצרים. "החלטה זאת מעידה כי רעיון השלום הולך וקולט בעולם הערבי. מדיניות שמיר של שב ועל תעשה, סותרת את מה שקורה בעולם הערבי, ומפלגת העבודה פונה לשמיר לשקול מחדש את מדיניותו", נאמר בהודעה.

מדיניות הגירת הפלשתינאים שהחלה ב־67 חדלה במאי 70

התקפה של פלשתינאים שהתאכזבו מטיפול ממשלת ישראל על הקונסוליה בפרגוואי גרמה להפסקת הפעילות

מאת ראובן פדהצור
סופר הצבאי של "הארץ"

התקפה על הקונסוליה הישראלית באסונסיון, בירת פרגוואי, ב־4 במאי 1970, היא ששמה קץ למדיניות ממשלת ישראל לעידוד הגירת ערבים תושבי השטחים, שראשיתה זמן לא רב אחרי מלחמת ששת הימים.

את ההתקפה ביצעו תושבי מחנה פליטים בעזה, אשר היגרו לדרום אמריקה בסיוע ממשלת ישראל, אך התאכזבו מהטיפול לו זכו לאחר הגירתם, ומתנאי הקליטה שהוענקו להם.

הכוונה היתה לעודד בעיקר את הגירתם של תושבי מחנות הפליטים. אלה שעסקו בנושא לא התייחסו, באותה תקופה, לפעילותם כאל גירוש תושבים ממדינתם, אלא כצעד בדרך לפתרון בעייתם של הפליטים.

עיקר הפיתרון שהוצע לתושבי השטחים היה כספי. הכסף נועד לאפשר קליטה נוחה בארץ היעד. בנוסף לכך היו מקבלים גם דרכונים חדשים.

לאחדים מהמהגרים הוצעו גם קרקעות במדינות ערב, שנרכשו על ידי ישראל. קרקעות רבות נרכשו על ידי ישראלים בעיקר בלוב ובעיראק.

הדעות חלוקות באשר למידת ההצלחה של המדיניות הזו. ההערכות של מספר הערבים שהיגרו מהשטחים בעקבותיה נעות מכמה אלפים לעשרות אלפים.

הכנס לתקשורת יהודית החליט על הקמת איגוד לתקשורת יהודית

שרותי רשת הלוויינים של המחלקה להסברה בהסתדרות הציונית יחלו לספק שרותיהם בצורה סדירה לאמצעי תקשורת יהודיים בעולם

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

הכנס הבין־לאומי השני לתקשורת יהודית ננעל אתמול בירושלים בהחלטה על הקמת איגוד בין־לאומי לתקשורת יהודית. מקימי האיגוד העתונאים היהודים, שהשתתפו בכנס, פרסמו הודעה המביעה תקוה, כי יועמק שיתוף הפעולה בין העתונאים היהודים בגולה.

ליושב ראש האיגוד נבחר רוברט כהן, נשיא איגוד העיתונות האמריקאי והעורך הראשי של "סנט־לואיס ג'ואיש לייט" ולמזכ"ל מונה אשר וייל איש המחלקה להסברה בהסתדרות הציונית העולמית.

ראש מחלקת ההסברה בהסתדרות הציונית עוזי נרקיס הגיב בחריפות על דברי העיתונאי הסובייטי ויקטור לואיס שהוזמן לכנס, אשר העיר אתמול, כי הוא מקווה שכלבה של איזה נודל יקבל בישראל אוכל טוב יותר. "לואיס הצהיר כאן כבר כמה הצהרות. קודם כל הוא ברח מן הקור במוסקווה אל החורף הישראלי החם ואח"כ הוא מצא לנכון להעיר הערה מכפישה בנושא איזה נודל. יש בארצנו שמש, יש מספיק אוכל ואיננו זקוקים להכרזות מסוג זה של ויקטור לואיס".

אתמול נמסר במהלך הכנס כי שרותי רשת הלוויינים היהודית של המחלקה להסברה בהסתדרות הציונית שעברו תקופת הרצה של כמה חודשים, יחלו לספק את שרותיהם בצורה סדירה לאמצעי התקשורת היהודיים בעולם. אבי ארמוזה, איש המחלקה להסברה, המשמש כמנהל רשת הלוויינים היהודית מסר, כי הרשת הוקמה בעקבות פניותיהם של נציגי התקשורת היהודיים בעולם אל המחלקה להסברה. ארמוזה מסר, שהלוויין יאפשר שידור מגזינים שבועיים לרשתות טלוויזיה יהודיות בכבלים, ובכך ישודר מידע עדכני ואמין אל ישראל ללא כל תיווכי ביניים.

במהלך הכנס אתמול עורר עניין מיוחד הרב דוד הרטמן בדברים שנשא לפני העיתונאים. הרטמן, העומד בראש מכון מחקר ומוסדות חינוך בירושלים, אמר, כי חברי הכנסת ושרי ישראל אינם זכאים לקבוע מיהו יהודי.

רבין נועד עם הרבנים הראשיים — אך לא נקבע מחליף לרב הצבאי

מאת ראובן פדהצור
סופר הצבאי של "הארץ"

גם לאחר פגישתם של שר הבטחון, יצחק רבין, ושני הרבנים הראשיים, שנערכה לפני כמה ימים בהיכל שלמה בירושלים, לא נקבע מועמד להחלפת הרב הצבאי הראשי. האלוף גד נבון הוא ותיק האלופים בצה"ל, וכשמש בתפקיד הרב הצבאי הראשי כבר כעשר שנים. לאחרונה החלו דיונים על החלפתו, אך עד מהרה התברר כי קיים קושי במציאת מועמד שיזכה לתמיכת כל הגורמים המעורבים בנושא.

ככל הידוע פועלים גורמים במערכת הפוליטית בנסיון להשפיע על מינוי הרב הצבאי הבא. כך הוצעה מועמדותו של רב המקורב לח"כ דרוקמן והועלתה האפשרות שימונה לתפקיד ח"כ. הרב מנחם הכהן. מועמדות זו ירדה כנראה מהפרק בשל החשש מתגובות שליליות על מינוי חבר כנסת לתפקיד צבאי. הנסיונות להצביע על מועמד מקרב הרבנים הצבאיים נתקל בקשיים.

מחפשים תפקיד לנבון

מלבד הבעיה הכרוכה במציאת מועמד המקובל גם בצה"ל, גם על הממסד הדתי וגם על המפלגות הדתיות המגלות מעורבות רבה בנושא, התעוררה בעיה נוספת, הכרוכה במציאת תפקיד חדש לרב נבון מחוץ לצה"ל. הרב נבון הביע את רצונו להתמנות לדיין בבית הדין הרבני. אך הרבנים הראשיים הבהירו בשיחות סגורות, כי אינם מוכנים לתמוך במינוי זה.

ראיתי שמעתי

בעבודה כועסים על גדעון פת

שרים במפלגת העבודה זועמים על שר המדע, גדעון פת, שחזר לדבריהם על מעשהו של חברו למפלגה, משה ארנס, ויצא לארה"ב בתואנת שוא. השבוע התקיימה הצבעה טלפונית לאישור נסיעתו של פת לארה"ב מטעם ארגון הבונדס, ושרי העבודה טוענים כי מתברר שפת עושה בארה"ב נפשות למועמדותו ליו"ר ההנהלה הציונית.

שר גדעון פת: בנעלי ארנס

כזכור, אישרו בשעתם השרים את נסיעתו של ארנס לארה"ב בענייני הבונדס והתברר כי למעשה הוא יצא לשם על מנת לפגוש את שר החוץ, ג'ורג' שולץ ולשכנעו לבטל את ביקורו הצפוי בארץ לצורך קידום נושא הוועידה הבינלאומית.

א. לם

שמיר ינסה לקרב בין היהודים בארה"ב

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, יוסי בן אהרון, שלח השבוע מברק נזיפה לקונסול הכללי של ישראל בניו יורק, משה יגר, בגלל עיכוב בארגונה של פגישה שביקש ראש הממשלה לארגן לו עם אחד מארגוני הרבנים בניו יורק. בן אהרון דרש מהקונסול הכללי ומסגנו, לפעול במרץ לקיומה של הפגישה. יצחק שמיר מבקש לנצל את ביקורו בארה"ב בשבוע הבא לנסיון לגשר על פני המחלוקת בין הזרמים היהודיים שם בנושא "מיהו יהודי".

א. לם

פרס ירושלים לשילה

פרס ירושלים לארכיאולוגיה הוענק לפרופ' יגאל שילה בטקס מיוחד שנערך מיד עם שובו מארה"ב. ראש העירייה, טדי קולק, ציין שהפרס הוא אות הוקרה על תרומתו החשובה של שילה לקידום המחקר הארכיאולוגי בארץ ובמיוחד על חשיפתו את עיר דוד על 25 שכבותיה. בטקס נכחו חברי ועדת השופטים, הפרופסורים — שהיו גם מוריו — בנימין מזר והנחמן אביגד ומחליפו של שילה באוניברסיטה העברית פרופ' אברהם נגב. תמר שילה הודתה למעניקי הפרס בשם בעלה.

יהודה אריאל

שריר נטע עץ — בהייד־פארק

שר התיירות, אברהם שריר, סיים אתמול ביקור ממלכתי בן שבוע ימים בבריטניה — בנטיעת עץ אגוז ב"הייד פארק" של לונדון. הנטיעה הוגדרה כ"אקט סמלי נוכח הנזק שגרמה סופת ההוריקן שהשתוללה לאחרונה בבריטניה". יו"ר רשות הפארקים אמר כי 700 עצים עתיקים נעקרו בסופה. הוא הביע תקוה באוזני שר התיירות של בריטניה, ג'ון לי, שנכח בטקס, כי נטיעת העץ הראשון תהווה דוגמה למעשים דומים של אורחים רשמיים מחו"ל.

זוהר בלומנקרנץ

חידוש מאגם: ארון קודש שקוף

מי היה הישראלי הראשון שביקר בבית הכנסת שתכנן המהנדס יונתן קולג' בניו יורק, בו עיצב יעקב אגם ארון קודש ופרוכת? — היה זה ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, שהפריך בכך את השמועות בדבר חתול שחור שעבר בינו לבין האמן בעקבות פרשת "להבות הזכרון" ברחבת הכותל המערבי.

הנהלת המהנדס יונתן קולג', שהיתה על הביקור, מסרה כי טדי קולק הביע התפעלות מארון הקודש השקוף שעוצב בפריזמות, כך שספרי התורה נראים כקורנים ברוב קדושה.

היועצת החדשה־ישנה נכנסה לתפקידה

בפגישה עם היועצת החדשה־ישנה של ראש הממשלה למעמד האשה, עו"ד אסתר שמעה, אמר ראש הממשלה, יצחק שמיר, כי "יש שטחים רבים בהם האשה יכולה לתרום יותר מהגבר. יש לפעול למניעת קיפוחה ולראות באיזו מידה נשים יכולות לתרום יותר ויותר לחברה". הוא הזכיר כי לא מכבר ביקרה אצלו משלחת של נשים עגונות, הוא רואה בכך טרגדיה ויש למצוא דרכים להקל על אותן נשים.

אסתר שמעה שמשה כבר באותו תפקיד בשנים 83־84, והיתה גם נציגת נשים במוסדות האו"ם בווינה. א. לם

מורי קופלר למכון ויצמן

ארוחת ערב חגיגית התקיימה שלשום לכבוד מושב מועצת המנהלים של מכון ויצמן בהשתתפות הלורד זיו מבריטניה. 600 שקל לזוג תרמו כ־400 מעשירי מדינת ישראל שהסבו לארוחת ערב חגיגית במלון דן תל אביב ושמעו, בין השאר, להרצאתו של שר הביטחון, יצחק רבין. הכסף נאסף למטרות ההוראה והמחקר של מכון ויצמן.

בארוחה, שנערכה ע"י אגודת ידידי המכון, הודיעו גם כוסית לכבודו של מורי קופלר, מעשירי קנדה, לרגל כניסתו לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של מכון ויצמן. הוא מחליף את הלורד זיו בתפקיד זה.

בעריכת עירית רוזנבלום

ואשינגטון: פיסגת ירדן

(סוף מעמוד 1)

הפקידים הוסיפו, כי לפי שעה אין רואים כיצד ניתן להפוך הולכות אלה להצעה קונקרטית בשל עמדתה של ישראל, אך גם משום שהסובייטים עדיין לא נתנו תשובות מפורשות לגבי עמדתם כלפי אש"ף, חידוש היחסים עם ישראל ומתן היתרי יציאה ליהודים.

בממשל מקווים כי ברית המועצות תעביר תשובותיה בנושאים אלה בשבוע הבא כאשר ייפגש תת שר החוץ מייקל ארמקוסט עם עמיתו הסובייטי ורונצוב בז'נבה. מכל מקום אין בכוונת הממשל להעלות בפגישה זו את ההצעה האחרונה על פיה תהליך חסות אמריקאית סובייטית את הוועידה הבין־לאומית. רעיון זה שהועלה בשיחות שולץ בישראל לא נדון כלל עם הסובייטים ונראה כי גם לא יעלה כהצעה מעשית.

ביילין בוואשינגטון

מנכ"ל משרד החוץ יוסי ביילין, שהגיע לוואשינגטון עם משלחת הנשיא הרצוג, התריע בפני פקידים אמריקאיים רמי דרג כולל בפני הנשיא כי על ארה"ב להמשיך ולפעול למען תהליך השלום, לשגר שליחים לאזור ולקדם את רעיון הוועידה. לדברי מקורות אמריקאיים חושש ביילין כי אם לא תושג התקדמות בוועידת הפסגה עלול הנושא כולו להשכח ולגרום לתוצאות הרות אסון.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ישעיהו יריב, מנהל גלריה גורדון בתל־אביב
על: ציור "פרחי האיריס" של ואן־גוך שנמכר ב־53 מליון דולר

הכל עניין של היצע וביקוש

האם יש הצדקה לשלם סכום דמיוני כזה עבור ציור של ואן גוך?

זה לא עניין של צדק, אלא של היצע וביקוש. כשציור מסויים מאד נדיר ומבוקש מוצע למכירה, מחירו באופן טבעי מרקיע שחקים. המחיר המשולם עבור תמונה במכירה פומבית הוא האובייקטיבי ביותר.

האמנם זהו הסכום הגבוה ביותר ששולם אי פעם עבור יצירת אמנות?

ללא ספק. למיטב זכרוני הסכום הגבוה ביותר עבור ציור שנרכש עד כה היה קרוב ל־40 מליון דולר ששילמה לפני ארבעה חודשים חברת ביטוח יפאנית עבור ציור אחר של ואן גוך "החמניות". החברה הזו עשתה פרסום רב לעיסקת הרכישה הזו שהוסיפה לה הרבה מאד מוניטין בינלאומיים.

שמו של רוכש "פרחי האיריס" לא פורסם. האם אתה מעריך שהמדובר באיש עסקים פרטי?

לא. אני מהמר על כך שציורו של ואן־גוך לא נרכש ע"י אדם פרטי, אלא ע"י חברה יפאנית גדולה, שתעשה מכך הון מסחרי.

האם ייתכן שמחירו של ציור זה של ואן־גוך עוד יאמיר ובעתיד מישהו ישלם עבורו סכום עוד יותר גבוה?

זה בהחלט אפשרי. בהסטוריה שלי כסוחר אמנות, הגעתי כמה פעמים למצבים שחשבתי שמחירה של תמונה מסויימת הגיע לשיא ובכל פעם התבדיתי מחדש.

מהו הסכום הגבוה ביותר ששולם בארץ עבור ציור?

זה היה 200 אלף דולר ששילמו רוכשי יצירתו של מרק שאגאל "פסטל קטן". כששמעתי היום ששילמו עבור "פרחי איריס" 53 מליון דולר כל־כך נדהמתי שהתקשיתי להבין מה קורה.

העובדה שתמונתו של ואן גוך שברה את כל השיאים, אינה מעידה בהכרח על כך שזה הציור הטוב ביותר בעולם.

בוודאי שלא. אני מכיר את התמונה הזו. זהו ציור טוב מאד שהוא טיפוסי ליצירותיו של ואן גוך, אבל אני משוכנע שאילו תמונות כמו המונה־ליזה או יצירות של לאונרדו־דה־וינצ'י או של מיכלאנג'לו, שנרכשו ע"י מוזיאונים, היו מוצעות למכירה פומבית, היו משלמים עבורן סכומים מדהימים עוד יותר.

עתון סובייטי: יימשכו המגעים בריה"מ ישראל

מוסקווה (עי"ב). עתון סובייטי כתב אתמול, כי המגעים בין נציגים סובייטיים וישראליים יימשכו, אך הם לא יהוו שלבים לקראת חידוש הקשרים הדיפלומטיים בין ברית המועצות וישראל, שנותקו לפני 20 שנה בעקבות מלחמת ששת הימים.

העתון "סובייטסקיה רוסיה" הדגיש, כי מגעים אלה חייבים להיות לפי אותה מתכונת כמו הפגישה בין שר החוץ הסובייטי אדוארד שוורדנאדזה לבין עמיתו שמעון פרס בסוף ספטמבר בניו יורק. היתה זו הפגישה החמישית בין שרי החוץ של שתי המדינות מאז 1967, מועד הניתוק בין ברית המועצות וישראל.

הוא הוסיף כי המשך המגעים גם יהיה על פי המתכונת של הפגישות בין נציגים סובייטים וישראלים שהיו באפריל ברומא ובאוגוסט בבון.

העתון מזכיר, כי משלחת קונסולרית סובייטית "משלימה עתה את עבודתה בישראל". משלחת זו, שהגיעה לראשונה לתל־אביב ב־12 ביולי, באה כדי לבדוק את הרכוש הסובייטי שנרכש על ידי רוסיה לפני 1917, ולפתור את הבעיות הקשורות בשהותם של אזרחים סובייטים בישראל. העתון הדגיש, כי משימה זו אינה "שלב" לקראת חידוש הקשרים הדיפלומטיים בין שתי המדינות.

עוד כתב כי העמדה המסורתית של הקרמלין היא כי חידוש הקשרים יכול להתבצע רק במסגרת הסדר במזרח התיכון "על בסיס התקדמות ממשית לקראת זימון ועידה בינלאומית".

צדיקים מלאכתם מוצנעת

מחמוד דרוויש

כן, מחמוד דרוויש, לעתים תכופות
אני נזכר במראה פניך המרדני
לא פעם ראיתי אותו בבואי לבקרך בחיפה
השנים היו קשות מנשוא הן נשאו עימן
את תוצאות מלחמת יוני 67,
שחנקו את מידות עמי והפכו אותו לכובש
מנודה ממשפחות העמים.
אז מחמוד, אתה והחברה, הייתם מרותקים בצווי ריתוק מנהליים
ואת זעמך על כך חשתי.
כמי שהשתיקה היתה ממנו והלאה יזמתי עם
עמוס קינן את מפגשי הסופרים היהודים והערבים
שבאו למחות נגד הצווים המגבילים והצנזורה
הם נערכו (בחלק מהם אתה הופעת)
בחיפה תל אביב ונצרת שלושה מפגשים לוחמים
ומרשימים שהקנו לחירות המחשבה נצחון
(בעקבותיהם נוצר הדיאלוג הישראלי פלסטיני).
שלום מחמוד ידידי,
בתקווה לראותך בארצי ארצך עם מלוא הזכויות.

השנה יצויינו 100 שנים להולדת עגנון

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הודיע כי מרכז ההסברה, בשיתוף עם בית עגנון בירושלים, מכין תכנית אירועים מיוחדת לציון מלאת 100 שנים להולדתו של הסופר ש"י עגנון.

בהצעת התכנית, שנידונה בוועדת השרים לסמלים וטקסים בראשות השר נבון, נאמר כי המורים בביה"ס היסודיים והעל־יסודיים יתבקשו ללמד השנה באופן מוגבר את יצירות עגנון. כן יתקיימו חידונים לתלמידים על ספריו וייערכו תערוכות של ציורי ילדים בהשראת סיפוריו.

מרכז ההסברה ובית עגנון יעודדו הצגות של סיפורי עגנון, יגבירו את הסיורים בבית עגנון בשכונת תלפיות שבירושלים, יארגנו כנסים של חוקרים המתמחים ביצירת עגנון ויקיימו ערבי עיון על יצירתו ברחבי הארץ.

הפילהרמונית — באושוויץ

אזלו הכרטיסים לקונצרט גאלה בוורשה בשבת

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). לאחר קונצרט בעיר קראקוב יבקרו היום חברי התזמורת הפילהרמונית הישראלית במחנה ההשמדה אושוויץ. אל חברי התזמורת מתלווה שגריר ישראל בוורשה מרדכי פלצור. התזמורת תצא בו ביום לוורשה ותקיים ביום שבת את הקונצרט האחרון בפולין — קונצרט "גאלה" בהשתתפות הכנר יצחק פרלמן. השגריר אמר, כי לא ידוע לו מי מבין חברי ממשלת פולין יבוא לקונצרט או לקבלת הפנים שתערך ב"פואייה" של ה"גראנד תיאטר" בתום הקונצרט.

בנציגות ישראל בוורשה עומדים בלחץ כבד של אנשים שביקשו "פרוטקציה" להשגת כרטיסים. כל הכרטיסים לקונצרטים אזלו.

יוקם פרוייקט מגורים חדש לאנשי קבע

מאת ראובן פדהצור
סופר הצבאי של "הארץ"

בצה"ל ובמערכת הבטחון מתוכנן פרוייקט מגורים חדש לאנשי צבא הקבע.

פרוייקט זה יהווה המשך לפרוייקטים קודמים, שזכו להצלחה רבה, דוגמת השכונות בנווה רום, ביבנה ובמודיעין.

הפרוייקט יוקם באיזור העיירה ראש העין, שליד פתח תקוה.

ההחלטה על המיקום נובעת מהתפיסה הגורסת, כי יש להקים את השכונות של אנשי הקבע בקירבה לישובים קיימים.

הבהרה

כתבה על מרכז הרפואי הרצליה "רפואה פרטית חמישה כוכבים" המופיעה במדור הפרסומי במוסף שבת 13.11.87 הינה כתבת מערכת ואיננה כתבה פרסומית

מחלקת מודעות

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מקסימום		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	10	11	מ"ח	8	12
אתונה	12	17	גשום	16	19
בוקרשט	—	—	גשום	6	8
בריסל	5	10	גשום	9	12
וינה	—	—	גשום	7	11
ז'נבה	5	14	גשום	5	11
לונדון	7	11	גשום	6	11
ליסבון	12	17	מ"ח	11	17
מדריד	7	18	בהיר	6	17
ניו־יורק	−1	−0	שלג	−6	−2
פאריס	11	12	גשום	6	11
פרנקפורט	8	11	גשום	7	10
ציריך	—	—	מ"ח	6	12
קהיר	12	24	בהיר	14	24
קופנהאגן	6	6	גשום	5	8
רומא	9	11	מ"ח	8	20
שטוקהולם	2	5	גשום	7	11

ELAL אל על

תרגומים?
עברית־צרפתית
טל. 052/575411

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

פני רידלביץ

לאחר מחלה ממושכת

ההלויה תצא היום, יום שישי, 13.11.87
בשעה 13.00 מהשער הראשי של בית הקברות בחולון

המתאבלים:
אחיה: צבי זידל
וכל בני המשפחה

המומים מהסתלקותה בטרם עת של יקירתנו

חיה (חיושה) רפופורט

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, כ"א חשון תשמ"ח 13/11/87 בשעה 12.00 בבית העלמין בחולון

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים מבית המנוחה בשעה 11.00 שד' בן־גוריון 92 תל־אביב.

נפגשים ליד השער החדש

האבלים:
בעלה — בוריס רפופורט
בנה וכלתה — בנימין ויונה רפופורט
בתה וחתנה — יהודית ואלון לב
ונכדיה

מסמך

זו הודעת הסיכום של הפיסגה הערבית ברבת־עמון

להלן הודעת הסיכום של ועידת הפסגה ברבת־עמון, כפי שהוקראה ע״י מזכ״ל הליגה הערבית:

בהיותם מודעים לאתגרי השלב הנוכחי ולסכנות הנובעות מהפירוד המפצל את משאבי האומה הערבית, העמידו מנהיגי ערב בראש עניינם את נושא הסולידאריות הערבית, ודנו בו על כל צדדיו. הם הדגישו את הצורך בחיזוקה והיו תמימי דעים כי זו הדרך היחידה להבטיח את כבוד האומה הערבית ולהדוף את הסכנות המאיימות עליה.

המנהיגים הסכימו פה אחד לגבור על חילוקי־הדיעות ולסלק את גורמי המחלוקת. הם שבו והדגישו את דבקותם בצורך לחזק את הסולידאריות האפרו־ערבית ואת גינוים לסחור ולאפליה הגזעית שמפעיל המשטר הגזעני בדרום־אפריקה ואת תמיכתם במאבק עמי דרום־אפריקה ונמיביה, תוך דבקות באמנת הליגה הערבית (לע״ר) בחוזה ההגנה המשותפת ובאמנת הסולידאריות הערבית.

מלחמת עיראק־איראן

תוך הדגשת ההחלטה הנחושה לשמור על הביטחון הלאומי של כלל הערבים ועל האדמה הערבית ותוך אווירה חרות רוח אחווה וידידות אשר שררה בפסגת רבת־עמון, עמד נושא מלחמת עיראק־איראן והמצב באזור המפרץ בראש סדר־היום של הוועידה.

המנהיגים הביעו את דאגתם מהמשך המלחמה ואת מורת־רוחם מהתעקשות המשטר האיראני להמשיך בה, ומהפרובוקציות האיומים בהם הוא נוקט כלפי מדינות. הוועידה גינתה את איראן על שהיא מחזיקה בחלק משטח עיראק ועל הכחבת בה היא נוקטת בקבלת החלטת מועה״ב 598 ודרשה ממנה לקבל החלטה זאת ולבצעה במלואה, על כל סעיפיה לפי סדרם.

הוועידה קראה לקהילה הבינ״ל לצאת באחריותה, לעשות מאמצים אפקטיביים ולנקוט בצעדים שיבטיחו את היענות המשטר האיראני לקריאות לשלום. הוועידה הכריזה על הסולידאריות שלה עם עיראק, והביעה הערכתה לה על שקיבלה את החלטת 598 ונענתה לכל יוזמות השלום.

הוועידה הדגישה את הסולידאריות שלה עם עיראק ואת תמיכתה בה בהגנתה על אדמתה ומימיה ועל זכויותיה הלגיטימיות.

המצב במפרץ, כווית וסעודיה

מנהיגי ערב דנו במצב במפרץ ובתוצאות החמורות של האיומים, הפרובוקציות והתקפות האיראניות.

הוועידה הכריזה על סולידאריות עם כווית בעמידתה למול תוקפנות המשטר האיראני, והדגישה כי היא מגנה את אירועי־הדמים הנפשעים שביצעו איראנים באזור הכעבה במכה.

הוועידה הדגישה את תמיכתה בכווית ובכל הצעדים בהם נקטה כדי להגן על אדמתה ומימיה ולהבטיח את שלומה, ביטחונה ויציבותה.

הוועידה הדגישה כי היא תסייע לכווית בעמידתה למול איומי המשטר האיראני והתקפותיו.

הוועידה הדגישה את הסולידאריות המלאה שלה עם סעודיה ואת תמיכתה המלאה בצעדים בהם היא נוקטת להבטחת אווירה מתאימה לקיום מצוות העליה לרגל בביטחון ובנינוחות, ולמניעת כל פגיעה בקדושת הכעבה ורגשות המוסלמים.

מנהיגי ערב הדגישו, כי הם דוחים כל מעשה הסותה במקומות הקדושים. הפוגע בביטחונם ובשלומם של העולים לרגל ובריבונותה של סעודיה.

הוועידה קראה למדינות ולממשלות האסלאם לאמץ עמדה זאת ולהתייצב נגד המעשים הנוגדים את דת האסלאם.

הסכסוך הישראלי־ערבי

הוועידה דנה בסכסוך הערבי־ישראלי בהתפתחויותיו בזירה הערבית והבינ״ל, ושבה והדגישה כי הבעיה הפלשתינית היא שורש הסכסוך וכי שלום במזה״ת לא יושג ללא החזרת כל השטחים הערבים הכבושים, ובראשם ירושלים, והחזרת הזכויות הלאומיות הבלתי־מעורערות של העם הפלשתיני ופתרון הבעיה הפלשתינית על כל צדדיה. הוועידה הדגישה כי חיזוק כושרם של הערבים ובניית כוחם העצמי וביסוס הסולידאריות שלהם ועמידתם המאוחדת, הם אלמנטים יסודיים בעמידה למול הסכנה הישראלית המאיימת על ביטחון הערבים כולם ומסכנת את קיומם ועתידם.

ועידה בינ״ל

במסגרת התמיכה בניסיונות ובמאמצים בדרכי־שלום להביא להשגת שלום צודק ובר־קיימא במזה״ת, במסגרת הלגיטימיות הבינ״ל והחלטות האו״ם, על בסיס החזרת כל האדמות הפלשתיניות הכבושות והחזרת הזכויות הלאומיות של העם הפלשתיני, תמכו מנהיגי ערב בכינוס ועידה לשלום בחסות האו״ם ובהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר, ובכללם אש״ף, שהוא הנציג הלגיטימי היחיד של העם הפלשתיני, כצד שווה ליתר הצדדים והחברות הקבועות במועה״ב — משום שהוועידה הבינ״ל היא האמצעי המתאים היחיד ליישוב הסכסוך הערבי־ישראלי ע״י הסדר שלום צודק וכולל.

מנהיגי ערב שיגרו ברכת הערכה וגאווה לעם הפלשתיני בשטחים הכבושים, העלו על נס את עמידתו האיתנה ובירכו על מאבקו ודבקותו באדמתו, תוך שהם חוזרים ומדגישים את התחייבותם לתמוך בו ולסייע לו.

לבנון

מנהיגי ערב דנו במשבר בלבנון ובהשלכותיו הנוראות לגבי העם הלבנוני האח, והדגישו את שקידתם על אחדותה הלאומית של לבנון, על ערביות אדמותיה ואחדותן ועל הסיוע לה להתגבר על המשבר בו היא נתונה, להחלים ולהשיב לעצמה את רבונותה.

טרור בינ״ל

מנהיגי ערב גינו את הטרור הבינ״ל על כל צורותיו ושיטותיו, יהא מקורו אשר יהא. הם הדגישו כי הם מאמינים בצדקת מאבקם של העמים להשגת עצמאות, ריבונות וחרות, ולהשבת זכויותיהם הלגיטימיות.

חידוש היחסים עם מצרים

בהאמינם כי ביטחונם הלאומי של הערבים יושג בשלמות רק ע״י סולידאריות מלאה שתקיף את כל רחבי המולדת הערבית ותאפשר גיוס משאבי האומה הערבית למען הגשמת המטרות הלאומיות, ועל יסוד היותם משוכנעים בדבר אחדות התקוות והראייה המשותפת לגבי הסכנות והתוקפנות המאיימות על הקיום הערבי ועתידו, החליטו מנהיגי ערב כי הקשרים הדיפלומטיים בין כל מדינה החברה בלע״ר לבין מצרים, הם עניין ריבוני. אשר כל מדינה תחליט עליו בהתאם לחוקתה ולחוקיה.

יחסי ערב־הוותיקן

הוועידה סקרה את הקשרים ההיסטוריים בין הנצרות לאסלאם, אשר באים לידי ביטוי בירושלים הקדושה — סמל השלום.

כן סקרו את מעשיה של ישראל ותפיסותיה המדיניות שלה, וקראו להגביר את הדיאלוג עם הוותיקן, על־מנת להשיג את תמיכתו, וקראו לחוסיין — ראש הוועידה — לערוך עימו מגעים בשם מנהיגי ערב.

זכו בפייס

בהגרלת רבפיס של מפעל הפיס מס. 46/87 שהתקיימה ביום 12/11/87 זכו הכרטיסים הבאים:

ב״דילה + ולבר״ זכה המספר 708561.

בסך ״10,000.00 ש״ח זכו המספרים: 017914; 231904; 234985; 325147; 425968; 729098; 782834; 805725.

בסך ״1,000.00 ש״ח המספרים:

008738	027664	031602
057005	070128	097253
126489	127116	139714
141302	159014	164305
189599	191942	200750
207870	244361	261349
287366	298750	310497
342892	375063	384367
395024	416185	435605
443482	460072	463667
465020	466734	468128
477727	478705	490647
490761	510666	515337
532712	538616	545322
566075	571090	584890
615909	627473	646478
660470	677650	696735
728891	729006	735568
759238	766720	784550
808755	830892	852490
854865	874283	877871

בסך ״200.00 ש״ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 2614; 2706; 4725; 6449.

בסך ״100.00 ש״ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 234; 544.

בסך ״25.00 ש״ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 145; 317; 584; 716.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 1; 6; 8. זכו בסך של 2.50 ש״ח.

במכירה פומבית של יצירות אמנות במנהטן

״פרחי האיריס״ של ואן גוך נמכרו ב־53.9 מיליון דולר

זהו המחיר הגבוה ביותר ששולם אי־פעם תמורת יצירת אמנות כל שהיא ● הסכום הכולל ששולם עבור 100 יצירות אמנות הגיע ל־110 מיליון ד׳

זוהי תמונת ה״איריסים״ של ואן־גוך שנמכרה בבית־הממכר סותבי בניו־יורק במחיר שיא ליצירת־אמנות: 53.9 מיליון דולר. (תצלום: אי־פי)

מאת שלמה שמיר
סופר ״הארץ״ בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל״הארץ״). הציור ״פרחי איריס״, מעשי ידיו של הצייר ואן־גוך נמכר במכירה פומבית במנהטן בסכום של 53.9 מיליון דולר. זה הסכום הגבוה ביותר ששולם אי־פעם תמורת יצירה אמנותית כל שהיא.

למעלה מ־2,000 סוחרי־אמנות ואספנים השתתפו במכירה הפומבית שנערכה באולם התצוגה של סותבי במנהטן. המחיר ההתחלתי של הציור היה 15 מיליון דולר, וערכו עלה בשיעור של מיליון דולר עם כל נקישת פטיש־העץ של עורך המכירה. שמו של רוכש הציור לא נמסר לפרסום.

ואן־גוך צייר את ״פרחי האיריס״ ב־1889, ולדברי מומחים התחיל לעבוד על ציור בתקופת התבודדותו בסנטוריום. הציור נרכש על־ידי איל־ההון הניו־יורקי, ג׳ון וויטני פייסון, בשנת 1947 במחיר 84 אלף דולר. בנו, שהוא סוחר־אמנות, החליט למכור את הציור.

במכירה הפומבית, שנערכה אמש בסותבי, הושגו שיאים נוספים למחירי ציורים של אמנים ידועים. והסכום הכללי שהושג בעבור 100 יצירות־אמנות הגיע ל־110 מיליון דולר — סכום כללי הגבוה ביותר שהושג במכירה פומבית עד כה. ציור של מונה, ״גן פרחים״, נמכר במחיר של 5.8 מיליון דולר.

אחד מסוחרי־האמנות הידועים בניו־יורק, סידני ג׳אניס, בן ה־91, אמר לאחר המכירה, כי לא האמין שיזכה להיות עד למחיר עצום כזה עבור ציור. ״אני מסופק אם קיים ציור נוסף בעולם שיימכר בעד סכום גבוה מזה.״

משפט דמיאניוק

ד״ר גץ פולצ׳ין, מומחה למשפט גרמני:

שטרייבל לא חשש ממשפט חוזר כאשר הכחיש חתימתו

מאת מרדכי בן טל
כתב ״הארץ״

(עז. עד־ההגנה, ד״ר גץ פולצ׳ין, מומחה למשפט גרמני, העיד אתמול במשפט דמיאניוק, כי למפקד מחנה טרווניקי, קארל שטרייבל, לא היה יסוד לחשוש מהעמדתו לדין חוזר, אפילו אם היה מודה שחתם על תעודת השירות של דמיאניוק בטרווניקי, על אף שבגרמניה אפשר להעמיד לדין אנשים שזוכו ואחר־כך הודו באותה עבירה.

עדותו של עד־ההגנה הגרמני נגעה לשתי עדויות מטעם התביעה, בקשר לחתימת שטרייבל, המופיעה על תעודת השירות (״דינסטאוסווייס״), שהוצגה לאיוואן דמיאניוק במחנה־האימונים של כוחות־העזר הגרמניים בטרווניקי, באזור לובלין בפולין בתקופת השמדה.

קארל שטרייבל, שהיה מפקד מחנה טרווניקי מ־1941 עד 1944, הועמד לדין בגרמניה לאחר המלחמה וזוכה, מכיוון שנתקבלה טענתו שהוא לא ידע כלל כי האנשים שעברו אימונים במחנה שבפיקודו, נשלחו להפעלת מכונות־השמדה בסביבה.

לאחר מכן, ב־1983, כאשר איוואן ג׳ון דמיאניוק הועמד לדין בארצות־הברית, תעודת טרווניקי הוצגה לפניו לראשונה. נשאל שטרייבל, שהיה כבר אז למעלה מ־80, אם הוא חתם על התעודה. שטרייבל השיב שהוא לא חתם על תעודה כזאת וכי החתימה שמופיעה שם אינה חתימתו.

במשפט דמיאניוק בירושלים עלתה הכחשתו זו של שטרייבל בעדויות של שני עדי־תביעה, התובעת הגרמנית הלגה גרביץ וההיסטוריון הלמוט שפלר. כאשר נשאלו השניים בעניין זה, הם אמרו כי ״מובן ששטרייבל כפר בחתימתו על תעודת השירות של דמיאניוק, מאחר שאילו הודה, אפשר היה להעמידו לדין חוזר, לפי סדר הדין הפלילי בגרמניה, למרות שזוכה קודם לכן מאשמת השתתפות במבצע השמדת יהודי אירופה.״ חידוש משפטו של נאשם שזוכה

הסניגור יורם שפטל ביקש אתמול, באמצעות מומחה המשפטים הגרמני פולצ׳ין, להוכיח טיעונם אלה של עדי־התביעה. הוא שאל את העד אם אמנם ״יש סעיף בחוקה הפלילי הגרמני, המאפשר להעמיד לדין אנשים שזוכו במשפט ואחר־כך הודו במעשה״.

העד השיב כי קיים סעיף 364 בדין הפלילי הגרמני, המאפשר חידוש הליכים משפטיים נגד נאשם שזוכה, אם הודה בפשע לאחר מכן. עם זאת, אמר העד, כי יש סייגים לסעיף זה, לפיהם חייבת הודאת הנאשם לשעבר לכלול את כל העובדות האובייקטיביות שהועלו במשפט הראשון. אם חסרה אפילו עובדה אחת, אין אפשרות להעמיד את הנאשם לשעבר לדין חוזר.

הסניגור: במחקר שעשית בעניין זה, כמה מקרים אתה מכיר בהם נפתחו הליכים כאלה בגרמניה מאז 1949 (השנה בה הוקמה הרפובליקה הפדראלית המערב־גרמנית)?

העד: בספרות המשפטית הגרמנית לא נמצאה אף הכרעת דין המסתמכת על סעיף זה.

שפטל: ובכן, לא היה מקרה אחד שעשו שימוש בסעיף זה?

העד: אמנם כך. בדקתי את העניין בצורה יסודית ומקיפה ולא מצאתי אפילו מקרה אחד של העמדה לדין חוזר של אדם שזוכה והודה בעבירה לאחר מכן.

הסניגור שאל את העד אם בהיסטוריה המשפטית הגרמנית שלפני הקמת הרפובליקה הפדראלית הגרמנית, היה מקרה של העמדה לדין של מי שזוכה ואחר־כך הודה באשמה.

כאן אמר העד, כי אמנם מצא מקרה אחד בלבד, בשנת 1921 בבוואריה. הוא סיפר כי המדובר במשפט הונאה שהיו מעורבים בו 4 אנשים, מהם שניים שהועמדו לדין. אחד מהם הודה לאחר מכן ומסר פרטים מלאים על פרשת ההונאה. בית־המשפט המקומי דחה את בקשת התביעה להעמיד אותו לדין מחדש, אך בית־המשפט העליון בבוואריה, בפניה התובע ערער התביעה, הורה בכל זאת להעמידו לדין חוזר.

הסניגור: אתה יודע אולי על מקרים נוספים בגרמניה?

העד השיב כי ידוע לו על מאמר בפירסומי ״משפטי״ משנת 1886 בעניין העמדה לדין חוזר של מאן־דהוא, אך אין ידועים לו פרטים אחרים על המקרה הזה.

דוגמה במקור לתאריך

לאחר שהסניגור הגיש את המסמכים הגרמניים לבית־המשפט, הוא הציג בפני העד את תעודת השירות של דמיאניוק ואמר לו: לטענת התביעה, חתם שטרייבל על תעודה זו לפני ה־17 ביולי 1942. (על התעודה עצמה לא מופיע תאריך הנפקתה. הקביעה שהתעודה הוצאה לפני יולי 1942 היא מכך שמופיעה חתימה שניה, של האופמסאר ארנסט טויפל, ומעליה דרגתו באותו זמן. ידוע כי ב־14 ביולי 1942 ביקר הימלר במחנה טרווניקי והעלה את טויפל בדרגה.) האם לפי אותו סעיף בחוק הגרמני, החתימה של שטרייבל על המסמך לפני יולי 1942 די היה בה כדי להעמידו לדין חוזר, על שבמארס 1943 נשלח בעל תעודה זו למחנה המוות בסוביבור (תאריך זה מופיע ליד המידע על ההצבה של דמיאניוק).

העד אמר, כי אפילו הודה שטרייבל שחתם על התעודה, הרי חתם עליה 9 חודשים לפני שדמיאניוק הוצב למחנה־ההשמדה. עוד טען, כי מאחר שיש הפרש בין זמן החתימה על התעודה לבין זמן הצבתו של דמיאניוק בסוביבור, לא נתמלאו התנאים להעמדתו של שטרייבל לדין חוזר, מה עוד שלא הודה שחתם על התעודה.

״אין טעם בחקירה נגדית״

השופט פנה אל התובע מיכאל שקד וביקש כי יפתח בחקירה נגדית. התובע הפתיע את בית־המשפט, את ההגנה ואת הנוכחים באולם, בהודיעו כי אין התביעה רואה כל טעם בחקירה נגדית של העד.

בית־המשפט הודיע כי הדיון יחודש ביום ב׳ הבא.

פרופ׳ אורי גניאל ממכון ויצמן למדע:

הוראת הפיסיקה בתיכון בארץ מעודכנת עד 1895

מאת נילי מנדלר
כותבת ״הארץ״ לענייני חינוך

הוראת הפיסיקה בבית־הספר התיכון בישראל ״נגמרת ב־1895״ ואינה משקפת את הפיסיקה של המאה ה־20. קיים מחסור חמור במורים להוראת המקצוע, ואלה המצויים במערכת, אינם מעודכנים בחידושים. ביקורת קשה זו השמיע אתמול הפרופסור לפיסיקה, אורי גניאל, ממכון ויצמן למדע ביום עיון על הוראת המדעים בתיכון לקראת שנת 2000, שנערך מטעם מוסד שמואל נאמן, בטכניון בחיפה.

פרופ׳ גניאל אמר כי הרמה הנמוכה של המקצוע נובעת בחלקה גם מכך שאין מקדישים לה את מספר השעות הראוי בחטיבות־הביניים. בעיה זו, ציין, אופיינית לא רק להוראת הפיסיקה, כי־אם להוראת המדעים בחטיבות־הביניים, בכלל, המסתכמת רק ב־10% מכלל מערכת השעות. בעוד בישראל מקדישים בחטיבות־הביניים 5 שעות שבועיות בלבד ללימודי פיסיקה וכימיה, באנגליה מקדישים להם 16 שעות שבועיות.

לדבריו, אף שהוכנה תוכנית־לימודים חדשה בפיסיקה ב־1960, ממשיכים ללמד בתיכון את התוכניות הישנות והחידושים מתבטאים בעיקר בהנחיות שונות של המפקח.

עם זאת ציין, כי למרות המצב הקשה של הוראת המקצוע, חלה עליה במספר הניגשים לבחינות בגרות בפיסיקה, הודות ״להתבונתם של התלמידים״, החשים כי מדובר בתחום שכדאי להם להתמחות בו.

גם שאר המרצים ביום העיון, מתחומי המתימטיקה, הביולוגיה והכימיה, התריעו נגד דרך היסורים שעוברים המבקשים להחדיר לתיכון תוכניות־לימודים חדשות בתחומי המדע. כולם ציינו שהבעיה החמורה ביותר מתמקדת במחסור במורים טובים, משום שסטודנטים הלומדים תחומים אלה מעדיפים לפנות לעיסוקים מכניסים יותר מהוראה.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

שרותי אחיות פרטיות וחובשים
כח אדם מקצועי ומנוסה של אחיות וסטודנטים לרפואה מכל הארץ
לשרות מהיר בכל הארץ
053-342676
Privat nurses service
24 שעות בכל הארץ
24 All over the country

בנק לאומי - רווח יומי

هكذا من الأصل

صورة عن الأصل

שערי המניות 12.11.87

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אגוד ש	23607		45	+60	+0.5	+30
הסכמות 0.1	1616		1964	+16	+1	+25
הסכמות א 0.5	1005		1226	+30	+3.1	+1190
כללי לא בהסדר	16400		115	+400	+2.5	+136
פ.י.ב.י. 0.5	8420		2171	+20	+0.2	+853

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	101860		351	-290	-0.5	-168
אידיבי ב 100.0	102950		17	+1000	+1	+16
אידיבי בב א	618000	שב				
אגוד 0.1	76350		133	+350	+0.5	+48
דיסקונט ב	130000		17	-1200	-0.9	-18
דיסקונט א	130200		28	-100	-0.1	-35
דיסקונט שה ב	15210		4	+30	+0.2	+76
המזרחי ש	42100		373	+100	+0.2	+124
המזרחי ב	41994		10			-10
הפועלים מבב	92500					
הפועלים ש	69340		991			-34
הפועלים ב	69300		119	+300	+0.4	+200
כללי א 1.0	176260		30	+10		+44
כללי שה 7	8470		27	-150	-1.7	-27
כלל 0.1	44070		1628			+26
כלל שה 11	16425		90			+67
בינל הסחר 1.0	58441		8	-199	-0.3	-8
בינל הסחר 5.0	29590		55			-25

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	124000		109	-1000	-0.8	-57
אידיבי ב 100.0	135973	לנ				
אידיבי בב א	726030	לנ				+1
איגוד 1 ש"ח	94438		34	+1800	+1.9	+29
דיסקונט ב'	156600	לנ				+53
דיסקונט א'	158212			+2		+15
מזרחי ש'	51300		74	+200	+0.4	+305
מזרחי ב'	52500	לנ				+5
הפועלים ש'	84060		134	-1107	-1.3	-131
הפועלים מ'	84312		10	+2		+10
כללי א'	215657		2	+1250	+0.6	+25
כלל סטוק	55800		325			+150

בנקים למשכנתאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אדנים 0.1	22074	תב	34	+1200	+5.8	+101
לאומיכספי ש	8460		114	-40	-0.5	-100
לאומיכספי ם	8780	תב	97	+510	+6.2	+188
כרמל ש	4950		100	+50	+1	+125
כרמל שה 1	4182	שב				
פת בסבב ש	2380		850	+70	+3	+933
משכן ב ש	3530		414			-258
עצמאות 0.1	19150	שב				
טפחות מבב ש	21200		16	+200	+1	+44
טפחות רג ש	22550		65	+500	+1.4	+250
טפחות שה 1	10505			+15	+0.2	+40
טפחות שה 2	5420		5			-5
יסוד 1.0	2659		69	+59	+2.5	+151
יסוד 5.0	1930		593	-70	-3.5	-1002
מירב 1.0	8207			+200	+2.5	+25

מוסדות מימון

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
שלמון אופ	881		2790	+29	+3.4	+8318
הקלאות מבב א	231000	לנ				
הקלאות מבב ב	194000	לנ				
לאומי תעש א ש	12600		27			-25
פתוח תעש מבב	154000	לנ				
פת תעש בב ג	481000	לנ				
פת תעש בב בב	298000	לנ				
פת תעש בב גג	291000	לנ				
פת תעש בב ד	282206	לנ				
פת תעש בב דד	66894	לנ				
מרכז קבלנים 5.0	820		1100	+20	+2.5	+1823
תירות בב	220000	לנ				
כלל ליסינג 0.1א	23900		6	+437	+1.9	+153
כלל ליסינג 0.5ב	22212		100	+100	+0.5	+133
כלל ליסינג אגח	19980	שב				

ביטוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
איילון	120		1600			-1600
איתן	132.5		800	+5	+0.4	+8850
אריה 0.1	1202	תב	1592	+109	+10	+4685
אריה א 0.5	914		765	-1	-0.1	-765
בטוח משנה 0.1	319		4600	-9	-2.7	-8676
בטוח משנה 0.5	224	תב	3305	+15	+7.2	+2693
משנה אופ	227		2080	+1	+0.4	+2920
משנה הש	108		9160			-4160
הדר 1.0	167		4268	+4	+2.5	+7469
הדר 5.0	135.5		4187			-1374
הדר אופ סר 2	171.5		5200	+5	+3	+3200
הפניקס 0.1	795		3220	-20		-5320
הפניקס 0.5	561		1500	+16	+2.9	+5450
המסחר-הראל 1.0	5450		107	+50	+0.9	+998
המסחר-הראל 5.0	4510		688	+30	+0.7	+1350
מנורה 1.0	2080	תב	40	+111	+5.6	+270
מנורה 5.0	1480		63			
סהר 1.0	590		3552			-4582
סקוריטס 0.1	1100	שב				
צור ש	306		2060			-1560
ציון החזקות 1.0	5188		2	-52	-1	-2
ציון החזקות 5.0	1060		6	-10	-0.9	-6

מסחר

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אינטר באמא 1 ש	824	תב	5171	+40	+5.1	+7152
אינטר באמא 5 ש	578	תב	4592	+28	+5.1	+12956
באיר עזרא 1.0	865		1000	+25	+3	+1761
באיר עזרא אופ	478			+10	+2.1	+211
כלל אופ 4	587		22452	+12	+3.2	+48964
כלל אגח 2	160		14410	+3	+1.9	+28173
קריסטל 1.0	803		4950	+33	+4.3	+8921
רפק 0.1	20000					
רפק 0.5	19800	שב				
שופרסל א 2.0	11250		1000			-392
שופרסל אופ	5700		262			+281
שופרסל אגח	112.5		226000			+76943

שירותים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אמונא	400	תב	13755	+20	+5.3	+25670
מכונות הספקה 0.1	817	כח	464	-8	-1	-296
מכונות הספקה 0.5	281		4282			
קידר 0.1	950		620			
קידר 1.0	252		10487	+7	+2.9	+4179
מוס' שיכה 0.1	1831		339			
מוס' שיכה 0.5	1067		896	+32	+3.1	+1257

מלונות ושירותי תיירות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
גלי זהר 1.0	2620	לנ				
גלי זהר 5.0	1610	לנ				
מלונות דן 1.0	1475		440	+60	+4.2	+1964
מלונות דן 5.0	1350		694	+15	+1.1	+740
חוף האלמוג 1.0	6562		76	-200	-3.1	-76
מלונות הירדן	3860	כח	120	+90	+3	+368

מחשבים ושירותי מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
תה.ל.ג. 1.0	271		4350	+3	+1.1	+3915
6152352	135		19267			-4652
1529994	104		121966			
				+4	+4	+707183
יעקא 1.0	7000		68	+200	+2.9	+461
מ.ל.ל. 1.0	14014		50	-286	-2	-50
מ.ל.ל. 5.0	2750		161	+20	+0.7	+560
ניקוב מחשבים 1	1035	כח	606	+35	+3.5	+561
ניקוב מחשב 5	341		6278	-10	-2.9	-5528
ניקוב אופ סר 2	781		1950	+1	+0.1	+678
תים מחשבים 1.0	705		5342	+6	+0.9	+9973

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אזורים אופ	759		4936	+9	+1.2	+4187
אזורים אגח	145.5		22572	+5	+1.8	+45182
אילון 1.0	285	תב	3589	-16	-5.3	-2902
אל-רוב 1.0	357		2558	+7	+2	+2740
אפריקה 0.1	43000		14			
אפריקה אופ	26700		19			-7
אזורים	4100		128			
ארלדן 0.1	3200		190			
ארלדן 0.5	2350		450	+150	+6.8	+619
ברנוביץ 1.0	2850		125	+10	+0.4	+125
ברנוביץ 5.0	2200		200			
דנקנר 1.0	6500		100			-100
דרעי 0.1	165		2976			-1876
דרעי 0.5	131		700			
הנסלול 1.0	865		745	+10	+1.2	+202
הנסלול 5.0	464			-6	-1.3	-200
ת.ל.ב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ת.ל.ב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	335		28984	+14	+4.4	+60275
ירושלים אופ	113		27000	+5	+4.6	+97944
גביים 0.1	4491		255	+1		+152
גביים 0.5	3990		78	+50	+1.3	+55
ישפרו 0.1	3650		550	+150	+4.3	+773
ישראלום 1.0	1110		151	+10	+0.9	+939
ישקום 10.0	19800		359	+500	+2.6	+261
כנען פיתוח 1.0	10065		12			-12
לוסיד 1.0	5700	תב	410	+481	+9.2	+373
לוסיד 5.0	1951		434			-234
מ.ת.מ. 1.0	319	לנ				
מ.ת.מ. אופ 2	196	לנ				
מ.ת.מ. אגח	118	לנ				
מגורי בניה 1.0	607	לנ				
מישכל 5.0	162		1783	+4	+2.5	+4763
מישכל אופ	139		5043			-1808
מגרב 5.0	1200		1280			-459
מילון 1.0	1665	קב		+79	+5	+26292
לוינשטין 1.0	394		1680			-2508
לוינשטין 5.0	160		9513			-3340
ליפשיץ 1.0	340		4575	-8	-2.3	-6550
ליפשיץ 5.0	219		14500			15458
ליפשיץ אופ 1	135.5		25255	-5	-3.2	37245
ליפשיץ אגח	104.5		55125	-1	-1	62575
נאות אביב 0.5	3630		260	+10	+0.3	+75
נכסי אזורים	343		3707	+3	+8.9	+1193

(המשך)

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
סהר השקות 1.0	660		300			
סתי 1.0	6200	כח	137	+200	+3.3	+160
עמר ושלע סר 1 ש			—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	2270		150	+131	+5	+200
קיסריה 0.5	1335		1198			+952
רוגובין 1.0	373		7200	-7	-1.8	-3575
רוגובין 5.0	196		17050	-10	-4.9	-19850
רוגובין אופ	956		2146			+1408
רוגובין אג"ח	136	תב	3850	+9	+7.1	+2138

חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	2272		170			-170
מטעי הדר 0.5	2682	שב				
מהדרין 0.1	6550		848	+75	+1.2	+2606
מהדרין אופ	4260		254	+200	+4.9	+908
נכסי הדרים 1.0	1730		1648	+15	+0.8	+963
פריאור 0.5	2900		365	+80	+2.8	+657

מזון וטבק

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
דובק בב ש	3780		721	-100	-2.6	-988
דובק בב ב	3780		378	-110	-2.8	-868
צלכל 1.0	391		1541			
צלכל 5.0	420		285			+285
צלכל אגח	104.5			+1	+1	+15000
מבשל בירה 1.0	34500		110	+1000	+3	+99
מבשל בירה 5.0	26015	כח	73	+2365	+10	+295
יצור 1.0	980		165	-20	-2	-165
יצור א 5.0	550		570	-20	-3.5	-570
יצור אופ 2	335		460	-2	-0.6	-460
כן 1.0	549		630	+10	+1.9	+330
כן 5.0	425		150	+9	+2.2	+107
כנפרסט 1.0	17325		110			+177
עסיס ב 0.5	330		2969	+4	+1.2	+3423
אבגל סקל 1	2500		30	-90	-3.5	-152
שמן מבב א	1823	כח	1532	+166	+10	+3550

טכסטיל והלבשה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
ארגד סר 1 ש	515		3781	+15	+3	+16335
ארגד אופ	309		1100	+10	+3.3	+4700
ארגד אגח	109		1800	-1	-0.9	-1800
אופים 1.0	555		647	+22	+4.1	+900
אופנת ברוך 1.0	360		1600			+875
אופנת ברוך 5.0	252		1800	+4	+1.6	+1800
אופ א	274		2300	+9	+3.4	+800
ארגמן רג ש	10650		62	+350	+3.4	+151
דלתא-גליל 1.0	2725		1891	+66	+2.5	+3186
דלתא-גליל א 3.0	2160		902			-63
כפטיות באוחד 1	1999		79	-81	-3.9	-83.2
כפטיות באוחד 5	914		500	+18	+2	+34.5
ויטלגו 1.0	315		200			+200
ויטלגו 5.0	206		3081			-1281
חדרנין 1.0	4949	כח	30	+49	+1	+2
דיקית 1.0	1990		2356			
דיקית 5.0	1717	כח	164	+17	+1	+1113
דיקית אופ	844		1000	+8	+1	+1000
כוסר	236	תב	2318	+16	+7.3	+2818
כוסר אופ	140		714			-26
לודזיה 0.1	802		870	+32	+4.2	+2140
לודזיה 0.4	632		659			-484
לינמ 1.0	247		5830	+5	+2.1	+10032
עיט 1.0	385		2000	+9	+2.4	+2464
עיט 5.0	218		2506	+7	+3.3	+25804
עיט אופ	186		2385	+3	+1.6	+3852
עיט אגח	120		5000	-5	-0.4	-5000
עמק סרינה 1 ש'	290		9086	+10	+3.6	+12936
עמק אופ	174		11892			-5650
מגלת א	1260		3512	+30	+2.4	+4206
פליטן א 0.5	9200		245			-245
פרנוד	746			+21	+2.9	+700
גיבור סבירנה	7100		60	+10	+0.1	+69
תעש רוגובין 1.0	2510	תב	220	+190	+9	+625

שף נאמנות
בטחה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

מתכת ומוצריה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אורדן 0.1	8800		408	+300	+3.5	+221
אורדן 0.5	7500		51	-100	-1.4	-51
אלומית 1.0	6601		15	-99	-1.5	-15
אלומית 5.0	5030	שב				
כבלים ש	408		4403	+10	+2.5	+1703
כבלים אופ	105.5		19807	+5	+8.5	+51193
כבלים אגח	105		102548			
						+180220
התבוך 1.0	601	כח	700	+55	+10.1	+2118
התבוך 5.0	322		717	+15	+4.9	+987
התבוך אופ	2548		100	+88	+8.6	+100
דיקה 1.0	2750		83.3	-150	-5.2	-5.3
דיקה 5.0	1350		8			
קומפוזיט מה 5.0	3950		270			+205
כבלי ציון 1.0	2590		848			-298
כבלי ציון 5.0	1297	תב	2491	+72	+5.9	+6618
כבלי ציון אופ	120		5712	-30	-20	-5099
קרטני 1.0	200	תב	4575	-15	-7	-4104
קרטני 5.0	140.5	תב	9055	+5	+7.3	+8358
נחושתן 0.1	33750		5	-1750	-4.9	-18
נחושתן 0.5	13300			-700	-5	-21
ספר פלדה 1.0	2251		898	+61	+2.8	+495
קיבוץ 1.0	744	כח	200	+14	+1.9	+110
קיבוץ 5.0	450		1500	+20	+4.7	+1460
קליל 1.0	2260		412	+80	+3.7	+1877
קליל 5.0	1735		50			-50
קליל אופ	895		1000	+45	+5.5	+1100
קליל אגח	120		4580	+5	+0.4	+5500
שלוות 5.0	5410		200	+40	+0.7	+174
תעשיות לביש 1.0	790			-14	-1.7	-185
תעשיות לביש 5.0	530	תב	1500	+40	+8.2	+1896

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אלביט 5.0	321000		41			
אלקו 0.1	6700		7	+140	+2.1	+81
אלקו 0.25 ש	4090		25			-25
אלקו 0.25 ם	4493	שב				
אלקטרה 0.1	2105		1040	+47	+2.3	+1445
אלקטרה א 0.5	1560		742			-526
אופ 5	1160		1114	+55	+3.1	+1371
אגח 3	160		6780	+4	+2.6	+9780
אר"ת 1.0	18700		45			-22
כלל תעש אלק	2482		1508	+60	+2.5	+1134
ספקטרוניקס 1.0	1299		4465	+1	+0.1	+62
ספקטרוניקס 5.0	1045		2640	+30	+3	+3874
פיכמתנר 1.0	510		3000	+20	+4.1	+3000
פיכמתנר 5.0	425		9109	+17	+4.2	+9302
ציקלון 1.0	1560		141			-141
ציקלון 5.0	680	תב	259	+40	+6.3	+1506
קונטסון אילר 1.	5090		200			
קונטסון אילר 5.	3215		130			
ת.א.ת. 1.0	965		316	+15	+1.6	+1149
ת.א.ת. 5.0	492		981	+9	+1.9	+2467
ת.א.ת. אופ 1	11650		11	+200	+1.8	+29
תדאה	674		1846			-1856

מוצרי בניה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
א.ת. תעשיות 1.	186.5		23865			+8961
א.ת. אופ	655		2517	+25	+4	+4467
א.ת. אגח	136		63530	+1	+0.7	+238970
אקרשטיין 1.0	550		600			-120
אקרשטיין 5.0	355		3126			
אקרשטיין אופ	525		360			-360
אקרשטיין אגח	133		5050			-4300
אמים בלום	147		16924	+7	+5	+36648
בלום אופ	93		10238	+2	+2.2	+13362
מגדל השק בנעש	570	כח	525	+8	+1.4	+679
מזאיקה ולפמן 1	19896	לנ				
מזאיקה ולפמן 5	15500		4.5	+650	+4.4	+5
נגב קרמיקה	398		2386	+10	+2.6	+346
נגב קרמיקה אופ	185		4742	+7	+3.9	+12611

כימיה, גומי ופלסטיק

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אגן 5.0	2075		1792	+85	+4.3	+4326
אליאנס ב	1824	כח	127	+22	+1.2	+84
גל תעשיות 1.0	550		260	-5	-0.9	-1257
גל תעשיות 5.0	398		250	-6	-1.5	-250
גל אופ	195		4000			-5440
גל אגח	104.5		10214			-5214
דשנים 0.1	5100		589	+100	+3.5	+589
דשנים 0.5	1640		200			-200
חיפה כמי 10.0	916		3950	+17	+1.9	+5097
ליפסקי 1.0	2250					
מקסימה 1.0	5400		13	+50	+0.9	+13
מקסימה 5.0	3730		99	-20	-0.5	-99
סנו 1.0	23300		18			-12
סנו 5.0	18950		25			-25
פריקלאס	523		3587	+19	+3.8	+16790
פריקלאס אופ	169		16050	+2	+1.2	+3250
קרם כימיקל 1.0	4250		100	+50	+1.2	+250
קרם אופ	2490	שב				
קרם אגח	109.5	כח	2500	+5	+1.4	+200500
תיא 5.0	4680		294	+100	+2.2	+304
פיטגאים 10.0	46600	תב	153	+2500	+5.2	+339

עץ, נייר ודפוס

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
כתר	196		8552			
דפרון 1.0	7800		30			-30
דפרון 5.0	5292	שב				
חגב 1.0	11000	תב	408	+650	+6.3	+427
יאב 1.0	1544		300	-25	-1.6	-500
לבידי אשקלון 1	650		795	+13	+2.1	+495
שלס ב 0.5	36400	שב				
רים 0.1	583		1703	+13	+2.7	+3544
רים 0.4	240		1810			-330
תעל ב 0.2	17600		65	+500	+2.9	+169

תעשיות שונות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אברין 1.0	418	תב	4434	+30	+7.7	+5702
אברין 5.0	158.5		3750	+5	+3.3	+23002
המישה יד	2695		147	10	0.4	513
הנ.בולק 1.0	1310		276			39
הנ.בולק 5.0	1237		391	-25	2	1279

השקעות בתעשיה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
כור בב' ש	7399		301.5	-201	-2.6	-281
תעשיות אופ	185.5		8689			-507
תעשיות אגח	116.5		103530			
				+5	+0.4	+122185

חברות השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אמיש ש	6670		50	+70	+1.1	+50
אינקובה 0.1	46		19900	+5	+1.1	+4724
אלנר ש	1150		947	+45	+4.1	+1910
גחלת 1.0	920					
גחלת אופ	798	כח	260	+8	+1	+15
גחלת אגח	107.5		14200	+1	+0.9	+8600
דנבאר 1.0	538	תב	502	+28	+5.5	+988
דנבאר 5.0	342			+12	+3.6	+2500
חברה לישראל 5.0	4200		2270	+127	+3.1	+4946
חלפטן 0.1	118000	שב				
חלפטן 1.0 ש	22000		13	+600	+2.8	+17
אבטא א 0.5	22500		42			-31
פועלים השק ש	882		4256	+20	+2.3	+5760
דיסקונט השק אופ	1020		3516	+35	+3.6	+7506
דיסקונט השק אגח	113		11080			
מגדל השק ש	30220	תב	90	+1600	+5.6	+376
כור השקעות 124	15580			+211	+1.6	+50
הירדן 1.0	1900		53			
הירדן 5.0	960	תב	1550	+60	+6.7	+2826
יצוא ש	11800		50	+400	+3.5	+50
יורדן א 0.1	1439	כח	151	+14	+1	+58
כלל 50.0	1310		1470	+31	+2.4	+1220
מגור 0.1	475		636	+10	+2.2	+3108
מגור א 0.5	460		500	-9	-1.9	-4478
מגור אופ	225	תב	1870	+20	+9.8	+7100
אגח 1	125			-1	-0.8	-3485
פז השק ש	2260		604	+80	+3.7	+963
פמה א 0.1	7996		9	+1		+16
פמה 0.5	5720		875			
פרין ב 2.5	13350		120			-68
קרדן 1.0	92.5		18736	+5	+2.8	+23694
קרדן 5.0	65		15125			-3700
קרדן אופ	48.5		48969			-14769
קרדן אגח	103.5		28000			+11078

סחורות במט"ח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
גוית ב	220	לנ				
בגין ב' 5.0			—	הפסקת	מסחר	—

רשימה מקבילה

מסחר שרותים מלונאות מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
הראל 1.0			1691			
יסקל	262	תב	2050	-20	-7.1	-1600
קונקורטיום 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
קונקורטיום 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
קונקורטיום אופ			—	הפסקת	מסחר	—
קופל 1.0	749	תב	285	+54	+7.8	+285
תבל	220		980			-572
בני הדר	133		14544	+5	+2.5	+37856
בני הדר אופ 1	100		6500	+5	+3.1	+21500
החברה הישראלית	61		28600	+1	+1.7	+19704
כנפ סר 1 ש	3300		323.2	+50	+1.5	+86.6
איכות מחשבים	500		530			+371
רשת מיכון 1.0	7437	תב	100	+676	+10	+350
כלל מחשבים 1.0	6600	תב	15	-780	-9.6	-15
משוב מחשבים 1.0	388		400			-712
משוב אופ'	216		986			+674
רשף	430		2200	+14	+3.4	+3110

נדל"ן בינוי חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אורן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
אמנונים 1.0	910	כח	316	+43	+5	+384
בן-יקר גת 1.0	2800	תב	145	-208	-6.9	-145
דוזקר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
דוזקר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
עוד 3.0	1778		641	+58	+3.4	+565
רסקו מבנ'	2025	לנ				
רסקו רג	1426	לנ				-80
שגור 5.0	2000	תב	1271	+115	+6.1	+1858
שגור אופ	650		1554			-79
אקאש	1800		465	+70	+4.1	+270
גולדפרוסט 1.0	1900		59			
גולדפרוסט 5.0	1080		60	+10	+1	+73

תעשייה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מים גליקו	262	לנ				
מקס 0.1	4450		343	+150	+3.5	+345
מקס 0.5	2499		36	-51	-2	-326
אקסטן 5.0	1150	לנ				
מורק 1.0	626	לנ				
משאבות סלע	185					
מתכת סרום 1.0	82		40868			+1010
מתכת סרום אופ	39		147986			-28693
						+221428
אלקול	148.5		5800	+5	+1	+41
אלקול אופ 2	58	תב	17025	+5	+5.5	+15037
בר-כון 1.0	1720		769	+73	+4.2	+688
בר-כון 5.0	808		1211			-593
פרומאקסט 1.0	6000	כח		-570	-5.8	-80
פרומאקסט 5.0	2161		305	+100	+4.9	+56
מ.ל.ב. 1.0	963	תב	500	+50	+5.5	+369
מ.ל.ב. 5.0	651	תב	186	+50	+8.3	+1935
אלרון-טק	147		4400			-359
רקטנר 1.0	1624		7	-16	-1	-7
נקה כמיקל 1.0	4811	תב	42	+400	+9.1	+22
ת.ג.ל. 1.0	1700		60			
ת.ג.ל. 5.0	1800		16	-12	-0.7	-16
תמד א 5.0	7864	תב	33	+614	+8.5	+77
אורדע שרונה	855	תב	3803	+478	+10.1	+2775
סקאנציה 1.0	2810		150	-100	-3.4	-158
גולן			—	הפסקת	מסחר	—
פז הן	563		1500	+5	+0.8	+1500
מאגרי טכנולוגיה	133		5960			-5960

השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
איתם			—	הפסקת	מסחר	—
איתם אופ			—	הפסקת	מסחר	—
אמישר בב'	1198	תב	1165	-80	-6.5	-1445
אפיק 1.0	388	לנ				
אפיק 5.0	224	לנ				
ישום החזקות	167		15758	+3	+1.8	+21214
ישום אגח-אופ	115		32516	-1	-0.9	-37516
לנדוק 0.1	1433	לנ				+1400
לנדוק 0.5	498	לנ				+2080
עין השק ב 0.1	1790	תב	588	+90	+5.3	+250
עין השק ב 0.5	748	תב	888	+68	+10.1	+888

חיפושי נפט

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
דלק נפט 1	3578	תב	1186	+317	+9.7	+2146
דלק נפט 5	1760		700	+60	+3.5	+521
דלק חיפ אופ 2	1185	תב	2559	+140	+13.4	+2936
פז חיפושי נפט	21000		48	+1000	+5	+167
י.ו.א.ל. 5.0	452	כח	22539	+41	+10	+75944
י.ו.א.ל. אופ	130		57922	+10	+8.3	+64534
מ.ג.ג. 1.0	5198	קב		+248	+5	+952
מ.ג.ג. 5.0	2398	כח	2711	+218	+10	+4583
סראיל ב 0.5	5900	כח	100	+210	+3.7	+205
נפטא ש	537	כח	17184	+49	+10	+34051

משתנים

שם נייר ערך	מחיר ערך לבסיס	שער קבוע מבחנים בנקודות	שער ברז. בנקודות	שינוי יומי כלל %	מס' עסק כלל משתנים
בנק בינלאומי 85-	5942	8800	8819	2.24	16
המנה ש	51058	242	242	2.11	12
כלל סחר	33312	456	458	2.92	15
שופרסל ב 10.0	441	9682	9682	1.76	3
דלק ב ש	7658	2481	2481	2.01	15
אפריקה 1.0	123	37451	37451	2	2
אזורים 1.0	21654	1067	1870	3.28	20
נכסים ובנין	1786	2857	2857	2	4
הכשרת הישוב	94	68394	68362	1.75	5
כלל מלך	4381	754	754	1.75	2
עלית	225	15051	15199	2.25	1
פולגת ב 4	9015	837	839	0.72	6
קומאסות פז 1.0	15499	4472	4472	0.74	10
אלרון 5.0	42	221067	221608	2.25	9
טבע ש	5545	18532	18610	2	17
ים המלח	12261	2552	2558	2.48	15
פטרוכימים 10.0	39470	886	886	1.96	25
מפעלי ניר 10.0	86	353282	356248	2.25	22
מרכזית ב 0.1	1178	14092	14092	1.5	7
כלל תעש' 1.0	154246	243	243	1.67	22
אידיבי פתוח 2.0	1966	8119	8119	1.25	15
אלוני ש	6426	998	998	2.25	6
חברה לישראל 1.0	3733	4297	4329	1.5	15
דיסקונט השק ש	17740	2170	2170	1.73	35
כלל 10.0	39834	1377	1380	2.99	30

שערים בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 12.11.1987 באירופה

מסירה מיידית (כמום)

מטבע		שער
$ ארצות הברית	ל-1 שטרלינג	1.7687/1.7697
מרקים גרמניים	ל-1$ ארה"ב	1.6818/1.6828
גולדנים הולנדיים	"	1.8950/1.8960
פרנקים שוויצריים	"	1.3823/1.3833
פרנקים בלגיים	"	35.20 35.22
פרנקים צרפתיים	"	5.7200/5.7230
לירטות איטלקיות	"	1239.00/1240.00
יינים יפאניים	"	135.25/135.35
$ ארצות הברית	לס.ד.ר	1.3195/1.3200

שער הזהב 463.00 $ ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$ לי"ש	פר"ש/$	מרק/$
[illegible]	1.7653 1.7665	1.3775 1.3790	1.6773 1.6785
[illegible]	1.7618/.7630	1.3698/1.3715	1.6675 1.6688
[illegible]	1.756: 1576	1.3573/1.3598	1.6546/1.6561

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

עליות בתום שבוע עצבני

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול במגמת עליות שערים בכל ענפי המסחר. המשקיעים הבינו כי בהלת מיסוי רווחי ההון היא מלאכותית, ולאחר שנרגעו, שבו והזרימו פקודות קנייה. עם זאת, הביקושים הגיעו בעיקר מצד מקורבי השוק. הציבור הרחב עדיין חושש להצטרף למעגל המשקיעים, ועובדה שהיקף הצבירה בקרנות הנאמנות היה אפסי. יש לציין כי אתמול ניתן היה להבחין בגידול בהיקף פעילותה של "לאומי פיא" בשוק. החברה הזרימה פקודות קנייה לניירות ערך רבים, שחלק מהם לא החזיק בתיק ההשקעות שלה (כמו כתב האופציה של החברה הכללית). מאידך, קרנות הנאמנות של בנק הפועלים וחברת הברוקרים "בטוחה" שנשאו במהלך השבוע האחרון את שוק המניות "על גבן", הורידו פרופיל, ובדרך כלל אף נמנעו מלספק את הביקושים לניירות הערך השונים.

מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה בסיכום השבועי ב-0.15 אחוזים. מחזור המסחר במניות חופשיות היה אתמול כצפוי נמוך, והסתכם ב-11.4 מיליון שקל.

מדד		שינוי יומי ב-%
מדד מניות כללי	125.12	+0.70
כללי ללא בנקים	124.53	+1.71
מדד אג"ח כללי	123.31	+0.04
אג"ח צמוד מדד	123.23	+0.01
אג"ח צמוד מט"ח	120.04	+0.34

אתמול קטן מהרגיל, והסתכם ב-2.7 מיליון שקל.

הבנקאיות ל-89 עולות

המניות הבנקאיות הנפרדות באוקטובר 1989 עלו אתמול, זאת בניגוד לבנקאיות הנפרדות באוקטובר 88'. נזכיר כי התשואות המצומצמות יחסית בבנקאיות הנפרדות באוקטובר 89', הביאה לעליות שערים תלולות מהרגיל. המחזור בבנקאיות היה

	תשואה שנתית ריאלית ב-%: פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	11.80	8.57
הפועלים ש	11.82	9.01
איי.די.בי. רג	12.07	8.85
דיסקונט א	11.89	8.87
המזרחי ש	11.55	8.55

תיקון מבני

מניות יואל חיפושי נפט, אורדס 0.1, התבוך 1, מבשל בירה 5 ועוד, עלו אתמול ב-10 אחוזים. המשותף למניות אלה — שחיקת המחירים הגבוהה יחסית שהיתה בהם בימים האחרונים. המניות הכבדות, כמו כלל ישראל, דלק אזורים ואחרות, עלו עד 2 אחוזים. בבורסה צופים כי גם בתקופה הקרובה יהיה תיקון רמת המחירים כלפי מעלה, חד יותר בניירות הערך דלי המחזורים.

בנק ישראל גייס 75 מיליון

בנק ישראל גייס אתמול 75 מיליון שקל בשלוש סדרות אג"ח, והביקוש לסדרות אלה היה גבוה מ-170 מיליון שקל. בשוק אגרות החוב היתה אתמול יציבות, עם נטייה קלה לירידות שערים. היקף הפעילות במלוות קצרי המועד הסתכם ב-9.9 מיליון שקל.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
1137	5	99.80	15.80
1147	12	99.51	16.00
1217	19	99.24	15.70
1227	26	98.98	15.50
1237	33	98.72	15.55
1247	40	98.46	15.25
1257	47	98.18	15.30
118	54	97.92	15.30
128	61	97.62	15.50

הודעות בורסה

● גילן הרוויחה בששת החודשים שהסתיימו בספטמבר 87', 482 אלף שקל לעומת 604 אלף שקל.

● אגן העבירה לבורסה טיוטת תשקיף לגיוס הון באג"ח להמרה ובאופציות.

● איתם הפסידה במחצית הראשונה של 1987 665 אלף שקל לעומת הפסד של 347 אלף שקל.

● קונסורטיום הפסידה במחצית הראשונה של 1987 249 אלף שקל לעומת הפסד של 226 אלף שקל במחצית הקודמת.

CARGO
קרגו שלוח בינלאומי בע"מ
מערכת דינמית לשרותי עמילות מכס והובלה בינלאומית
משרד ראשי - יהודה הלוי 14 ת"א
טל: 03-660851-4
טלקס: 342451
פקסימיליה: 03-655596

אינטר ישראל סוכנות לנכסים בע"מ
למכירה
מגרש ל-4 קוטג'ים
במקום יוקרתי ברמת-גן.
03-5103030-5 בית מגדלור ת"א רח' יהודה הלוי (קומה 14)

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5591.54	5516.63	30.81	0.56
אבוקה	499.84	490.07	6.41	1.33
אגוז	258.30	256.75	1.18	0.46
אגם	102.02	101.68	-0.02	-0.02
אדיר	1725.03	1713.07	2.95	0.17
אדם	2453.55	2437.45	21.04	0.87
אופיר	2029.81	2017.34	-0.82	-0.04
אור	432.36	428.99	0.40	0.09
אוריון	143.05	142.10	0.24	0.17
אוריאל	287.78	285.67	0.36	0.13
און	813.50	808.24	-0.71	-0.09
איים	4123.02	4043.17	19.43	0.48
איילים	5563.24	5442.43	6.73	0.12
איתן	770.13	764.73	1.93	0.25
אייר	630.40	625.60	0.96	0.15
אלמוג	685.47	680.83	0.35	0.05
אנליסט	102.98	100.60	0.83	0.83
ארי	354.49	352.19	4.38	1.26
אש	167.95	164.39	2.36	1.46
אשר	184.63	183.40	0.26	0.14
אתגר	100.82	100.21	1.28	1.29
אתרוג	255.92	254.29	0.20	0.08
בירית	2364.79	2349.48	16.34	0.70
בריש	548.64	545.06	-0.56	-0.10
ברק	520.69	517.17	-1.79	-0.34
ברקת	311.29	309.86	0.24	0.08
גביש	1565.35	1555.61	3.60	0.23
גבע	113.88	113.11	0.23	0.20
גורן	447.12	444.47	0.66	0.15
גיא	101.92	101.23	0.08	0.08
גיל	3501.78	3435.03	9.94	0.29
גלית	641.89	634.50	0.25	0.04
דובדבן	384.58	382.00	1.02	0.27
דוכיפת	513.04	509.53	2.18	0.43
[illegible]	246.10	244.23	0.43	0.18
[illegible]	1556.19	1526.22	-0.21	-0.02
[illegible]	269.56	[illegible]	0.12	0.05
דליה	605.81	595.60	2.52	0.42
דרור	357.93	351.65	3.50	1.01
דקל	416.42	413.99	0.05	0.01
הדס	407.77	404.08	1.84	0.46
הילה	411.98	409.50	0.95	0.23
הוד	555.81	546.58	1.37	0.25
הגבית	2712.01	2645.97	50.55	1.95
זהר	107.03	106.32	0.26	0.25
זיו	131.80	130.95	0.20	0.15
זמיר	512.85	509.58	6.71	1.33
חירות	162.53	161.45	0.72	0.45
חיפאית	141.86	141.53	0.15	0.11
חמנית	216.66	215.74	0.13	0.06
חן	148.00	147.70	0.16	0.11
טופז	1476.18	1464.01	3.37	0.23
טל	6504.21	6451.93	22.25	0.35
יגאל	453.36	450.51	0.42	0.09
יהלום	2409.43	2394.31	21.00	0.88
ישראלית	390.34	387.02	3.08	0.80
יקר	450.30	447.40	0.50	0.11
כוכב	348.26	345.96	4.29	1.26
כחל	134.60	133.70	0.22	0.16
כלנית	667.90	656.58	2.96	0.45
כספית	261.34	260.16	0.46	0.18
כימל	152.05	150.38	0.30	0.13
כתר	1227.12	1213.33	2.85	0.24
להב	5016.50	4921.05	9.84	0.20
למשקיע	125.20	123.84	-0.01	-0.01
לפיד	414.88	406.76	5.56	1.39
לקט	1893.42	1879.78	2.76	0.15
לשם	368.56	366.99	0.31	0.08
מבחר	1325.31	1316.99	1.12	0.09
מבטח	3887.05	3863.73	3.14	0.08
מגד	256.06	254.44	0.72	0.28
מגוון	3736.67	3714.48	10.86	0.29
מור	1865.05	1853.27	23.08	1.26
מורן	910.18	901.83	3.22	0.36
מפח	26106.75	25719.15	135.34	0.53
מימד	1006.13	999.99	1.26	0.13
משוף	4741.35	4711.67	31.71	0.68
מעין	762.23	757.70	0.57	0.08
מקשה	373.05	371.51	-0.06	-0.02
[illegible]	1725.03	1713.07	[illegible]	[illegible]
מרווח	122.85	122.38	0.22	0.18
[illegible]	1317.80	1309.79	1.63	0.12
נוגה	145.89	144.96	0.48	0.33
נמיר	315.54	314.26	3.95	1.27
נטע	514.02	507.73	3.38	0.67
נילי	155.89	154.87	0.49	0.32
סביון	692.56	680.68	4.31	0.64
סגולה	140.25	139.27	0.50	0.36
סלע	363.69	362.28	0.17	0.05
סנונית	524.70	521.11	0.36	0.07
ספר	403.74	401.33	2.52	0.63
ספיר	179.35	179.33	0.19	0.11
עוזי	385.20	382.83	2.99	0.79
עירית	806.05	802.94	7.57	0.95
עירין	494.32	487.30	1.71	0.35
ענבר	1264.62	1255.02	1.18	0.09
ענת	2626.21	2605.87	25.10	0.97
עפרוני	494.24	490.92	0.28	0.06
ערמון	135.59	134.80	0.30	0.22
פיא	1688.45	1677.15	8.79	0.53
צבי	564.48	560.58	1.22	0.22
צופית	497.43	494.04	3.99	0.81
צוק	126.93	126.93	0.13	0.10
צמיד	1105.45	1097.39	0.64	0.06
צמרת	553.04	545.26	4.61	0.85
צפרית	1883.48	1871.38	2.97	0.16
קלע	2309.58	2304.91	10.90	0.48
קשת	103.90	103.28	0.10	0.10
רוית	19417.12	19261.79	220.09	1.16
רימון	131.84	131.61	0.02	0.02
רקפת	871.51	856.26	8.60	1.01
רשף	416.98	413.79	1.35	0.33
שבים	446.51	443.62	0.13	0.03
שחם	344.50	342.35	0.93	0.27
שחף	100.83	100.43	0.16	0.16
שירה	466.75	463.46	1.80	0.39
שמיר	400.97	398.33	0.52	0.13
שנהב	805.15	793.83	8.60	1.10
שקד	876.52	855.69	4.65	0.55
שקל	186.41	185.16	0.14	0.08
תאנה	262.32	260.76	0.10	0.04
תדהר	563.29	562.17	-1.04	-0.18
תירוש	543.82	537.65	0.55	0.10
תנופה	104.06	103.41	0.02	0.02
תפוח	240.08	239.48	0.46	0.19
תמר	198.00	196.77	0.78	0.40
תרשיש	1494.49	1484.55	0.00	0.00
תשרי	534.15	526.88	0.19	0.04

שערי אגרות החוב

שגיא 4.25%

סדרה	שער	שינוי בכ%
4101	404.2	+0.2
4102	157.8	+0.2
4103	151.6	+0.1
4104	147	+0.2
4501	147	+0.2
4302	139.9	+0.4
4303	139.1	+0.4
4304	140.9	+0.4
4105	122.3	+0.8
4106	119.2	+0.7
4107	115.6	+0.7
4108	116.7	+0.7
4109	112.3	-0.8
4110	111.1	-0.8
4201	139.9	+0.1
4204	130.5	+0.1
4205	128.1	--
4206	125	-0.1
4207	124.8	-0.1
4208	123.2	-0.1
4209	120.6	-0.1
4210	117.5	-0.1
4211	113.9	-0.2
4212	115.4	-0.1
4213	112.7	-0.1

3% מלוה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	42568	-340
3602	39260	-316
3603	36546	-304
3604	32981	+197
3605	30124	+184
3606	28598	+176
3607	26816	-360
3608	25390	-350
3609	24195	-345
3610	21878	-218
3611	21148	-216
3612	20547	-216
3613	1925	-563
3614	18409	+7
3615	16879	-178
3616	15371	-281
3617	14610	-105
3618	14096	+5
3619	13046	+5
3620	12405	+5
3621	11616	-89
3622	10529	+26

סדרה	שער	שינוי
3623	9916	+4
3624	9415	+3
3625	8552	-60
3626	7914	-57
3627	7343	-54
3628	6748	-44
3629	6325	-42
3630	5985	-41
3631	5622	+2
3632	5295	+2
3633	5005	+2
3634	4433	+30
3635	4195	+30
3636	4042	+28
3637	3804	+15
3638	3544	+14
3639	3247	+14
3640	2669	+1
3641	2315	+1
3642	2096	+11
3643	1856	+10
3644	1675	+17
3645	1512	+16

גליל 4.25%

סדרה	שער	שינוי
3701	1255	-36
3702	1002	+29.1
3703	865.3	+4.5
3704	741.8	+3.9
3751	398.2	-18.4
3752	154.7	-0.4
3753	148.5	-0.5
3901	137.2	-3.8
3902	130.7	-3.7
3903	129.8	-3.7
3904	131.6	-3.6
3754	134.7	+0.9
3755	129.9	+0.9
3756	125.4	+0.9
3757	125.1	+0.9
3758	119.4	--
3759	119.1	+0.1
3760	117.5	+0.1
3761	115	+0.1
3762	112	--
3763	108.5	--
3764	109.5	-0.4
3765	106.9	-0.4
3766	105.6	-0.5
3791	112.9	+3.3
3792	114	+3.3
3826	153.4	+0.4
3827	151	+0.4
3828	126.5	+0.4
3829	124.2	+0.5
3830	121.8	-1.5
3831	121.5	-1.5
3832	119.9	-1.5
3833	117.3	-1.5
3834	114.3	-1.5

4% 6% 7% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3504	174700	--
3505	168600	+400
3521	167500	+1030
3522	161500	+650
3523	152460	+1210
3524	151860	+760
3525	149500	--
3526	148900	+410
3527	146100	--
3528	142600	--
3529	143200	--
3530	138600	--
3531	138000	--
3532	133800	--
3533	134500	--
3534	127600	--
3535	127100	--
3536	126781	--
3537	126700	--
3538	120908	+950
3539	120000	--
3540	119610	--
3541	115700	--
3542	122400	+500
3543	117001	+801
3544	117001	+588
3545	113131	--
3546	113180	--
3547	112900	--
3548	113019	--
3549	106989	--
3550	106989	--
3551	106757	--
3552	98071	--
3553	97758	+295
3554	97986	+386
3555	97591	+841
3556	92485	--
3557	94100	+380
3558	92940	+800
3559	89500	-280
3560	85951	+851
3561	84900	--
3571	84100	--
3572	85400	+100
3573	85300	--
3574	78500	+200
3575	77559	-758
3576	77395	-763
3579	71577	-744
3577	78948	+27
3578	75002	+26
3580	66604	-1212
3581	60668	-1155
3582	56055	-1115
3583	54406	-529
3584	51826	-525
3585	49254	-518
3586	44356	+17
3588	44342	+16
3589	40493	+15
3587	45529	+16
3591	41583	+14
3592	41554	+15
3593	41510	+15
3590	40575	+15
3595	38733	+14
3594	39703	+680

5% מלוה פיתוח (קרייה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	164199	-301
2002	166534	+1500
2003	157800	+400
2004	158402	--
2005	154000	+2700
2006	149400	--
2007	146600	--
2008	146150	--
2009	146600	--
2010	145500	-2700
2011	145000	--
2012	143000	+700
2013	143600	+1000
2014	141800	--
2015	142758	--
2016	141500	--
2017	137400	--
2018	136500	-1380
2019	136500	+580
2020	134000	-541
2021	131658	+1500
2022	125500	-700
2023	125665	--
2024	120500	+2500
2025	118800	--
2026	118000	--
2027	113600	-3500
2028	117800	--
2029	111000	--
2030	111600	+600
2031	110600	--
2032	110600	--
2033	108200	+600
2034	103700	--
2035	95000	-1425
2036	95000	--
2037	93521	-1000
2038	90900	--
2039	88000	-1710
2040	87500	+600
2041	85200	+500
2051	82700	--
2052	81400	--
2053	77414	-2151
2055	71677	-2092
2054	77455	-2165
2056	72108	-2111
2057	76385	-2154
2059	69964	-2047
2058	73055	+2045
2060	68123	+2004
2061	46746	-1278
2062	42814	-1206
2063	40997	-1199

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
5 יר	129	--

רמון

סדרה	שער	שינוי
7006	198.9	+3.5
7007	183.8	+1.1
7008	174.7	+1
7009	168.8	+0.5
7010	160.6	-0.3
7011	151.7	+0.4
7012	146.4	+0.4
7013	139.3	-0.5
7014	124.7	+0.2
7015	103.7	+0.1
7016	103.2	+0.1
7017	105.6	+0.1
7018	105.4	+0.1
7019	105.9	+0.1
7020	103.7	+0.1
7021	104.7	+0.1
7281	103.6	+0.2

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13877	+81
6102	8236	+99
6103	7367	+44
6104	6791	+40
6105	6470	+38
6106	6276	+55
6107	6045	+52
6108	4844	+19
6109	4135	+18
6110	4065	+18
6111	5392	+11
6112	5290	+10
6113	2247	+8
6151	888.1	+23.6
6152	851.4	+22.6
6153	727.7	+13
6154	715	+12.9
6155	466.9	-6.7
6156	379.5	+8
6157	278.9	+2.5
6158	263.9	+2.4
6159	226.4	+2.4
6160	209.6	+1.3
6161	202.5	+1.2
6162	183.3	+2.4
6163	173	+2.9
6164	166.6	+2.8
6165	154.9	-1.7
6166	146.5	+0.8
6167	142.9	+0.8
6168	140.5	+0.8
6169	134.5	+4
6170	124.2	+0.7
6171	89.4	-0.3
6172	86.6	-0.5
6801	96	-3.1

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אופ	1533	--
אלבים	223	+0.5
אלתא	1135	+3
אלעמנ	2399	--
טאיטקס	1042	+30
תורד 84	104.2	--
תורד 85	397	--
הב היש	271.5	-2.5
ד"ס הש	200.8	-0.5
כור	171.9	+3.2
כלל	469	--
מ'צמ ד	198	--
מ'צמ מ	276	--
מ'צמ י	316	--
דן	146	-0.5
סול בנ	188	--
תישים	275	+3

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
כ.ל.ת.	152.1	-0.1
ד"ס חש	162.5	--
כור	145	--
כלל	197	--
בנ ד"ס	162.5	--
משא מו	151	--
משא מו	148.6	--
משא מו	139.7	--
לאומי	145.2	-0.1

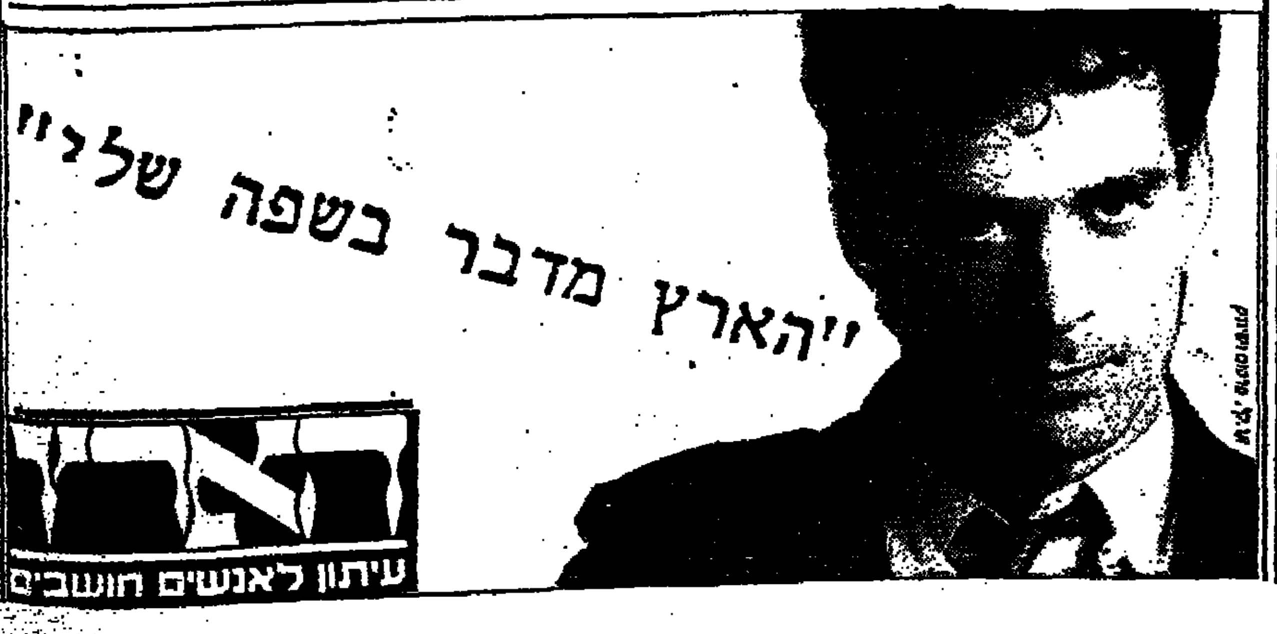

דרא"פ מודה: ארבעה חיילים נהרגו בקרבות בדרום אנגולה

זהו האישור הראשון לאבידות בצבא הדרום אפריקאי מאז פורסם על סיוע צבאי למורדים האנגוליים בהנהגת סאווימבי

יוהנסבורג (ע"ד). 4 חיילים דרום־אפריקאים נפלו בקרבות שהתנהלו בדרום אנגולה נגד קובאנים וכוחות קומוניסטים אחרים — הודיע שלשום צבא דרום־אפריקה.

זה האישור הראשון לאבידות בצבא דרום־אפריקה מאז דווח כי צבא דרא"פ נלחם יחד עם צבא המורדים האנגוליים, בהנהגת יונאס סאווימבי.

המפקד הצבאי של דרום־אפריקה מסר, כי הארבעה נהרגו ביום שני בפעולה אוירית.

דרום־אפריקה מסרה שלשום, כי כוחותיה התנגשו עם חיילים סובייטיים וקובאניים, שהיוו את חיל־החלוץ של כוחות ממשלת אנגולה, בניסיון להנחית מהלומה קשה על המורדים של סאווימבי, הפועלים למען עצמאות מוחלטת של אנגולה.

בהודעה נאמר כי "במהלך קרב במחוז קואנדו קובאנגו (בגבול נמיביה) אולצה לסגת חטיבה הנתמכת על־ידי קובאנים ומצוידת בטנקים, בתותחים, בנשק נ"מ, ובטילי קרקע־אוויר ומטוסים", נאמר בהודעה.

דרום־אפריקה מסרה כי כוחותיה השמידו טנקים, נגמ"שים ונשק נ"מ בקרבות אלה.

עוד נאמר בהודעה, כי "הסימנים מעידים על כך שהקובאנים נכונים להתפנות במסוקים ברגע שקיימת סכנה לביטחונם האישי ולהשאיר את יתר הכוחות (של ממשלת אנגולה) להמשיך בקרבות".

במקביל, פירסם שר־ההגנה מגנוס מאלאן הודעה, לפיה נאלצה דרום־אפריקה להתערב במלחמת־האזרחים באנגולה, בשל מימדי הסיוע הסובייטי הקובאני לממשלת לואנדה.

בהודעה נאמר כי תנועת המורדים "אוניטה", המקבלת נשק מדרום אפריקה ומארצות־הברית, ניצבה למול אפשרות של תבוסה.

מנהיג המורדים סאווימבי אמר באסיפה במטהו בג'אמבה, בדרום אנגולה, כי אוניטה "חיסלה" ביום שלישי את החטיבה ה־16 של אנגולה.

סוכנות הידיעות של אוניטה הודיעה, כי באסיפה זו הוצגו שני קצינים בכירים של חיל האוויר הקובאני, יחד עם טנקים סובייטיים שנתפסו.

ממשלת אנגולה, הנלחמת נגד סאווימבי מאז זכתה בעצמאות מידי פורטוגל ב־1975, נשענת זה זמן רב על יועצים צבאיים סובייטיים וקצינים קובנים.

ואשינגטון מכוסה שלג בגובה 30 ס"מ

החזאי: סופת שלגים בעוצמה שפגעה בבירה שלשום מתרחשת רק פעם במאה שנה בחודש נובמבר

ציוד מכאני הגרטי בבר הפעל בוושינגטון, בירת ארה"ב, לסילוק השלג שכיסה את העיר בגובה 30 ס"מ. "סופת שלג כזאת פוקדת את השינגטון אחת למאה שנה", אמר החזאי. (תצלום: איי־פי)

וושינגטון (ע"ד). סופת השלגים המוזרה ביותר שפקדה אי פעם את בירת ארה"ב בחודש נובמבר, מאז החלו הרישומים, כיסתה שלשום את ואשינגטון בשכבת שלג בגובה 30 ס"מ. היה הכרח לסגור את שרותי התעופה והרכבת ועידה בינלאומית חשובה. שובשו.

תחזית מזג־אוויר מתנבאת שעד שתסתיים סופת השלגים, תכוסה העיר בשכבת שלג בגובה עד 40 ס"מ.

החזאי אמר, כי סופת השלגים כזו שפקדה את העיר שלשום, "מתרחשת רק פעם במאה שנים בחודש נובמבר". לדברי גולאגט, "הסופה המוזרה ביותר שנרשמה קודם לכן בוושינגטון אירעה ב־1898, כאשר השלג הגיע לגובה 16–17 ס"מ." לפי התחזית, סופת השלג תפגע גם בניו־יורק ובפילדלפיה.

בגלל תנאי מזג־האוויר הגרועים, נסגר נמל־התעופה הלאומי של ואשינגטון, המטפל בטיסות תוך ארציות. שדה־התעופה דאלאס, שבו ממריאים ונוחתים מטוסים בטיסות בינלאומיות, נסגר פעמים מספר, כדי לנקות את המסלולים, אך חברות־התעופה דיווחו שלא חלו עיכובים.

דיוני האסיפה הכללית של ארגון המדינות האמריקאיות נפסקו בשעות אחה"צ, כדי לאפשר לנציגים, שרובם רגילים לתנאי מזג אוויר נוחים יותר, לשוב אל בתי המלון שלהם.

סופת השלגים מצאה את המוסדות העירוניים לא מוכנים לטפל במצב־חירום זה, אך נמנע תוהו ובוהו מפני שבאותו יום חגגה הבירה את "יום ותיקי המלחמה", ורוב עובדי הממשל נהנו מחופשה ולא הופיעו ממילא לעבודה.

שר־ההגנה הפורש כאספר ויינברגר התעלם מהסערה והניח זר על קבר החייל האלמוני בבית־העלמין הלאומי שבארלינגטון.

ביטולי טיסות ברומא עקב סכסוכי עבודה

רומא (איפי). סכסוכי העבודה המשבשים את המשק האיטלקי מזה חודשים, גרמו בימים האחרונים לביטול־טיסות רבים בנמל־התעופה הבינלאומי של רומא, וצופים את המשך הביטולים גם היום. בין הסיבות: עובדי הרכבות האיטלקים מאיימים בחידוש שביתתם, ועובדי הקרקע שובתים כבר.

חברת־התעופה הממלכתית "אליטליה" והחברה־הבת שלה "אטי" מסרו, כי לפחות 37 טיסות פנים־ארציות ובין־לאומיות בוטלו אתמול והמספר עלול להגיע ל־60 היום בגלל שביתת עובדי־הקרקע בנמל־התעופה ליאונרדו דה־וינצ'י.

שביתה כללית מאיימת על איטליה ב־25 בנובמבר, לאות מחאה על התמהמהותה של הממשלה בקיצוץ מיסים — קיצוץ שהובטח לאיגודים המקצועיים בתחילת השנה.

כמו כן, מעורבים האיגודים המקצועיים באיטליה במו"מ מתמשך על חידוש הסכמי־השכר שלהם.

קרייסקי: טעיתי כאשר הצעתי את ואלדהיים למזכ"ל האו"ם בשנות ה־70'

וינה (ע"ד). קנצלר אוסטריה לשעבר, ברונו קרייסקי, אמר שלשום, כי שגה כאשר הציע את קורט ואלדהיים לתפקיד מזכיר כללי של האו"ם בשנות ה־70' המוקדמות.

"אני הצעתי ותמכתי במועמדותו של פקיד משרד־החוץ לתפקיד מזכיר כללי של האו"ם ונראה שאיש זה לא סיפר את האמת על עצמו", אמר קרייסקי.

בהרצאה שהשמיע באולם־הקונצרטים שבווינה, הוסיף ואמר מי שהיה קנצלר אוסטריה, כי לא אסף מידע מפורט על עברו של ואלדהיים.

הוא רמז שהן ארה"ב והן בריה"מ, שתמכו במועמדותו של ואלדהיים, ידעו יותר על עברו מאשר הוא.

ואלדהיים, מי שהיה שר־החוץ של אוסטריה, שנבחר בשנה שעברה לנשיא ארצו, שימש כמזכיר כללי של האו"ם מ־1972 עד 1982.

בבחירות לנשיאות שנערכו בשנה שעברה הושמעו האשמות על־ידי ארגונים יהודיים שואלדהיים, ששירת בצבא הגרמני במהלך מלחמת־העולם השניה, היה מעורב בפשעי מלחמה בבלקאנים. ואלדהיים מכחיש האשמות אלה.

קרייסקי, בן 76, יהודי, עמד בראש המפלגה הסוציאליסטית האוסטרית וכיהן כקנצלר מ־1970 עד 1983.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

שיטה חדשה לשימוש בלייזר בריפוי סרטן שלפוחית השתן

בשלבים הראשונים של המחלה • השיטה פותחה על ידי רופאים סיניים ואמריקאיים

בוסטון (ע"ד). רופאים אמריקאים וסינים הודיעו שלשום כי פיתחו טכניקה חדשה לשימוש בלייזר להשמדת גידולים אצל חולים שלקו בסרטן שלפוחית השתן, בשלבים המוקדמים של המחלה.

הטכניקה החדשה, שכונתה בשם "תראפיה פוטודינאמית", השמידה את הגידולים אצל 9 מבין החולים הסינים, אמרו הרופאים. בשאר המקרים, פרט לאחד, הצטמק הגידול הסרטני במידה ניכרת.

כ־45,400 אזרחים אמריקאים לוקים מדי שנה בסרטן שלפוחית השתן, ו־10,600 מהם מתים מדי שנה כתוצאה ממחלה זו.

הרופאים האמריקאים התכוונו לסין כדי לבדוק את הטכניקה החדשה, שבמסגרתה מפעילים פיגמנט שנספג ע"י התאים הסרטניים. כאשר פיגמנט זה נפגע ע"י קרן לייזר, נוצרת תגובה כימית המשמידה את התאים הסרטניים.

ד"ר ג'ורג' פראוט מבית־החולים הכללי של מסצ'וסטס, שעמד בראש צוות החוקרים, מציין כי בתוך 3 ימים מרבית התאים הסרטניים מתים ומוחלפים ע"י רקמה בריאה.

עתה בודקים שיטה זו גם בקשר עם טיפול בסרטן השד, הריאות, הראש והצוואר.

מחריף מרד אסירים בצרפת

כ־100 אסירים מכלא סאן־מור השתלטו על כעשרה בני ערובה

הפקיעו נשק מהסוהרים והתפרשו על הגגות • באותו כלא מרצה את עונשו ג'ורג' איבראהים עבדאללה, שנאשם ברצח הדיפלומט הישראלי יעקב בר סימנטוב.

מאת יואב טוקר
כתב "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). מרד אסירים מחריף והולך התלקח אמש בכלא סאן־מור שבמרכז צרפת. על־פי אחד הדיווחים, השתלטו כ־100 מ־440 האסירים על התוך המרכזית ועל הגגות, הפקיעו כלי־נשק מידי הסוהרים, לקחו כעשרה בני־ערובה ומחזיקים בידיהם את מפקד הכלא.

בין האסירים בכלא זה — ג'ורג' איבראהים עבדאללה, ששירותי ביטחון מערביים מייחסים לו את הנהגת הרשת האירופית של הארגון "גדודי המהפכה הלבנוניים". ארגון זה נטל על עצמו את האחריות לרצח בצרפת של הדיפלומט הישראלי יעקב בר־סימנטוב והנספח האמריקאי צ'ארלס ריי.

עבדאללה מרצה בסאן־מור עונש של מאסר־עולם שגזר עליו בחודש שעבר בית־משפט פאריסאי.

על־פי הידיעות שהתקבלו אמש, ועל רקע המבוכה הניכרת של מינהל בתי־הסוהר, לא ניתן היה לוודא אם עבדאללה אכן נמנה על האסירים המתמרדים.

אמש בשעת ערב מאוחרת שוגרו לאזור תגבורות משטרה ומשמר.

השר הממונה לענייני ביטחון ציבורי אמור היה לצאת מפאריס, כדי לעמוד בראש "מוקד הרמט" לצורך השתלטות על המרידה.

משקיע גרמני בלוס־אנג'לס התאבד לאחר שהפסיד בבורסה

לוס־אנג'לס (ע"ד). אורח מערב־גרמני בן 37, ששקע כדי־כאן לאחר שנגרמו לו הפסדים כבדים בבורסה הניו־יורקית, התאבד שלשום בבוקר בביתו בלוס־אנג'לס.

גופתו של אבמאר שמלצר, משקיע פרטי, שעבר מדיסלדורף לקליפורניה לפני 6 חודשים, נתגלתה ע"י אשתו סאבינה בחדר־האמבטיה.

בהודעת המשטרה נאמר כי המנוח השאיר פתק לאשתו בשפה הגרמנית.

שווייץ גירשה שלושה לובים

ברן (ע"ד). שווייץ גירשה אתמול 3 לובים, אחד מהם בעל דרכון דיפלומטי, לאחר שקיבלה מידע כי הם היו קשורים לקשר לרצוח מתנגדי משטר לובים, ואזרחים זרים אחרים בשווייץ — מסר דובר ממשלתי.

דובר לשכת התובע הכללי אמר: "הלובים שגורשו יצאו משווייץ בדרכם ללוב".

הדובר הוסיף, כי בעל הדרכון הדיפלומטי לא עבד בשגרירות הלובית בברן.

בית האופרה של פראנקפורט ניזוק בדליקה

פראנקפורט (ע"ד). דליקה פרצה בבית האופרה של פראנקפורט בשעות הבוקר המוקדמות של יום אתמול, והכבאים דיווחו שאזור הבימה נהרס כמעט כליל. הדליקה השתוללה במשך שלוש שעות, עד שהצליחו הכבאים להשתלט עליה.

רק בזכות מסך־ברזל המוצב בין הבימה לבין האולם, נמנעה התפשטות הדליקה לאולם, אמר דובר האופרה.

לא ידוע מה היתה הסיבה לפרוץ הדליקה.

הילמאר הופמאן, מנהל מחלקת התרבות של העירייה, ציין כי תידרשנה שלוש שנים לתיקון הנזק שנגרם.

הטלוויזיה הצרפתית תשדר סרט דוקומנטרי על ערפאת

מאת יואב טוקר
כתב "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). הטלוויזיה הצרפתית עומדת לשדר מחר מה שמוצג כ"מעקב תיעודי מפורט ודרמאטי" אחרי יאסר ערפאת.

על־פי מידע שמסרו האחראים על מישרד האקטואליה של רשת הטלוויזיה הראשונה (שהועברה לפני כחצי שנה לבעלות פרטית), הורשו ארבעה עיתונאים להצטרף למטוס הפרטי של מנהיג אש"ף. הארבעה היו צמודים לערפאת משך כשבועיים, יום ולילה, בשיחות בביקורים ובטיסות שבין יעדים שונים ברחבי אירופה והמזרח־התיכון.

המישדר הדוקומנטארי יעמוד, כנראה, בסימן "דיוקן־פעולה" של ערפאת האיש: הטיסות הבלתי־פוסקות, החרדות המתמידות לביטחונו, שינויי מסלולים ללא הרף, פגישות עם פצועי מגפה ושאתילה המאשפים ביוגוסלאוויה, נאומים בפני פלשתינאים גולים, שיחות עם מנהיגים בעולם הערבי.

נציגים רשמיים של ישראל בפאריס, האחרים מן המנהיגים היהודיים, הביעו אמש חשש מפני "עוד אות מהתפתות התקשורתיות" של ערפאת, בקרב כלי־התקשורת הצרפתיים. הנפץ בימים האחרונים זומר הסברה ישראלי, בבחינת הקדמת תרופה למכה. נמסר, כי בעקבות הקרנת המישדר בשבת, תינתן מחאה ישראלית רשמית.

הרוח החדשה של וולוו

את וולוו אין צורך להציג. יתרונותיה שמו אותה על הכבישים בעולם בידי כל מי שיכלו להרשות לעצמם.
עכשיו מציגה וולוו את הדגם המשוכלל ורב הביצועים - וולוו 740.

כל התוספות והיתרונות כבר כלולים במחיר. כל הדגמים עם גג נפתח כסטנדרט, מנוע הזרקת דלק (FUEL INJECTION)
מזגן אוויר מקורי ונעילת דלתות מרכזית.
מנוע חסכוני בצריכת דלק, זריזות וביצועים מעולים.

להשיג בשני נפחי מנוע: 1986 סמ"ק עם הספק של 121 כ"ס דין ו־2316 סמ"ק עם הספק של 131 כ"ס דין.
לכל היתרונות של וולוו מתווסף עוד יתרון גדול - המחיר.

עכשיו, גם וולוו נהנית מהנחות השוק האירופי המשותף.
עובדה זו מאפשרת לנו להציע לך את העוצמה של וולוו 740
במחיר אטרקטיבי במיוחד.

וולוו 740 משנת 1988 עדיין רק־ 81,600 ש"ח
כולל מע"מ לא כולל הפקדה. לפי מחירון החברה מס. 3/88.
המחיר כולל מזגן אוויר מקורי BUILT IN.

פעם וולוו, תמיד וולוו.
VOLVO

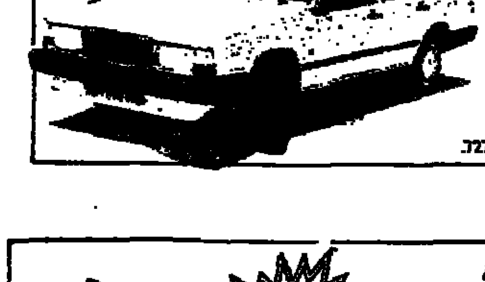

VOLVO 740

"מאיר" — חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
תל אביב, רח' קרליבך 23, טל. 289181. ירושלים, הלני המלכה 9, טל. 222014. חיפה, הנמל 8, טל. 643486.
"ארזמור", מפרץ חיפה, 740348. אברהם רייף, אלנבי 3, 645882. באר שבע, מוסך אבישי, אזור התעשיה 72788, 861873.

יהדות מתקדמת בישראל

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
שמחה להזמין את הציבור ליום עיון

יחסי רוב ומיעוט - ישראל 87

שיתקיים בשישי־שבת, ו'־ז' כסלו תשמ"ח,
27־28 בנובמבר בבית־שמואל בירושלים

בתכנית:

★ האופסימיסט - הצגת היחיד של מוחמד בכרי. תיאטרון חיפה.
★ ערביי מדינת ישראל - ח"כ מוחמד וותד, מפ"ם.
★ יחסי רוב ומיעוט - מבט לעתיד, מר שמואל טולדנו.
★ יחסי רוב ומיעוט - ניתוח סוציולוגי. ד"ר יוסי גינת, אוניברסיטת בר־אילן
★ קבוצות דיון בהנחיית אנשי ציבור רבני ופעילי התנועה.

פרטים והרשמה: טל' 02-203448 (אסתי)

לדרום אמריקה עם מדריכי נאות הככר

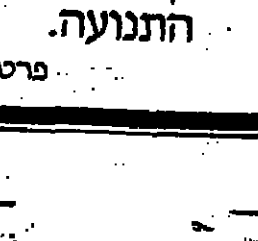

המסלול הקלאסי 34 יום | המסלול האטלנטי הקצר 22 יום | מרכז אמריקה 31 יום | חדש שייט לאנטארקטיקה 10 ימים

המסלול הדרומי המקיף 37 יום | המסלול האטלנטי המקיף 33 יום | פולקלור בברזיל 20 יום | 3 קרנבלים בברזיל 18 יום

מפגשי ייעוץ למטיילים לדרום אמריקה יתקיימו בכל יום א' החל מה־9.11 משעה 17:00 במשרדנו בת"א. לקבלת חוברת מפורטת והרשמה: ירושלים: קרן היסוד 36, טל. 02-636494, ת"א: הירקון 252, טל. 03-5463111, חיפה: הרצל 61, טל. 04-672605 ואצל סוכן הנסיעות שלך

صورة عن الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

המוביל מנתניה אצל מכבי ת"א מחר

במוקד המחזור ה־10 בליגה הלאומית

אלי דריקס:

מכבי ת"א מזייף, אבל

מרדכי חלפון:

לנתניה אין מה להפסיד

תוצאות המחזור האחרון

- מכ. חיפה — הפ. ת"א 1–5
- מכ. נתניה — בי. ת"א 0–1
- שמשון ת"א — בי. ים 0–1
- הפ. כ"ס — מכ. ת"א 1–1
- הפ. פ"ת — צפ. חולון 0–2
- הפ. ב"ש — הפ. לוד 1–2
- בני־יהודה — מכ. פ"ת 1–1

טבלת הליגה הלאומית

1.	מ. נתניה	9	8–19	22
2.	הפועל ת"א	9	8–10	18
3.	כפר־סבא	9	6–10	15
4.	הפ. פ"ת	9	8–11	15
5.	מכבי ת"א	9	11–17	14
6.	בי. ת"א	9	8–10	12
7.	באר־שבע	9	7–7	12
8.	בני־יהודה	9	7–8	11
9.	בית"ר ים	9	14–14	11
10.	שמשון	9	7–7	11
11.	מכ. חיפה	9	9–9	7
12.	צפ. חולון	9	9–5	7
13.	מכבי פ"ת	9	13–7	7
14.	הפועל לוד	9	24–5	3

החוויה שלהם

מאת משה הר־געש

מכבי תל־אביב — מכבי נתניה
(איצטדיון רמת־גן: 15.30)

● אלי דריקס, מכבי ת"א: אנחנו אולי מזייפים מעט במישחקים האחרונים, אך במישחק הזה חייבים לעלות עם נחישות ולנצח. כי אחרת אנחנו עלולים למצוא עצמנו מחוץ למירוץ.

● מרדכי חלפון, נתניה: לנו אין מה להפסיד. התל אביבים לחוצים ואנחנו לא. מאחר שיש לנו כמה פצועים, העיקר מבחינתנו לא להפסיד. המטרה לעבור בשלום את הגדולים. יותר מזה אנחנו לא צריכים.

מכבי חיפה — בית"ר ירושלים
(קרית־אליעזר: 14.30)

● ציון מריליו, מכבי חיפה: אסור להסתנוור מהניצחון הגבוה על הפועל תל אביב. בעיקר כשבית"ר עדיין אלוף ועל כן ראוי לכבוד המגיע לו. הפעם יהיה לנו קשה כפליים לעומת השבת האחרונה.

● אבי כהן, בית"ר ירושלים: מישחק זה הוא גורלי עבורנו, בעיקר אחרי ההפסד בשבת לשמשון. מכבי חיפה הוכיחה אמנם מה כוחה, אך אנחנו באים לנצח, כי אם לא נעשה זאת מצבנו יהיה לא טוב.

הפועל תל־אביב — הפועל כפר־סבא
(איצטדיון בלומפילד: 14.30)

● בני איינשטיין, הפועל כפר־סבא: התבוסה בשבת תגרום לכך ששחקני הפועל תל־אביב יבואו מוכנים יותר וזה כמובן יקשה עלינו. אך גם כפר־סבא קבוצה טובה שלא תרים ידיים.

● אריה אלטר, שוער הפועל תל אביב: עלינו להפיק את הלקחים ממה שקרה בתבוסה למכבי חיפה ולהמשיך הלאה. המתנה היפה למשה סיני שחזר מבלגיה, תהיה ניצחון על כפר־סבא.

מכבי פתח־תקוה — הפועל פתח־תקוה
(האיצטדיון בפתח־תקוה: 14.30)

● איתן ברודניק, קפטן הפועל: למרות המצב של מכבי אין בכוונתנו לרחם עליהם. יתרה מזו: אסור להקל ראש וצריך לתת את הנשמה. אני מאחל להם שיצליחו אחרי הדרבי.

● עופר פביאן, קפטן מכבי: גם זה מישחק ליגה שיכול לתת רק שלוש נקודות, אך אני מודע ליוקרה הרבה ולחשיבותו עבור האוהדים. הכל פתוח ולא אהיה מופתע אם ננצח.

בית"ר תל־אביב — בני־יהודה
(איצטדיון רמת־גן: 13.30)

● יעקב כהן, בית"ר תל אביב: בני־יהודה קבוצה בעלת פוטנציאל גבוה שעדיין לא בא לידי ביטוי. שרשרת ההפסדים תיעצר אם יפסק חוסר המזל שלנו.

● יעקב אסייאג, שוער בני־יהודה: זהו מישחק מפתח עבורנו. בית"ר אמנם קבוצה טובה, קרובה אלינו בטבלה, ואם ננצח נחלוף על פניה ונתרומם מדור כל העונה בחלק העליון.

הפועל צפרירים חולון — הפועל באר־שבע
(האיצטדיון בחולון: יום ו' — 14.30)

● בני רמתי, צפרירים חולון: אנחנו חייבים לנצח, אין הרבה ברירות. אם לא ננצח נסתבך בתחתית ולכן תיקו לא יספיק לנו. באר שבע קבוצה טובה, אך ננצח אם נשחק כהלכה.

● אפרים דוידי, הפועל באר־שבע: החולונים משחקים בהתלהבות רבה וגם יהנו מיתרון הביתיות. אנחנו מצפים לחזור עם משהו מחולון. ברצוננו להשיג סוף סוף ניצחון שני רצוף העונה.

הפועל לוד — שמשון תל־אביב
(האיצטדיון בלוד: יום ו' — 14.00)

● יעקב אסקמולו, מאמן הפועל לוד: נמאס לי כבר מדיבורים אני רוצה נקודות. הקבוצה התייצבה מעט לעומת המחזורים האחרונים, אך גם כך לא יהיה קל לנצח כי שמשון קבוצה טובה מאוד.

● אבינועם עובדיה, שמשון תל אביב: זה מישחק מפתח שיקבע אם נהיה בחלק העליון של הטבלה או בחלק התחתון. שמשון חייב להיות בין שמונה הראשונות כי יש לנו הרבה מה להפסיד.

משחקי בית נוחים למוליכי הטבלה מירושלים וטבריה

ליגה ארצית

מאת סופר "ספורט הארץ"

המחזור ה־10 הועיד מישחקי בית לקבוצות הצועדות במקומות 1 עד 3. אך בכל מקרה המוליך הפועל ירושלים וסגנו הפועל טבריה ישמרו על מעמדם.

הירושלמים מועמדים להשיג ניצחון נוסף בימק"א, הפעם על מכבי רמת־עמידר המדורג 10. הפועל טבריה יתמודד עם יריב עקשן הפועל יהוד. המישחק הקשה ביותר צפוי למכבי יבנה שיארח את הפועל חיפה שלו מספר נקודות זהה. יתרון הביתיות עשוי להכריע את הכף לזכות יבנה.

גם להפועל רמת־גן המדורג 4 מצפה מיכשול גבוה. מישחק חוץ עם הפועל חדרה (היום). הכח רמת־גן עשוי להתאושש מסידרת אי ההצלחות במישחק הבית עם הפועל בת־ים, כך גם מכבי יפו שיתארח אצל בית"ר נתניה.

מיפגש תחתית יהיה היום בעכו (14.00) בעכו, כאשר הפועל המקומי יארח את שכנו לתחתית מכבי שעריים. השעה הראשית למישחקים 14.30.

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל ים	9	9–20	22
2.	הפ. טבריה	9	14–19	19
3.	מכבי יבנה	9	10–12	15
4.	הפועל ר"ג	9	10–11	15
5.	הפו. חיפה	9	11–9	15
6.	הפו. יהוד	9	12–16	14
7.	הכח ר"ג	9	9–11	13
8.	הפו. חדרה	9	14–15	12
9.	מכבי יפו	9	5–5	11
10.	רמת־עמידר	9	12–10	10
11.	הפ. בת־ים	9	10–7	9
12.	ב. נתניה	9	15–8	7
13.	מ. שעריים	9	12–8	6
14.	הפועל עכו	9	14–6	3

בונדסליגה

האלופה באיירן יוצאת לשטוטגארט

פרנקפורט (שירות "ספורט הארץ"). האלופה באיירן מינכן (שניה עם 24 נקודות), אחרי ניצחונה בגביע על בורוסיה מנשנגלאדבך, מתארחת במחזור ה־16 אצל שטוטגארט (חמישית עם 18 נקודות). המובילה, ורדר ברמן, תשחק באמבורג.

* יתר המישחקים: לוורקוזן — דורטמונד, בוכום — המבורג, שאלקה — קלן, אורדינגן — מאנהיים, קייזרסלאוטרן — נירנברג, קארלסרוהה — מנשנגלאדבך, האנובר — פרנקפורט.

ליגה אנגלית

במוקד: דרבי טוטנהאם — ק.פ.ר

לונדון (שירות "ספורט הארץ"). המישחק המרכזי של המחזור יהיה ביום א', כאשר מנצ'סטר יונייטד (25 נקודות במקום החמישי) תארח את המוליכה ליוורפול (32).

במוקד מישחקי מוצ"ש הדרבי הלונדוני בין טוטנהאם (21 נקודות) לקווינספארק ריינג'רס (32).

* יתר המישחקים: קובנטרי — ווימבלדון, אוקספורד — וסטהאם, ניוקאסל — דרבי, נוריץ' — ארסנל, נוטינגהאם — פורטסמות, שפילד ונסדיי — לוטון, ווטפורד — צ'לסי.

היום ברבע הגמר בטורניר וומבלי

אם יעבור את לקונט יחכה לעמוס לנדל

טניס

מאת יחיאל ארזי
שליח הארץ לאנגליה

לונדון. (שירות "ספורט־הארץ"). החלום הסמוי של עמוס מנסדורף — להגיע למישחק גמר שלישי בתוך חודש — אחרי רמת־השרון ווינה — עלול להסתיים כאן במפח נפש משתי סיבות. האחת: כבר היום, ברבע הגמר, צפוי לו עימות קשה מאד עם הנרי לקונט. הסיבה האחרת, אם ינצח את הטניסאי הצרפתי המבריק, חביב הקהל הלונדוני, יהיה עליו להתייצב קרוב לוודאי נגד איוואן לנדל, המדורג הבכיר בטורניר "בנסון אנד הדג'ס" באולם וומבלי.

לנדל הביס שלשום בלילה את רונלאד אג'נור מהאיטי 6–2, 6–1, במישחק שהופסק בעבור 20 דקות במערכה הראשונה, בגלל גג דולף והועתק למגרש אחר. אמש עמד הכוכב הצ'כי לשחק נגד הרוסי אלכסנדר וולקוב.

אבל בטרם יתייצב מול לנדל, אם בכלל, יצפה היום לעמוס טניסאי צרפתי שחור־עקום, אשר הודח כאן אשתקד ע"י מנסדורף כבר בסיבוב הראשון. לקונט היה מדורג אז שני ואילו לעמוס היתה זו בכורה לתחרות. עתה מדורג עמוס 6, ולקונט לא דורג, אבל אסור להתרשם מנקודה זו, כפי שיהיה על האלוף שלנו לשחק — והוא יודע זאת היטב — טוב הרבה יותר מכפי ששיחק בשני הסיבובים הראשונים נגד הניגרי ממו והאמריקאי לייץ'.

אסור יהיה לעמוס לשגות יותר מדי ויהיה עליו לנצל יותר את חבטת ההגשה הראשונה שלו, ואת חבטת גב היד היעילה, כדי למנוע מלקונט יוזמה ושליטה. עמוס אמר שלשום, כי היה מעדיף ברבע הגמר את לקונט על פני הצ'כי הענק מילאן שרייבר. היום יהיה עליו להוכיח מדוע רצה בזה. בינתיים, בגשם, הלונדוני הסודרני והקור הגובר, מרסיף עמוס לחמם את הלב ולהוכיח, כי לא במקרה טיפס אל בין 20 הראשונים בדירוג העולמי.

בינתיים עלו כאן אתמול לרבע הגמר גם השוודי אנדרס יארי"ד שניצח את השוויצי קלאודיו מזא־דרי 6–4, 6–3, והאמריקאי פול אנקון שניצח את הדרום־אפריקאי כריסטו ון־רנסבורג 6–2, 6–2.

האוסטרלי פאט קאש זכה ביום רביעי בחצות בניצחונו הראשון בלונדון מאז נפל בחלקו בקיץ כתר אליפות ווימבלדון. הוא גבר על השוודי יוהאנס סונסון 7–5, 7–6, אחרי מאבק שנמשך כמעט שעתיים. המדורג ראשון, איוון לנדל, גבר על רונאלד אג'נור מהאיטי 6–2, 6–1. אתמול אחר־הצהריים, התייצב קאש בסיבוב השני נגד הסובייטי אנדרי צ'סנוקוב ולא העלה על דעתו, כי יעברו עליו דקות קשות. הוא ניצח 6–4 במערכה הראשונה, הפסיד 6–3 בשניה, וניצח 6–3 בשלישית כדי להתמודד בשלב הבא עם השוודי אנדרס יארי"ד שניצח אתמול את קלאודיו מזארדי 6–4, 6–3. פול אנקון ניצח 6–2, 6–2, את כריסטו ואן־רנסבורג.

● בטורניר בפרנקפורט היתה הפתעה כאשר המדורג רביעי פטר לונדגרן משוודיה נוצח ע"י בראצלו אולף שטלנר 6–1, 6–4. המדורג שלישי בראד גילברט גבר על הצ'כי פאול וויסיטשק 6–2, 6–7, 6–4 והמדורג שני טים מאיוט ניצח את אנדרקה אדיוור (ניגריה) 6–2, 6–2.

● הפתעה גדולה היתה בטורניר הנשים בשיקאגו כשהסובייטית הצעירה נטליה זוורבה הדיחה את המדורגת חמישית קלאודיה קודה־קילש מגרמניה 6–4, 6–2.

יעל סגל עלתה לגמר סבב פיליפס

יעל סגל הישראלית העפילה אתמול לגמר סבב פיליפס בטניס, כאשר ניצחה את האושילד ממערב גרמניה 7–5, 6–7, 6–3. מחר במישחק הגמר תפגוש את אוהלדן מאוידלנד שניצחה את דליה קוריאט הישראלית 6–1, 6–1. הגמרות מתקיימות במרכז הטניס בחיפה.

לחצי גמר טורניר הגברים העפילו שני ישראלים, עמית נאור וזיו ציון. שני האחרים הם קוואן הרוסי ופלוריאן הצרפתי שאתמול, ברבע הגמר, ניצח את בועז מרנשטיין 6–2, 6–4.

אליפות אירופה

שוודיה — איטליה מחר בנאפולי

נאפולי (שירות "ספורט הארץ"). שוודיה תוכל להיות כאן מחר לנבחרת השישית שתבטיח מקומה בשלבי גמר אליפות אירופה. זאת אם תנצח את איטליה במישחק בבית 2. לשוודיה 10 נקודות וזה מישחקה האחרון. לאיטלקים 9 נקודות וישאר להם עוד מישחק ביתי נגד פורטוגל ב־5 בדצמבר. פורטוגל סיימה שילשום בתיקו 0–0 ביתי עם שווייץ.

במישחק נוסף ניצחה צפון־אירלנד את טורקיה 1–0 בבלפאסט. השער הובקע ע"י ג'ימי קווין בדקה ה־46. היה זה ניצחון ראשון לצפון אירים בבית 4. ממנו הבטיחה את עלייתה נבחרת אנגליה.

הנשיא רייגן יפגש עם נשיא פיפ"א

ריו (ע"צ). נשיא ארה"ב, רונאלד רייגן, יקבל ביום שלישי הקרוב בבית הלבן בוושינגטון את נשיא פיפ"א, הברזילאי ז'ואו האוולאנג. השניים ידונו בסיכויי ארה"ב לארח את משחקי גמר הגביע העולמי בכדורגל ב־1994.

ארה"ב, היא אחת משלוש המדינות שהגישו את מועמדותן לאירוח המשחקים ב־1994. שתי האחרות הן מארוקו וברזיל. האוולאנג' יגיע לוושינגטון בליווית סגנו הרמן נויברגר ממערב־גרמניה.

סאנצ'ז נפגע מבקבוק שמפניה

מדריד (ע"ר) הוגו סאנצ'ז, החלוץ המכסיקני המפורסם של ריאל מדריד נפגע בראשו בדקה ה־75 של משחק קבוצתו בעיר הבאסקית סטאו מבקבוק שמפניה, שגרם לו ל־11 תפרים. היה זה במשחק הגביע, סיבוב שני, בין ריאל לסטאו, שנסתיים 0–0.

סאנצ'ז נטש את השדה, כשזרם דם מראשו. לאחר־מכן אמר: "מה שקרה בכדורגל הופך לרציני ביותר. יום אחד עלול מישהו לקפח את חייו על המגרש". ריאל מדריד, הצועדת בראש הטבלה ושספגה בסוף השבוע שעבר את התבוסה הראשונה העונה, עמדה על סף הפסד נוסף, כשיריבתה מהליגה השניה, לחצה משך 90 דקות. ברצלונה ניצחה, גם היא במסגרת הגביע 2–0 את מורסיה משערים של ריקסוד וקלוס ב־15 הדקות האחרונות.

לה גאזטה דלו ספורט:

זהו עמוס

מילאנו (שירות "ספורט הארץ"). "זהו מנסדורף, הישראלי המאיים על האיטלקים", כך מכתיר "לה גאזטה דלו ספורט" כתבה גדולה על הטניסאי מספר אחד של ישראל.

רינו טומאסי, אחד מפרשני הטניס הידועים בעולם, ראיין בשבוע שעבר בפאריס את עמוס ומספר לקוראיו, כיצד העפיל "הצעיר נמוך הקומה בעל המזג הסוער" למקום ה־20 בדירוג העולמי בתוך חמש שנים ושיוביל את ישראל במישחק בגביע דייויס נגד איטליה בפברואר הקרוב בפאלרמו.

טומאסי מביא גם בפירוט את המאזן של מנסדורף מול טניסאים איטלקים. מסתבר שעמוס שיחק עד היום 20 מישחקים נגד 13 הזוכים מאיטליה. המאזן מורה על 13 ניצחונות ו־7 הפסדים. מאזנו מול האיטלקי מספר אחד פאולו קאנה הוא 2–2.

כדורסל

דני ברכה לא ישחק נגד מכבי תל אביב

הורחק לשני משחקים

מאת סופר "ספורט הארץ"

דני ברכה הורחק אתמול לשני משחקים בפועל ולשניים על תנאי על ידי ועדת המשמעת של איגוד הכדורסל, בעיקבות דו"ח השופטים זגול ובודנשטיין על התפרעותו במישחק הליגה בין אליצור נתניה למכבי ר"ג. ברכה יעדר ממישחק הליגה הקרוב של אליצור מול מכבי ת"א וממישחק הגביע מול בית"ר ת"א.

בית"ר ת"א נקנס ב־1000 ש"ח בגלל שבחדר ההלבשה של השופטים בעירו לא היתה מקלחת.

● מישחק גביע קוראץ' של ריאל מאדריד מול אליצור נתניה הוקדם ביום ויהיה ביום שלישי ה־8 בדצמבר.

מונאקו תופיע רק עם שני אמריקאים

מונאקו (שירות "ספורט הארץ"). קבוצת מונאקו, אחת מיריבותיה של אליצור נתניה בגביע קוראץ', תופיע במישחקים עם שני אמריקאים בלבד.

בילי־ג'ו ויליאמס, בעל אזרחות צרפתית, אינו מוכר עדיין ע"י פיב"א שהודיעה למונאקו, כי אם תשתף אותו יהיה זה על אחריותה. כל קבוצה שתערער על שיתופו, תזכה אוטומטית בעירעור. המאמן ביל סוויק הבהיר מיד, כי לא יקח על עצמו סיכון זה. "זהו בית קשה מאוד". אמר סוויק. "בלי ויליאמס יהיה קשה עוד יותר. ריאל מאדריד היא הפייבוריטית לבכורה והאחרת דייטור בולוניה. ננסה להקדים לפחות את הקבוצה הישראלית".

אן.בי.איי.

37 נק' של פלויד לארי ביורד 42 נק'

ניו יורק (אי.פי.). אריק "סליפי" פלויד היה גיבור ניצחונה האחרון של גולדן סטייט ווריורס על פיניקס סאנס 130–115. פלויד קלע 37 נקודות, 20 מהן ברבע השלישי ובנוסף חילק גם 12 אסיסטים. בן מקדונלד הוסיף לקבוצה מסן פרנסיסקו 13 נקודות ו־14 ריבאונדים. ממוצע הנקודות של פלויד בליגה העונה 28.8 נק' למשחק.

הפיינליסטית של העונה שעברה, בוסטון סלטיקס, גברה על אינדיאנה פייסרס 120–106. לארי ביורד קלע 42 נקודות ולקח 20 ריבאונדים.

אטלנטה הוקס ניצחה את ניו יורק ניקס 94–93. את סל הניצחון קלע "הגנב" ספאד ווב 24 שניות מהסיום. דומיניק ווילקינס קלע 33 נק'.

* תוצאות נוספות: מילווקי באקס — קליבלנד קאוואלירס 109–101, יוטה ג'ז — דאלאס מאבריקס 121–92, שיקאגו בולס — ניו ג'רזי נטס 105–96. המשחק בין פילדלפיה 76 לוושינגטון בולטס נדחה בגלל סופת השלג שפקדה את פילדלפיה.

האלופה מגלאזגו אצל מחזיקת הגביע

גלאזגו (שירות "ספורט הארץ"). האלופה, גלאזגו ריינג'רס, מתארחת מחר אצל מחזיקת הגביע סנט־מירן.

יתר המישחקים: אברדין — הארטס, סלטיק — דאנדי, דאנדי יונייטד — דאנפרמלין, פאלקירק — מורטון, היברניאן — מאתרוול.

ניקי גאליס בישראל: לא באתי לנהל מו"מ

אומר: באתי לשמוע מה יש לקבוצות להציע לי ולעסוק בפירסומות מסחריות

ניקי גאליס, כוכב הכדורסל היווני, אמש בנמל התעופה בן גוריון. ישהה בתל אביב עד יום ראשון ויחזור לסלוניקי. (צילום: עודי קרן)

מאת יוסי לוין
כתב "ספורט הארץ"

ניקי גאליס בארץ. מתגורר במלון בתל אביב. אתמול בערב הגיע לכאן עם מאמן הכושר של אריס סאלוניקי. את הביקור בישראל הוא מכנה "ביקור עסקים".

מה בדיוק מתכוון הכדורסלן היווני לעשות בארץ? "באתי לשמוע מה יש לקבוצות להציע לי, כן אני עומד לעסוק כאן בפירסומות לחברות מיסחריות".

לדברי גאליס הגיע לכאן "לשמוע, לא לדבר. אשמע כל מה שיציעו לי, אך אינני מתכונן לנהל מו"מ, את זה אעשה רק עם סיום העונה. לנהל מו"מ בשלב כזה של הליגה אין זה הוגן כלפי קבוצתי אריס סאלוניקי".

על הפועל חיפה, עליה פורסם כאילו היא מעוניינת להחתימו אמר גאליס: "לא היה לי שום קשר ישיר עם שום קבוצה. אני מוכן לשמוע הכל. כל האופציות פתוחות מבחינתי וכל הקבוצות בארץ שוות מבחינתי". על אריס סלוניקי סיפר גאליס שהיא מדורגת במקום הראשון בליגה עם ארבעה ניצחונות.

ניקי גאליס ישהה בארץ עד יום ראשון.

במקום 0–8 להולנד 0–3 לטובת קפריסין

בגלל החזיז שפצע את השוער הקפריסאי

כדורגל

ציריך (שירות ספורט הארץ). ועדת המשמעת של התאחדות הכדורגל האירופית, אופ"א, החליטה אתמול, לאחר דיון שארך שלוש שעות וחצי, לבטל את נצחונה של הולנד על קפריסין 8–0, ובמקומו פסקה על נצחון טכני 3–0 לזכות קפריסין. המשחק היה במוקדמות אליפות אירופה בכדורגל ב־28.10.

ההחלטה באה לאחר ששוער הנבחרת הקפריסאית נפגע בעינו, בדקה ה־4 למשחק, מחזיז שהושלך לעברו מן היציע. אופ"א החליטה לסגור את האיצטדיון ברוטרדאם למשחקים בינלאומיים עד יולי 1990, וכן לקנוס את ההתאחדות ההולנדית ב־10 אלפים פרנקים שוויצריים.

ההתאחדות ההולנדית כבר הודיעה שתערער על ההחלטה. בעקבות ההחלטה נפתח מחדש המאבק על הבכורה בבית 5. יוון תארח ב־16.12 את הולנד למשחק שיכריע את גורל העולה מבית 5 לטורניר הגמר בקיץ 1988 בגרמניה. תיקו יספיק להולנד. יוון חייבת לנצח.

מאמן בוורן פוטר

בריסל (שירות "ספורט הארץ"). לדיסלאב גובאק, המאמן הבלגי של קבוצת בוורן הבלגית, הנמצאת בתחתית הליגה, פוטר אתמול מתפקידו. בוורן צברה 7 נקודות מ־15 משחקים. כמאמן זמני מונה עמרה אדי רולאנס. בוורן היא הקבוצה הבלגית בה שיחק משה סיני שלא מצא שפה משותפת עם המאמן הבלגי וחזר לישראל.

חקירת השב"כ

שני המתבלים ליד דיר־אל־בלאח, נתן ידו לסיפור הכוזב שנועד להכחיש את חלקו של השב"כ בהמתת המתבלים. במהלך דיוניה של ועדת זורע השתתף גינוסר בפגישות ליליות בביתו של סגן היועץ המשפטי של השב"כ ועידכן את ראשי השב"כ האחרים בפרטי דיוני הוועדה ואגב כך תאמו הגירסאות של אנשי השב"כ בפני ועדת זורע במגמה להרחיק את החקירה מנושא ההריגה".

הגורם המשפטי הדגיש: "אני מאד מקווה שפרשת גינוסר בוועדת זורע, לא תחזור על עצמה ולא ייעשה שוב נסיון להעלים עובדות ולגונן על שלושת חוקרי השב"כ שהושעו מתפקידים, לאחר החשד ששיקרו לועדת לנדוי, אבל על היועץ המשפטי היה לגלות רגישות ולהימנע מצרוף איש שב"כ לצוות החוקר, גם אם ועדת לנדוי המליצה כך".

כפי שנהג זמיר

מקורות משפטיים אחרים שהו מעורבים בפרשת אוטובוס 300 ובפרשת נאפסו הביעו פליאה על כך שחריש החליט למנות צוות מורכב מאנשי פרקליטות המדינה והשב"כ כדי לחקור את נסיבות מותו של עוואד המזן. לדעתם על חריש היה להורות למשטרה לפתוח בחקירה, כפי שנהג פרופ' יצחק זמיר בעת שכיהן כיועץ משפטי לממשלה, כשבפרשת אוטובוס 300 ביקש ממפכ"ל המשטרה לחקור את החשדות לפיהן בוצעו עבירות פליליות ע"י אנשי השב"כ.

ח"כ יוסי שריד (רצ) פנה אתמול ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה שיורה לצוות החקירה שמינה בפרשת המזן שיבדוק את שתוף הפעולה בין השב"כ והמכון לרפואה משפטית באבו־כביר. לדבריו פרשת אוטובוס 300 והצעיר מג'נין מעוררות את הצורך לבדוק אם אין בתוך המכון גורם המספק לשב"כ ממצאים לפי הזמנה ולאו דווקא עפ"י אבחנה.

ח"כ דדי צוקר (רצ) האשים אתמול את חריש במדיניות הססנית. לדבריו לפני 4 חודשים נסתיימה חקירת המשטרה בדבר חטיפת הילד אלימורי מעזה ע"י מתנחלים ורק עתה הוגש כתב אישום לביהמ"ש באשקלון. ח"כ צוקר ציין כי מדיניותו ההססנית של חריש גורמת לכך שמתנחלי גוש קטיף אינם חוששים מהחוק.

עצירים עתרו לבג"ץ

אורי נזר, סופר "הארץ", מוסר כי שלושה עצירים מכלא פארעה שבגזרה המערבית טוענים בעתירה לבג"ץ, כי עברו עינויים אכזריים במהלך חקירתם בכלא. השלושה, תושבי הגזרה, עתרו לבג"ץ נגד המפקד הצבאי של איזור יו"ש ונגד מפקד הכלא, בדרישה "להחדיל משיטת הפגיעות והעינויים בכלא פארעה", ולהעמיד לדין את האחראים לעינויים, כטענתם.

העתירה, שהוגשה אתמול לבית המשפט העליון בירושלים באמצעות עו"ד פליציה לנגר, מפרטת את עדויות העצורים לגבי האמצעים שננקטו נגדם.

אחד העותרים, בהג'ת אל־עאסי (18), תושב אל־בירה, נעצר לפני כחודש, והוא עדיין מוחזק במתקן החקירות פארעה. "חוקריו של העותר", נאמר בעתירה, "ציוו עליו להרים רגל ולהניחה על השולחן, ולאחר מכן את הרגל השניה, לסירוגין, ולאחר שהוא חלץ את נעליו הם היכו בכפות רגליו באלה. במשך 15 דקות, לאחר מכן הוכה העותר בגבו באלה. המכים היו החוקרים אבו־סמרה ואבו־ג'בל. לאחר האמור לעיל, הוצא העותר לחצר והושאר בה בלילה. למחרת היום הוא הוכנס לחדר החקירות, ושוב הוכה באלה על גבו. גם בלילה נוסף הושאר העותר בחצר, ולמחרת בבוקר הוא הוכה שוב, כ־10 דקות, והפעם בידי חוקרים אחרים בשם אבודיני ומרזוק".

"לאחר ההכאות כמתואר לעיל", ממשיכה העתירה, "החוקרים הנ"ל כבלו את שתי ידיו של העותר ושמו בין האזיקים. הם ציוו עליו לעמוד על הכיסא, ותלו אותו בידיו על וו. כשהורחקו את הכיסא מתחת לרגליו, העותר נותר תלוי כך בערך 5 עד 7 דקות, ובאותה עת הוכה בידיו ע"י החוקרים במקלות".

"לאחר מכן ציווה אבודיני על העותר לשבת על הכיסא, כששתי רגליו משמשות בין רגלי הכיסא, והידיים כבולות לאחור. אבו דני היה דוחף את העותר בחוזה, והוא היה נופל עם הכיסא, ומרזוק היה מכה אותו. אבו דני בעט באשכיו של העותר עד שהוא התעלף. החוקר התיז עליו מים; העותר התאושש והוכה שוב, והושאר בחוץ".

השליך אבן בהפגנה

עו"ד לנגר טוענת בעתירה: כי העותר מיאן להודות באשמה של השתתפות בהפגנה והשלכת אבן, ולאחר ש"לא היה יכול לסבול יותר את העינויים, הודה בדבר שאינו אמת".

שני העותרים האחרים מדווחים אף הם על עינויים בחקירות, על מזון באיכות ירודה, על איסור אפשרות מספקת לשימוש בשירותים, ועל יחס אלים ומשפיל מצד החוקרים.

עו"ד לנגר מוכיחה בעתירתה, כי הגישה עדויות על פגיעה בעצירים בכלא פארעה לעיונה של ועדת לנדוי.

המשכים מעמוד 1

דולצין ולוינסקי הסכימו: יש להנהיג חזית ציונית מאוחדת

לוינסקי מסכים להצעת דולצין: התמודדות פתוחה על תפקיד היו"ר

מאת נדב שרגאי
כתב "הארץ"

ראשי הליכוד והעבודה בתנועה הציונית נפגשו אתמול בירושלים. היתה זו פגישה רשמית ראשונה בין שתי המפלגות, מאז חתמה העבודה על הסכם קואליציוני המנשל את הליכוד מעמדות הכוח המרכזיות בסוכנות ובהסתדרות הציונית. בפגישה דובר על הצורך העקרוני להציג חזית אחידה של מפלגות ציוניות מול ראשי המגביות בסוכנות והוחלט להפגש שוב היום.

בפגישה השתתפו מצד הליכוד יו"ר הנהלת הסוכנות אריה דולצין וראש המחלקה להתיישבות מתתיהו דרובלס ומצד העבודה מועמד העבודה לתפקיד יו"ר הנהלת הסוכנות, שהאמריקאים ראשי המגביות מתנגדים לו עקיבא לוינסקי. בפגישה נוכח גם נציג המזרחי יצחק מאיר.

דולצין ודרובלס הציעו ללוינסקי, כי יוסכם בין המפלגות שתהיה התמודדות פתוחה על תפקיד היו"ר והמפסיד יזכה בתפקיד הגזבר. לוינסקי לא שלל את ההצעה על הסף ובכך נתן למעשה אור ירוק לתחילת משא ומתן. הוא אמר כי יביא את ההצעה לפני שותפיו להסכם הקואליציוני.

כידוע הבטיחה כבר העבודה את תפקיד הגזבר לסיעת "הקונפדרציה" — סיעת המאוחדים בקונגרס הציוני הקרוב, שבו יבחרו בעלי התפקידים המרכזיים בסוכנות. ההבטחה ניתנה במסגרת ההסכם הקואליציוני שנחתם בין העבודה, הקונפדרציה וסיעות אחרות. לוינסקי ינסה להציע לקונפדרציה תפקיד נכבד אחר בסוכנות במקום הגזבר.

הרצוג: קשר אמיץ עם רייגן

(סוף מעמוד 1)

השב"כ ועל הרב כהנא. הרצוג השיב כי הוא גא על כך שמדינת ישראל הצליחה לפתור את בעית השב"כ כפי שפתרה וכי הוא סבור כי בחנינה לאנשי השב"כ, הציל את שירות הביטחון.

אשר לכהנא אמר הרצוג כי הוא בעיה אמריקאית, כאשר הוא נהנה מתרומות כספיות מאמריקה שבלעדיהן לא היה מצליח לצבור הישגים. הרצוג קרא לנציגים היהודיים שעמם נפגש לעקור את הכהניזם ולהדיל מן התרומות לו.

הרצוג מסר כי הזמין את הנשיא רייגן לביקור בישראל אך נראה אין ביכולתו של רייגן לקיים ביקור כזה. בנושא אחר ציין כי הממשל ממשיך להתנגד להתניית יציאת יהודים מברית המועצות בהתחייבות לעלות במישרין לארץ.

הנשיא סיים אתמול את ביקורו הממלכתי בוואשינגטון בטקס שבו הניח זר על קבר החייל האלמוני בבית הקברות הצבאי בארלינגטון. אחריו נפגש עם שר ההגנה היוצא כספר ויינברגר.

הרצוג בניו יורק

אמש הגיע לניו יורק, והוא ייפגש היום עם המזכיר הכללי של האו"ם, פרז דה קוואייר. קרוב לוודאי שיבקשו להפעיל את השפעתו להשיג מידע על גורל השבויים והנעדרים הישראליים. הרצוג התייחס לנושא כמעט בכל שיחותיו בוואשינגטון.

אמש היה הנשיא הרצוג אורח הכבוד של האופרה בניו יורק. בצהריים יסעד עם אנשי תקשורת. אחרי הצהריים יקבל את מושל מדינת ניו יורק, מאריו קומו, וראש העיר אד קאץ'. בשבת בבוקר יתפלל בבית הכנסת האורתודוכסי "עטרת צבי" בשדרה החמישית ויכובד במפטיר. במוצאי שבת יבקר אצלו החשמן של ניו יורק, ג'ון אוקונור. אחרי כן יהיה אורח כבוד בארוחת ערב חגיגית מטעם מועצת בתי הכנסת ויקבל את הערכה על שירותו לשלום.

ביום א' בבוקר ימריא הנשיא לבוסטון כדי לקבל אות כבוד מטעם אוניברסיטת בראנדייס. לאחר הטכס ייצא בדרכו לישראל.

הקרע מרחיב התפקיד

(ע"ר). הנשיא הרצוג אמר שלשום בוואשינגטון, כי הקרע בקואליציה בישראל מאלץ אותו לקבל לידיו תפקיד חשוב יותר מאשר מרבית הקודמים לו במשרתו הרמה.

עם זאת הכחיש כי הוא חייב להתערב בעניני הממשלה, עקב חילוקי הדעות בין ראש הממשלה שמיר ובין שר החוץ פרס.

האמר: ההגירה מבריה"מ תידון בפסגה בארה"ב

מאת בני לנדאו
סופר "הארץ" בקליפורניה

לוס אנג'לס (מיוחד ל"הארץ"). "ששת־אלפי היהודים שהורשו לצאת השנה מבריה"מ הם רק התחלה. בעיית ההגירה היהודית מבריה"מ תהיה אחד הנושאים העיקריים שיעמדו לדיון בועידת הפסגה שתתקיים ב־7 לדצמבר", אמר שלשום המולטי מליונר, ארמנד האמר, בנשף גאלה חגיגי שערכה אגודת ידידי אוניברסיטת ת"א במלון סאנצ'ורי פלאזה.

האמר, שיצא אתמול למוסקווה, שוחח לדבריו על הנושא עם מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ. הוא גם הביע את בטחונו, כי שתי מעצמות העל יחתמו על הסכם לחיסול הדו־שלבי של הטילים לטווח בינוני ולטווח־קצר והציע את שרותיו. במוסקווה הוא אמור לפגוש את המנהיג הסובייטי מיכאל גורבצ'וב במאמץ לפתור "הבעיות האחרונות" שיוותרו. באוזני למעלה מאלף איש ניבא האמר, כי בשנה הבאה ייצא הנשיא רייגן למוסקווה ויחתום על הסכם לקיצוץ של 50 אחוז בטילים ארוכי הטווח.

"רייגן עייף, מתוסכל, עצוב, מוטרד ומתגעגע לקליפורניה"

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). "עייף, מתוסכל, עצוב ומוטרד" — במלים אלה תואר הנשיא רייגן על ידי פקידים בבית הלבן בשיחות פרטיות עם עתונאים, זאת מוסר ה"ניו יורק פוסט".

העתון מגלה, כי למרות שלזוג הנשיאותי נותרו עוד 15 חודשים בבית הלבן, הקימה אשת הנשיא בחשאי צוות מיוחד, שהתחיל לאסוף מסמכים וחפצים שונים שהנשיא מתכנן לקחת עמו כאשר יעזוב את הבית הלבן. ננסי רייגן שומרת בסוד את קיומו של צוות זה, מאחר והיא מבקשת למנוע את הרושם כי הנשיא עייף מתפקידו.

העתון אומר, כי מאז חשיפת פרשת אירנגייט וכשלון הנשיא להביא למינויים של שני מועמדיו לכהונת שופט עליון, חלה הידרדרות במצב רוחו של רייגן. פקידים בבית הלבן, שעזבו באחרונה את משרותיהם ונפגשו לשיחות פרידה עם הנשיא, סיפרו, כי הנשיא התבטא ואמר כי הוא מקנא בהם וכי גם הוא היה רוצה כבר לעזוב את הבית הלבן. הנשיא הביע געגועים לקליפורניה ולחווה הגדולה שיש לו במדינה זאת.

ארבעת החשודים

(סוף מעמוד 1)

ימי אשפוזה.

שחרור ארבעת החשודים

בית משפט השלום באשקלון שיחרר בערבות ארבעה מתנחלים החשודים בהריגתה לפני ארבעה ימים של התלמידה בת העשר מדיר אל בלח, אך ציוה עליהם להשאר בתוך תחומי אשקלון במשך 6 ימים. בין החשודים מנחם בית הלחמי, מזכיר המועצה האיזורית, ואבי שמעוני, דוברה — לשחרורם התנגדה המשטרה.

בהחלטתו קבע השופט צבי נדיב "אין חולק שמצבי בדיחום רכב מבאור הדומה בתאור לרכב של החשודים. מדובר בחקירה מסועפת ומסובכת אך החשדות הקושרים את החשודים לאירוע בשלב זה קלושים ביותר".

בשירה וברקודים קיבלו אתמול תושבי גוש קטיף את החלטת בית המשפט. עשרות חיכו סביב הבניין לבוא העצורים. חבר הכנסת מיכאל איתן הגיע גם הוא להזדהות עם החשודים. ראובן רוזנבלט ראש המועצה האיזורית של גוש קטיף אמר מיד לאחר שיחרורם: "גם במקרה הזה המשטרה וצה"ל, הולכים בכיוון מטעה לשכל הישר ובמקום לחפש את הערבים המתפרעים, שגרמו לכל המצב, הם מחפשים את אנשינו".

נציג המשטרה אמר, "נכבד כל החלטה של השופט, אך נמשיך לחקור את הפרשה".

לבתי הספר ברפיח וביקשו לשבש את הלימודים גרמו לפציעתו של מורה.

נחקרת פציעת התלמידות

משטרת נפת עזה ממשיכה לחקור, את נסיבות פציעתן של שתי התלמידות שלושם מידי של ישראלים בעזה ועל פי הודעת המשטרה מדובר בפקידים במינהל האזרחי.

אתמול ביקר מתאם הפעולות בשטחים בעזה את הפצועה השרויה במצב קשה בבית החולים ברזילי באשקלון, סילוון עטיה מועדי, בת 14. עוזר מתאם הפעולות בשטחים מסר כי המינהל האזרחי החליט להגיש סיוע למשפחתה של הנערה, שהיא יתומה מאב. המינהל יממן את

וול־סטריט

(סוף מעמוד 1)

בעלייה של 509.74 נקודות, שהן 2.4 אחוז, ועמד על 21,546.50 נקודות. ואילו מדד המניות של "קומרצבנק" המערב גרמני עלה ב־6.7 נקודות בסך הכל נרשמה בו עלייה של 11.2 נקודות ביומיים האחרונים.

הבשורה שטוהרה

הבשורה, שטוהרה את וול־סטריט ואת המשקיעים בלונדון היתה דו"ח מטעם משרד המסחר של ארה"ב, בה צויין, כי הגרעון המסחרי בחודש ספטמבר הסתכם ב־14.08 מיליארד דולר כלומר ירידה ניכרת ובלתי צפויה. לעומת הגרעון בסך 15.68 מיליארד דולר שנרשם באוגוסט.

בסך הכל ניתן לאמר כי שער הדולר עלה מאז יום ג' כאשר הגיע לשפל של 1.6475 מארק ו־133.13 ין. ההתאוששות החלה ביום ג' בעקבות הצהרתו האירונית של הנשיא רייגן, אשר אמר כי "אינני רוצה בהידרדרות נוספת (של הדולר)".

אנשי הבורסות העירו, כי התאוששות המניות ברחבי העולם נגרמה גם על ידי שמועות כי בוואשינגטון מתקדמים הדיונים המכוונים להביא לצמצום תקציבה הפדראלי של ארה"ב.

ערפאת־חוסיין

(סוף מעמוד 1)

בא ערפאת לרבת־עמון זו הפעם הראשונה מאז הפסיק חוסיין את שיחות התיאום בין ירדן ובין אש"ף בפברואר 1986.

ירדן הודיעה כזכור בפברואר 1986 על הפסקת התיאום הפוליטי עם הנהלת אש"ף, לאחר שזה סירב להכיר בהחלטות 242 ו־338 של מועצת הבטחון של האו"ם. ביום ד' אמר המלך חוסיין במסיבת עתונאים, כי ירדן מוכנה לחדש את הדו־שיח עם אש"ף, "בתנאי שנחדש אותו (את הדו־שיח) במקום שבו נפסק".

חסר פרק באנגלית

בתירגום רשמי לאנגלית של הודעת ועידת הפיסגה הערבית, לא הופיע הפרק המתייחס אל אש"ף כנציג לגיטימי יחיד של העם הפלשתיני.

יאסר ערפאת הגיב על השמטת פיסקה זו, שהופיעה במקור הערבי, באומרו כי זו שערוריה. הוא האשים פקידים זוטרים, כפי הנראה ירדנים, בסילוף מכוון, כדי להימנע מהבלטת העובדה שועידת הפיסגה הביעה תמיכה באש"ף.

"זו בהחלט לא בדיחה", אמר ערפאת לכתבים. "ישנם אי אלה אנשים המבקשים לעשות בדיחה בינלאומית, מה שלא הצליחו לעשות בועידה", אמר ערפאת.

משתתפי הועידה חזרו ואישרו מחדש את תמיכת מדינות ערב בהשתתפות אש"ף בועידה בינלאומית להשכנת שלום במזה"ת.

"כאשר אשב עם חוסיין"

כתבנו המדיני של "הארץ" מוסר כי ראש הממשלה יצחק שמיר אמר כי "כאשר אשב עם חוסיין למו"מ ישיר יהיה לי מה להציע". ראש הממשלה דיבר בראיון לתכנית "שאלות אישיות" של יעקב אגמון שישודר בשבת בגלי צה"ל. ראש הממשלה הטעים כי בתחום המדיני "הזמן פועל לטובתנו" ובמענה לרמזותיו של שר החוץ שמעון פרס הוסיף "אני שונא פעילות למען ראווה ולמען יצירת רושם שאני קובע ולא מישהו אחר. ממלאי תפקידים ציבוריים אחראים צריכים לפעול מהכרה שכל מה שהם עושים אכן חיוני ודרוש". בתשובו לטענה כי הוא נוהג לדחות הכרעות אמר שמיר: "אני בעד דחיית החלטות. אני נגד פזיזות. יש דברים שאסור להיחפז בהם".

2.5 מיליארד לסוריה

"אלראי אלעם" הכוויתי מסר כי סוריה תקבל 2.5 מיליארד דולר בתמורה לפיוס עם עיראק. העתון מסר, כי על כך סוכם במסגרת הפגישות שהתקיימו בין הנשיא סאדאם חוסיין לנשיא אסד אצל המלך חוסיין.

עתוני סוריה פירסמו אתמול קטעים מתוך החלטות ועידת הפיסגה ברבת עמון, אך השמיטו מתוך ההחלטה בעניין מלחמת איראן־עיראק את כל הביטויים החריפים בהחלטה כלפי טהראן.

העתונים לא הגיבו כלל בדברי פרשנות על החלטת הפיסגה לגנות את איראן "בשל כיבוש שטחים עיראקיים" וסירובה לקבל את החלטת מועצת הבטחון.

העתון הרשמי לבהצה "אתמורה" כתב, כי פיסגת רבת עמון מהווה "צעד חשוב בדרך של המאבק הערבי נגד הסכנה הציונית".

איראן מגנה את הפיסגה

משרד החוץ האיראני גינה אתמול את ועידת הפיסגה הערבית והבהיר מחדש על החלטתה הנחושה של איראן להמשיך במלחמה נגד עיראק "למרות כל המזימות והאיומים".

משרד החוץ הזהיר את "המנהיגים הערביים הריאקציונריים ואת ארה"ב, אשר בתומכם במשטר העיראקי, מגבירים את התסיסה באזור".

בהודעה נאמר עוד: "הרפובליקה האיסלמית הוליכה להמשיך במלחמת ההגנה שלה עד להענשת התוקפן ולהשגת זכויותיה המוצדקות".

טהראן: הערבים שבויים

ראש ממשלת איראן, מיר־חוסיין מוסאווי, יצא אתמול בביקורת חריפה נגד משתתפי ועידת הפיסגה הערבית ברבת־עמון, ואמר כי מנהיגים אלה שכחו כי ישראל היא אויבם העיקרי.

סוכנות הידיעות האיראנית "אירנא" דיווחה כי מוסאווי הצהיר כי "ראשיהן הריאקציונרים של מדינות ערב" בגדו בעמיהם.

"מנהיגי ערב שכחו שזה את אויבם העיקרי, הם משמיעים הצהרות נגד המהפכה האיסלאמית על מנת להציל אינטרסים אמריקאים", אמר מוסאווי בהרצאה בפני ראשי שבטים איראנים בעיר קרמן שבדרום איראן.

מוסאווי הדגיש כי איראן לא תסכים לעולם "לתוכנית שלום המוכתבת על ידי וואשינגטון" שבמגמתה להבטיח את השרדות משטרו של חוסיין בבגדד.

רדיו טהראן, מצידו, אמר כי החלטת הפיסגה הערבית, כי מדינות ערב יוכלו מעתה לחדש את קשריהן עם מצרים, למרות שקהיר חתמה על הסכם שלום עם ישראל, אינה אלא "צעד של בגידה מובהקת".

דגל מצרי באבו דאבי

הדגל המצרי הונף אתמול בבוקר על בנין שגרירות מצרים בעיר הבירה של איחוד הנסיכויות הערביות, למחרת חידוש הקשרים הדיפלומטיים בין שתי המדינות. דיפלומט בשגרירות המצרית אמר, כי בשבוע הבא ייערך טקס רשמי לרגל חידוש הקשרים.

סגן שר החוץ של איחוד הנסיכויות הערביות הודיע אתמול בקהיר, כי ארבע המדינות החברות במועצה לשיתוף פעולה של המפרץ אשר עדיין לא מקיימות קשרים מלאים עם מצרים, החליטו לחדש בקרוב קשרים אלה.

במועצה לשיתוף פעולה חברות שש מדינות — סעודיה, כוויית, קאטאר, בחריין, עומאן ואיחוד הנסיכויות הערביות. עומאן מעולם לא ניתקה את קשריה עם קהיר.

הלסטי-בטאים עריצים עסקים קרותניים בשוק השחור בהוצעת ביירות, כאן הודיע שר-האוצר הלבנוני כי שעות-העבודה של הלסנים המורשים יוגבלו ל-3 שעות ביממה. (תצלום: איפ"י)

אושרה אוטונומיה חלקית למיעוט הטאמילי על רקע הפגנות נרחבות

המחתרת הטאמילית הטמינה מוקש מתחת לאוטובוס וגרמה למותם של 25 איש שעות ספורות לפני שהפרלמנט של סרי לנקה העביר את החלטתו

קולומבו (ע"ד וע"צ). על רקע הפגנות נרחבות, שגררו תבוסות לשפיכות-דמים, אישר אתמול הפרלמנט של סרי לנקה שני חוקים שנויים במחלוקת, המעניקים אוטונומיה מוגבלת למיעוט הטאמילי, בשליש מן המדינה.

המפלגה הלאומית המאוחדת של הנשיא ג'וניוס ג'ייוארדין, העבירה את החוקים בפרלמנט ברוב של שני-שלישים, למרות מחאות של גורמים של עדת הרוב הסינהאלית, ולמרות ההתנגשויות שבמהלכן נהרגו השבוע כמעט מאה איש.

מפלגת החרות של האופוזיציה הקיעה את תוכנית האוטונומיה ודרשה משאל-עם, בטענה כי הנשיא בן ה-81, הפך את סרי לנקה לגרורה של הודו.

מורדים טאמיליים הפעילו אתמול מוקש מתחת לאוטובוס, וגרמו למותם של 25 איש, שעות ספורות לפני שהפרלמנט של סרי לנקה העניק אוטונומיה מוגבלת למיעוט הטאמילי, בשליש מן המדינה.

דובר צבאי אמר כי "נמרי השיחרור של טאמיל" הפעילו את המוקש בשעה שהאוטובוס עבר ליד העיירה צדיקולאם, בצפון-מערב המדינה. הוא הוסיף "כל הנוסעים שנהרגו היו טאמילים".

רופא צרפתי נעדר מזה 9 חודשים באפגאניסטן

חוששים שנחטף ● הנשיא נאג'יב אישר במוסקווה כי ממשלתו מחזיקה בצלם צרפתי שנישבה

איסלאמאבאד (איפ"י). רופא של מוסד-צדקה צרפתי פרטי, ד"ר ניקה תיארי, נעדר מזה תשעה חודשים וחוששים שנחטף באפגאניסטן — נמסר כאן אתמול, שבוע לאחר שנשיא אפגניסטן, נאג'יב, אישר בביקור במוסקווה כי ממשלתו מחזיקה באלן גיז (45) צלם צרפתי שנישבה כשעה שליווה יחידת גרילה מוסלמית אנטי-קומוניסטית, מ"החזית לשחרור לאומי".

רדיו קאבול אישר שלשום ידיעות שמסרו דיפלומטים אמריקאים בחודש שעבר, כי שני אנשי-קולנוע אמריקאים נהרגו כאשר גילו אל כוחות המורדים באמצע אוקטובר.

רדיו קאבול חזר על אזהרה, שהממשלה אינה יכולה לערוב לביטחונם של זרים שנכנסים למדינה באורח לא-חוקי ומצטרפים למורדים.

סודן עצרה חשוד בהדלפות על סחר באורניום מועשר

לפי החשד, הדליף קצין ביטחון סודני לשעבר פרטים חסויים לטלוויזיה הבריטית

חרטום (עי"ת). סודן עצרה קצין ביטחון ממשלתי לשעבר, שהדליף לטלוויזיה הבריטית פרטים על סחר, כביכול, באורניום מועשר, שהוא חיוני לייצור נשק גרעיני, מסרו אתמול עיתונים בסודאן.

העיתונים הבלתי-תלויים "אל-חאג'" ו"אל סודני" כתבו כי אסם כבשי, רס"ן בדימוס נעצר ביום שלישי, אך לא נתקבל מיד אישור רשמי לידיעה זו.

העיתונים מסרו כי ועדה של משרד-הפנים, בראשות קצין-משטרה בכיר, חוקרת אותו באשמת הסתה לפעילות נגד המדינה.

כבאשי אמר בסרט תיעודי בריטי בן 40 דקות שהוקרן ב-30 באוקטובר בערוץ 4, כי אירן ועיראק קנו באוגוסט אורניום מועשר בחרטום.

כבאשי נעצר לפני זמן-מה לחקירה קצרה, לאחר שכתב סדרת מאמרים בעיתון בחרטום, בהם האשים כי סודאן מהווה מרכז מסחרי לאורניום מועשר, חומר-גלם המשמש לייצור כלי-נשק גרעיניים.

בתוכנית ששודרה בטלוויזיה הבריטית האשמה סודאן, בכך שהפכה מרכז לשוק שחור פורח באורניום מועשר.

ראש-הממשלה צאדק אל-מאהדי, אמר לצוות של ערוץ 4 בחרטום, כי שוק שחור כזה בחומרים גרעיניים אכן קיים, וכי אפשר לקנות קילוגרם אורניום בחרטום תמורת 3 מיליוני דולר.

מאהדי אמר ב-2 באוגוסט, כי משלוח של אורניום מועשר הגיע לסודאן ממדינה אפריקאית ששמה לא נמסר, והוא מוצע שם למכירה.

אולם, בראיון שפורסם בראשית השבוע, הכחיש אל-מאהדי כי סודן משמשת מרכז למסחר באורניום, והוסיף כי בדיקות מעבדתיות של חומר חשוד שנתפס, הוכיחו שאין מדובר באורניום.

העיתון הבלתי-תלוי "אל איאם" כתב ביום שני, כי משטרת הביטחון ביקשה ממשרד-החוץ הסודאני לאפשר לה לחקור דיפלומט סודאני, במסגרת החקירה על הידיעות על מסחר באורניום.

העיתון הוסיף כי מספר אנשים שנחקרו אמרו ששלוש רשתות מעורבות בגילוי האורניום בחו"ל, הברחתו לסודן ושיווקו.

המנהל לשעבר של סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב, אדמירל טרנר, מסר לעיתונאים הבריטיים כי הוא סבור שמקורו של האורניום ממפעלים למיזוג בתעשייה הגרעינית האזרחית של מערב-אירופה.

מסורבי עליה במוסקווה תבעו לבטל את התניית ההגירה באישור הורים

מוסקווה (ע"צ ועי"ת). קבוצה של מסורבי עליה, לרבות יוסף בגון, דרשה שלשום במוסקווה לבטל את התקנה המחייבת את המועמדים להגירה, יהיה גילם אשר יהיה, להגיש לשלטונות הסכמה בכתב מהוריהם.

במסיבת עיתונאים שנערכה בביתו של אחד מהם, אמרו מסורבי העליה כי תקנה זו מאפשרת למעשה לשלטונות בריה"מ להגביל את ההגירה היהודית "בלי שהדבר ייוודע", ולהותיר מועמדים רבים.

על-פי החוק הסובייטי, חייבים מועמדים להגירה לצרף לתיק שלהם אישור מצד הוריהם, המשחרר אותם מכל התחייבות פיננסית כלפיהם, ופירושו של דבר אישור הגירה מצד ההורים.

יוסף בגון, שכבר קיבל בספטמבר אשרת-יציאה לישראל, שב והבהיר שלשום כי יישאר במוסקווה כל עוד לא יוסדר עניינם של בנו בוריס ואשתו, מכיוון שהורי האשה הצעירה מסרבים לחתום על אותו מסמך.

מסורב עליה אחר, אלכסנדר חולמיאנסקי, אמר כי בעקבות לחצים מעריכיים, השיגו השלטונות הסובייטיים כי הותנו יחתום על האישור לאשתו. אשתו של חולמיאנסקי פתחה ב-14 באוקטובר בשביתת-רעב. חברי קונגרס אמריקאים ו-4 חתני פרס נובל פנו לקרמלין בפרשה זו. בעקבות החתימה על המסמך, הפסיקה הגב' חולמיאנסקי ביום שלישי את שביתת-הרעב.

למרות ההתאוששות בבורסה של פאריס

צרפת דחתה העברת חברות מולאמות לידיים פרטיות

ההודעות על דחיות בתכנית הדהלאמות נחשבות לנסיגה הראשונה של מימשל שיראק

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). על רקע הזעזועים בשוקי המניות והמטבע, ולמרות ההתאוששות הניכרת שנרשמה אתמול בבורסה של פאריס — הודיע אמש המימשל הצרפתי על "דחייה" של מספר חודשים בתוכנית העברתן של חברות מולאמות לידיים פרטיות.

שר-האוצר, אדואר באלאדור, הודיע אמש, כי תוכנית ההדהלאמה של חברת-הביטוח אראיפ (מן הגדולות בעולם) תידחה, לפי שעה, עד לראשית השנה האזרחית. לפני כעשרה ימים הודיע המימשל על "דחיה" דומה בתוכנית להעביר את מישלב "מאטרה" לידיים פרטיות. "מאטרה" מתמחה בתעשיות מתוחכמות של נשק ובפרוייקטים חלליים.

תוכנית ההדהלאמות, כלומר — העברת מפעלים מולאמים וציבוריים לידיים פרטיות — מערכת כיום ה הכלכלית המשמעותית ביותר של ממשלת ז'אק שיראק. ההודעות בדבר הדחיות היא בבחינת ה"נסיגה" הראשונה של המימשל בסוגיית ההדהלאמות.

כבר לפני סדרת הזעזועים בשוקי המניות קראו ראשי האופוזיציה למימשל להכריז על הפוגה בתוכנית, אך על רקע ההצלחה ה"עממית" של התוכנית ועליית ערכן של המניות בבורסה, סירבה הממשלה להאיט את קצב המכירות. בימי הבורסה ה"שחורים" בחודש האחרון נרשמו הפסדים ניכרים למחזיקים במניות של החברות שהועברו בשנה האחרונה לידיים פרטיות.

הגרעון המסחרי של ארה"ב ירד ב-מיליארד וחצי דולר

וושינגטון (ע"צ ועי"ת). הגרעון המסחרי האמריקאי עמד בחודש ספטמבר על 14.1 מיליארד דולר, לעומת 15.7 מיליארד דולר באוגוסט — הודיע אתמול משרד המסחר בוושינגטון.

כלכלנים אמנם ציפו להקטנת הגרעון, אך לא עד כדי כך. הם חזו גרעון מסחרי בסך 14.5 עד 15 מיליארד דולר.

הגרעון המסחרי והגרעון התקציבי של ארה"ב נחשבים כסיבות העיקריות להתמוטטות הבורסות ברחבי העולם בשבועות האחרונים.

משרד המסחר גם מסר כי היצוא האמריקאי עלה ל-20.99 מיליארד דולר בספטמבר, לעומת 20.22 מיליארד באוגוסט, ואילו היבוא ירד מ-35.91 מיליארד דולר באוגוסט ל-35.06 מיליארד בספטמבר.

הגרעון המצטבר במסחר האמריקאי בתשעת החודשים הראשונים של השנה היה 128.2 מיליארד דולר, לעומת 123.5 מיליארד בתשעת החודשים הראשונים של אשתקד.

מיד לאחר פרסום הידיעה על הקטנת הגרעון המסחרי, עלה שער הדולר בניו-יורק והלה עליה ניכרת בשערי המניות בבורסת פאריס.

נמנע פילוג בירוקים בבון על רקע העמדה כלפי ישראל

בעקבות גינוי של לשכת המפלגה למשלחת הירוקים לישראל

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ"
באירופה המערבית

בון (מיוחד ל"הארץ"). פילוג מיידי במפלגת הירוקים על רקע העמדה כלפי ישראל נמנע אתמול, אם כי משקיפים מעריכים כי רק נדחה, אך לא חוסל. בישיבת סיעת המפלגה בבונדסטאג הוחלט על שורה של דיונים במאמץ ליישב את חילוקי-הדעות בין קבוצה המוגדרת כ"פונדמנטליסטים" (הנוטים לתמוך בחזית הסירוב הערבית) לבין "ריאליסטים" מתונים (המצגים עמדות ביקורתיות אך ידידותיות כלפי ישראל).

החששות מפילוג התעוררו בעקבות הודעה של חבר הבונדסטאג אוטו שילי, כי הוא עשוי "להסיק מסקנות" מהחלטת הסיעה שלא לבטל גינוי של לשכת המפלגה למשלחת הירוקים לישראל. המשלחת, שהיתה מורכבת מחברי פרלמנט מתונים, ביקרה בארץ בחודש שעבר. עם שובה לגרמניה היא האשמה בכך שנקטה עמדות פרו-ישראליות "גזעניות" ו"קולוניאליסטיות".

אמש ניהלו תומכי שילי התייעצויות ארוכות על הצורה שבה ימשיכו את פעולתם בתוך המפלגה. שילי עצמו דרש בישיבה של הסיעה, כי הירוקים יקיימו דיון עקרוני בשורה של נושאים מרכזיים, וביניהם היחס כלפי אלימות והמדיניות של המפלגה בסיכסוך הישראלי-ערבי.

בשבוע הבא תדון סיעת הירוקים באיום של שילי "להסיק מסקנות" ובהודעות נוספות שהתפרשו כהכנה לפילוג אפשרי של המפלגה. משקיפים בבון מביחים, כי סכנת הפילוג בקרב הירוקים נדחתה, אך לא הוסרה. לדעת חברי פרלמנט בכירים בקרב הירוקים, אין זה מקרה שאיומי הפילוג באו על רקע היחס כלפי ישראל. הנושא הזה, הם אמרו, הוא בעל חשיבות גדולה מבחינת הזהות העצמית של המפלגה.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

רדיו טהראן:

מועצת המלחמה ביקשה גיוס חדש באיראן לשם מיתקפה על עיראק

טהראן (עי"ת). איראן רמזה אתמול כי היא עומדת לגייס כוחות-אדם נוספים למיתקפה חדשה נרחבת על עיראק, וכי אינה נותנת אמון במאמצים בין-לאומיים לשים קץ למלחמה.

רדיו טהראן הודיע, כי מועצת המלחמה העליונה של איראן ביקשה מן האיאטוללה חומייני לאשר גיוס חדש למען "שורה של מבצעים יעילים לאורך כל חזיתות המלחמה" נגד עיראק.

המועצה דיווחה לחומייני, כי היעדר ההצלחה הגמור בחודשים האחרונים במאמציהם של "גופים בין-לאומיים מסויימים" להביא לפתרון צודק של המלחמה, "הוליש לגמרי את האמון במאמצים אלה".

הודעה איראנית זו פורסמה יום אחד בלבד לאחר שוועידת-הפיסגה הערבית בעמאן גינתה את איראן על סירובה לציית להחלטה 598 של מועצת הביטחון, הקוראת להפסקת אש במלחמת המפרץ.

מועצת המלחמה העליונה של איראן, שהוקמה ב-1986 ואשר בראשה עומד הנשיא עלי חמינאי, אמרה בפנייתה לחומייני כי עיראק עלולה לנצל לרעה את ההרחייה שנגרמה על-ידי יוזמת השלום הנוכחית של האו"ם.

עוד ציינה המועצה, כי "צעדים מדיניים וצבאיים חדשים של המשטרה הבעת' בעיראק משקפים את פגיעותו המוחלטת של האויב ואת חולשתו, ומוכיחים את הצורך בהנחת מהלומות יעילות ורצופות".

חומייני השיב, כי "את החלטת המועצה והמומחים הצבאיים יש ליישם ללא דיחוי".

שערי מטבע חוץ

12.11.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.53	1.60	1.5603	1.5797	1.53	1.60	1.5603	1.5797	1.53	1.60	1.5598	1.5794	1.5699	0.0091
1 לי"ש	2.69	2.82	2.7547	2.7890	2.71	2.84	2.7586	2.7930	2.71	2.84	2.7587	2.7934	2.7752	−0.0156
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.9279	0.9395	0.91	0.95	0.9264	0.9380	0.91	0.95	0.9274	0.9391	0.9309	−0.0071
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2725	0.2759	0.26	0.28	0.2729	0.2763	0.26	0.28	0.2725	0.2759	0.2743	−0.0016
1 גולדן הולנדי	0.81	0.84	0.8221	0.8323	0.81	0.85	0.8238	0.8341	0.80	0.85	0.8230	0.8334	0.8279	−0.0060
1 פרנק שוויצרי	1.11	1.16	1.1302	1.1443	1.11	1.16	1.1292	1.1432	1.10	1.16	1.1275	1.1417	1.1351	−0.0098
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.2567	0.2599	0.25	0.26	0.2563	0.2595	0.25	0.26	0.2565	0.2598	0.2580	−0.0009
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2424	0.2454	0.24	0.25	0.2429	0.2459	0.23	0.25	0.2429	0.2460	0.2443	−0.0012
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2400	0.2430	0.24	0.25	0.2400	0.2430	0.23	0.25	0.2401	0.2431	0.2414	−0.0017
1 מרק פיני	0.37	0.39	0.3759	0.3806	0.37	0.39	0.3759	0.3806	0.37	0.39	0.3762	0.3809	0.3787	−0.0018
1 דולר קנדי	1.16	1.21	1.1820	1.1967	1.16	1.22	1.1840	1.1988	1.16	1.22	1.1829	1.1978	1.1913	0.0067
1 דולר אוסטרלי	1.01	1.11	1.0633	1.0766	1.03	1.10	1.0645	1.0778	1.03	1.11	1.0639	1.0773	1.0711	0.0056
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7869	0.7966	0.47	0.80	0.7892	0.7990	0.50	0.70	0.7872	0.7971	0.7932	−0.0026
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4431	0.4487	–	–	0.4433	0.4488		–	0.4428	0.4484	0.4454	−0.0028
10 שילינג אוסטריים	1.29	1.35	1.3145	1.3308	1.29	1.35	1.3159	1.3323	1.29	1.35	1.3169	1.3334	1.3240	−0.0089
1000 לירות איטלקיות	1.23	1.30	1.2588	1.2745	1.23	1.31	1.2583	1.2739	1.23	1.32	1.2588	1.2747	1.2646	−0.0072
100 ינים יפאניים	1.13	1.18	1.1477	1.1620	1.13	1.18	1.1468	1.1611	1.13	1.19	1.1523	1.1668	1.1565	−0.0047

הוצאות

מה מתבשל?

קראו החודש ב- מזון ומטבח

כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

מזון ומטבח

אכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.

המחיר: 2.80 ש"ח בלבד

קראו החודש: ★ לאכול בעיניים ★ להסתכל בקנקן - על ארוזות גמישות מנייר ★ מרכיבי מזון - החומצה הפומרית ★ על טעם ועל ריח - רַגְלַת הגינה (רגלה) ★ סיפורי אוכל - הצגת ספרים חדשים ★ בישול בשר ★ מדוע נופלות הקונדיטוריות בארץ מאחיותיהן באירופה? ★ מוצרים חדשים ★ ועוד ועוד...

הפצה ע"י: "נד" - חברה להפצה.

מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

דהפון
03-611001

טיולים זה השטח שלנו

קניה
עולם הולך ונעלם...
ספארי בלודזיים 9 ו-16 יום
9 ימים: 10.12 חנוכה בהדרכת עמיהוד נאור
16 ימים: 14.1 (מתאים גם לשומרי מסורת) בהדרכת יאיר בשן.
11.2 בהדרכת ד"ר בני שלמון
24.3 תופשת פסח

"מצרים למתקדמים"
סמינר בדגש: קהיר והדלתא של הנילוס
8.2 9 ימים.

מצרים
טיולים של 8 ו-9 ימים
16.12 חנוכה
13.1, 17.2, 2.3.

סיני
טיולים מלווים בגמלים 7 ימים
מתאים גם לדוברי אנגלית.
16.12 חנוכה, 12.2
2.3 פורים
23.3 חופשת פסח, 3.4 פסח.

נפאל
פסגות ההימלאיה (33 יום)
פריחה אביבית בגג העולם
24.3 בהדרכת שוקה רווק

בשיתוף
EL AL אל על

בטיולינו ניצול זמן מירבי, תכנית מלאה, אמינות מינהלית והדרכה מעולה, כל אלה מבטיחים תמורה מלאה למטיילים.

טלפן וקבל חוזר טיולים לביתך 03-375063, 381044
מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א

החברה להגנת הטבע

קול המשפט

המוזיאון הפתוח
גני התעשיה, תפן

NEXT!

טופור:
רישומים
והדפסים

טופור, יהודי פריזאי בן ימינו, הוא אמן ייחודי, המתבלט בעיקר כסטיריקון, דמיון פרוע, כמעט מתהולל, צוירים ארוטיים שלא היו מביישים את הסטיריקון של פליני, קריקטורה של ועל הבין האנושי.
טופור הוא רשם,
השולט בכל טכניקות הרישום: מרישום בעפרון דרך הליתוגרפיה, מתחריט ועד חיתוך לינוליאום.
בתערוכה מוצגות 100 עבודות שלו.
התערוכה תינעל ב-4 בפברואר.
טופור עשה סרטים מצויירים כתב שני שירה, והסרט "הדייר" של רומן פולנסקי נעשה על פי סיפורו.
חלק מהעבודות ניתן למכירה.
המוזיאון פתוח בימי חול ובשבתות בשעות 17:00 - 10:00. סגור בימי שישי ובערבי חג.

בוגרי המפעל להכשרת ילדי ישראל

לרגל יובל 45 שנה למפעל, אנו מבקשים לעדכן את רשימת בוגרי המפעל בכל שנות קיומו, מאז הווסדו בתש"ג (1943) ע"י הגב' רחה פריאר ז"ל.

כל בוגר של המפעל בבתי ילדים, קיבוצים, מעינות שונים או כפר ילדים, מתבקש לפנות לטלפון 02-663151/2 אל בלהה או יוסי או בכתב אל ת.ד. 8350 ירושלים מיקוד 93108 למסירת פרטים על מנת שנוכל לכלול אותו ברשימת הבוגרים ולהזמינו לארועים.

תדיראן
מפעל הסוללות
ת.ד. 75, רחובות 76100
טלפון: 08-444376

למכירה

1. מכבש SCHULER 200-X
מכבש הוריאנטלי ליצור שפופרות אלומיניום או אבץ בקוטרים של עד 50 מ"מ ואורכים עד 100 מ"מ, בקצב של 70 יחידות לדקה

2. מכבש SCHULER 150-X
מכבש הוריאנטלי ליצור שפופרות של עד 32 מ"מ ואורכים עד 120 מ"מ, בקצב של 110 יחידות לדקה.

נא לפנות לכתובת הנ"ל

לאן הערב?
מבנה 5
פתוח 7 ערבים בשבוע
★ אווירה אינטימית ★ מוסיקת רקע ★
★ חניה בשפע ★ ארוחות ערב
★ בר משקאות מגוון
חמין בשבת בצהריים
החל מ-21.11.87
טל' 813563 נמל יפו

איגוד מקבלי מלאות מגרמניה בע"מ
בן יהודה 1, ת"א טלפונים: 659728, 03-659155/6

לכל הנרשמים לביטוח הסוציאלי בגרמניה שנרשמו עד 13 ביוני 1983

בית המשפט העליון בגרמניה פסק לאחרונה שיש להרשות להמשיך בהליכים לקבלת רנטה מגרמניה לכל מי שנרשם, גם אם לא הגיש בזמן תעודת אזרחות ישראלית.

אל תאבד זכותך!

אם נרשמת (נרדפי נאצים ושאינם נרדפי נאצים), הנך מוזמן למשרדינו לברור פרטים ולהמשיך טיפול

הצוות המיומן שלנו לרשותך

רשות שדות התעופה בישראל

רשות שדות התעופה בישראל
נמל התעופה בן-גוריון

הזמנת הצעות למו"מ מס' 19/87/1
לביצוע עבודות שיפוצים ברכב כבאות

1. רשות שדות התעופה מזמינה בזה הצעות לניל לצורך מו"מ, ממוסכים ו/או בתי מלאכה ו/או מפעלים אשר מוסמכים ומורשים מטעם משרד התחבורה לביצוע עבודות שיפוצים/שינויים/תיקונים ברכבי כבאות ושיש להם נסיון של 10 שנים לפחות בביצוע עבודות כנ"ל.
2. מציעים כנ"ל ידרשו בנוסף לקריטריון הנ"ל לעמוד בשאר דרישות תנאי הזמנת ההצעות, אשר את מסמכיו ניתן לקבל החל מיום 13/11/87 ועד ליום 18/11/87 בין השעות 9.00 ועד 10.00 במחלקת הרכש (בבנין הטרמינל הבינלאומי בנמל התעופה בן גוריון קומה ב').
3. המועד האחרון להגשת הצעות נקבע ליום ה' 26/11/87 שעה 09.00.
4. רשות שדות התעופה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

מחלקת הרכש

אל על מטענים לכל השערים

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם - יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

EL AL אל על

صكدا من الأصل

שמונה מג'נין נאשמים כי תיכננו לחטוף אוטובוס ולהעבירו לירדן

התכוונו להעבירו דרך גשר דמיה ולדרוש אסירים בטחוניים תמורת נוסעיו ● השמונה נאשמים גם בנסיון להתנקש בחיי פקיד בעיריית ג'נין שנחשד בעיניהם כמשתף פעולה ● שניים מקלקיליה נאשמים שזממו לרצוח איש שב"כ ● שלושה מקבטיה נאשמים כי ניסו לפגוע בחיילי צה"ל בשומרון בעזרת מטעני חבלה, רימוני רסס ובקבוקי תבערה

מאת סופר "הארץ" בשטחים

שני צעירים תושבי קלקיליה נאשמים במזימה להתנקש בחייו של איש שירות הביטחון הכללי. כתב אישום נגד השניים, איחמאן עודה (25) וצלאח ג'אמוס (25), הוגש אתמול בבית המשפט הצבאי בשכם.

לפי כתב האישום, גילו שני הנאשמים את כתובתו הפרטית של איש השב"כ, תכננו לפגוע בו בכלי נשק שהיה בכוונתם להשיג מעבר־לים. המזימה לא מומשה. איחמאן עודה גם נאשם שניסה לפגוע בחיילי צה"ל בהטמינו מסמרים וליכלוך בכיכרות לזם שהיו מיועדים לחיילים. כן נאשם בידוי אבנים על אוטובוס ישראלי, בייצור מטעני חבלה ובקבוקי תבערה, ובנסיונות לפגוע בכלי רכב ישראלים באמצעות בקבוקי תבערה.

ניסו לחטוף אוטובוס

בכתב אישום אחר שהוגש אתמול בבית המשפט הצבאי בשכם, מואשמים שמונה צעירים מג'נין במזימה לחטוף אוטובוס ישראלי עם בני ערובה, להעבירו לשטח ירדן דרך גשר דמיה, ולנהל משם משא ומתן לשיחרור אסירים בטחוניים בישראל. השמונה נאשמים גם בנסיון להתנקש בחיי פקיד בעיריית ג'נין, שנחשד בעיניהם כמשתף פעולה עם השלטונות הישראליים.

שלושה צעירים אחרים, תושבי העיירה קבטיה שבשומרון, נאשמים בבית המשפט הצבאי בשכם בכוונות לפגוע בחיילי צה"ל בשומרון בעזרת מטעני חבלה, רימוני רסס ובקבוקי תבערה. הם גם נאשמים בחברות ב"פתח".

משפטם של כל הנאשמים ייפתח בקרוב בבית המשפט הצבאי בשכם.

האוצר מבטל מס העיזבון

מאת צבי זרחיה

שלטונות מס הכנסה החליטו לבטל את מס העיזבון.

נציב מס הכנסה, יאיר רבינוביץ, אמר אתמול כי גביית המס מחייבת החזקת מנגנון מיוחד שיטפל בדו"חות על נכסי עיזבון שהיורשים מגישים.

חובות מס עיזבון אינם צמודים, ואוצר המדינה אינו נשכר מהגשת דו"חות אלו.

בשיטת החודשים האחרונים הגיעו הכנסות המדינה ממס זה ל־2,000 ש"ח בלבד, ולצורך גביית מס זה, האוצר מעסיק 2 עובדים במשרות מלאות.

לפיכך, רבינוביץ מציע לקבוע כי מ־1 בינואר 88, יבוטל החוק כליל. עם הביטול, ייפסק הטיפול בדו"חות קיימים על עזבונות נפטרים, וכן יבוטל היתר הנדרש כעת להמציא היתר מאת מנהל מס עיזבון.

נתגלתה מנהרה ממצרים לישראל ברפיח

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

כוחות הביטחון ברצועת עזה, וגורמים בצה"ל, בודקים מי חפר מנהרה מגבול מצרים לתוך ישראל. כך מסר אמש מקור צבאי.

המקור מסר כי קצין הקישור המצרי הודיע אתמול בבוקר על מנהרה שנחפרה כ־300 מטר ליד הגבול ברפיח. אורכו של פתח המנהרה: 5 — 7 מטרים, ובתחתיתה יש עוד מנהרה המובילה לשטח ישראל.

מצוד אחר מוחמד שניר החשוד בניסיונות רצח

— על רקע סכסוך ממושך בין משפחתו למשפחת כחיל ביפו ● עשרות בלשים ואנשי היחידה למלחמה בטרור פשטו על איזור מגורי משפחתו במבצע שנקרא "מקטרת השלום" — והתאכזבו

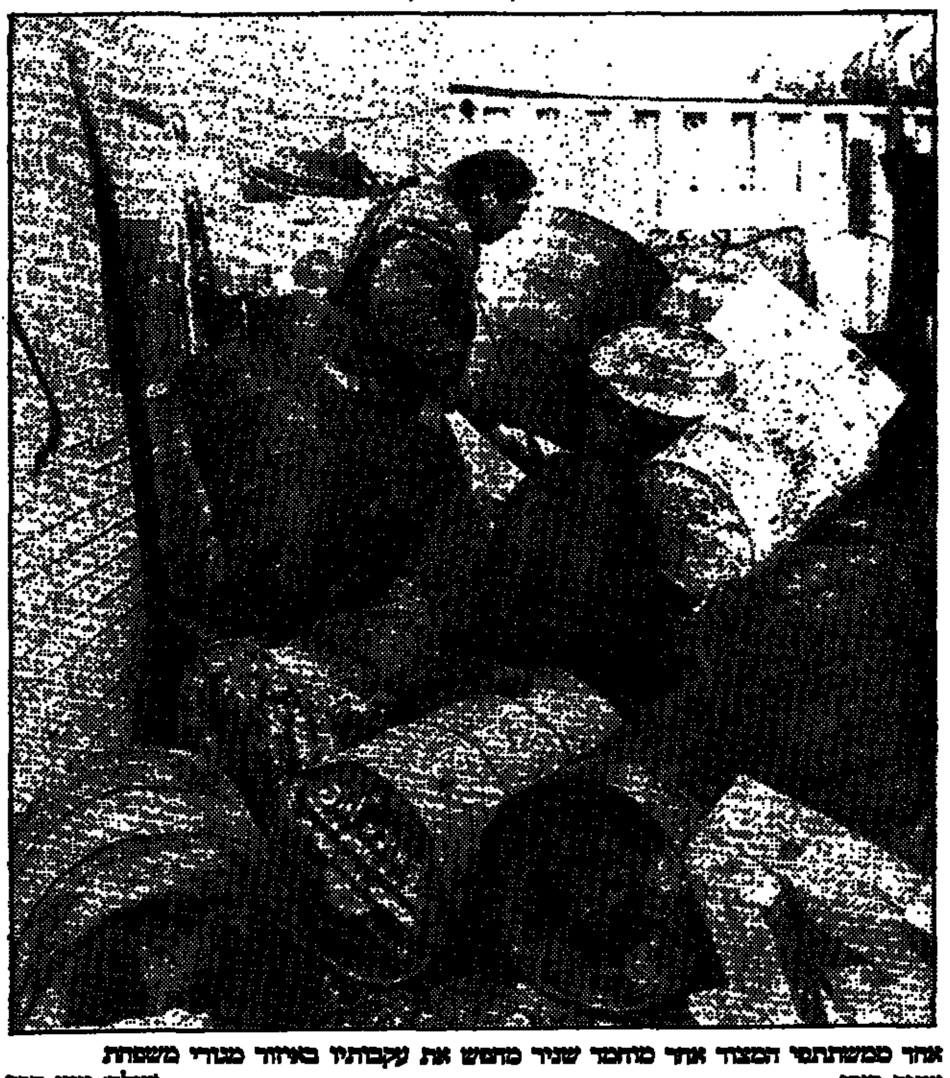

אחד ממשתתפי המצוד אחר מוחמד שניר מחפש את עקבותיו באיזור מגורי משפחת שניר ביפו (צילום: עודי קרן)

מאת ראובן שפירא ועדית אמיתי

משטרת מחוז תל אביב הגבירה את חיפושיה אחרי מוחמד שניר מיפו, החשוד בשני ניסיונות לרצוח את חסן כחיל, אף הוא מיפו, על רקע סכסוך הנמשך זה שנים בין משפחותיהם.

במסגרת מאמצי המשטרה, המכוונים גם למנוע את המשך תקריות הדמים ביפו, שלפי ההערכה נובעות מהיריבות בין משפחות שניר וכחיל, פשטו אתמול עשרות בלשים, אנשי משמר הגבול והיחידה המיוחדת למלחמה בטרור, על האזור שבו מתגוררת משפחת שניר ביפו, בדרום רחוב הרצל.

אנשי המשטרה, שהסתייעו בכלבי גישוש והכלבים לגילוי חומר נפץ וסמים, ערכו סריקה מדוקדקת באזור, המכונה "פרדס שניר".

לפי הערכת המשטרה, שוהה מוחמד שניר באיזור תל־אביב. במבצע, שכונה "מקטרת השלום", קיוו אתמול הבלשים למצוא את החשוד במקום מגורי משפחתו — אך התאכזבו.

על פי העדויות שבידי המשטרה, ירה שניר באוגוסט השנה, מטווח קצר, באקדח עם משתיק קול, בחסן כחיל, ופצע אותו קשה. לאחר שהאחרון הובא באמבולנס לפרדס שניר בידי בן משפחתו של מוחמד שניר.

מוחמד שניר גם חשוד שהוא עומד מאחורי התקפת השלכת רימון, בנוסח "המאפיה", בליל שבת לפני כשלושה שבועות, אל חנות של משפחת כחיל, ברחוב יפת ביפו. בהתקפה זו נפצעו חמישה בני אדם; שלושה מהם, בני משפחת כחיל, נפצעו קשה.

במשטרה חוששים כי בני משפחת כחיל ינסו לנקום במי שהם חושדים שעומד מאחורי ההתקפה נגדם, וכי מוחמד שניר ימשיך בניסיונותיו לחסל את חסן כחיל, שמסר עדות מפלילה נגדו על נסיון הרצח באוגוסט.

תושב עזה נעצר בחשד שאנס ושדד תיירת בתל אביב

החשוד בבית־המשפט: אני מודה באשמה אך מוכן להודות גם ב־20 אלף אחרות

(ע). רמדאן מצרי (23) מעזה, נעצר אתמול בפקודת בית משפט השלום בתל אביב ל־8 ימים, בחשד שאנס ושדד תיירת, בחוף ימה של תל אביב, ב־18 באוקטובר.

בציג המשטרה, מפקח רחמים כהן, אמר כי התיירת נאנסה באכזריות בשעות הערב, לאחר שהובלה בידי גבר, תחילה מרצון ואחר־כך בכפיה. הוא ביצע בה גם מעשה סדום, ולבסוף שדד את כספה.

לדברי בא־כוח המשטרה, נעצר החשוד בעת שניסה לפתות תיירת אחרת בתחנה המרכזית, לבוא עימו. הוא אמר כי יש צורך בחקירה. אולם החשוד מסרב למסור דגימות ורוק לבדיקה מעבדתית. חומר החקירה שנאסף, קושר את החשוד בקשר רציני לעבירה, אמר.

החשוד הודה בבית המשפט בחשדות שהעלה נגדו בא־כוח המשטרה. עם זאת, התחנן "ללכת לאן שתשלחו אותי. רק לא לידיים שלהם. אם אני אמשיך ככה, אני מת עכשיו".

השופט ראובן זיו ציין בהחלטתו, כי העבירות המיוחסות למצרי ומאפן הגורות מאד. הוא לא התייחס להודאתו של החשוד, שאמר באותה נשימה שהוא מוכן גם להודות ב־20 אלף עבירות אחרות, וכי הוא פוחד מאד מאנשי המשטרה.

על פי חומר החקירה שהוצג לשופט, שיש לאפשר למשטרה להמשיך ולהחזיק בחשוד לצורכי חקירה, שמונה ימים. כמו כן הורה להעביר את דברי העצור על יחס בלתי־חוקי של השוטרים כלפיו, לקצין תלונות הציבור במשטרה.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

התחפש לשוטר, הורה לנהגת לצאת מהרכב, התניע אותו ונעלם

מאת סופרת "הארץ"

שוד מכונית במרמה אירע לאור היום בתל־אביב: צעיר שלבש בגדים הדומים למדי משטרה, ביקש מנהגת של מכונית "סובארו" לעמוד בצד הדרך, לאחר שהתריע כי רכבה אינו תקין, והורה לה שתצא ממנו. הוא נכנס לרכב, התניע ונעלם מהמקום.

המעשה אירע שלשום, ברחוב המסילה בתל אביב. משטרת מחוז תל אביב מנסה לאתר את הנוכל.

הסתיים קורס ראשון לטיפול נמרץ לאחים ואחיות מיו"ש ועזה

מאת עדנה ארידור
כתבת "הארץ"

18 אחים ואחיות, בוגרי בית־ספר לאחיות ביהודה, שומרון, רצועת עזה ואל־עריש, סיימו אתמול קורס ראשון לטיפול נמרץ, במרכז הרפואי בילינסון בפתח־תקוה. הקורס נערך עקב החלטת המינהל האזרחי לפתוח יחידות לטיפול נמרץ ביהודה ושומרון.

האחים והאחיות הוכשרו שמונה חודשים בעבודה קלינית במקצועות נפרולוגיה, קרדיולוגיה ומערכת הנשימה. הם שמעו הרצאות באנגלית ועברית, מפי עובדי המוסד הדוברים שפות אלו. במקביל, למדו את השפה העברית, בהדרכת פארוק אלה־לטיף, מכיר העדה השומרונית בשכם.

בטקס הסיום, בנוכחות משפחות הבוגרים, אמר אתמול מנהל המרכז הרפואי, ד"ר יאיר שפירא: "הרפואה היא נושא אוניברסאלי המגשר על פני עמים ודתות, ומטרתה להביא רווחה לאדם באשר הוא אדם".

תובע משטרה לשעבר נאשם כי לקח שוחד תמורת דחיית מאסר

(ע) עו"ד אלכסנדר צייזלר (60) מחולון, שהיה תובע משטרתי במדור תביעות תנועה של משטרת תל אביב, נאשם בלקיחת שוחד, כדי שיסיר את התנגדותו לדחיית מאסר של נאשם שהורשע.

במשפטו של מרק לשם, שהתנהל לפני שופט השלום לתעבורה יעקב ברדיין, ב־21.6.83, נכחו תובעת משטרתית הנאשם צייזלר, וכן מרק לשם ובא כוחו עו"ד אריה רפאל. בתום המשפט, הורשע לשם בנוכחות הצדדים ונגזר עליו, בין היתר, לרצות שנת מאסר בפועל, מיום גזר הדין.

לאחר הקראת גזר הדין, ביקש ב"כ הנתלונן מהשופט, שידחה את מועד תחילת ריצוי עונש המאסר ב־45 יום. השופט החליט, לאחר ששמע את התנגדות ב"כ התביעה, שלא להיענות לבקשה.

בכתב האישום שהגיש אתמול פרקליט מחוז תל אביב, עו"ד אהרון שרה, לבית משפט השלום בתל אביב, נאמר שבאותו יום, בטרם הורד הנתלונן בידי איש המשטרה לתא המעצר, פגש הנתבע צייזלר בבית המשפט מכר, אריאל זיזובי, חבר של מרק לשם. זיזובי ביקש מצייזלר לסייע ללשם בבקשת הדחיה הזו, ולהסיר את התנגדות התביעה המשטרתית לדחיית ביצוע עונש המאסר. בתמורה להסרת ההתנגדות של התביעה המשטרתית, נאמר בכתב האישום, ביקש צייזלר מזיזובי "500 יוקרים".

אריאל זיזובי הבטיח לנאשם כי הסכום ישולם לו. בעקבות זאת הורה הנאשם לזיזובי להכין בקשה בכתב, לדחיית ביצוע העונש, כתב עו"ד שרה.

זעם בוועדת הכספים: האוצר מסייע לבהאים בלי אישורה

מאת צבי זרחיה

מהומה היתה אתמול בוועדת הכספים בעת ויכוח בעניין הסיוע הממשלתי לעדה הבהאית.

בפתיחת הישיבה, שאליה הוזמן שר האוצר משה נסים, מתח ח"כ אברהם שפירא, יו"ר הוועדה, ביקורת על הממשלה, שעקפה את ועדת הכספים ואישרה סיוע לפרוייקט תיירות של העדה הבהאית בחיפה, בסך 50 מיליון ש"ח, כהחזר מס בגין בניה. שפירא טען כי לא ייתכן להעניק סיוע כזה בלא אישור ועדת הכספים.

עוד אמר כי לא יעלה על הדעת לתת סכום זה לעדה הבהאית, ולא להעניק סיוע להקמת מרכז לחסידי ויז'ניץ, גור או בעלז, שלהם לא נותנים "אפילו גרוש".

שפירא המשיך: "לא אתן להעלות לדיון בוועדה כל נושא אחר כל עוד לא יוכרע העניין".

שפירא מתבצר

מרכז סיעת המערך בוועדה, ח"כ חיים רמון, התנגד לקבלת ההחלטה, ותבע לזמן לדיון את השר משה שחל שניהל את המו"מ עם העדה הבהאית.

שפירא סרב ואמר: "איני רוצה לשמוע את השטויות של שחל". רמון תבע משפירא לחזור בו מדברים אלה, ושפירא חזר.

ח"כ דן תיכון (ליכוד) אמר: "זו החלטה שגויה של הממשלה שהיתה צריכה לעבור דרך ועדת הכספים. מה לשחל ולעדה הבהאית? הלא הוא שר אנרגיה ולא שר תיירות!"

התפטרו ראשי ועד הנאמנים הערבי ביפו שהסכימו למכור בית העלמין

מכירת בית העלמין הערבי ליד שיכון בבלי ליזמים יהודים הסעירה את הרוחות בעדה המוסלמית ביפו ● עקב התפטרותם של יו"ר הוועד והגזבר יוחל בהליכים לבטל העיסקה

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

שניים מראשי ועד הנאמנים הערבי ביפו הודיעו אתמול על התפטרותם לאחר שחתמו על עיסקת מכירה של בית העלמין הערבי בשכונת ג'מוסין (ליד שיכון בבלי בת"א) לידי יזמים יהודים, חברת "נכסי הלכה בע"מ".

המתפטרים הם מוחמד פנג'רי, ראש ועד הנאמנים, ומוחמד מנסור, גזבר הוועד. אמש בישיבה של נכבדים מיפו, הודיע מנסור כי הבוקר יוחל בהליכים להביא לידי ביטול העיסקה.

המכירה הסעירה בשבוע שחלף את הרוחות בעדה המוסלמית ביפו. על־פי העיסקה שעליה חתמו השניים בחשאי, יקבל ועד הנאמנים תמורת השטח, 2.5 דונם, 800 אלף דולר, שעה שערכו בשוק נאמד ב־2.5 מיליון דולר. השטח מיועד לבניה.

השניים אף הודיעו כי יכתבו מכתב התנצלות לקהילה המוסלמית ביפו על מעשם זה. בעדה המוסלמית מותחים ביקורת על הדרך הסודית שנקטו השניים, העובדה שנמכר רכוש יקר ערך במחיר זול, ועל שנמכר ליהודים.

שלשום נעשה ניסיון בידי אלמונים להצית את ביתו של מוחמד מנסור. אחד הפעילים בנושא, סלימן משראווי, קרא אתמול לתושבי העיר הערבים שלא להפעיל אלימות נגד השניים, לנוכח התנצלותם הפומבית שהביעו לפני הנכבדים.

יו"ר האגודה למען ערביי יפו, נסים שכר, אמר כי העיסקה נעשתה בסודי סודות, וכי ועד הנאמנים היה צריך לשמור על נכסי ההקדש ולא למוכרם. הוא אמר כי אין להתייחס עוד לנכסי הנפקדים כאל הפקר, והביע הזמן לבטל את החוק הנותן לשר האוצר הסמכות למנות ועד נאמנים המשרת את האינטרסים של השלטונות.

השוטר פעל שלא כחוק; הנאשם בהעלבתו יצא זכאי

(ע). תושב באר שבע, שהואשם כי אמר לשוטר: "קוס אמאק שוטר מזדיין", זוכה אתמול בבית משפט השלום בבאר־שבע, עוד שלפני שהשיב בכלל על האשמות נגדו על העלבת עובד ציבור והתנהגות פסולה בציבור.

במשפטו של חיים לוי, בן 26, מבאר־שבע, העיד רס"ל המשטרה, יוסף כהן, כי ניסה לשכנע את הצעיר, המוכר לו כעבריין בעבר, להתלוות אליו למשטרה. לאחר שהתנגד, הפעיל נגדו כוח סביר והסיע אותו למעצר.

השופט קבע שרק עפ"י עדות יחידה זו הוא קבע שהשוטר פעל שלא כחוק, באשר החוק מאפשר לשוטר לדרוש מאדם להתלוות אליו, כאשר יש לו חשד סביר שהאדם עבר עבירה, ואילו לדעת השופט, לא היה כאן כל מקום לחשד כזה.

הקלה בתנאי המעצר של שירזי: חופשי ביום; סגור בביתו — בלילה

(ע). כדורגלן קבוצת בית"ר ירושלים, שלמה שירזי, יוכל להתהלך חופשי בכל מקום, בשעות היום.

שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, שלום ברנר, החליט אתמול להקל את מעצר הבית שהוטל על שירזי, לאחר שהוחשד בהחזקת רימון רסס שלא כחוק. שירזי ייאלץ מעתה להישאר במעצר בית, בבית אביו, רק בין השעות 8 בערב ל־8 בבוקר.

אתמול העיד שירזי במשפטו על הנסיבות שבהן מצא את רימון הרסס, וגילה בראשונה מדוע לא מסר את הרימון למשטרה. הרימון נתפס בביתו של שירזי בחודש שעבר, בחיפוש משטרה. שירזי סיפר, כי בשנתיים שחלפו מאז הפך לעד מדינה נגד כנופיה של פושעים מנתניה, נהרסו חייו.

לדבריו, היה נתון מאז לאיומים טלפוניים בלתי פוסקים, ואף מצא על גג מכוניתו קליע אקדח שנועד להזהיר אותו. את הרימון גילה מתחת למכוניתו, כשיצא ממסעדה בירושלים. לדבריו, לא מסר אותו למשטרה, משום שאין לו אמון בשוטרים, ובשל החשש שהעניין יודלף לעיתונות ויזכה בכותרות. "אני מתחרט מכל הלב על שלא הודעתי על כך למשטרה. טעיתי, חששתי לחיי, כי אני עדיין חושש לחיי", אמר.

שירזי הכחיש כי אמר לשוטרים שערכו את החיפוש בביתו כי הוא מתכוון "להוריד מישהו", כלומר להרוג את העבריינים שאיימו על חייו. "השוטרים משקרים", אמר.

סיכומי התביעה וההגנה לגבי העונש, וכן גזר הדין יישמעו בעוד כעשרה ימים.

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
פרופ' אברהם גמליב (גמ) ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום שני כ"ד בחשון תשמ"ח 16.11.87 בשעה 15.30 אחר הצהרים בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הישן.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
אבא משה מדליה ז"ל
תתקיים אזכרה לגילוי מצבה אי"ה ביום ראשון כ"ג חשון תשמ"ח 15.11.87 בשעה 4.30 אחה"צ בבית הקברות הישן בראשון לציון.
נפגשים ליד השער הראשי
הסעה מבית המנוח בבבלי־ציון תצא בשעה 3.15 אחה"צ
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
ד"ר אינג'
ישראל אלתרמן
ז"ל
נקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שני 16.11.87 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בסביון
המשפחה

עשר שנים עברו מאז שנלקח מאתנו אהובנו הבלתי נשכח
פרי פרידמן ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ג בחשון תשמ"ח, 15.11.87, בשעה 3.30 אחה"צ, בבית הקברות בסנהדריה, ירושלים.
אשתו: זיוה
בנו: רפי פרידמן
בתו וחתנו: רות ופרופ' מיכאל סלע
בתו וחתנו: צביה וד"ר יוסף ריבלין
והנכדים

במלאת שנה לפטירת
שלום קורנפין ז"ל
תערך אזכרה ביום שני כ"ד בחשון (16.11.87) בשעה 15.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול
נפגשים ליד השער
המשפחה

לחברינו משפחת רודריג
אתכם באבלכם
על פטירתה ללא עת
של בתכם
סיגל ז"ל
חברי מושב בית נקופה

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה למתמטיקה
משתתפת באבלו של פרופ' ח' אברהם ברמן
על מות אביו **מרדכי ז"ל**
ומביעים תנחומים למשפחה

לצבי לייבושור
משתתפים באבלך הכבד במות
א י מ ך ז"ל
"המגן" חברה לביטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודפון
03־38 38 38

במלאת שנה לפטירת יקירנו
השופט **ישראל כרמל ז"ל**
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני כ"ד חשון תשמ"ח (16.11.87) בשעה 15.00 אחר הצהרים
נפגשים ליד שער בית העלמין בקרית שאול
אלמנתו: חיה כרמל
בנו: עו"ד מאיר כרמל
וכל בני המשפחה

האזכרה וגלוי המצבה של יקירנו
אברהם נוימן ז"ל
תתקיים ביום שני 16.11.87 בשעה 15.30 בבית העלמין בקרית שאול.
אנו מודים לכל מנחמינו בכתב ובעל פה.
המשפחה

המרכז הישראלי לניהול
תוכניות חדשות
איתור פלחי שוק־ לרכישת יתרון תחרותי
מנחה: פרופ' מיכאל פרל
ניהול אפקטיבי של הדרכה
מנחה: ד"ר עדנה פשר
תכנון אסטרטגי למערכות מידע
מנחה: ד"ר יצחק שמר
הסדרים מוקדמים ביחסי העבודה האישיים והקיבוציים
בהשתתפות ה"ה: אריה אוסטרינסקי, עו"ד נחמיה גוטמן
ביקורת פנימית־ הלכה למעשה
מנחה: רו"ח עמוס לביטוב
פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל' 03־257202; 02־234863; 04־640678; 057־37914

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611 001

צה"ל שוקל לספק לחיילות גלולות נגד הריון לפי מרשם ובלא תשלום

מסרה קצינת ח"ן ראשית, תת־אלוף חדוה אלמוג ● בקרוב – שינויים בלבוש החיילות: ביטול הכיסים האחוריים במכנסיים, חולצות מעודנות יותר ● בכלא הצבאי כלואות לסירוגין כ־30 חיילות, על נפקדות, גניבה והתחצפות; "המאסר קצר ולא משמעותי"

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

בשנים שחלפו גדל מספר הבנות הדתיות המתגייסות לצה"ל. כך אמרה אתמול קצינת ח"ן ראשית, תת־אלוף חדוה אלמוג, במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב בתל אביב.

עוד גילתה כי בימים אלו נבדקת אפשרות לספק גלולות נגד הריון, על פי מרשם, לחיילות במסגרת צה"ל, ובלא תשלום. כעת חיילות יכולות להשיג אצל גינקולוגים במסגרת צה"ל או אצל רופאים הקשורים עם צה"ל, ולרכוש גלו־לות, בתשלום, על פי מרשם שהן מקבלות.

בימים אלו גם דנים בנושא מדי החיילות, ובקרוב יוחלו בהם שי־נויים, שיכללו בין השאר, ביטול הכיסים האחוריים במכנסיים, והנפקת חולצות מעודנות יותר. כמו כן תיתכן אפשרות שישונו פריטים בלבוש המשרתות בצבא הקבע.

תת אלוף חדוה אלמוג (39) נשואה ואם לשניים, התמנתה לתפ־קידה לפני כחודש וחצי. היא שי־משה בעבר קצינת ח"ן של הנח"ל, סגנית קצינת ח"ן ראשית, ראש ענף מפקדות בבסיס הדרכה לטירוניות ומפקדת בסיס הטירוניות בה"ד 12. לפני חמישה חודשים ילדה את בנה השני, וכששבה מחופשת לידה מונתה לקצינת ח"ן ראשית והועלתה לדרגת תת־אלוף.

עם כניסתה של אלמוג לתפקיד, הוחל בשינוי התכנים המועברים בקורסי הקצינות. בין השאר, הונהג מסלול של הדרכה צבאית, בעיקר עקב ההחלטה לשתף מפקדות כי־תות גם בקורסים של חיילים.

אלמוג הדגישה כי תופעת ה"ראש הקטן" איננה קיימת אצל בנות קיבוצים, הן בדרך כלל משמשות בתפקידים שונים בנח"ל ובתפקידי פיקוד בבסיסי ההדרכה של צה"ל. "קיימת אותה בעייה בחתימה לקבע, כיוון שכאן ההחלטה איננה רק שלהן", הדגישה.

קצינת ח"ן ראשית סיפרה, בין השאר, כי בבית הכלא הצבאי כלואות לסירוגין כשלושים חיילות. העבירות הנפוצות הן: נפקדות, גניבה, התחצפות. תקופות המאסר קצרות, ואינן משמעותיות.

בחצור הגלילית מת בן 105

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

זקן העיירה חצור הגלילית, שלום אטיאס, מת אתמול, בן 105 שנה. אטיאס התחתן פעמיים. אשתו הראשונה מתה בצרפת. אשתו השניה מתה לפני שבעה חודשים. לפני שנתיים נפגש סבא שלום בראי־שונה עם ששת בניו מאשתו הראשונה בחצור הגלילית.

נותקו המים לבית־החולים בצפת בשל חוב לעיריה

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

עיריית צפת החלה לצמצם את אספקת המים לבית החולים בצפת בגלל חוב של 230 אלף שקלים. למרות התראות חוזרות ונישנות, לא שילם בית החולים את הכסף. בשבוע הבא תנתק העיריה את זרם המים למוסדות הקשורים לבית החולים.

מבית החולים נמסר בתגובה כי משרד הבריאות עדיין לא העביר אליו כספים.

הקבלן אברהם רובינשטיין זוכה מכל אשמה בפרשת הקמת נאות־רחל

השופט אורי שטרוזמן מתח ביקורת חריפה על שהתביעה הכינה כתב אישום בלא יסוד ● זוכה גם האדריכל עמנואל תרסי ● השופט יחייב את המדינה לשאת בהוצאות הנאשמים

מאת צבי הראל
סופר "הארץ" בבית המשפט

בית המשפט המחוזי בתל־אביב זיכה אתמול מכל אשמה את הקבלן אברהם רובינשטיין, את חברת הבניה שהוא מנהל ומחזיק במניו־תיה, ואת האדריכל עמנואל תרסי.

השלושה הואשמו בעבירות מר־מה, זיוף ומסירת ידיעה כוזבת לרשויות התיכנון בקשר לבניית שכונת "נאות רחל" בחולון. עוד טענה התביעה, כי פעולותיהם של הנאשמים גרמו לכך שקיבלו 16 יחידות דיור שלא הגיעו להם ושטח מסחרי גדול מזה שאושר להם. כן הואשמו כי הצהרותיהם הכוזבות ב־1976 הביאו את חברת "נתיבי איי־לון" לשלם להם 28 מיליון ל"י שלא הגיעו להם.

השופט אורי שטרוזמן מתח בהכרעת־הדין ביקורת חריפה על התובע, עו"ד אמנון רוזה, שהופיע בתיק זה. הוא כתב כי תיקי החקירות והמסמכים נבדקו ברשלנות בידי התביעה, ולא היה יסוד להאשמת גבר הנאשמים, וניהול המשפט עד תום היה בלא הצדקה.

השופט כתב עוד, כי העמדה לדין של אדם לדין פלילי איננה צריכה להיות עניין קל בעיני התביעה, וע־מידתו של נאשם לעמוד הקלון מתחילה משעה שהוגש כתב אישום ולעתים קרובות מרגע פתיחת החקירה המשטרתית "וכל העם שומעים וקוראים על עמידה זו".

עוד כתב כי בנסיבות התיק, מן הדין לעיין בחיוב התביעה (אוצר המדינה) בפיצוי הנאשמים על הוצאותיהם במשפט. הדיון בשאלת גובה הפיצויים טרם נקבע.

אשר לאדריכל תרסי קבע השו־פט, כי משהוכח כי אין פגם בתכ־ניות שהוגשו לוועדות התיכנון, אין דבר לחובת תרסי ואחרים ממשרדו (הכוונה למשרד האד־ריכל יצחק פרלשטיין ז"ל שבו עבד בשעתו תרסי).

בתחילת המשפט הודיע סניגורו של רובינשטיין עו"ד דוד ליבאי לשופט, כי כתב האישום אינו מגלה עבירה כלשהי, וכאשר יקבע בית המשפט כי מרשו זכאי, יתבע פיצויים מהמדינה. על תרסי הגן עו"ד אורי סלונים, ומטעם חברת רובינשטיין הופיע עו"ד אמנון עברון.

עורך המהדורה: משה ריינפלד

"השוטרים בעטו באשכי", אמר הנער, ופשט מכנסיו בביהמ"ש

השופט הורה לחקור את תלונת הנער כי הוכה במשטרה כדי לאלצו להודות כי גנב מפתחות מתלמידים ופרץ לדירותיהם

(ע). בית־משפט השלום בחיפה ציווה אתמול לחקור את תלונתו של נער בן 17 כי שוטרים היכו ובעטו באשכיו, בעת חקירה, ולפיכך נאלץ להודות בהתפרצויות לבתי מגורים.

הנער הובא בפני השופט עמירב רנד. נציג המשטרה, רס"ר חיים שרון, טען כי במרוצת החודש שעבר, גנב הנער מפתחות מילקוטי תלמידים בבתי־ספר בקריות, איתר את כתובותיהם ופרץ לבתים וגנב מתוכם.

הנער נלכד ביום רביעי בבוקר כשירד בחדר מדרגות ובידיו תמו־נות. לטענת המשטרה, גנב אותן מאחת הדירות בבנין. הנער הובא לחקירה בתחנת המשטרה בקרית חיים, ושם הודה, לדברי החוקר, בש־לוש התפרצויות נוספות, באותה שיטה.

בשלב זה, קם סניגורו של הנער עו"ד בנימין שקד, והורה לשולחו לפשוט את מכנסיו ולהראות לשופט את סימני החבלה שנותרו ברגליו.

השופט, עמירב רנד, ציין כי יש להתייחס לתלונת הסניגור בכובד ראש.

הוא ציווה, איפוא, למשטרה, לחקור את התלונה בדבר המכות שהוכה הנער, ולהמציא לו את תוצאות החקירה, תוך זמן סביר.

השופט שיחרר את הנער בערבות של 1500 שקלים, ציווה עליו שלא לצאת מביתו בלי אישורו של מפקד משטרת זבולון. השופט דחה את בקשת נציג המשטרה לעכב ביממה את שחרורו של הנער, כדי שהמ־שטרה תוכל לערער על החלטת השופט, לפני בית־המשפט המחוזי.

ראש־הממשלה־בפועל־לשבוע — בטבריה

סגן ראש הממשלה, דוד לוי, ייפגש בשבוע הבא עם ראש הממשלה כדי לקבל סקירה רחבה לפני נסיעתו של שמיר הערב לחו"ל. לוי יחליף לשבוע את שמיר בתפקיד ראש הממשלה. בתשובה לשאלות עיתונאים, בעת סיור בצפון, אמר: "זה מחייב גיבוש של כמה נושאים שחייבים להתערב בהם. אינני נרגש. זו הפעם השלישית שאני ממלא מקומו של ראש ממשלה. בתפקיד זה אין הפתעות. צריך־הכבוד־הצריך מובלטות". בתצלום: השר לוי בשכונת השיקום ד' בטבריה (כתב מנחם הורוביץ; צילום: יונתן סליננסקי־ישראל סאן)

הכשיל חקירה של מבקר אגד — וכעת מונה בעצמו למבקר

מנהל מסעדת "אגד" בתל־אביב שנתמנה כעת למבקר הפנימי של החברה הודה בשעתו כי סירב להתיר לבדוק את ספרי המסעדה ● המבקר הפנימי הקודם הודח לאחר שחשף אי־סדרים בקואופרטיב

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

13 עובדי מחלקת הביקורת הפנימית של "אגד" מוחים על מינויו של מנהל מסעדת "אגד" בתל־אביב לתפקיד המבקר הפנימי, במקום עמיהוד אלדואי שהודח באחרונה לאחר שחשף אי־סדרים חמורים ותבע לדון בהם בהנהלה — אך נדחה.

במכתבם של המבקרים אל יו"ר מזכירות "אגד" שלמה לוין, הם כותבים: "העובדה שמינית לתפקיד זה חבר פוליטי מובהק, חסר הכשרה וחסר הסמכה בנושאי ביקורת פנים מוכיחה את גישתך השלילית בנושא הביקורת, ואת רצונך לפגוע בבקרה על מערכת המינהלה באגד". משמעות הדבר היא חי־סול מחלקת הביקורת מכוונה מקצועית".

המבקרים כותבים עוד כי הם מזדהים עם המבקר במאבקו האמיץ לחשיפת האמת: "אנו רואים בכך", כותבים המבקרים, "פגיעה חמורה בעשיית האגודה וניסיון מחשיד להסתרת האמת מהחברים".

המבקר הפנימי החדש של "אגד" יוסי שפרשטיין, היה מעורב, לפני כשנה, בניסיון להכשיל בדיקה של אנשי הביקורת שביקשו לבדוק את ספרי המסעדה בתל־אביב. מתברר כי בעת שניהל שפרש־טיין את המסעדה בתל־אביב, סירב להתיר למבקרים לראות את הספרים, וכעבור זמן־מה, כשהתגלה הדבר, התנצל על כך בכתב.

בתשובה אמר אתמול חבר "אגד", גרשון טלמור, כי למבקר החדש יש ניסיון ארגוני, ניהולי וכלכלי, ובעבר היה מנהל משרד באגף הכספים של "אגד". עוד אמר, בתשובה לשאלה, כי בשעתו לא שיתף המבקר הנוכחי פעולה עם אלדואי בגלל סיבה טכנית, ובדיקת המבקר לשעבר התעכבה בגלל מחסור בכוח אדם.

צריך לפרסם מכרז?

פרסום משולב למכרזים

4 מודעות במחיר של מודעה אחת

השיטה היעילה ביותר והזולה ביותר לפרסום מודעות מכרזים.

עד היום, כאשר פרסמת מודעת מכרז ורצית להגיע למספר הקוראים הגדול ביותר – נאלצת לפרסם בשני עתונים לפחות. אם פרסמת ביום ו', למשל, מודעה אחת בעתונים "מעריב" ו"ידיעות אחרונות" המודעה עלתה (במיקום עדיף) 161–181 ש"ח לכל אינץ'.

בשיטה החדשה, שיטת "הפרסום המשולב", כל מודעה מתפרסמת ב–4 עתונים, אתה מגיע להרבה יותר קוראים ומשלם פחות מחצי מחיר! רק 75 ש"ח לאינץ' לכל 4 המודעות!!!

שיטת ה"פרסום המשולב" מגיעה למספר הקוראים הגדול במדינה

בשיטת "הפרסום המשולב" מודעת המכרז שלך תתפרסם במדור מיוחד למכרזים ותגיע ליותר קוראים. תוכל לבחור בין שני שילובי פרסום:

פרסום משולב

המכרז שלך יתפרסם במדור־מיוחד בעתונים "העיר", "הארץ", "חדשות" ו"צומת השרון". "העיר" ו"צומת השרון" מגיעים ל–70%–80% מקוראי העתונים בגוש דן והשרון. "הארץ" מגיע לבעלי ההכנסה וההשכלה הגבוהה ו"חדשות" – לקוראים הצעירים של המדינה.

בסך הכל אתה מגיע ל–1,466,000 קוראים במחיר המפתיע של 75 ש"ח לאינץ'! פחות ממה שתשלם ב"מעריב" או ב"ידיעות אחרונות".

פרסום משולב ג'מבו

המכרז שלך יתפרסם בעתונים הארציים "הארץ" ו"חדשות" ובנוסף – בכל המקומונים של רשת "הארץ": "העיר", "צומת השרון", "ערים", "כל העיר", "הד–הקריות", "כלבו", "צפון 1", "ידיעות הגליל" ו"כאן דרום".

בסך הכל אתה מגיע ל–2,264,000 קוראים במחיר המפתיע של 140 ש"ח לאינץ'!

אתה מגיע למספר הקוראים הגדול במדינה במחיר זהה לפרסום מודעה אחת ב"ידיעות אחרונות". בדוק והשווה.

שיטת ה"פרסום המשולב" למכרזים עובדת בשבילך ביעילות רבה יותר ועולה לך פחות. לכן, מעכשיו כדאי לך יותר לפרסם את המכרזים שלך בשיטת ה"פרסום המשולב".

מכרזים דחופים

אם דחוף לך לפרסם באחד מימי השבוע, תוכל לעשות זאת ב"הארץ" וב"חדשות" ואנו נשלים את הפרסום ביום שישי עפ"י בקשתך בעיתונים המקומיים.

איך מזמינים מודעת פרסום משולב למכרזים?

פשוט מאד. צלצל לכל אחד ממשרדי הפרסום בישראל או למשרד הראשי של "לוח העיר" טל: 03-371261

פרסום משולב למכרזים - זה עובד!

הקשר האמריקאי

השילוב השבועי

בכל יום שני מצורף לעתון ג'רוסלם פוסט המוסף השבועי של הניו־יורק טיימס, הכולל מבחר מהמאמרים והכתבות שהתפרסמו בניו־יורק בעתון יום א'.
קנה מנוי של עתון יום ב' תמורת 54.60 ש"ח (המחיר כולל מע"מ) ותהנה מהעתונות הטובה ביותר בארץ ובארה"ב במשך 52 שבועות
ואת כמובן באנגלית. חתום עוד היום.

לכבוד: ג'רוסלם פוסט, ת.ד. 81, ירושלים 91000.
כן! אנא שלחו בכל יום שני כולל הניו־יורק טיימס

שם______ כתובת______

עיר______ מיקוד______ טלפון______

רצ"ב שיק על סך 54.60 ש"ח

صكنا من الاهل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרושים יזמים חברתיים

לתפקיד **מנהלים**

למתנ"סים
★ אור עקיבא
★ (מכרז שני)
★ קרית אתא
★ הרובע היהודי

דרישות התפקיד

● השכלה אקדמאית (ב"א לפחות) תינתן עדיפות לבוגרי תוכנית שוורץ ● נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב ● יתרון נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים ● נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות ● מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב רחברד למתנ"סים גבעת גיונט ירושלים 91034 עד המנית בציון המקום המבוקש לרגוע עד ל- 20.11.87
"ייענו מועמדים מתאימים בלבד"

יותר טוב מנפאואר

לסניף תל־אביב

המחלקה המשרדית
בן־יהודה 12, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 03-298877 ,284128

דרושים

★ **מנהלי חשבונות**
מנוסים, עצמאים. ליום מלא. רצוי ידע בעבודה עם מסוף.

★ **קלדניות מסוף**
מנוסות. להזרמת חומר של הנהלת־חשבונות. ל־6 שעות עבודה לפחות.

★ **מרכזניות**
מנוסות על מרכזיות אוטומטיות, ליום מלא, לתקופות קצרות וממושכות.

★ **מעבדות תמלילים עברית מנוסות**
עדיפות לבעלות ידע בתוכנת WM 418 ואינשטיין. למתאימות – הכשרה בתוכנות נוספות – חינם!

★ **מעבדות תמלילים עברית־אנגלית**
בעלות נסיון בלבד. שליטה טובה בשפה האנגלית. ידע בתוכנות לאניר, WANG ואחרות.. למתאימות – הכשרה בתוכנות נוספות – חינם!

★ **מזכירות עברית־אנגלית מנוסות**
שליטה טובה בשפה האנגלית (כולל הדפסה) עדיפות לעבודה משעות הצהריים.
שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – כחוק

פנו למנפאואר בהקדם – זה משתלם!

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

קלדנית

לחברת ביטוח
דרושה
קלדנית

★ נסיון בענף הרכב.
★ 5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב יד ובצירוף קורות חיים לת.ד. 4817 חיפה עבור קלדנית

רכז/ת

חוגי סיור לאזור ת"א

ידע בנושא טבע וידיעת הארץ (רצוי אקדמאי/ת) הכרת הארץ (סיור וניווט). נסיון קודם בהדרכה ועבודה עם נוער. כושר ארגון וניהול. ניידות גבוהה. משרה חלקית. המשרה כרוכה בשעות עבודה בלתי שגרתיות. מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב יד בפירוט קורות חיים ושמות ממליצים למח' כח אדם. רח' השפלה 4 ת"א 66183 עבור רכז/ת חוגי סיור.

החברה להגנת הטבע

לפירסום דחוף

דרושה
אשת יחסי ציבור

בעלת נסיון מוכח של כשנתיים במוסד גדול או דומה.
קשרי עיתונות, ידע והבנה בפירסום.
שעות עבודה גמישות
לתפקיד בעל אתגר ועניין רב.
רק על פי הכשורים הנ"ל יש לכתוב בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 4496 ולציין על גב המעטפה למשרת "אשת יחסי ציבור" אישי למנהל

LASER תעשיות לייזר

חברה עתירת ידע "מובילה" בעולם בפיתוח וייצור מערכות לייזר לרפואה

מחסנאי/ת טכני/ת (משרה 1243)
לעבודה במחסן ממוחשב המכיל חלקים אלקטרוניים ומכניים.
כישורים דרושים: • 3 שנות נסיון בעבודות קבלה, קיוטים, ניפוקי דלפק וספירות מלאי עם מערכת ממוחשבת • 12 שנות לימוד • רצוי רקע טכני או בוגר ת קורס מפ"ט.

חרטים למח' ייצור מכני
(משרה 1260)
תאור התפקיד: • עבודה במכונות קונבנציונאליות ו או מבוקרות מחשב • העבודה ב־3 משמרות.
כישורים דרושים: • 3 שנות נסיון, לפחות, בעבודות חריטה במכונות קונבנציונאליות (ר.ט.ס.)
יתרון בקליטה לבוגרי בתי־ספר מקצועיים.

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית לתעשיות לייזר, משאבי אנוש, טל. 03-495552 או בכתב־יד לת.ד. 13135 ת"א מיקוד 61131, תוך ציון שם, טלפון, כתובת, שם המשרה, פירוט קורות חיים ונסיון מקצועי.
•סודיות מובטחת•
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

תעשיות לייזר - קרן אור לקידום האנושות

קריירה בע"מ שרותי כח אדם

לסניפינו בת"א, נתניה ורחובות

מחלקה טכנית

★ **תכנתים/ות** בעלי נסיון בתכנות מדעי בזמן אמת.
★ **מחסנאי טכני** דובר אנגלית שוטפת לעבודה בחב' מחשבים.
★ **רתכי שיריון/חשמל/CO_2** מנוסים. פרופיל צבאי גבוה. משמרות.
★ **כרסמים/חרטים** קונבנציונלים, בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי. נסיון בעבודה ברמה עצמאית. פרופיל צבאי גבוה. משמרות. אפשרות תעסוקה מירושלים עד חדרה.
★ **מכונאי אחזקה** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי. משמרות.
★ **מבקרות ויזואליות** לבדיקה ותיקון של מעגלים מודפסים.
★ **מלחימים/ות** מנוסים/ות, תנאים טובים.
★ **חווטי לוחות חשמל** לעבודה בר"ג.
★ **חשמלאים מוסמכים** לעבודה קבועה.
★ **נהג** בעל רשיון סמיטריילר + אוטובוס. פרופיל צבאי גבוה.
★ **עובדי ייצור** עם רקע בהרכבות אלקטרוניות/חווט.
★ **עובדי ייצור** כלתי מקצועיים. בעלי 12-11 שנות לימוד. פרופיל צבאי גבוה. משמרות.
★ **עובד זמני למחסן** בחברת מחשבים.
★ **סטודנטים** לשמירה במפעל, פרופיל צבאי גבוה. משמרות.

מחלקה משרדית

★ **מזכירות** ע/א הדפסה בשתי השפות.
★ **כתבניות** ע/א
★ **תמלילניות** ע/א
★ **קלדניות** מנוסות.
★ **מנהח"ש** סוג 3.

לסניפינו בת"א ונתניה

★ **מהנדס בנין** נסיון במבנים טרומיים – לעבודה במכירות.
★ **הנדסאי/טכנאי בניין** לעבודה בחישוב כמויות.
★ **הנדסאי/טכנאי** ייצור בעל ידע באוטומציה נסיון במפעל אלקטרוניקה.
★ **קונסטרוקטור** נסיון במבנים טרומיים.

משרות קבועות, תנאים מצויינים, נסיעות וארוחות.
תל־אביב, דיזינגוף 155 טל. 03-240291/2
נתניה, שמואל הנציב 17 טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185 טל. 465331, 08-465277

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

ב.נ. שרותי ניהול

מידע על משרות ועובדים בכירים

לחב' קרביץ טכנולוגיה בת"א

דרוש
נציג מכירות
לאביזרים לשרטוט בעזרת מחשב
עבודה מעניינת בחברה צעירה ודינמית, הכשרה מתאימה תינתן בעבודה.

ת"א, ארלוזורוב 198, 03-260143-4

עיריית רמת־גן

עיריית רמת־גן
דרוש מדריך/ה לעבודה חינוכית עם ילדים במעונות 5 ימים בשבוע
אלה שעות העבודה 13.00-17.30
נא לפנות לאגף החינוך רח' הטעל' 26 טלפון: 732102 ,739109
ליהודית מגאיק

לחברה גדולה באזור צפון תל־אביב
דרושים/ות

1. מנהל/ת פרויקט
בעל/ת נסיון מתאים לניהול פרויקט מיחשוב שיווק

2. עובד/ת
בעל/ת נסיון בקיטלוג מוצרים וכ־תיבת נוהלי עבודה, רצוי מנתח/ת מערכות.

לפנות בכתב יד עם קורות חיים לת.ד. 24177 תל־אביב מיקוד 61241
סודיות מובטחת

יותר טוב מנפאואר

לסניף ירושלים

החבצלת 5, א'-ה' 09:00-14:00
טל: 02-233436

דרושים

למחלקה הטכנית:

לבורנטים רפואיים
שנתיים ניסיון לפחות בעבודה בבית־חולים

* **גנן**
ניסיון בטיפול בגן ציבורי
• בוגר בתי־ספר

במגמת מכינקה עדינה
לעבודה ממושכת. תנאי עבודה טובים

* **מסגרים־רתכים**
ידע בעבודות קונסטרוקציה

* **מלגזן**
בעל רישיון ג'

* **חשמלאי ראשי**
3 שנות ניסיון בתעשייה לפחות.

* **חותך זכוכית**
ידע וניסיון בתעשייה

* **נגרי רהיטים**
4 שנות ניסיון לפחות

* **כרסמים קונבנציונאליים**
ניסיון של 3 שנים
לעובדים רווקים מחוץ לירושלים שיהיו מוכנים לעבוד בירושלים – יסודד דיור רווקים במקום.

* **חשמלאי מטוסים**
בוגרי חיל־אוויר

* **הנדסאי/ טכנאי מכונות**
ייזיוור רחושתל מכניות, הידראוליקה. פניאוס טיקה. לעבודה ממושכת.

* **מבלטן פח**
ניסיון של 5־7 שנים בתעשייה.

* **מלחימים**
ידע במעגלים מודפסים + ידע בקריאת נגדים

* **מבקרי טיב**
ידע בתעשיית המתכת

למחלקת מלונאות והארחה:

* **טבח**
בעל יכולת עבודה עצמאית
ניסיון מוכח בעבודה בבתי־מלון

* **מנהל אשראי**
ניסיון עבודה במלון. רקע בהנהלת־חשבונות

* **פיזוטרפיסט**
בעל רישיון משרד הבריאות. לעבודה באזור ים המלח.

* **חדרנים**
בעלי ניסיון של שנתיים לפחות בבתי מלון.
שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – כחוק
פנו למנפאואר בהקדם – זה משתלם!

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

רשות שמורות הטבע

דרושים

1. מנהל שמורות עין גדי
תיאור התפקיד:
ניהול השמורה כולל אחריות לאחזקה, נקיון השמורה שמירת ערכי הטבע ובית כספים. ניהול צוות עובדים. הדרכה וסיורים. ניהול משא ומתן עם גורמים חיצוניים
דרישות:
ידע בטבע וידיעת הארץ יכולת גבוהה לקיום יחסי אנוש תקינים והיחס עם גורמי חוץ. נסיון בניהול צוות עובדים גדול וכוונות לעבודה בשעות לא מקובלות. בריאות תקינה ורשיון נהיגה
מגורים יינתנו לי הרשות בבי"ס שדה עין גדי

2. פקח/ית ניטור רעלים
תיאור התפקיד:
פיקוח על איכסון ושימוש בחומרי הדברה בקשור החקלאי באיזור הדרום. מניעת הרעלות בעלי חיים. עריכת סקרים וחקרים בנושאי מניעת זיהום ורעלים. איכות הסביבה ושחורת טבע
דרישות:
תואר ראשון בביולוגיה, חקלאות, כימיה, מדעי הסביבה או הנדסאי/ת איכות הסביבה. התמצאות בטבע וידיעת הארץ. נסיון בעבודת שדה. רשיון נהיגה. בריאות תקינה. מגורים באיזור באר־שבע

3. פקח בשמורת החולה – לפיקוח
ושמירה על ערכי טבע, נקיון ואחזקה
דרישות: רקע בביולוגיה. מגורים באיזור השמורה. רישיון נהיגה רצוי גם בטרקטור. בריאות תקינה העבודה בשעות לא מקובלות
המעוניינים יפנו למלוי שאלונים לרשות שמורות הטבע. עד לתאריך 13.11.87
ירושלים: ירמיהו 78 באר־שבע: אהבות 19.
צפת: בית הסוכנות – שמורת החולה

עיריית תל־אביב־יפו
מינהל החינוך, הנוער והתרבות

דרושים **מורים**
לחטיבות הביניים ולחטיבות העליונות
מתמטיקה, פיזיקה (2.1 משרה לחט"ב), כלכלה (6 שעות ימים א,ו)
מדריך של"ח, ציור (6 ש"ש ביום ד') ספרות ותנ"ך, מתמטיקה, אנגלית, ביולוגיה.
מדריך/ה למועדונים בשעות הבוקר (4 ימים)
מ"מ ל־3 חודשים: ביולוגיה לחט"ב, ספרות ותנ"ך, מתמטיקה כיתות די אנגלית.
למרכזי למידה לשעורי עזר לתלמידי ד'־ו' לעבודה בשעות אחה"צ (15־20) בימים אבגדה. דרושים **מורים לאנגלית**
נא לפנות ולהציג המלצות והתעודות למינהל החינוך, הנוער והתרבות. בניין העירייה קומה ג', חדר 227 (טל' 438042)

לסניפינו באשדוד

דרושים

* **מבקר/ת הרכבות אלקטרוניות מנוסה**
* **מכונאי תעשייתי**
ידע בחשמל ובקרים מתוכנתים
* **כרסם קונבנציונאלי**
* **עובדי ייצור**
ל־3 משמרות עבודה
למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאליים כחוק הכוללים ימי חג, ימי מחלה, ביגוד, שי חגים ועוד
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו באשדוד. רח' רוגוזין 8, 08-532221, 08-533644

שרותי כח אדם
דנאל

ORS שרותי כח אדם

או.אר.אס מחלקה טכנית

★ **טכנולוג מזון**
מהנדס־הנדסאי מזון, אפשרי מתחיל – לעבודה קבועה

★ **מהנדס/הנדסאי ייצור**
נסיון של שנתיים במפעל טקסטיל בנתוים שיפור שיטות, בדיקת זמנים, מאזור טבריה, עפולה, מגדל העמק, נצרת לעבודה קבועה

★ **הנדסאי מכונות**
מנוסה לתפקיד סגן מחלקת אחזקה, בעל כושר ניהולי

★ **עדיפות:** לקצין טכני בצה"ל – עבודה קבועה.

★ **הנדסאי/ת כימיה**
נסיון של 2, 1 שנים בתחום מיקרו־אלקטרוניקה. ידע בתהליכי צריבה כימיים ותהליכי ציפוי אלקטרוכימיים, אפשרות למשרה חלקית – עבודה קבועה

★ **הנדסאי/ת כימיה**
נסיון בתחום ביקורת איכות, בקטריולוגיה ותרביות מאזור עכו, נהריה – עבודה קבועה

★ **תכנתת**
נסיון של 3, 2 שנים בשפת RPG על מחשב IBM 36 עבודה קבועה

★ **מנהל משמרת**
בעל יכולת אירגון וניהול. לעבודת משמרות – עבודה קבועה

★ **מכשירנים**
נסיון בתחום מכניקה עדינה – לעבודה קבועה.

★ **מחסנאי בכיר**
נסיון במחסן אלקטרוניקה – לעבודה קבועה־זמנית.

★ **מחסנאי**
בעל רשיון על מלגזה – לעבודה קבועה

או. אר. אס מחלקה משרדית

★ **מזכירה בכירה**
שליטה מלאה בשפה האנגלית, עבוד תמלילים עב־אנ' – למשרה מלאה־חלקית

★ **מזכירה**
שליטה מלאה בשפה האנגלית, הדפסה עב־אנ' – סלקט – עבודה קבועה

★ **מעבדת תמלילים** אנגלית, בעלת נסיון עבודה מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר גבוה. המתאימים יפנו:
סניף חיפה – הרב הרצוג 2, חיפה טלפונים: 671937, 663703, 04-664002
סניף הקריות – מרכז צבר חדר 29, קרית ביאליק טלפונים: 709077, 04-709076 או בצרוף קורות חיים לת.ד. 5346 חיפה

הטובים עובדים קבוע ORS

יש לך בונוס בקודקוד

קוד קוד
שרותי כח אדם
מקבוצת קודקוד

מלחימות מרכיבות מחווטות

לכן יש בונוס
• לעבודות קבועות • במשרות מלאות
• 5 ימי עבודה בשבוע
• שכר גבוה • תנאים סוציאליים מלאים • הסעות וארוחות.
פני אלינו עוד היום 8.00–14.00
ובימים א'–ה' 05.00–20.00
רח' דיזנגוף 34 ת"א 03-286141

לחברה מסחרית המובילה בתחומה
להרחבת מערך השירות דרושים

טכנאים
לסניף ירושלים
בעלי רקע טכני נרחב רצוי במכשירנות אלקטרו־מכניקה ודפוס
לעבודה מגוונת במשרה מלאה בעלי רישיון נהיגה יפנו אל: ת.ד. 502 תל־אביב

כ ס ף ! ! !

אתה, רציני ועל רכב – תמכור!
אנו, ניתן לך את הלקוחות – חנויות אביזרי רכב.
טל' 03-493352

בית התפוצות
על שם נחום גולדמן

דרושים
מנחים לקבוצות
סטודנטים מחו"ל
לסמינרים בנושאים:

זהות יהודית ותולדות עם ישראל

הכשורים הדרושים:
1. שפת אם ספרדית, פורטוגזית או איטלקית
2. ידיעת השפה העברית
3. ידע והשכלה בנושאים הקשורים ביהדות
4. נסיון בחינוך לא פורמלי ובהנחיית קבוצות דיון

העבודה חלקית ואיננה קבועה. המועמדים יתחייבו להשתתף בקורס הכנה בין 6.12.87–18.12.87 נא לפנות עד 12.11.87 בטלפון, ליחידת הסמינרים טל: 03-425161 קוים פנימיים 16, 67, 60

המלונאי בע"מ

החברה לשרותי כח אדם במלונאות

דרושים

★ שף – לירושלים + ת"א + ים המלח
★ מנהל קבלה – הרצליה + ירושלים
★ מבקר מזון ומשקאות – ירושלים
★ מנהל/ת חשבונות ראשי/ת – ירושלים + ת"א
★ מנהל/ת מכירות – ירושלים + ת"א
★ מנהל/ת משק – ת"א + ירושלים + ים המלח
★ מנהל אחזקה – ירושלים
★ מטרו די – ת"א + ירושלים
★ צ'יף סטיוארט – ת"א + ירושלים + ים המלח
★ טבח/ית – ת"א + ירושלים + ים המלח
★ חשמלאי – ת"א + ירושלים
★ אינסטלטור – ת"א + ירושלים

מלונאים מקצועיים בלבד
לבתי מלון באילת וים המלח
נא להתקשר 03-237457 (24 שעות ביממה)
02-249951 10-14 "ב"

בוא נדבר "מלונאית"

למלון השרון בהרצליה
מלונות אגדה
דרושים

חשמלאים מוסמכים/ עוזרים עם רשיון

נא לפנות אל אורלי בארגון מחלקת כח אדם טל: 052-575777

דרוש

מחסנאי

מקום העבודה בתל־אביב
5 ימי עבודה בשבוע

הכישורים:
* בוגר תיכון עד גיל 30
* רצוי בעל ניסיון בניהול מחסן חלפים (בענף הדפוס)
* שליטה מוחלטת בשפות עברית ואנגלית. ידע מלא בניהול מלאי במחשב

מועמדים יפנו בכתב־יד ובציון קורות חיים וניסיון קודם, לת.ד. 1736 ת"א עבור "מחסנאי"

יש עבודה בחברת החשמל

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:

מכונאי אחזקה

הכישורים הדרושים:
★ בוגרי בי"ס מקצועי
★ נסיון של 6 שנים לפחות
מגורים באשקלון והסביבה

למחלקת שיפוצי טורבינות
דרושים:

מסגרי מכונות

הכישורים הדרושים:
★ בוגרי בי"ס מקצועי
★ נסיון מקצועי של 4 שנים לפחות
מגורים בגוש דן

לקורס מפעילים לעבודה במשמרת

הכישורים הדרושים:
★ בוגרי 12 שנות לימוד.
★ מסיימי שרות בצה"ל.
בריאות תקינה.
מגורים באשקלון.
המועמדים יעברו מבחני קבלה.
למסיימי הקורס מובטחת עבודה קבועה בחברת החשמל.

המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, אל מח' כח אדם תימפעל דרום רח' החשמל 14 ת.ד. 25 ת"א

למגמת מקצועות התפעול במחלקת הדרכה ארצית
דרוש:

מדריך ומרכז קורסים

תאור התפקיד:
★ בניית תוכניות לימודים לקורסים מקצועיים
★ ניהול והדרכה בקורסים
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס חשמל, רצוי בעל רקע במערכות חשמל ונסיון מעשי במתקנים חשמליים.
★ נסיון בהדרכה ובניהול צוות עובדים.
★ כושר התבטאות בכתב ובע"פ בעברית.
★ ידיעת אנגלית (קריאת חומר טכני).
★ נכונות לעבוד שעות רבות ובשעות חריגות.
מקום המגורים: איזור חיפה או חדרה וסביבתה.
המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, אל מחלקת כח־אדם המשרד הראשי ת.ד. 10 חיפה.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

חברת החשמל לישראל בע"מ

ל.י. הדין א. פוגל –
אדריכלות ותכנון ערים
בת"א דרושה
מזכירה מנוסה
כולל הנהלת חשבונות
טל' 03-445982
מ־7.30 עד 15.30

פוספטים בנגב בע"מ

דרושים

מנהל מכרה
לתפקיד מרכזי בעל אתגר ועניין רב

דרישות התפקיד:
• מהנדס מכרות/אזרחי
• נסיון בעבודות עפר בקנה מידה גדול
• ניהול צוות עובדים גדול
• יכולת ניהול וארגון
• יחסי אנוש טובים

מהנדס מכרות/ אזרחי
לעבודות תכנון ופקוח בעבודות עפר/כריה

דרישות התפקיד:
• נסיון בעבודות עפר
• כושר ארגון ופקוח

חברתנו היא אחת מהמשתלבות הבימית הגדולות בארץ ● תהליכי הייצור מבוססים על טכנולוגיות מתקדמות ● כ־95% מתוצרתנו מיועדת לייצוא, כשהמחזור הכספי כ־150 מיליון $ לשנה ● אתה מוזמן להצטרף לאחד ממפעלינו ולתרום מכשרונותיך

לקביעת ראיון נא להתקשר ליוסי גילאי בטלפונים:
ישיר: 075-54307, 53109
מרכזיה: 057-59631-4 קו פנימי 233
למועמדים העוברים לדרום תינתן עזרה בדיור.
• סודיות מובטחת •
מודעה זו מיועדת לגברים ולנשים כאחד

אנו מוזמים הרים
קבוצת תעשיות הפוספטים בע"מ

למוסד ממלכתי
דרושים גברים
לעבודת שטח בלתי שגרתית

כישורים נדרשים:
* גילאי 24—30 לאחר שרות צבאי מלא (עדיפות לקצינים)
* בעלי השכלה תיכונית מושלמת (עדיפות לבעלי השכלה אקדמאית)
* בריאות תקינה

למועמדים המתאימים מוצעת:
* עבודת שטח מרתקת בעלת ענין ואתגר מבצעי
* לימוד השפה הערבית בתנאי פנימיה
* קביעות בעבודה, שכר ותנאי שרות מיוחדים
* מסלול קידום רחב
(לרבות רכב צמוד לאחר סיום ההכשרה)
המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל, יפנו בהקדם לת.ד. 39888 ת"א (עבור א.ע.) מיקוד 61398, ויציינו תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים (ת"ז, טלפון ורקע השכלתי).
רק פונים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת

יותר טוב מנפאואר

לסניף באר־שבע

רמב"ם 31, א'-ה' 14:00-08:00
טל: 057-79523

דרושים

למחלקה המשרדית

*** מזכירה בכירה**
בעל"ת 3 שנות ניסיון לפחות לעבודה במפעל משרד מלאה

*** מזכירה אנגלית**
בעלת ניסיון

למחלקה הטכנית

*** מהנדס חשמל/ אלקטרוניקה**
בעל ניסיון רב ויכולת ניהול אחזקת מפעל

*** רתך מעולה**
א. רייתוך ארגון לעבודה בערד
ב. רייתוך צנרת בעל רישוי מחברת חשמל (ח 5 או 8)

*** חשמלאי ראשי**
עדיפות לטכנאי חשמל
ידע בבקרים מתוכנתים
שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים - כחוק
פנו למנפאואר בהקדם — זה משתלם!

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

המועצה המקומית מדור הספורט
קרית־מלאכי
דרושים
★ מדריך/ה להתעמלות נשים
★ מדריך קרטה — ג'ודו
★ מדריך גלגליות (סקטים)
★ מדריך לאימון ידי (קליעה)
★ מדריך לכדור־סל
★ מדריך התעמלות מבוגרים וקשישים
★ מדריך מקצועי להתעמלות לאנשים מוגבלים
★ מדריך מקצועי לחדר כושר
המעונינים נא לפנות לטמיר מנהל מדור הספורט טלפון 581256 08 581313־08

דרושה
פקידה
רצוי ידע בדפוסי עברית אנגלית והנהלת חשבונות
נא לשלוח קורות חיים לת.ד 101 סבוון לציון עבור אשקלון
— סודיות מובטחת —

למוסד ציבורי גדול
באזור אשקלון
דרושים:
1) מכונאי טנקים
2) מנועני מטוסים
3) מפעילי מכונות C.N.C
מועמדים, לאחר שירות סדיר בצה"ל, מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 120 אשקלון 78100 עבור "מוסד ציבורי" תוך פירוט קורות חיים ומס' טלפון להתקשרות מהירה

לבית הילדים נוה גלים אשדוד
דרושה
עובדת סוציאלית
המעונינים נא לפנות לשאול זיו 531551־08

כיף לעבוד בקטיף

למלון נופש חוף קטיף דרושים:
- מנהל אחזקה - עדיפות למומחה במיזוג אויר.
- פקיד ת קבלה - עדיפות לבעלי ניסיון.
- קצין בטחון - עדיפות לבעלי ניסיון במלון.
- מנהל ת קפיטריה. - מלצרים
- מציל לבריכה.
- טבח ית מקצועי ת סוג 3 - עדיפות לרווקים.

בא לפנות ל: מחלקת כ"א טל 391 051-47215

קרן רוטשילד מחפשת מועמד לתפקיד הבכיר של:

מנהל גני רמת הנדיב

רמת הנדיב ליד זכרון יעקב הוא גן גדול ומטופח לזכרו של הברון אדמונד דה־רוטשילד.

על המועמד להיות בעל הכישורים הבאים:
- גנן מקצועי ברמה גבוהה
- נסיון בניהול ובטיפוח גנים רחבי ידיים
- יכולת בהכשרת עובדים ובניהול צוות גדול
- אישיות נעימה ויחסי ציבור טובים
- שליטה מלאה בעברית ובאנגלית

השכר ייקבע בהתאם לכישורי המועמד

פניות באנגלית יש לשלוח בצרוף תולדות חיים, לכתובת
יד הנדיב,
רח אבן גבירול 16
ת ד 7912 ירושלים 92 430

מדריך הארץ

יום שישי
תורנות רופאים
זמינות רופאים במקרים דחופים כ"ס בערב עד למחרת ב"ל בבקר במוקד מד"א טל' 101
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 20.00-8.00
ביום ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300
"שקמה" — שירות רפואי לילה: שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ומבוגרים בשעות 24-19 טל' 03-7549111 "שקמה" שד' מנרי 222
שר"ן — שירות רפואי בייתי
ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת עיניים
מוקד יום - 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת וחג - 226191 מנרי מס' 1788 ילדשאקר הדסה לרפואת עיניים
תל אביב, מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מנרי 3752 ילדשאקר הדסה לרפואה יתיר מכור ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00, יום ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז מידע לקרובנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
קשב לבית —
שרות מיניים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 אחרית 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222, 3
תל־אביב 03-5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222, 3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-225958
מרכז מידע למשברי לחץ מטעם "מעגלים"
א רח 11.00-13.00
ב רד 16.00-18.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
ארם לשירות אדם - חברה סוציאלית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה טל' 03-5461727/8
העזר למלחמה באיידס — הסברה ומידע לחולים מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 03-203121, 03-290101 קו פתוח

כל יום ב' 23.00-19.30 ת"ד 20653 תל־אביב
תורנות מרקחת במלמד — הדסה ת"א — 611001, 24363, 24/239952 שעות בימים הדסה ירושלים 226335 הדסה חיפה 654334

תורנות בתי חולים
תל אביב
רוקח - (ילדים, פנימית)
איכילוב - (כירורגית)
ירושלים
הדסה ע"כ - (נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג)
שערי צדק - (ילדים, פנימית)

תורנות בתי־מרקחת
תל־אביב
כוכבי אבן גבירול 83 246003
בני יהודה 174 222386
ירושלים
מרפאת רחמני המר"ב 28 523191
חיפה
קרית אליעזר כבר מאירהוף 6 511707
חולון
יורי סוקולוב 60 842433
בת ים
עצמאות בלפור 75 865583
רמת גן
רמת גן ביאליק 51 721514
נתניה
תרופה הרצל 2 28056
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
הרמן סממת מדריף ק. מוצקין 715136
רחובות
כללית בני משה 452381
חדרה
קופ"ח כללית רוטשילד 335884
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
תל־אביב: ימים ב' ג' ד' - 19.00-16.00.
יום ו' שעות 11.00-8.30
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א' ד' — 16.00-19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת
תורנות רופאים
המוקד הרפואים במקרים דחופים:
כ"ס בשבע עד למחרת ב"ל בבקר במוקד מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נתניה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ת הכללית:
בימים א'-ה' 20.00-8.00
ביום ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300

שר"ן - שירות רפואי בייתי 24 שעות ביממה כולל רופאי עיניים
מוקד יום - 660585, 669531
מוקד לילה שבת וחג - 226191 מנרי מס' 1788 ילדשאקר הדסה לרפואה יתרה כהן ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה
מרכז מידע לקרובנות אונס — 24 שעות ביממה
תל־אביב טל' 234819
ירושלים 245554
חיפה טל' 04-660111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית 24 שעות ביממה
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 3 04-672222
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים
תל אביב
רוקח - (ילדים)
איכילוב (פנימית, כירורגית)
ירושלים
בקור חולים (ילדים, נשים)
הדסה ע"כ (פנימית, כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת
תל־אביב
הבימה דיזנגוף 17 288465
מעיין חיים מגף צהלון עד' ירושלים 98 814939
כנצ"ם, נאות ישראל נאות ישראל 11 226545
כנצ"ם, מעיין חיים
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
כנצ"ם, מרפאת החכמה המר"ב 28 523191
חיפה
מוזר המגינים 97 524113
חולון ובת ים
עצמאות בלפור 75 865583
רמת גן
הרצל הרצל 52 722372
נתניה
מקסים סלומון 2 617836
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
הרמן סממת מדריך ק. מוצקין 715136
רחובות
כללית בני משה 452381
חדרה
רוטשילד קופ"ח כללית 335884

מרכזי מידע — אגד
02-304304 · 03-432777 · 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.05	5.19
תל אביב	4.23	5.17
חיפה	4.15	5.17

לעיתון יומי
כתב תחקירן
טל' 03-377141

ORS שרותי כח אדם

לאו.אר.אס רחובות דרושים:
למחלקה הטכנית:
- **טכנאי שירות:** לטלוויזיה עבודה זמנית עם שכר גבוה
- **טכנאי קרור:** למערכות אמוניאק עם ניסיון לעבודה קבועה
- **עוזר חשמלאי:** לעבודה קבועה ל־3 משמרות ברחובות
- **מנהל מחלקת בשר:** תושב ראשל"צ לעבודה קבועה
- **חשמלאי מוסמך:** ניסיון עבודה בת־עשייה לעבודה קבועה בקרית־מלאכי
- **מהנדס מכונות:** ניסיון של 4 שנים באחזקה לעבודה קבועה בקרית־מלאכי
- **שרטט מכונות:** ידע במחשב לעבודה מעניינת
- **הנדסאי חשמל:** ניסיון בתכנון מערכות חשמליות ותעופתיות תנאי שכר טובים
- **מלחים חווט:** ניסיון בחיווט והחלפת רכיבים מלוחות מודפסים תנאי שכר טובים
- **מכונאי אחזקה:** ניסיון בפנאומטיקה והידראוליקה
- **מבקר איכות אלטרו מכני:** לעבודה קבועה
- **מסגר:** לעבודה קבועה בראשל"צ תנאי שכר טובים
- **מבקר איכות:** למעגלים מודפסים תנאי עבודה טובים
- **עובד כללי:** לעבודה טחה בראשל"צ
- **מחסנאי למחסן קבלה:** ידע־ברכיבים אלקטרוניים - תנאי שכר מצויינים
- **כרסם** ( ) **+ רגיל:** ניסיון בפיתוח תנאי שכר מצוינים
- **רתך - מסגר:** לעבודה מעניינת ותנאי שכר מצוינים
- **עובדי יצור ברמה גבוהה:** לעבודה במשמרות במפעל בטחוני הסעות + ארוחות עם תנאי שכר מצוינים
- **עובדי ייצור:** לתושבי ראשל"צ רמלה אשדוד ורחובות תנאי עבודה טובים

למחלקה המשרדית:
- **מזכירה עברית:** מדפיסה על מעבד תמלילים לעבודה קבועה בראשל"צ
- **פקידה:** לניהול משרד באופן עצמאי רקע בהנה"ח גיל 48-38 תנאי שכר מצוינים
- **מזכירה עברית + אנגלית:** רדפסך + ניהול משרד ברחובות
- **קלדנית:** לחצי משרד לתקופת עבודה ממושכת
- **קלדנית:** לעבודה אחה"צ משעה 16.00 - 22.00 תנאי שכר מצוינים
- **מנהל חשבונות:** סוג 3 ניסיון עבודה במפעל תעשייתי
- **מפעיל מחשב:** IBM-36 (רצוי ניסיון על הקובול) תנאי שכר מצוינים
- **איש רכש:** לקידום אספקה ורכש הוצאת הזמנות + מעקבים לעבודה קבועה ומעניינת
- **עובדות הרכבה:** למפעל בטחוני עם משמרות עם תנאי שכר מיוחדים
- **מנהל ת מתפרה:** לניהול צוות עובדים ידע בגזירה + תפירה תנאי שכר טובים

בדבר פרטים נא לפנות לאו אר אס רחובות רח הרצל 187 (קומה ב) טל 08-450630
משרדינו פתוחים רצוף מ־שעה 08.00 - 19.00

הטובים עובדים קבוע CRS

קריירה
שרותי כח אדם
לסניפנו בתל־אביב ונתניה.
- **מחסנאי/ת** למחסן אלקטרוניקה וקבלה. הכרת רכיבים אלקטרוניים עבודה עם מחשב
- **מחסנאי/ת טכני** למחסן מכניקה בוגר קורס מפ"טים או בעל ניסיון במחסן מכני יכולת עבודה עפ"י שרטוט.
- **מכשירן/ית** ניסיון במכשור אלקטרו־אופטי והרכבות מכניות של מערכות אלקטרו אופטיות ואלקטרו מכניות.
- **מנהל עבודה** ניסיון בהרכבות מיזוג אוויר לרכב.
- **מחווטים/ות מלחימים/ות** יוצאי ות צבא. ידע ב־WIRE-UP וקריאת שרטוט.
- **כרסמים** קונבנציונליים ו־C.N.C מנוסים.
- **חרטים** מנוסים. בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי. ידע בקריאת שרטוט. לעבודה עצמאית.
- **חשמלאים מוסמכים** בוגרי בי"ס מקצועי ניסיון תעשייתי
- **חשמלאי רכב** מנוסה
- **מכונאי אחזקה** מנוסים בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי.
- **מסגרים מכניים** מנוסים.

רחובות הרצל 185 08-465277 08-465331
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

מתנ"ס בנימין
פסגות ד.נ. מזרח בנימין
דרוש/ה
רכז/ת ילדים ונוער
בעל/ת יכולת ארגון, גישה חינוכית חברתית ונכונות לעבודה מעבר למשרה. המעוניינים, יפנו בטלפון. מיידית למתנ"ס. עדיפות לבעלי השכלה אקדמאית, ונסיון קודם. תחילת העבודה מיידית.
פרטים במתנ"ס 02-976794-5-6

לחנות רהיטים
דרושים/ות
*** נהג מרכיב**
+ רישיון על משאית
*** מוכרים/ות**
בעלי הופעה רצוי ניסיון
נא לפנות בכתב לת.ד 1454 ירושלים

למפעל תכשיטים בירושלים
דרושים
צורפים ומשבצים
בעלי נסיון
תנאים טובים למתאימים
בדבר פרטים נא להתקשר: 02-721058

המחלקה להתחדשות שכונות והתכנית הקהילתית · פרוייקט שיקום שכונות מבשרת ציון
דרושה
מזכירה / עובדת מעקב
בהיקף של 1/2 משרה
למרכז הכשרה ופיתוח כח־אדם
דרישות התפקיד:
- הדפסה ועיבוד תמלילים
- כושר ביטוי בכתב ובע"פ
תנאי ההעסקה בהתאם לכישורי המועמדת
פרטים בטלפון 02-344950 בימי ב בין 14.00-09.00 בימי ג' בין 18.00-16.00 ובערב 02-425407

לעיתון "כאן דרום"
דרוש
כתב רציני מאשקלון
בדבר פרטים נא לפנות מיום א' לטלפון: 08-561144 לברק

קריירה
שרותי כח אדם
- **טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקטרוניקה** לבדיקות סופיות של מיכשור דיגיטלי. ניסיון 3 שנים
- **מכשירן/ית** ניסיון עם מיכשור אלקטרו אופטי.
- **מחסנאי/ת טכני** למחסן מכניקה בוגר קורס מפ"טים או בעל ניסיון במחסן מכני יכולת עבודה עפ"י שרטוט
- **מחסנאים/ות** למחסן אלקטרוניקה וקבלה הכרת רכיבים אלקטרוניים עבודה עם מחשב
- **מחווטים ות מלחימים ות** מנוסים ידע ב־WIRE-UP וקריאת שרטוט
- **כרסמים קונבנציונליים** ו־C.N.C מנוסים.
- **חרט** מנוסה. ידיעה בקריאת שרטוט עבודה עצמאית.
- **מכונאי אחזקה.**
- **חשמלאים מוסמכים** בוגרי בי"ס מקצועי. ניסיון תעשייתי.
- **תופרות** מנוסות. ניסיון תעשייתי.
- **גוזר/ית מנוסה** לתעשייה.
- **עובדי/ות ייצור** בוגרי 9-12 שנות לימוד לעבודות שונות.

רחובות הרצל 185, 08-465277, 08-465331
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

למפעל יפו מור באשדוד
דרוש ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3, 2
למשרה מלאה עם יכולת לעבודה עצמאית ונכונות לעבודה בשעות נוספות
המתאימים יפנו בכתב יד לת ד 108 אשדוד עבור כח־אדם

לסניפינו באשקלון דרושים
- **טכנאי כימיה**
ניסיון מוכח במעבדה אנאליטית
- **רתכי ארגון**
ניסיון בעבודה באלומיניום ונירוסטה ברמה גבוהה.
- **חשמלאי תעשייה**
בעל ניסיון מוכח בעבודה במפעל תעשייתי עם תעודות
- **מכונאי תעשייה**
בעל ניסיון מוכח
- **מסגרים**
למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאליים כחוק. בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו באשקלון רח הרצל 34 (בית־גור) קומה ג 051-22233, 051-28989

שכהר
חברה ארצית לשרותי כ"ח אדם

למעבדת טל טיב
אשדוד
דרוש
טכנאי אלקטרוניקה
טל' 08-551414

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת ריונו נשוי או הורה אלא אם אופי התפקיד או מהותו מחייבים זאת. סבלתי של כן אחד המינים יעבירו העזור העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק

דרושים
עובדים זמניים לעבודה במשמרות
טל: 08-525304 08-533277

למפעל באשדוד דרוש
טכנאי קרור מסחרי
לשעות גמישות 08-524806, 08-525102

דרושים/ות
מדריכים/ות
לעבודה בנוער העובד והלומד בישובים: גן־יבנה, גדרה, יבנה, רחובות, נס־ציונה, רמלה, לוד, ראשל"צ, באר־יעקב, מזכרת בתיה, ק. עקרון.
המעוניינים יפנו לשאלתיאל ציון טלפון: בעבודה 08-431401 בבית 08-435429

מרכז יום לקשיש
"בית אינדיאנפוליס"
בית־שמש למרכז יום חדש
דרושים ית
- פיזיותרפיסטיות
- מרפאות בעיסוק
- עובד/ת סוציאלי/ת

תנאים טובים למועבדים המתאימים טל' 02-917800 בשעות 08.30-15.00

"אימפריה של אלקטרוניקה"
"אימפריה של קולנוע"
לאור הרחבת פעילותנו בתחומי האלקטרוניקה הביתית
דרוש לסניפנו בחדרה
מנהל סניף
הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד
★ הכרה טובה של מוצרי חשמל ואלקטרוניקה ביתיים
★ רקע וניסיון קודם במכירות
★ כושר ניהולי ויכולת בין אישית גבוהה
★ רצון ויכולת לעבודה קשה ואחראית ביום עבודה ארוך
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד ל"אימפריה של קולנוע" רח יוליוס סימון 60 מפרץ חיפה חיפה.

מדעוה
למפעלינו בגן יבנה
דרושים:
1. מנהל עבודה
עם ניסיון קודם בתעשייה וכושר ניהול צוות עובדים
2. מפעילי קווים
רצוי חוש טכני וניסיון בתעשייה
נא לפנות טלפונית 08-574601
למחלקת כוח אדם
– סודיות מובטחת –

למיפרומאל תעשיות ירושלים בע"מ
דרושים
עובדי ייצור
להפעלת מכונות במשמרות
עובדים מתאימים יקודמו בעבודה. תנאים סוציאליים מתקדמים (ארוחות, משכורת 13, קרן השתלמות, הסעות וכו'). לפנות לטלפון: 02-522201

חוות הנוער הציוני ע"ש ישראל גולדשטיין
- **מורה לאנגלית** (במשרה חלקית למילוי מקום)
- **מורה לביולוגיה** (משרה חלקית)

פרטים בטל' 02-630221-2-3 אצל שי

רקטור למערכות חברתיות · דיקנט הסטודנטים
האוניברסיטה העברית בירושלים
המח' למערכות מידע ממוחשבות
מכרז מס 87 95 - תכניתן בכיר למערכת כספים
תאור התפקיד: השתלבות בעבודות פיתוח ואחזקה בצוות המערכת הכספית במחשב IBM S 38
דרישות התפקיד: שליטה בשפות תכנות RPG או ב־COBOL ניסיון של שנתיים לפחות בעבודת־צוות במערכת מידע גדולה ומאה כשנה בסביבת מחשב IBM S 38
השכלה אקדמית רלבנטית או הנדסאי במערכות מידע - ניסיון
דרגה: לפי כישורי המועמד
את ההצעות יש להגיש בכתב לאגף כוח אדם האוניברסיטה העברית בירושלים מיקוד 91905 עד 23 11 87

לתושבי בית־שמש
למוסד ציבורי גדול
באזור אשקלון
דרושים:
1) מכונאי טנקים
2) מנועני מטוסים
3) מפעילי מכונות C.N.C
מועמדים לאחר שירות סדיר בצה"ל, מתבקשים לפנות בכתב לת ד 120 אשקלון 78100 עבור "מוסד ציבורי" תוך פירוט קורות חיים ומס' טלפון להתקשרות מהירה
יש הסעות מאורגנות מבית שמש למפעל ובחזרה

לשקם אשדוד מחלקת שטיחי כרמל
דרוש
מוכר "תותח"
למישרה חלקית
תנאים מצוינים
פרטים בטל 03-5790126 רינה

רשת כלי זמר · בית YAMAHA
דרושה
מזכירה
בסניף כלי זמר בחיפה
כישורים ותנאים:
- ניסיון בעבודה פקידותית
- ידע בסיסי בהנה"ח
- ניסיון בעבודה עם קהל
- מעל גיל 35

שבוע עבודה מלא - שעות מקובלות
לקביעת ראיון להתקשר בטלפון 04-664374 בין השעות 09.00-13.00 16.00-19.30

לסוכנות למכירת רכב
דרוש ה
*** בוגר צבא**
*** רישיון נהיגה**
פרטים בטלפון 02-244336

למפעל מתכת באשדוד
דרושים
★ כרסמים
★ חרטים
★ רתכים
תנאי שכר טובים למתאימים
המעונינים יפנו לטל: 08-531410
בערב 08-532584

לחברת שיווק מזון ארצית
דרושה
מקדמת מכירות
לאזור חיפה והצפון
במשרה חלקית
תנאים טובים למתאימה 03-824039

אילן — איגוד ישראלי לילדים נפגעים, ירושלים
דרוש/ה
מטפל/ת — מדריך/ה
ל"בית משפחה" של ילדים ונוער נכים העבודה בשעות אחה"צ והערב (+ תורנות שבת אחת לחודש).
המעוניינים בוגרי 12 שנות לימוד יפנו לטל' 02-223534, 234091 בימים א'-ה' לפה"צ.

קופת חולים מכבי
למרפאת שיניים
בחיפה
דרושות
סייעות מנוסות
להתקשר בטלפון:
04-258291

דרושה
מזכירה
בעלת ניסיון של מספר שנים בניהול משרד למוסד כלכלי, ידע בהדפסה ובעיבוד תמלילים לפנות 9-231258

صكنا من الأجل

هكذا عن الأصل

חדשות כלכלה

משלחת התעשיינים מיפאן, בראשות נשיא התאחדות התעשיינים היפאנית, ג׳יאנארו האנמורה, (שני משמאל) סיירה אתמול במפעל התרופות "טבע" בקריה לתעשיות עתירות מדע בהר חוצבים בירושלים. ושמעה הסברים מפי מנכ"ל המפעל יעקב וינגר (משמאל). המשלחת נפגשה אתמול גם עם שר החוץ, שמעון פרס. הוא אמר לאורחים: יפאן צריכה להיות מודאגת לא פחות מישראל מהמשבר הכלכלי בארה"ב. פרס הזכיר כי עדיין רווחת באה"ב ההכרה כי ישראל היא גם אסטרטגי. לדבריו, "הרבה מדינות מסיקות מסקנות כלכליות מהמצב הפוליטי, ואילו יפאן תצטרך להסיק מסקנות פוליטיות מהמצב הכלכלי" (כתב: עקיבא אלדר, תצלום: זום 77)

"לאומי פיא" לא הצליחה למכור את מניות המפתח לשליטה בדובק

תצטרך להחליט במי לתמוך באסיפת בעלי המניות ב־26 בנובמבר, שבה ינסו קבוצות שנור ופוליקנסקי להדיח את הדירקטוריון וההנהלה הנוכחיים שבשליטת קבוצת גהל

מאת יונתן שרמן ויהודה שרוני

לאומי פיא לא הצליחה למכור את חבילת המניות של "דובק", שהוצעה במכרז אתמול. למכרז הוגשו כמה הצעות, אך מכולן לא היתה אף אחת שעמדה בתנאי של מחיר מינימאלי של 8 מיליון שקלים תמורת 16 אחוז מהון המניות ו־10 אחוז מזכויות ההצבעה של החברה.

לפי שעה, ממשיכה פיא להחזיק 16 אחוז מהשליטה בדובק, ומניות אלה מהוות את המפתח לשאלה מי ימשיך וישלוט בחברה. כישלון המכרז עשוי להביא את פיא למצב שבו תצטרך להכריע באיזו משתי הקבוצות לתמוך באסיפה של בעלי המניות, שתיערך ב־26 בנובמבר.

באותה אסיפה ינסו קבוצות שנור ופוליקנסקי להדיח את הדירקטוריון הנוכחי ולמנות דירקטוריון והנהלה אחרות לחברה. שלום מתייצבת קבוצת גהל, המנסה לשמור על הרכב הנוכחי של הדירקטוריון.

באסיפה הקודמת של בעלי המניות, היה לקבוצת שנור ופוליקנסקי רוב בהצבעה. הם החזיקו 36.4 אחוז מזכויות ההצבעה, לעומת 35.6 אחוז מזכויות ההצבעה שהיו בידי קבוצת גהל. מאז, עשתה קבוצת גהל מאמצים לגייס בעלי מניות נוספים.

עדות ראיה / יהודה שרוני

המכירה שלא היתה

דובק כמעט לא תיפקדה בחודשים שחלפו, בגלל סכסוך ממושך בין בעלי השליטה. קבוצת המיעוט בדובק מחזיקה ב־36 אחוז בשליטה, קבוצת גהל מחזיקה ב־35 אחוז בשליטה, ו"לאומי פיא" מחזיקה את 16 האחוזים הקובעים מי יהיה בעל השליטה המוחלט.

"לאומי פיא", מנהלת קרנות הנאמנות של בנק לאומי, נקלעה בטעות לסכסוך. בשבוע שעבר, קצה הנהלת "פיא" בהתגוששות והחליטה למכור את אחזקותיה במכרז לכל המרבה במחיר. "פיא" דרשה בעד 10 אחוז מהשליטה, סכום מינימלי של 8 מיליון שקל.

"מי שקונה את השליטה בחברה, לא קונה את השליטה בציבור עובדי החברה", נאמר באחד השלטים הרבים שהניפו עובדי דובק, במחאה, בפתח משרדי "פיא".

הסביר דוד שאשא יו"ר ועד העובדים: "במועצת המנהלים יושבים דירקטורים המבקשים להביא לפירוק החברה, ולא רואים את טובת העובדים. אנו מודיעים למי שרוצה לרכוש את השליטה, שאם לא יעמיד לנגד עיניו את טובת העובדים, הוא שם כספו על קרן הצבי".

הבכימה להודר המכרז בעשתה, לא לפני שהבאים חלפו על פני השומרים שחסמו את הפתח בפני אורחים לא רצויים. סוללת עורכי דין ורואי חשבון התגודדו במעגל, באופן שהזכיר כנס מחזור. ביניהם התרוצצו כלכלנים צעירים שבאו לחזות במחזה "המכירה הגדולה של דובק". אלה התחכבו בשולי גליונם של עורכי הדין המפורסמים, ובהם פנחס רובין (בציגם של חברת "סרוניך", שוקי נחמן והנגו קרזג, שמואל טוכמינץ (נציג משפי פוליקנסקי), מיכאל ספרא מבנק לאומי, ואליעזר קינרומן מ"לאומי פיא". כן נכחו רואי החשבון ממשרד "קסלמן וקסלמן", ו"רבבלי מילגר".

את המכרז ערך עו"ד ישראל קנטור, שצבר בשנים האחרונות "שעות מכרז" רבות. קנטור, שלראשו את כתר פירוק חברת ההשקעות רבות, יצא ונכנס בבהילות מחדר הישיבות. המתח עלה וגאה, ועיתונאים בחוץ המתינו ללחוץ את ידו של הזוכה. לפתע יצא קנטור, ואמר: לא הוגשו שום הצעות לרכישת מניות דובק בהתאם לתנאי המכרז.

כמה משקיעים ששקלו לרכוש את חבילת המניות, הורו בהם ברגע האחרון.

50% מחברת הברוקרים "אייל" נמכרו לאנשי העסקים עדיני ובירן

— ב־150 אלף ד׳ • צופים שהבורסה תאשר

מאת יהודה שרוני

סיכום על מכירת 50 אחוז מחברת הברוקרים "אייל", הושג באחרונה בין אליהו חורי, בעל השליטה בחברה, לבין אנשי העסקים ברעו עדיני ובני בירן. עדיני ובירן יחזיקו, כל אחד, 25 אחוז מהמניות. הבירה תוזיק משפחת חורי.

"אייל" הוכה בבורסה לניירות ערך, ועוסקת בניהול תיקי השקעות. היא הוערכה לצורך המכירה ב־300 אלף דולר. חורי יקבל בעד החלק שנמכר 150 אלף דולר. בסיכום גם נקבע כי משה רש, אחד העובדים הבכירים ב"אייל", יקנה ממשפחת חורי אחוז מסוים מחלקה במניות החברה.

זו פעם ראשונה בשנים האחרונות שבעלי חברת ברוקרים מוכרים את חלקם בה. הפעילות העסקית של "אייל" מצומצמת למדי, והעסקה נעשתה בעיקר בעבור המוניטין שצברה. בחוגים מקורבים בין הבורסה לחברת הברוקרים התבקש אליהו חורי לעמוד בראש החברה שנתיים נוספות.

הבורסה תדון בימים הקרובים בעניין המכירה, ונראה כי תאשר אותה, בהתחשב בעובדה שאין מדובר במכירת כל החברה. אליהו חורי סבור שכניסת השותפים החדשים תביא לפיתוח החברה, ולכניסה לפעילות עיסקית נוספת.

"אל על" נערכת לצמצום התיירות מארה"ב לנוכח הזעזועים בשוק המניות

מאת זהר בלומנקרנץ

"אל על" נערכת לירידה אפשרית בתנועת התיירים מארה"ב, עקב הזעזועים האחרונים בוול סטריט.

הנושא נדון בכינוס של בכירי החברה בחו"ל, שהתקיים שלשום במלון דן פנורמה בתל־אביב.

"אל על" תפעיל מערכת שיווק גמישה, שתאפשר להסיט את המאמץ השיווקי לאירופה במקרה של משבר בתנועת הנוסעים מארה"ב. לפי שעה, החברה ממשיכה בתוכניתה המקורית, ואף מתכוננת להוסיף טיסות.

בין השאר, החברה מתכוננת לשלב בטיסות, ממאי 88', את מטוס הנוסעים המשומש הנוסף מסוג "בואינג 747" שרכשה מבנק בבריטניה.

"אל על" תפעל לעידוד אירועי שנת ה־40 למדינה. כל 18 מטוסי החברה, קושטו בסמל הרשמי של אירועי שנת ה־40. כל נוסע מארה"ב באמצעות החברה, יקבל פנקס שוברים המעניק הנחות ששוויין 200 דולר למוזיאונים ולאתרי תיירות. החברה הולה בהקרנת סרטים קצרים בנושאי תיירות בטיסות הנכנסות.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

מנהל סניף בנק לשעבר מואשם בהברחת מטבע

חזן (50), שהיה מנהל סניף "בית הכרם" של בנק לאומי בירושלים, הואשם אתמול בבית המשפט המחוזי בעיר, בעבירות על חוקי מטבע חוץ, ועבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד.

בכתב האישום נאמר שבתפקידו כמנהל הסניף, הפקיד חזן בין השנים 1981 ל־1983, בכעשרים הזדמנויות שונות, כ־450 אלף דולר בחשבונה של תושבת ארה"ב, שנוהל בסניף, בלי שבעלת החשבון ידעה על כך. לאחר מכן השתמש חזן — לטענת כתב האישום — בטופס העברות מטבע חוץ, וב־אמצעותו העביר במשך תקופה ארוכה 500 אלף דולר, לחשבונות בבנקים בחו"ל.

בחשבונות הבנק רשם חזן רישומים כוזבים, ולפיהם בעלת החשבון היא שנתנה לו את ההוראות להפקיד את הכסף ולהעבירו לחו"ל.

לקראת הדיון בוועדה המרכזת ביום א׳ על המתרחש בקופה:

ראשי קופת־חולים גייסו תמיכת פרס נגד מבקריהם

מאת יהודית וינקלר סופרת "הארץ"

ראשי קופת חולים של ההסתדרות נפגשו אמש לפגישה דחופה עם ממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, בנסיון לגייס אותו נגד המיתקפה נגדם בוועדה המרכזת.

בפגישה עם פרס השתתפו 17 מחברי מפלגת העבודה, מנהלי מחוזות של קופת חולים ומנהלים בבתי החולים של הקופה. במקביל, קיבלה אתמול סיעת המערך במועצת קופת חולים שורה של החלטות המגנות את "ההתקפה הבלתי מרוסנת נגד קופת חולים".

ביום א׳ אמורה הוועדה המרכזת של ההסתדרות להמשיך בדיון על המתרחש בקופת חולים, על פי יוזמתם של גדעון שגיא ופיני שומר. השניים, בשתי הצעות נפרדות, תובעים להוליך לאלתר את כל ההנהלה, ולבצע שינויים תפקודיים, מחשש שההידרדרות נוספת תכשיל חברים... [illegible] העבודה נוקים אלקטוראליים.

לקראת המשך הדיון בוועדה המרכזת ביום א׳, זומנה סיעת המערך במועצת קופת חולים, זו קיבלה שורת החלטות התואמות את עמדותיו של פרופ׳ חיים דורון, יו"ר הנהלת קופת חולים. בהחלטות: קריאה לוועד הפועל להתייצב לימין קופת חולים והנהלתה.

בפגישה עם פרס, תקפו המשתתפים את חברי הוועדה המרכזת המנהלים את המיתקפה נגד פרופ׳ דורון וההנהלה, וקראו לפרס לסייע בבלימת המתקפה.

פרס אמר, בין היתר, כי אין להוציא מכלל אפשרות את ההצעה להטיל על חברי קופת חולים תשלומים נוספים בעד שירותים שהם בגדר הרחבת פעילויות. רבר הנוגד את עמדתו של מזכ"ל ההסתדרות והוועדה המרכזת, המאבקים עם האוצר ועם הליכוד נגד כל נסיון להטיל על מבוטחי קופת חולים מטלות כספיות מעבר לתשלומי המס האחיד.

מזכ"ל ההסתדרות סירב הלכה למעשה את הצעותיהם של שגיא ושומר להדיח את דורון. על ידי הקמת ועדה [illegible] ימשיך תהליך הייעול בקופת חולים.

משה ולדמן, מחזיק תיק קופת חולים בוועד הפועל גורס שאין לבצע עתה שינויים דראסטיים, שכן מועצת קופת חולים אמורה להתכנס בינואר ובה יהיה אפשר לבצע, אם יהיה צורך, שינויים במינהלה ובתיפקוד. ולדמן השתתף רק בחלק מישיבת סיעת המערך במועצת קופת חולים.

הוקפא הרישוי לספינות טיולים נוספות בכינרת

מאת אלי אלטר סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

"מינהלת כנרת" שהוקמה באחרונה, עקב האסון שבו נספה השוטר הלאומי אבי רן, החליטה בישיבתה הראשונה להקפיא את מתן הרשיונות לספינות טיולים נוספות לשיט באגם. זאת, עד שייקבע כושרם של מי הכינרת לשאת בכל סוגי כלי השיט מבחינת שמירת איכות המים והיבטים אחרים.

ההחלטה התקבלה עקב טענות שמשמיעים גורמים, ובראשם מינהלת הכינרת, על גידול לא מבוקר במספר כלי השיט באגם.

הוארך מעצרם של ארבעה חשודים בזיוף דולרים

מאת נורית אמיתי

החשודים בזיוף דולרים, שנעצרו שלשום בידי היחידה לחקירות פשעים במשטרה, הוארך אתמול בעשרה ימים, בפקודת שופט בית משפט השלום בפתח תקוה, שלי טימן.

העצורים הם: יצחק רונשוילי (45), יוסף מכשיראס (32), מאשדוד, מאסטי דניאלי (40), מנתניה, ופנחס אליגלשוילי (50), מבאר שבע.

בזמנו של זה לא כבר מצרפת, לאחר שנשא שם ארבע שנות מאסר, על זיוף דולרים.

נאות הככר — לגלות עולם נסתר

הרצאות בליווי שקופיות
בבית ציוני אמריקה בת"א
במוצאי שבת 14.11.87

דרום אמריקה — כללי בשעה 19:30
ברזיל — אדם וטבע בשעה 20:30
המרצה גיל חסקין

ביום ד׳ 18.11.87
בצוותא, חיפה, שדרות הנשיא 120
טיולינו למצרים בשעה 19:00
דרום אמריקה — כללי בשעה 20:00

הכניסה חופשית — הקהל מוזמן

SOTHEBY'S
FOUNDED 1744

מטבעות ומדליות
(עתיקות וחדשות)

שקל כסף מהשנה החמישית למרד הגדול (שנת 70 לספירה). נמכר ב־320,000 פרנק שווייצרי (מחיר שיא למטבע יהודית) במכירה בציריך, ב־9 יוני 1983.

מומחה החברה מלונדון, מר טום אידן, יבקר בישראל בתאריכים 24.11 – 26.11 להערכה ויעוץ לצורך מכירה, לקראת מכירות האביב באירופה.

נא להתקשר בהקדם למשרדנו טל. 03־223822/246897

כתובתנו החדשה
(מה־22 בנובמבר)
רח׳ גורדון 38 תל־אביב
(מספרי הטלפון ללא שינוי)

אגד — התנועה של המדינה

13 משפחות גרות בקיבוץ חנתון, יש להן קו של אגד.

אם לא שמעת עד היום על קיבוץ חנתון, אין זה פלא.
הישוב הוקם לפני שלוש שנים בגליל התחתון ומתגוררות בו 13 משפחות.
קו 16 של אגד מגיע למקום ומשרת אותן.
לא פעם האוטובוס מוביל נוסע אחד ויחיד. אבל קיבוץ חנתון אינו מנותק, וכמוהו 382 ישובים זעירים בכל רחבי הארץ ובכל חלקיה.

אגד מאפשר את קיומם, בהיותו הקשר בינם לבין המרכז.
זוהי ההשקעה של אגד בפיתוח הארץ, השקעה כבדה אבל חיונית.
אם בכל זאת תרצה להגיע ביום מן הימים לקיבוץ חנתון, יש מי שיקח אותך. אגד.
האם חשבת פעם שאגד הוא חלק בלתי נפרד ממפת ההתיישבות החדשה בישראל?

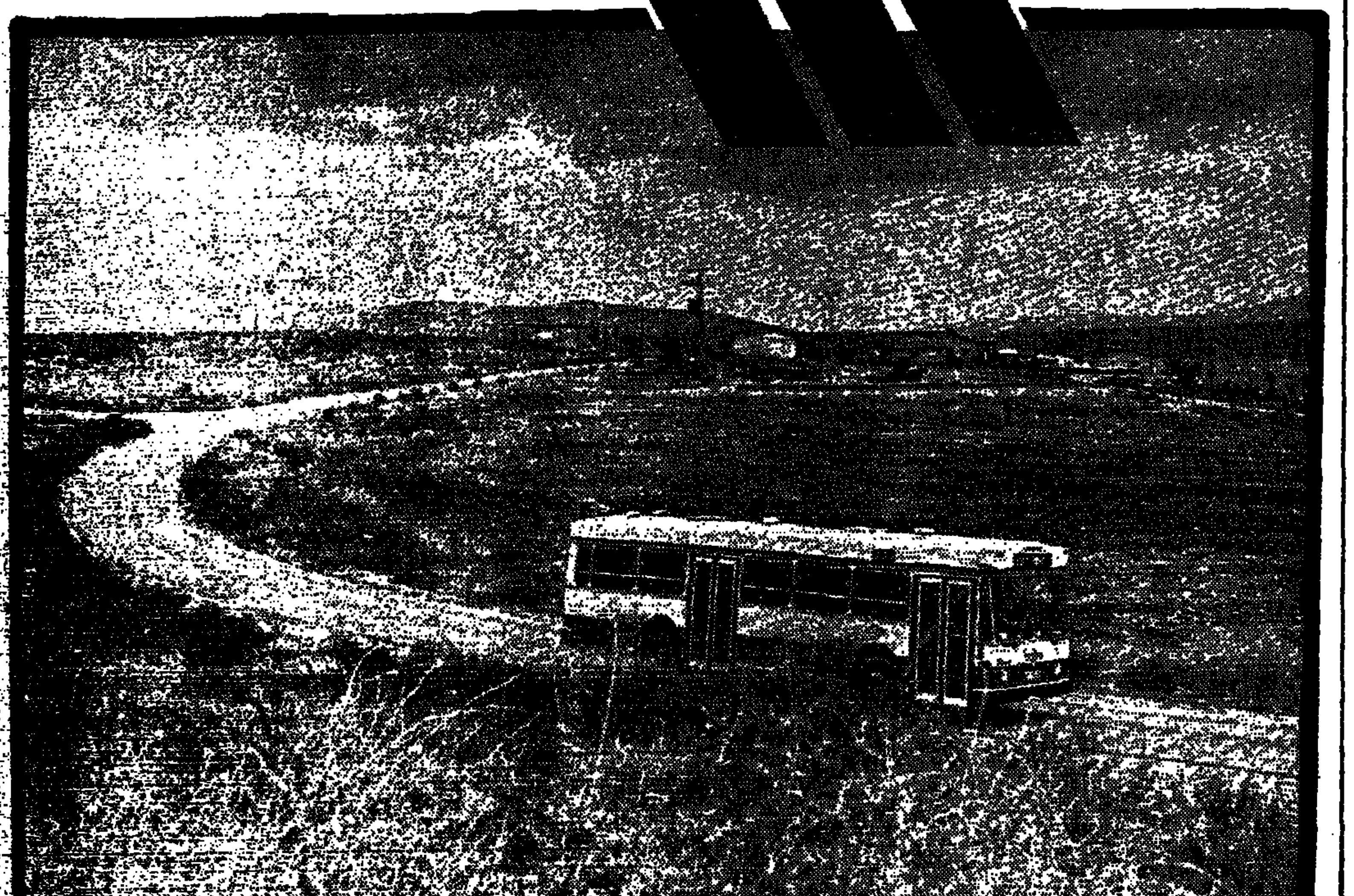

דוד לוי, מלא את חובתך לבעלי הבתים!

7 שנים נמשך סרובו של סגן ראש הממשלה ושר השיכון לבצע את החלטות הממשלה. דוד לוי בולם וחוסם כל יוזמה לתיקון דמי השכירות בדירות מוגנות בבעלות פרטית - למרות העובדות:

1. הועדה הציבורית בראשותו של השופט ד"ר י. רווה קבעה עוד בשנת 1969 שהגיעה העת להסיר את ההגבלות מדמי שכירות בבתי עסק ולאפשר לצדדים להגיע לידי הסכם חופשי. (ראה המלצות הועדה לגבי חוק הגנת הדייר 1954 דף 30).

2. ועדת מומחים בראשותו של ד"ר י. רוטנשטרייך הזרה על מסקנות ועדת רווה משקבעה בהמלצותיה לממשלה ב־1.5.1978 כי מן הראוי להשוות את דמי השכירות בבתי עסק מוגנים על בסיס כלכלי (סעיף 2 דף 1 של ההמלצות)

3. לשכת המסחר ת"א־יפו הסכימה לקבל את ההמלצות הנ"ל וקבעה בדוייה שלה לאסיפה השנתית, לחייב את בתי העסק המוגנים בדמי השכירות הנהוגים לגבי בתי עסק לא מוגנים.

4. בדיוני ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת מ־2/83 התחייבה נציגת שר הבינוי והשיכון להרחיב בצורה ניכרת את סוג בתי העסק שעליהם לא תחול הגבלה בדמי שכירות על פי סעיף 52 ה׳ של החוק.

5. בישיבה מיוחדת של ועדת חוקה חוק ומשפט ב־6.7.87 בה נכחה היועצת המשפטית של משרד הבינוי והשיכון, הובעה דעה נחרצת לתבוע מהשר להמליץ בפני הממשלה לבטל את כל ההגבלות על דמי השכירות בבתי עסק מוגנים.

למרות כל האמור לעיל, מסרב השר דוד לוי להפגש עם נציגנו במשך 7 שנים, אינו פועל לתיקון העוול וחוסם כל יוזמה של שרי הממשלה וחברי הכנסת המודעים להמשך הנישול וחוסר הצדק.

התאחדות בעלי בתים, תל־אביב, רח׳ אלנבי 32, טל. 03־655201-2

הארץ

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן דרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
10 ש"ח כולל מע"מ

דירות למכירה

קבלנים מציעים

וילות ובתים

קוטג'ים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בדמ"פ

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

מכוניות

דירות מרוהטות

אוסטין

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

הונדה

וולבו

טלבוט

מזדה

לנצ'יה

מסחריות

מרצדס

מיני-מינור

אודי

אוטוביאנקי

אופל

סובארו

סוסיתא

סיאט

סימקה

סיטרואן

פולקסווגן

פורד

פיז'ו

פיאט

רנו

אוטובוסים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

חוק הזדמנות שוות בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה בשל מינו או מעמדו האישי או היותו הורה אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העיתון אינו אחראי לתוכן המודעות וההגדרות בהן
ויש לנהוג על פי החוק

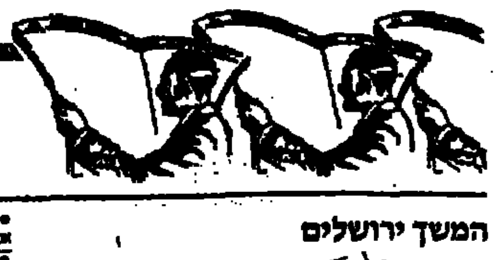

הלוח הארצי — הארץ חדשות

המשך ירושלים

ORS שרותי כח אדם

לאו אר אס ירושלים,
טלפון: 242152, 242159
דרושים:

רח' אבן־ישראל 5 (מול קולנוע עדן)

הטובים עובדים קבוע ORS

לוח דנאל

החברה לשרותי כח־אדם

למתאימים: שכר גבוה במיוחד ותנאים סוציאלים הכוללים:
חופש, הבראה, ימי חג, מתנות, בידור ועוד

- ★ מרכיבים מכניים — דחוף — לעבודה בשכר גבוה
- ★ חמ־מניקים — למפעל עם הסעות וארוחות
- ★ מנהל קו ייצור מתכת עם כושר אירגון — לעבוד ב־3 משמרות עדי־פות לדוברי ערבית
- ★ מסגר רתך למפעל — 3 שנות נסיון לפחות
- ★ חרטים כרסמים. הרבה, דחוף!
- ★ עובדי ייצור - יוצאי צבא — בוגרי מכניקה — לעבודה ב־3 משמרות
- ★ מבקרי טיב בענף המתכת
- ★ חשמלאי ראשי עם רקע בתעשיה עם רישיון למתח גבוה
- ★ מפעיל מחשב אב. סי. אר — 9500 או 9600
- ★ מזכירה — מעבדת תמלילים עב־רית אנגלית למשרה ממושכת
- ★ קלדנית-עיבוד תמלילים א"ב.
- ★ עוזר/ת לענייני ספקים וכח אדם, ל־משרה אפשרי גימלאי/ת צעיר/ה

בדבר פרטים נא לפנות לסניפינו:
ירושלים: רח' בן יהודה 7
טל' 222176/7, 242801־02

קריירה — שרותי כח אדם

לסניפנו בחיפה דרושים/ות
- ★ הנדסאי זמן אמת/מקרופרוססורים — בעלי נסיון לעבודה קבועה
- ★ תכנת זמן אמת/מקרופרוססורים
- ★ מסגרים — בעלי נסיון לעבודה קבועה
- ★ מכונאי רכב — נסיון בבנזין ודיזל
- ★ בוגרי מדעי החברה והרוח — לחברת ביטוח

חיפה, הרצל 22, 04־642950, 672549

הכח שלנו הוא כח אדם-קריירה.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

במרכז מחקר מיקרואלקטרוניקה
מהנדס/ת אלקטרוניקה בכיר/ה
מהנדס/ת תהליכים בכיר/ה

עם התמחות בפיסיקה של התקני מוליכים למחצה, אלקטרוניקה מצב מוצק
הכישורים הדרושים:
רצוי תואר שני או שלישי באלקטרוניקה — התמחות התהליכים של התקני מצב מוצק בסיליקון ונסיון בתכנון מימוש וסימולציה של התקני MOS ו־CMOS הערות:
1. העבודה היא מסגרת צוות מדעי טכני גדול ומחייבת במידת הצורך עבודה בשעות נוספות.
2. קיימת אפשרות כחלק לימודים לתואר גבוה
3. קיימת אפשרות לקבל גם מועמדים בעלי תואר ראשון במסלול מיקרואלקטרוניקה אשר להם השנים מעלים בלימודים.

לאחר שרות צבאי מלא. מכרז מס' 83/87
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה — 32000, עד יום 20.11.87 בציון מס' המכרז.

לחברת שיווק ארצית
דרוש:
מנהל מכירות לאזור חיפה והצפון
אם אתה נכון לעבודת שטח קשה בעל נסיון במכירות והפעלת אנשים בעל כושר התמדה ושכנוע עד גיל 30, בעל רכב.
אנו מציעים תנאי שכר מפתים, הסכם העסקה אישי לקביעת ראיון אישי טלפן
04־660575, 04־525636

מזכירה
השולטת
בשפת עברית ואנגלית
ומדפיסה בשתי השפות (רצוי נסיון על מעבד־תמלילים).
טלפון 02־715048
משעות 09.00־16.00

לחברה מסחרית גדולה דרוש/ה

מעבד/ת תמלילים
למשרה מלאה
בעל/ת הנתונים הבאים:
1. מדפיס/ה מעולה על מעבד תמלילים באנגלית ועברית.
2. נסיון של כ־2 לפחות.
3. ידיעה טובה של השפה האנגלית.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב אל ת.ד. 4868 חיפה מיקוד 31048 עבור משרה מס' 770.

זמיר

ENGLISH SECRETARY
FOR FULL TIME EXECUTIVE POSITION KNOWLEDGE OF HEBREW – ADVANTAGE

מעבדת תמלילים
עב/אנ מנוסה, עדיפות לבעלת תחקיר בטחוני

כתבנית אנגלית
מנוסה, עדיפות לבעלת תחקיר בטחוני

חשמלאי מוסמך ועוזר חשמלאי
מנוסים לאתרי בניה לתקופה ממושכת.

מסגר רתך
מנוסה, קורא שרטוט לעבודה מיידית בשכר גבוה

חרט אוניברסלי
מנוסה, קורא שרטוט למשרה ממושכת.

כרסם
מנוסה, קורא שרטוט למשרה קבועה במפעל עתיר ידע, עדיפות לתושב הקריות כרמיאל

מפעיל הלחמות גל
מנוסה למפעל עתיר ידע עדיפות לתושב הקריות כרמיאל

פחח לדיוד אלקטרוני
מנוסה, שכר גבוה, למפעל עתיר ידע, עדיפות לתושב הקריות כרמיאל

שרברב ועוזר שרברב
מנוסים, לאתרי בניה, עדיפות לתושבי חדרה

חיפה: החלוץ 3, 04־670373
ק. ביאליק: צומת צבר, 04־709284
סניפים נוספים:
תל־אביב: בן־יהודה 26, 03־289505
רחובות: הרצל 202, 08־473832
אשדוד: רוגוזין 22, 08־535455

שרותי כח אדם בע"מ

למפעל של התעשייה הצבאית באיזור הצפון דרושים:

מנהל הנדסי — מהנדס מכונות בכיר
לתפקיד ניהול גופים הנדסיים בתשלובת מפעלים
כישורים:
1. נסיון מוכח בניהול צוות עובדים גדול, בעל נסיון בתעשייה של 10 שנים לפחות.
2. שליטה טובה באנגלית, שפות נוספות — יתרון
3. לאחר שירות צבאי

מהנדסי מכונות
לתפקיד תכנון ויצור במפעלים
כישורים:
1. נסיון בתעשייה של 5 שנים
2. שליטה טובה באנגלית
3. לאחר שירות צבאי

מהנדס מכונות
לתפקיד מנהל ביקורת איכות בתשלובת
כישורים:
1. נסיון של 5 שנים בתפקיד דומה
2. שליטה טובה באנגלית

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת.ד. 678 נצרת עלית.
מיקוד: 17106 עבור כח־אדם

רשות הדואר
לעבודה בתל־אביב
דרושים נהגים

דרישות:
יוצאי צבא
בעלי רשיון נהיגה סוג ג'
נסיון בנהיגה של שנתיים לפחות
לקבלת פרטים נוספים להתקשר עם מר שמעון נזר בטלפון מס' 03־827668

איגוד ערים לאיכות הסביבה גליל מערבי
טל' 911666/7 ד.נ. אשרת מיקוד 25208

משרות פנויות ביחידה לאיכות הסביבה

מס' 1/87 מנהל היחידה
תאור התפקיד:
★ ניהול היחידה כולל: ייזום פעולות ופרוייקטים, קשר עם גורמי חוץ | יעוץ ליו"ר האיגוד וסגנו
הכישורים הנדרשים:
★ כושר ויכולת להפעיל צוות עובדים רב תחומי, יכולת ניהול מו"מ עם גורמים צבוריים, כושר הבעה בכתב ובעל פה.
תואר אקדמאי באחד מתחומי איכות הסביבה, נסיון מוכח בפעילויות הנ"ל

מס' 2/87 רכז מדור תעשיות
תאור התפקיד:
★ איתור וסקר מזהמים שמקורם במפעלי התעשייה כולל: זיהום אויר, שפכים, פסולת וכד', ייעוץ ופיקוח למניעתם.
הכישורים הנדרשים:
★ מהנדס תואר ראשון או שני, תואר שני או שלישי באחד מתחומי איכות הסביבה, כושר הבעה בכתב ובעל פה
הדרכות המוצעות:
★ על פי הכישורים ובכפיפות להסכמי העבודה ברשויות המקומיות
המעוניינים באחת מן המשרות הנ"ל יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ופרטים על השכלתם ונסיונם בעבודה עד לתאריך 25 בנובמבר 1987.
פרטים נוספים בטלפון: 04־911666

כאן דרום — אזור הדרום — הלוח הארצי

דירות למכירה

רנו
- רנו 12 1974 מצב מצוי משלה בבית 08־587685 בעבודה 08־552415 161245123
- 6 74 5,000 ש"ח. 08־586979 161815123
- מכונית רנו 9 1982 051־831856 163037123

4 חדרים ויותר
- בהזדמנות דירת מטורת 4 חדרים במקום טוב 051־882087 161738123

3.5 — 3 חדרים

2.5 — 2 חדרים

עסקים

הצעות עבודה

ביקוש דירות

מכוניות
- אאודי
- אוטוביאנקי
- אוסטין
- אופל
- הילמן
- סובארו
- פולקסוואגן
- פורד
- פיאט
- פיז'ו

משקים

חקלאות

שידוכים

מכירות ושירותים

שירותים

גזירה ותפירה

מוכרים/ות

נגרים

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

מסחריות

הלוח הארצי

מקררים
שידוכים
שירותים
חימום והסקה
צילום
משקים
טלוויזיות
הברחות
קופות רושמות
רהיטים
רפוי והרזיה
שיעורים פרטיים
סאונות
פסנתרים
ציוד בניין
מבני תעשייה
מגרשים
משרדים
מחסנים
אולמות
מציעים למכירה
בריאות
וידיאו
תנים
טרקטורים
כלי נגינה
מערכות סטריאו
עתיקות
מערכות קול
ביקוש עבודה
מנפאואר
רפואת שיניים
עסקים
הלוואות
חנויות
מוכרים/ות
עוזרות ומטפלות
חבר
תיגבור
אביב
תלם

העיר צומת השרון תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

טוביה לשם
רח' קרליבך 7 ת"א
03-481387

בשיכון למכירת וילה מפוארת, 5 דונם, 8 חדרים, מיוחד
בשיכון למכירת וילות – 5 חדרים, מגרשים 1500–2000
בנווה יהודה למכירה נחלה 20 דונם מטעים ובית
בשיכון הצנחנים – למכירה בית 4 חדרים מגרש 439 – $240,000
בתל-מונד למכירה בית + טלפון 28 דונם מטעים, מיידי
בשיכון דן אזור צהלה למכירה וילות – 5 חדרים
בסביבה למכירה באזור מלון כינרות, מגרשים לבניית דירות ומסחר

איטום קירות
התקנת מזגנים
שיפוצים בגבהים
ללא פיגומים
ש.ש.ג
03-736195
052-453763

[illegible]

קבלנים מציעים

[illegible]

ברעננה
ברח' בר-אילן
דירות פאר
מרווחות וגדולות
בנות 4.5–5.5
חדרים. לפנות
"ציטרון-נוטקביץ"
חברה קבלנית
לבנין בע"מ
רח' ה' באייר 28
(כיכר המדינה)
03-251329 בשעות
11.00–16.00

דירות נופש

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

קונים זהב
קו פתוח
מחירי הזהב בארץ ובחו"ל
יהודה הלוי 143 ת"א
טל' 03-235924
ZAMLER

3—3.5 חדרים

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

"בני בר"
סוכנות לתיווך
03-370365

חולון ובת-ים

איזור השרון

4 חדרים ויותר

[illegible]

רק ב"לוח העיר" תקבל
מודעה באחריות
לא מכרת-לא שילמת
קבלת מודעות
מ-8:00-20:00
03-371261

קידמה
אלפי דירות למכירה
בגוש דן
ללא דמי תיווך!
מחפש דירה?
הכתב לנו בטלפון את פרטי הדירה שאתה מחפש (אזור, חדרים, תקציב...) ואנו נשלח לביתך דו"ח מחשב עדכני ומפורט של הדירות המתאימות לדרישותיך
מחיר מבצע 30 ש"ח בלבד (בכרטיס אשראי בטלפון).
ללא דמי תיווך!
מוכר דירה?
הכתב לנו בטלפון את פרטי דירתך ואנו נפיץ אותם בין קונים פוטנציאליים כל זאת בחינם ולא התחייבות מצידך!
עובר דירה?
התקשר למשרדינו וקבל לביתך חינם את "משנה מקום" הירחון לעוברים דירה.
הצטרף ל"קידמה" בשוק הדירות!
03-5449772

תל-אביב

[illegible]

בתי כפר ומשקים

[illegible]

פנטהאוז דירות גג

[illegible]

גוש דן

[illegible]

מגוון
נכסים והשקעות
דירות גג מפוארות ביותר ברחוב "לברוטשילד" (קרוב לתחנה).
דירות יוקרתיות מעוצבות מיוחד, נוף משקיף לים, רצפת שיש, מעלית, צימר, מעלית + חניה.
התכנון ופרטים נוספים במשרד המכירות: מגוון נכסים והשקעות אבן גבירול 169 תל-אביב 03-449614

שמוליק סוכנות תיווך
באזור אלנבי מאוך מעודנת + רשיון + גלריה. 03-332357, 03-660880
שלושה יפניים ליד הבימה, ק"ב שקט. 03-660880, 03-332357
חייבת למכור 2 בחולת בנימין ק"ב + ריהוט. 03-332357, 03-660880
3 חצי חדרים במורחוב וחולון/בנימין לכל מטרה. 7521033, 652873

טוביה לשם
רח' קרליבך 7 ת"א
03-481387
בתל-אביב – בדרך הסלק, להשכרה, 4 חדרים, חדשה, ק"א + טלפון.
בתל-אביב, ביסוסקי-קיק, למכירה 4 חדרים + טלפון. $250,000
ברמת-גן, בארלוזורוב, עורפית, להשכרה, 5 חדרים + טלפון, ק"ב.
בגבעת סביון למכירה 4 חדרים, ק"ה + טלפון פנוי מיוחד.
בחדר יוסף, להשכרה משרדים 400 מ"ר, 7 טלפונים, מיידי, לתקופה ארוכה.
ביהודה המכבי – להשכרה 4 ק"ה, מעלית, גג מרוצף, 2 חניות + טלפון

תודה מאמינים באז את המעוניינים ברכישת בית ומגרש פנוי בן כ-500 מ"ר לשתי יחידות דיור הנמצא בקריית באלפסקו ביחוד הידוע כחלקה 150 בגוש 6727, להגיש הצעות לרכישה. ההצעה תכלול מחיר הצעה למשולם ויצורף אליה צק אישי לפקודת הרום בסכום השווה ל-5% ממחיר המוצע. אין הרום מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא. מחיר מינימלי $100,000 הכולל את מסי העברה החלים על המוכר. המכירה כפופה לאישור בית המשפט. הצעות ניתן להגיש למנהל עזבון המנוחה פירה מטרנוק ז"ל: משרד עו"ד יוסי רפפורט רח' ויצמן 12 יהוד טל. 03-362503 משרד עו"ד דרוכין שאול רח' טוסקנקי 3 ת"א טל. 203684 משרד עו"ד פנחס כהן רח' ארלוזורוב 1 ר"ג טל. 738495

"לא מכרת" "לא שלמת"
קבלת מודעות
לוח העיר
לבעלי כרטיסי אשראי בטל:
290697
293648

מרצפות
מרצפות שיש
צפוי קירות
מדרגות
מצבעים בשיש טבעי!
טל: 03-9221663
רח' המרץ 8 קרית אריה פ"ת

صكرا من الاجل

صكذا عن الاصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

לידיעת המפרסמים ב"לוח העיר"

מודעה באחריות / לא מכרת - לא שילמת

כללי פרסום

- "חודש פרסום" משמעו פרסום אותה מודעה 8 פעמים בתשלום בארבעה שבועות.
- המבצע חל על פרסום מודעות מילים (לא שטח) בלוח העיר בלבד ולגבי נכס או שירות. (להלן: נכס) המוצעים באזור ת"א, גוש דן והשרון בלבד.
- אם בתום חודש פרסום ועד להגשת הבקשה להחזר כספי כאמור להלן לא נמכר הנכס בדרך כלשהיא זכאי המפרסם להחזר התשלום עבור המודעה או לפרסום חודש נוסף במקום ההחזר.
- מודעה בה הוצע יותר מפריט אחד, ונמכר אחד מהם, לא יהא המפרסם זכאי להחזר.
- בקשות להחזר כספי או לפרסום חודש נוסף יתקבלו במשרדי הלוח שירות (לא באמצעות משרדי פרסום) רח' הנגב 4 ת"א טל' 03-371261 בימים א'-ד' בין השעות 8.00-15.00 ולא יאוחר משבועיים מתום חודש פרסום

1—1.5 חדרים

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

נתניה

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בדמ"פ

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא רומאו

אמריקאיות

איטוצני

חדש
בדיזנגוף סנטר!!
קבלת מודעות ל"לוח העיר"
בתנאים מיוחדים
אטרקציה הפקות
טל: 20-28-30
רשיונות נהיגה עם תמונה - בצוע מיידי
שער מס' 2 בקניון הלאומי

פרסום ניל בי
לא מכרת לא שילמת!
קבלת מודעות ללוח הארצי באמצעות כרטיסי אשראי או באבן גבירול 66 ת"א (ליד קולנוע גת) טל' 03-219149, 03-218713
נשמח להישמע

"ארז טלקאר"
מציע ללא תשלום
תוכל לקבל עוד היום לפי דרישתך רשימת מכוניות העומדות למכירה מכל סוג ומכל שנה
מאגר הרכב הגדול במדינה!!!

אוטו — מחירון המכוניות בעריכת מגזין

'79 מחיר מומלץ	'79 מחיר שוק	'80 מחיר מומלץ	'80 מחיר שוק	'81 מחיר מומלץ	'81 מחיר שוק	'82 מחיר מומלץ	'82 מחיר שוק	'83 מחיר מומלץ	'83 מחיר שוק	'84 מחיר מומלץ	'84 מחיר שוק	'85 מחיר מומלץ	'85 מחיר שוק	'86 מחיר מומלץ	'86 מחיר שוק	'87 מחיר מומלץ	'87 מחיר שוק	דגם
																		קטנות
6	6.3	7	74.	8	8.3	9	9.5	10	10.5	11.5	11.5	13	13.5	16.5	16.2	18.5	18	אוטוביאנקי
9	8.3	10	10.5	11	12	14.5	13.7	16	16	17.5	17.5	19	20	21	21.5	24.5	26	פולקסווגן פולו
6	8	7	9	8	10	9.5	11.5	11	13	14.5	16	16.5	17	18	19	21	23.5	פורד פיאסטה
5	7.4	6.5	8.5	7.5	9.5	9	11	11	12.1	12	12.5	13	14	–	15	–	16	פיאט 127
–	–	–	–	–	–	11	8.2	12	9	13	10	–	–	–	–	–	–	פיאט פנדה
–	–	–	–	–	–	–	–	15	14	17	15.3	19	17.5	21	20.5	22.5	21.5	פיאט אונו 55/60
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	19	17.1	20.5	19.5	22	21.5	24	23.5	פיאט אונו 70
7	6	8	7	9.5	8.5	10.5	10.5	12	11.5	13.5	13.4	–	–	–	–	–	–	פיז'ו 104
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	18.5	15.6	18	17	21.5	20	24.5	24	פיז'ו 205 1.1
6	6	7	6.5	8.5	7.8	9.5	8.5	11	10	12.5	11	14	13.5	–	–	–	–	רנו 4
8	8.2	9	9	10	10	11	11.5	12	13	13.5	14.2	15	17.5	19.5	19.1	22	22.2	רנו 5
																		קומפקטיות
8.5	9	11	11.2	12	13	13.5	17.3	15	19.5	17	22	22.5	26.5	26	29.5	30	33.2	אופל קדט 1.3
10	7	11.5	8.2	13	9.5	14.5	12.3	16.5	14	–	–	–	–	–	–	–	–	אלפאסוד 1.2
–	–	–	–	–	–	–	–	9	12	10.5	13.5	14.5	15	17	16	–	–	סיאט הונדה 1.2
8	4.5	7	5.5	8.5	7	10	8	11.5	10	12.5	11.5	14	13	16	14.5	18.5	16.5	סיטרואן דיאן
8.6	6	10	7	12.5	10.5	14	12	16.5	14.5	18.5	16	20.5	18.5	–	–	–	–	סיטרואן GSA
4.6	4.8	5.5	6.6	7	8.5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	סימקה 1100
8	10.5	9	11.5	10	13.2	12	15.2	14	17	17	19.5	19.	21.5	–	–	–	–	פולקסווגן חיפושית
11.5	11.5	13	13.8	14.5	15.5	16.5	18.5	19	21	23	21.5	26.5	23.5	28.5	27.5	34	34	פולקסווגן גולף 1.3
13.6	14.4	15	16	16.5	17	18.5	21	21	24.5	26.5	27.5	29	31	32.5	33.5	37	38	פולקסווגן גולף 1.6 אוטו'
6	8.7	7	10.2	12.5	15.2	14.5	17	17	18.5	20	20.5	17.5	22.4	20	25.4	26	28.4	פורד אסקורט 1.3
8	6.4	9	7.3	10	8.3	11	9.2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	פיאט 128
7.5	6.5	8.5	7.3	9.5	9.3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	פיאט 124
8	8	9	9.2	10	11	11	12.3	12	13.6	13	15.2	16.5	17.2	19	20.3	–	–	פיאט ריטמו 60
7.5	9.1	9	9.7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	רנו 12 1.3
8	8.4	9.5	7.5	11	8.5	13	11.4	15	14.1	–	–	–	–	–	–	–	–	רנו 14
–	–	–	–	–	–	–	–	13	13.5	15	16.6	17.5	17.8	20	22.1	23	26.1	רנו 11 1.1
–	–	–	–	–	–	–	–	14	17.5	16	20.4	18.5	22.1	21	26.2	24	28	רנו 11 ת' 1.4
																		משפחתיות
9.5	11.1	11	12.6	12.5	16	14.5	18.5	17	22	20	24	24	28	28.5	31.4	–	–	אודי 80 1.3
11	13.7	13	16.5	15	20.4	18	23.1	21	27.5	24.5	33.6	28.5	36.7	33	40	40	42.3	אודי 80 1.6
–	–	–	–	–	–	14.5	17.5	17	20.2	20	23	23.5	25.8	26.5	27.5	30.5	32.3	אופל אסקונה 1.3S
8.5	12.7	10	16.8	11	18.2	17	23	20	25	23	28.1	27	31	31	35	36	36.5	אופל אסקונה 1.6 אוטו'
16	16.1	17	18.8	20	22.7	23.5	26.8	30	34.5	33	38	38	44	44	47	47	48	ב.מ.ו 316
17	18	19	22.8	22	25	25	27.5	33	40	37.	45	44	49	49	56	57.5	62	ב.מ.ו 318i אוטו'
–	–	–	–	–	–	10	12.3	11.6	14.5	13.6	16.4	16	18.8	20	22.4	25	26.8	דייהטסו שארמאנט 1.3
7.5	8.4	9.5	11.7	10.5	12.5	11.5	13.5	13	14.5	14.5	16.5	18.5	20.5	20.5	23.1	23.5	24.5	סובו r_3 1.4/1.3
9.5	9.8	11	12.4	12.5	14.5	13.5	16.9	15	19.6	16.5	23.4	21	24	23.5	25.7	27.	27.2	סובארו 1.6 אוטו'
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	27.5	27	30.5	30	33	32.5	סיטרואן BX16 אוטו'
8	10.6	10	12	12	14.3	13.5	16.5	16.5	18.8	20.5	22.1	24	25	28.5	30	33	35.2	פולקסווגן ג'טה 1.3
10	12	11.5	15.5	13.5	18	16	21.8	19	24.5	23	28.5	27	32.2	32.5	36	39	41	פולקסווגן פאסאט 1.6
9	9	10	12.5	11	14.5	12.5	16.5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	פורד קורטינה
–	–	–	–	–	–	–	–	19.5	24.2	23	27.2	27	31	31.5	33.5	36	34.5	פורד סיירה 1.6
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	35	40	41	43	48	46	פורד סיירה 1.8 אוטו'
9	8.5	10.5	11	11.5	12.5	13	14	15	16.5	19	18	–	–	–	–	–	–	פיאט 131 1.3
10.6	9	12	13	14	15.6	16	18.1	19	21.5	23	24	–	–	–	–	–	–	פיאט סופרמירפיורי
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15	18.5	18	21.5	22	24	27	27.5	פיאט רגאטה 70
9.6	8	10.5	10	12	10.9	13.5	13	15	15.3	18	17.8	21	22.1	24.5	24	28	27	פיז'ו 305 1.3
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	23	24.5	27	29	31	33	36	38	פיז'ו 305 1.6
–	–	–	–	–	–	9.6	11.5	11	13.2	13	15.1	15.5	17.6	18.5	21	22.5	23	רנו 9 1.1
–	–	–	–	–	–	11	14	13	16.6	15	19.5	17	23.5	21	25.5	25.5	26.6	רנו 9 1.4
9.5	4.5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	רנו 16 TX
8	9	9.5	9.9	11	12.1	13	15	15	20.2	17	24.9	–	–	–	–	–	–	רנו 18 1.4
10	11	11.5	11.8	13.5	13	15	17.2	16.5	21	19	25.2	23	31.3	–	–	–	–	רנו 18 1.6
																		סאלון
10.8	15	12	16.7	13.6	19	16.5	20.5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	אודי 100 1.8 אוטו'
–	–	–	–	–	–	–	–	35	41	40	48	47	54	55.5	65	65	71	אודי 100 1.8 אוטו'
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	61	74	79	87	87	95	102	110	אודי 100 2.2 אוטו'
8	11	10.5	13	12	14.5	14	19	16.5	20.8	20	25.8	26	31	33	36	–	–	אופל רקורד 1.8 אוטו'
13	9.3	15	10.3	17.5	12	20	16	23	20	27	22.5	–	–	–	–	–	–	אלפטא 1.6
15	18	17.5	22	20.5	26.5	24.5	31	28.5	36.5	33.5	41.5	40	48	47	53	55	58	ב.מ.ו 518 אוטו'
26	26	33	35	42	45	53	55	66	68	77	88	93	99	110	112	–	–	ב.מ.ו 728i אוטו'
–	–	15	20.5	19	22.5	23	27	28.5	30.5	30	36	36.5	43.5	42	50	–	–	וולבו 240 1.8 אוטו'
16	22.4	20	25	24	30.5	29	34.5	35	41	44	48	53	57	65	63	79	71	וולבו 240 2.0 אוטו'
–	–	–	–	–	–	–	–	60	70	73	82	90	103	110	122	133	150	וולבו 760 אוטו'
–	–	–	–	–	–	–	–	59	66	70	80	82	91	96	109	113	111	מרצדס 190E אוטו'
23	30	29	38	36	43	44	53	53	66	65	83	95	93	108	111	121	121	מרצדס 200 אוטו'
46	60	56	70	63	66	88	110	105	114	112	129	130	136	148	153	–	–	מרצדס 280S אוטו'
8	8.4	11	10.2	14.5	15	17	20	20	23	–	–	–	–	–	–	–	–	פיאט 132 אוטו'
12	13.6	13.5	17.5	15.5	21.5	18.5	25.1	21	28.5	26	34	30	40	36	43	–	–	פיז'ו 504 1.8 אוטו'
–	–	15	18.5	17	22	20	25.1	24	29.5	29	36.5	34	43	40	45	46	48.2	פיז'ו 505 1.8 אוטו'
–	–	20	21.5	23	27	27.5	31	33	36	39	47	45	53	48	58	56	63	פיז'ו 505 2.0 אוטו'

קבלת מודעות
לוח העיר
לא מכרת - לא שלמת
03-380644
לבעלי כרטיסי אשראי

המשך ת"א גוש דן והשרון

ג'יפים

מו"ס

מיני מיינור

מרצדס

דייהטסו

סיטקה קרייזלר

פולקסוואגן

סוזוקי

סיטרואן

סוסיתא

סאאב

סובארו

ב.מ.וו.

דלתה

וולוו

ווקסהול

מלבוס

לנציה

נ.ס.ו.

פורד

פיאט

פיזו

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

מודעה באחריות
לא מכרת
לא שילמת
רק בלוח העיר
379-379

יש חדש
בטייסט אוף סצ'ואן
שנים סינים
עם תפריט גדול
מטעמים ומיוחדות בסגנון סיני מקורי
מעשה ידיו של צוות סיני מקורי
תענוג לחיך ולעין
מעכשיו בשתי מסעדות יוקרה
טייסט אוף סצ'ואן בכפר שמריהו
מרכז מסחרי כפר שמריהו
טל': 052-70448
טייסט אוף סצ'ואן בסקאלה
מרמורק 10 מול היכל התרבות
טל': 225007, 246000
כי יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

صكذا من الاصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

ORS
שרותי כח אדם

למחלקה הטכנית בתל־אביב דרושים:

• הנדסאי מכונות/אלקט' נסיון שנה לפחות בהכנת תיק הנדסי לייצור. שליטה מוחלטת בעברית, ידיעת אנגלית, פרופיל 72 ומעלה, 5 ימי', הסעות וארוחות, לוד.

• נהגים עם רישיון ג' כבד 15 טון, עבודה קבועה, בני־ברק.

• עוזרי מכונאים + עבודות כלליות, נכונות לשמשמרות ועבודה בשבת, ראשל"צ.

• צבעים ופחחי רכב מנוסים, ת"א, פ"ת.

• בונה מכונות, סוג 3 בבקונאות ותעודת בוחן, ת"א.

• בונה מבנים בהכנה לעבודות מסגרות וריתוך, עבודה קבועה, ארוחות, פ"ת.

• איש מכירות ליד דלפק כתבי יבוא, רקע בחשמל, רמה אישית ומקצועית גבוהה, ידיעת השפה האנגלית, תרשב ת"א, גיל 30־50, עבודה קבועה, ת"א.

• סגן מנהל מחסן קירור מנומס, רשיון ב', עבודה קבועה, פ"ת.

• בפ"ש צבאי להלקי חילוף למכוניות, פ"ת.

• סלית עם קטנוע פרטית + רישיון כ', 12 שנות לימוד, פרופיל גבוה, כושר ארגון ויחסי אנוש מעולים, עבודה קבועה, תרשב ת"א.

• מסגרי אחזקה לעבודה קבועה ובכניות, נתניה.

• בפעול קדמי להכנת תיק הנדסי, משמרת שלישית משעה 22:00, רצוי סטודנט, תרשב לוד־רמלה, פרופיל גבוה, עבודה קבועה, 5 ימי', הסעות וארוחות, לוד.

• חמ"מ, כמ"מ, ובנאים לעבודה קבועה בצפון הארץ, עזרה בדיור, שכר גבוה, עבודה קבועה, ארוחות והסעות.

• מלגזנים לעבודה במסגרות, פ"ת.

• המסמלאים מוסמכים/ עוזרים, פרופיל גבוה, עבודה קבועה, ת"א.

• מכונאי רכב דיזל, נסיון צבאי, פ"ת.

• הנדסאי/מכונאי אלק', נסיון במערכות קור אלחוטי משולב עם ציוד דיגיטלי, יוצאי חיל קשר וכו', עבודה קבועה, ר"ג, פ"ת.

• כרסמים קוני, קריאת שרטוט, עבודה קבועה, מסמרות, 5 ימי', פרופיל גבוה, הסעות וארוחות, רמת השרון.

• עובד קבוע בציפוי כרום קשה לציפוי תבניות פלסטיק מנוסה ביותר, עבודה קבועה, שכר גבוה, יפו.

• קרוסט מכונות עם נסיון בתיכניים, פרופיל גבוה, רמת השרון.

• שרטט/ת מכונות, שנתיים נסיון בשרטוט הרכבות, פרופיל גבוה, רמת השרון.

• מסגרים לקונסטרוקציות, עבודה קבועה, פ"ת.

• מאבטחים באיזור לוד - רמלה, יהוד, אור־יהודה, מסגרות, כולל שבת, פרופיל גבוה, הסעות וארוחות, לוד.

• הנדסאי תעשיה וניהול/ מכונות, נסיון רב בביצוע תכנונים לייעול אלק' וציפויים בתכנונים ואל' בתכנונים, עבודה קבועה, נהג/עתידים, ת"א.

• חמ"מ, אלק', מכשירנים, במודגשים שנה ראשונה (שהתחילו ללמוד הנדסה) אלק'/מכונות או סטודנטים להנדסה אלק'/בכונות, משמרת שניה, 3 פעמים בשבוע, הסעות וארוחות, ילדי תושבי לוד הסביבה.

• בודק/ת בעגלים בתפסים זהות מקרוסקופ, מנוסה, עבודה קבועה, ת"א.

• מלחימה תחת מקרוסקופ, עבודה קבועה, ת"א.

• מסגרים עם נסיון צבאי, רקע באלק', רשיון ב', פרופיל גבוה, כושר פיסי, עבודה קבועה, הרבה שעות נוספות, ארוחות, ת"א.

• מפקחים/מפקחות עירוניים לאכיפת חוקי העזר של העירייה, 12 שנות לימוד, פרופיל גבוה, עבודה בשמירה מעניינת, במוזמן, בלתי סגרתית, עבודה קבועה, חולון.

• מפעיל/ה בוגר תחת מקרוסקופ, עבודה קבועה, ארוחות, ת"א.

• עתודים לנהגי קטר, שיבצור הכשרה כיוונות כ"י ארבעה חודשים בשכר מלא, עבודה קבועה, פרופיל 92, ראיה 6/6, רקע טכני, בכל הארץ.

• עתודים לבדיקות קבלה מבני/אלק', בוגרי מגמת מתכת/אלק', עבודה זמנית, ססברה ראשונה, ארוחות, ת"א.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אל אני או ציפי בימים א'־ה' בין השעות 08.30־16.00 וביום ו' עד 12.00.
יש להגיע עם פנקס מילואים, שבי ותעודות השכלה.
העובדים בחברתנו נהנים משכר גבוה ותנאים סוציאליים מלאים.
כתובתנו: כיכר אתרים 134, תל־אביב.

הטובים־עובדים־קבוע ORS

הנהלת חשבונות

חרטים/מסגרים

חשמל/אלקטרוניקה

יהלומים

דוגמניות צילום

מוכרים/ות

סוכנים/ות

מזכירות

מכונאים/הנדסאים

אחיות

גזירה ותפירה

דפוס

בית הורים ויוצ
שד' דוד המלך 40
תל־אביב
דרוש/ה
עובד/ת
להכנת
ארוחות בוקר
תנאי משרה לבנות
להיום 03-219131

ש.ת.ל
שרותי כח־אדם
052-455542

• אפסנאי יעודי בוגר צבא לעבודה בבית ש.ת.ל 052-455542
• מבקר איכות מנוסה בתחום מבניקה ואלקטרוניקה. ש.ת.ל 052-455542
• בוגר צבא / עובד מספנה לעבודה בענף הבניין. 052-455542
• מזכירה "שירות" למשרד קבלנים בפ"ת. משרה מלאה. 052-455542
• מפעלים עונתיים במפעל מזון בשרון מתאים לסטודנטים. 052-455542
• עובדי יצור לי"ג משמרות, תנאים טובים וקיזום. 052-455542

לגן־אורנים
דרושים
מלצרים
מקצועיים בעלי נסיון
לארוחות וקבלות פנים
10.00-16.00 א'-ה'

לגן אורנים
דרושים
מלצרים ראשיים
בעלי נסיון מוכח
באירועים + המלצות
(הכרחי)

מאגר אנוש
שרותי כח אדם
מתכירות בכירות עברית/אנגלית כולל ניסוח והדפסה.
מעבדות תמלילים עברית/אנגלית על כל סוגי המעבדים.
קלדנות עברית/אנגלית עם נסיון של שנתיים.
מסיירים/רתכים מעולים ידע בקריאת שרטוט.
מלחימים/ות מתוחים/ות עם נסיון מוכח למעגלים מודפסים.
מחסנאים בכירים / עוזרי מחסנאים לעבודות מעניינות.
מכונאים מנוסים לרכב, טרקטורים, מלגזות, קומביינים.
מכונאי אחזקה למפעלי העשיה ומזון עם ניסיון מוכח.
נגרים ובעלי מקצוע בענף העץ מנוסים ומוטורלים.
מפעילי ציוד מכני כבד שופל, גדרד מנופאי
עובדי "מאגרי אנוש" נהנים מתנאים סוציאליים מלאים כגון: ימי חופשה, ימי מחלה, הבראה, ביטוח מנהלים, שי לחגים ועוד...

בתי־ספר לנהיגה

חלפי רכב

הצעות עבודה

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

מסחריות

טנדרים

רנו

קבלת מודעות
הלוח הארצי | הארץ חדשות | לוח העיר
מודעות לוח ומשפחתיות
מ־8.00 עד 20.00
עד 60 יום אשראי
03-738707
03-735588-9
לבעלי כרטיסי אשראי

מסעדה אקסקלוסיבית ולא יקרה
ארוחה
עסקית 20 ש"ח לאדם
זוגית 25 ש"ח לאדם
בנוסף ל־ 180
מטעמים
א־לה־קארט
בסקאלה מול היכל התרבות מרמורק 10 ת"א טל' 227424, 225007
חניה חופשית בערב במרמורק 20

הלוואות

חקלאות

מבני תעשיה

ספרים/ות

מחסנאים

עובדי מתכת

מורות וגננות

עוזרות ומטפלות

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם כן...

נגרים

שרטטים וגרפיקאים

נהגים

רפואת שיניים

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

מקדמי מכירות

חיסול דירה
בשבת 14.11.87
רהיטים, מקרר, שטיח פרסי מ־16.00 עד 11.00 ספיר, שינאיר ת"א
03-287353, 03-297939

מכירות ושירותים

פועלים/ות

פקידים/ות

שליחים/ות

עסקים

משרדים

בתי־מלאכה

מחסנים

אולמות

חנויות

מגרשים

בתי אבות

מציעים למכירה

מעון יום במרכז ת"א
בהנהלת פנינה
גננת מוסמכת בכירה
יעניק לילדכם מסירות, אהבה, טיפול אמינות, למידה
ההרשמה נמשכת בטלפון 03-614067, 03-615038

נתה נכסים לתעשיה ומסחר
ליד האמילון, בנין משרדים 850 מ"ר, ניתן לחלוקה.
בצפון והמרכז ת"א, 200־1,500 מ"ר, חלוקה, מיזוג.
בפ"ת, מבנה תעשיה 3,000 מ"ר, חצר, ניתן לחלוקה.
לתעשיה: בחולון, ראשל"צ ובת־ים, 500־3,000 מ"ר.
מרכז, לחנות, שיווק, 800 מ"ר, חניה, ניתן לחלוקה.
רח' השרון 21 ת"א
טל' 03-372169

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

זמיר
למחלקה הטכנית
* חרטים ניסיון מוכח של 4־3 שנים לעבודה ממושכת + קריאת שרטוט
* חשמלאי תעשיה
מוסמך 2־3 שנות ניסיון במפעל תעשייתי רצוי ידע באלקטרוניקה או לחילופין בעלי לימודי חשמל מתוך שרטוט
* נגרים רפדים
תופרים ברמות שונות
הסעות וארוחות 5 ימי עבודה בשבוע מאזור רחובות לוד
* מנהל/ת מתפרה, ניסיון מוכח ידע בגזירה
* תופרים ות ניסיון בעבודה על מתח אחת לעבודה קבועה ברמלה
* מכונאי תעשיה בוגרי בתי"ס מקצועיים רצוי שירות צבאי במכונאי מטוסים טנקים נכנות למשמרות הסעות וארוחות
* עובדי/ות ייצור לייצור תוך כדי עבודה נכונות לשעות נוספות ולמשמרות לגש די
* עובדי ייצור 10 שנות לימוד רצוי ניסיון בעבודה בתעשייה נכונות לעבודה במשמרות
* צבעי ריתוס 1־2 שנות ניסיון לעבודה קבועה
* שומרים פרופיל 72 ומעלה לעבודה במשמרות מאזור רמלה לוד יהוד והסביבה
* רתכי שריון 2־4 שנות ניסיון פרופיל גבוה לעבודה ממושכת הסעות וארוחות 5 ימי עבודה בשבוע
* כרסמים/חרטים קונבנציונלים 2־4 שנות ניסיון במפעל תעשייתי לתקופה ממושכת הסעות וארוחות 5 ימי עבודה בשבוע
* פחח תעשייתי 2־4 שנות ניסיון לעבודה קבועה ארוחות הסעות
* נהגי ג' ניסיון מוכח לעבודה קבועה לחלוקת תוצרת
* מכשירנים סטודנטים להנדסת אלקט מכונות ניסיון בעבודה כמכשירנים בצה"ל יוצאי יח"א לעבודה במשמרת
* איש לאחזקת מכבשים המצאות במערכות הידראוליות ופנאומטיות ניסיון במכבשים וקריאת שרטוט פנאומטי
* טכנאי כימיה רצוי ניסיון קודם בנוזל צופים לעבודה קבועה
* מלחימות/מרכיבות רצוי ניסיון לעבודה קבועה אפשרי רק משמרת שניה
למחלקה המשרדית
* כתבניות עברית/אנגלית/ספרדית/ גרמנית סוג ביטחוני גבוה לשעות גמישות
* קלדניות בעלות סיווג בטחוני גבוה וניסיון מוכח לאזור המרכז למוסך בטחוני
* מעבדות תמלילים קלדניות עברית אנגלית למשרות מלאות
* מזכירה עברית/אנגלית כולל הדפסה ליוזמה משרד
* מנהלי חשבונות סוג 3 ניסיון 5־3 שנים רצוי ידע בהתאמות בנקים לקוחות וספקים רצוי בעל רכב פרטי לעבודה קבועה
* קניין רכש מרכז קניות לעיבוד ערכים ורישום דרישות איתור מקורות אספקה עברית אנגלית טובות ברמה סובר אפשרי טכנאי או בוגר קורס אספקה
* מסגר ניסיון בריתוך שלדות רכב כבד או קונסטרוקציות
* בוחן רישוי בעל תעודת רישוי משרד התחבורה לעבודה קבועה באשדוד
* פקידת יבוא להוצאת רשיונות ורישיונות יבוא עבודה באמצעות מחשב בדיקת חשבונות וחשבוניות אנגלית ברמה טובה דרוש בטלפרינטר
* הנדסאי בנין 2 1 שנות ניסיון בפיקוח על ביצוע לתכנון פיקוח על ביצוע ודרוש
* טכנאי הנדסאי חשמל ידע וניסיון בבקרים מתוכנתים לעבודות פיקוח בשטח ליהמעלת מערכות מיזוג אוויר מרכזיות
* מפעילת טלקס כתבנות עברית אנגלית לבעלת ידע בקרבנות למשרד מלאה ברציבות
* מפעיל מערכת ק.ד.ם ניסיון בשרטוט טכני עברית אנגלית למשמרת שלישית
* טכנאי קירור קירורניקים 2 3 שנות ניסיון בתעשייה
* רכז כוח אדם לעבודה משולבת שירות משרד רצוי לציין במייל בעל רכב ישנם
* טכנאי הנדסאי מכונות לאחזקה בתעשייה
* סטודנט בעל רכב לעבודת בהרי על לדניות
* קלדנית עברית אנגלית לעבודה במשרד
שכר גבוה ותנאים מצוינים למתאימים!
ת"א: בן־יהודה 26, טל. 284494, 03-289505
רחובות: הרצל 202, טל. 08-473832
אשדוד: רוגוזין 22, טל. 08-535455
שרותי כח אדם בע"מ

מועדון אשראי ארצי
הלוואות לשכירים
הלוואות לרכישת רכב
כפ"ס: בן גוריון 20, הוד השרון 052-455753 אחה"צ
נתניה: שטמפפר 7 טל 053-616633
פ"ת: מונטיפיורי 41 טל 03-904913
ת"א: נחמני 9 טל 03-291940
רחובות: הרצל 176 בחצר קומה ב טל 08-587361, 08-454117

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

ניקוי ופוליש

חיטוי והדברה

נופש וקיים

שיפוצים

אותיות דביקות

קופות רושמות

מוצרי חשמל

צילום

ריפוי והדיה

הלבשה והנעלה

ציתות והאזנה

ניתון

בריאות

תכשיטים וכלי כסף

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

רהיטים

ספרים

מערכת סטריאו

כלי נגינה

מסוני שיזוף

קופות ומשקלים

נשק ותחמושת

אסטרולוגיה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

טלויזיות

מדיחי כלים

סירות

שידוכים

ברזוג

רהיטי-חכים

"הקו-החם"
שיחות אירוטיות
מרשמלות ומרטטות
מהסקסיות החלומיות
פתוח כל השבוע
23:00-09:00
03-381443

אם [דרושים] לך [עובדים] בתל-אביב, גוש דן והשרון

איפה כדאי לפרסם מודעת דרושים?

בדוק והשווה

מחיר
המחיר לאינץ' ביום ו'

העיר	ידיעות	מעריב
105 ש"ח	160 ש"ח	160 ש"ח

מחיר - הזול ביותר

קוראים
אחוז קוראי העיתונים (מבוגרים ביום ו')
לפי סקר חשיפה לאמצעי תקשורת שנערך עבור איגוד המפרסמים בישראל 1986

העיר	ידיעות	מעריב
71%	64%	24%

תפוצה - הגדולה ביותר

יעילות
מס' העתונים שבהם מתפרסמת המודעה

העיר	ידיעות	מעריב
העיר הארץ חדשות צומת-השרון	ידיעות דבר בלבד	מעריב בלבד

יעילות - הגדולה ביותר

מודעות דרושים ב"לוח העיר" עולה הרבה פחות ומגיעה להרבה יותר קוראים בדיוק באזור שבו נמצאים העובדים הדרושים לך.
לכן לוח העיר הוא היום הלוח הגדל ביותר במדינה!

מסקנה
מודעות דרושים כדאי לפרסם ב:
לוח העיר
זה עובד!

המשך ת"א גוש דן והשרון

[illegible]

בת"ים

[illegible]

הברויות

[illegible]

חנויות

[illegible]

חצי חינם

[illegible]

הלוח הארצי · הלוח הבטוח · חיפה והצפון

ביקוש דירות

[illegible]

דמ"פ

[illegible]

דירות למכירה

וילות ובתים

[illegible]

5 חדרים ויותר

[illegible]

4—4.5 חדרים

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

דירות בשכ"ח

[illegible]

גליל

וילות ובתים

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

נצרת

דירות למכירה

[illegible]

קריות

וילות ובתים

[illegible]

5 חדרים ויותר

[illegible]

4—4.5 חדרים

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

דירות בשכ"ח

[illegible]

מכוניות

אאודי

[illegible]

אוטוביאנקי

[illegible]

אוסטין

[illegible]

אופל

[illegible]

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

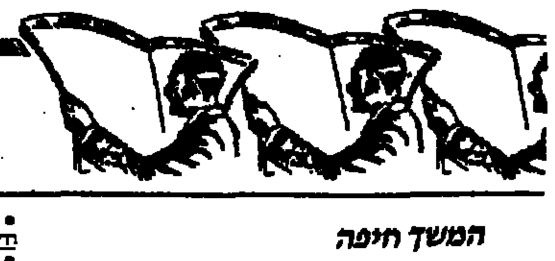

הלוח הארצי
הארץ חדשות

המשך חיפה

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

הלוו

מרצדס

סובארו

סוזוקי

סיאט

סימאורן

פולקסווגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

מנודרים

מסחריות

אופנועים

הצעות עבודה

עסקים

תעשיות ועסקים

משרדים

מכירות ושירותים

רהיטים

יד שניה

עוזרות ומטפלות

חיות בית

דרושה
מדריכה בדחיפות
לגעגן לנשים בהריון
עבודת משמרות (כולל שבתות וחגים) 02-719081
שלוחות 504, 503

למשרד מהנדסים
מזכירה
ל-5 ימי עבודה
08.00 — 15.00
הדפסה עב' אנ' מעולה
לטל' 04-727418

דרוש שליח
אחרי צבא
עדיפות עם
קטנוע טלפון
02-221067

קלי - בית הביטוח הפנסיוני
קרנות פנסיה • ביטוח מנהלים • קופות גמל

דרוש/ה
פקיד/ת חישובים מתחיל/ה
לתפקיד אחראי בטיפול בביטוח מנהלים עריכת תחשיבים. עבודה עם מחשב וקשר עם לקוחות
דרישות התפקיד:
• חריצות וסדר מופתי
• השכלה תיכונית מלאה ריאלית (אקדמאית - יתרון)
• ניסיון בתחום ביטוח חיים - יתרון
תנאי שכר בהתאם לכישורים
סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים אל
קלי בע"מ רח' המסגר 12 תל-אביב 67774 רש
פניות מתאימות תענינה

לאולמי רון
בהרצליה
דרוש טבח
מקצועי + נסיון
טל: 052-83398

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקה. כח אדם בע"מ

* **מלחימות**
* **מפטים**
ניסיון באלקטרוניקה + רישיון ב'
* **חרט**
* CO_2 **רתכי**
* **מסגרים**
* **חשמלאים**
תנאים מצוינים למתאימים
03-371465/70, 371419

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לע בודה מחמת מינו או מחמת ריותו (שוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחר המינים לעבודה הנדונה
המעבידים צפויים לעונש על־פי החוק

דרוש
מחסנאי טכני
בעל רקע ונסיון בחשמל
לפנות 04-211321

לאגודת דורשי
הטכניון
בתל־אביב
דרושה
מזכירה
כתבנית
טל' 251763,
03-266692 בשעות
14.00-09.00

עיריית תל-אביב-יפו

האגף לרפואה ציבורית
לאור הרחבת הפעילות במסגרת שיקום שכונות, אנו זקוקים לעובדים נוספים במקצועות הבאים:
1. אחיות מוסמכות
2. קלינאי תקשורת
3. פסיכולוגים התפתחותיים
4. מרפאים בעסוק
5. פיזיותרפיסטים
באחת מהשכונות עדיף ידע בשפה הערבית.
נא להתקשר למזכירות בית שטראוס
טל' 295411 בין השעות 8.00-12.00

אם אתה
איש מכירות טוב
מקומך איתנו
"ספקטרום"
החברה המובילה
בתחום שירותי
מערכות אזעקה
ומוקד בגוש־דן
מחפשת אותך
איש מכירות
עם קבלות
תנאים מעולים
למתאימים
נא לשלוח
קורות חיים
לת.ד. 36036 ת"א

שירות בתי הסוהר
מנהל ארגון
יתן ידך לשמירת בטחון רפנים ולאיכות רסביבר

דרושים ות
סוהרים/ות
- רשרית ניצ. לך ררתניים ייתפרר בטחון יב ארגון ...
וטיפול באסיר
— רטכר צמיד לשכר אנוי ררג, בצר ...
רמיוחד על ריטרויי
אם הנך עונה על התנאים הבאים:
- גיל עד 35 - אזרחות ישראלית
- השכלה 10 שנות לימוד - פרייל 65 ומעלה
- לאחר שירות חובה בצה"ל - עבר ללא דופי
פנה עוד היום:
אל לשכת הגיוס רח' מקלר 3 תל־אביב טל' 251128 03 או 03 266922
עם ת.ז. פנקס מילואים ותעודות רפואיות על דו"ח הל
בבלית הרל מ־08.00 עד 15.00

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
ראשי צוותים ליחידות תחזוקה
דרישות התפקיד
הנדסאי/טכנאי מכונות
נסיון מעשי בתעשיה
ידיעת אנגלית.
- נסיון עבודה במתקנים כימיים/טכסטילים יתרון
מנהלי משמרת
לתחנת הכח ולמחלקות הייצור
דרישות התפקיד
בוגרי בי"ס תיכון או מקצועי
בעלי רקע ניהולי או פיקודי קודם.
סדר כושר ארגוני ויחסי אנוש טובים
נכונות לעבודה ב 3 משמרות ובכלל זה בשבתות ובחגים
לבעלי ידע נסיון ואחריות בהפעלת מערכות קיטור אויר ודלק יתרון
לבורנט למעבדה הכימית
דרישות התפקיד
בוגר בי"ס תיכון או מקצועי
יכולת עבודה עצמאית
לבורנט/טכנאי כימיה מוסמך יתרון
נסיון קודם רצוי
נכונות לעבודה ב 3 משמרות ובכלל זה בשבתות ובחגים
המועמד המתאים יקבל הדרכה מקצועית במיכשור חדיש ובשיטות עבודה מתקדמות וישולב בעבודה במשמרות מיד עם סיום ההדרכה.
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח־אדם
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי מפרץ־חיפה
דרוש
מקדם מכירות בכיר
לחומרי גלם לתעשיית המזון
★ רצוי מהנדס / טכנולוג מזון
★ נסיון אינו הכרחי
נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 10067 מפרץ חיפה 26110

פילת
אגף מיון והשמה
עבור אחד מלקוחותינו
מפעל עתיר־ידע בתחום האלקטרוניקה
במרכז הארץ
דרושים/ות
מהנדסי אלקטרוניקה בתחום R.F.
דרישות וכשורים:
• מהנדסי אלקטרוניקה
• התמחות בפתוח משדרים/מקלטים בתחום תדרים V.H.F. ו־U.H.F. בטכנולוגיות חדישות
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
בעלי נסיון בתחום R.F.
ישתלבו בצוותים העוסקים בפתוח מוצרים בתחום תדרים V.H.F. ו־U.H.F.
נא להפנות קורות חיים מפורטים לפילת בע"מ, דרך פתח־תקוה 114 ת"א — 67012 ולציין על המעטפה מס' משרה 5180
סודיות תישמר בקפידה.

---

1. מוזיקאית 2. בינוניפולית
עם נסיון במשרד פרסום
נא לפנות מיום א' לטלפון 03-622547, עירית.

לתעשיה הצבאית באזור המרכז
דרושים/ות
01/62 **עובדי ייצור** בלתי מקצועיים
לעבודה במשמרות:
דרישות המשרה:
1. 10 שנות לימוד לפחות
2. לאחר שירות צבאי
3. בריאות תקינה (פרופיל 72 ומעלה)
01/62 **עובדות ייצור**
דרישות המשרה:
1. 10 שנות לימוד לפחות
2. בריאות תקינה
מועמדים העונים לדרישות המשרה מתבקשים לפנות ליחידת התעסוקה של התעשיה הצבאית, רחוב הארבעה 16 תל אביב, בימים א, ג 15.17.11.87 בשעה 8.00 בבוקר. נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שבוי ו/או תעודת פטור. על כל עובד/ת יהיה להצטייד במועד מאוחר יותר בטופס שליחה של שירות התעסוקה במקום מגוריו. (הסעות למפעל וחזרה מבנימינה בצפון עד אשדוד בדרום).

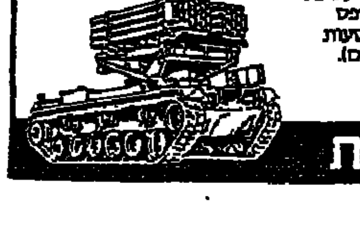

התעשיה הצבאית

ניצן NITZAN
אגודה לקידום ילדים לקויי למידה התנהגות ותפקוד
דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת בכיר/ה
• בעל/ת נסיון בתחום השיקום וידע להפעלת קבוצות
• משרה מלאה
• שעות עבודה גמישות
נא לפנות בכתב יד לת.ד 6300 חיפה

לכפר הנוער גלים דרושים
מדריכים חברתיים לפנימייה
מגורים במקום
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות להנהלת הכפר
בטלפון 04-571155-8 ובכתב יד
לפי הכתובת כפר גלים מיקוד 30865

למתפרת סריגים
במגדל העמק
דרושים/ות
מנהלת עבודה
תופרות למכונת קטל
ותופרות לאוברלוק
עדיפות לבעלות נסיון
בסריגים
טלי שישי שבת —
06-542592 לשלמה

עובד־ת למחלקת טיולי חו"ל
רקע וניסיון בנושא תיירות יוצאת לקבוצות ידע בנושא כרטוס ניסיון מוכח בקבלת קהל ניסיון בעבודת מזכירות עצמאית ידיעת השפה האנגלית
משרה מלאה
המשרה כרוכה בשעות עבודה בלתי שגרתיות מועמדים ות מתאימים ות יפנו בכתב יד בפרוט קורות חיים ושמות ממליצים למחלקת כח אדם רח' השפלה 4 ת"א 66183 עבור עובד ת לטיולי חו"ל
החברה להגנת הטבע

למוסד ציבורי בתחום המוניציפאלי דרושים.
1. תברואן בעל רשיון הסמכה, לעבודות בתחום מערכת תברואתית
2. מהנדס אזרחי רצוי בעל נסיון במערכות התשתית עירוניות (מים, ביוב, ניקוז, כבישים, תאורה ועבודות אחרות) נסיון בגמרים עם קבלנים, חשובי כמויות וניהול צוות עובדים
3. דובר/ת כולל עריכת עתון מקומי, רצוי רכב ונסיון קודם
המעוניינים יפנו בכתב יד לת.ד. 6448 חיפה 31063 (עבור מס׳ 10).

למתפרת טגנו (ביתן בע״מ)
דרושה
מנהלת חשבונות סוג 2
עם נסיון של שנתיים לפחות
המעוניינות יפנו לטלפון 06-571025/6
למנהל.כח אדם נסים מלכה

למכללת עמל קריית חיים
דרושים:
1. מורים ומדריכים
לשעות הבוקר והערב במקצועות:
מכונאות רכב, חשמל רכב,
קרור ומיזוג אוויר (כולל רכב),
חשמל רכב/תעשייתי
2. מחסנאי - אפסנאי
לפנות לטלפון 721003 ; 04-740068

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים
1. מהנדס מכונות
לניהול מערכת אבטחת איכות ומעבדה.
א. רקע במטלורגיה וריתוך.
ב. ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
ג. גיל עד — 40
2. חרט
למשרה חלקית
יתרון — ידע בריתוך.
אפשרי פנסיונר
נא לפנות טלפונית
04-724336

דרוש
מנהל מוסך
בעל הסמכה
התמחות ברכב תובלתי כבד (מק־דאף־וולוו)
בעלי נתונים מתאימים מתבקשים לפנות
לת.ד. 388 תל־חנן 20302

לחברה מסחרית דרוש
חשב
★ בוגר החוג לחשבונאות + נסיון
★ תנאים טובים למתאים
★ מקום העבודה בעפולה
נא לפנות בכתב לת.ד. 33109 חיפה
(עבור חשב)

פלדלת® רב-בריח®
לרב בריח דרוש
מנהל מכירות
דינמי, נמרץ, אחראי, בעל רכב פרטי,
רצוי עם רקע אקדמאי
תנאים מצויינים למתאים
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לרב־בריח, האיצטדיון 40 קריית חיים
מיקוד 26248 לידי צביקה

למפעל במפרץ חיפה דרוש
מחסנאי מנוסה
נסיון בעבודות עם מחשב — יתרון
נא לפנות בכתב לת.ד. 10087 מפרץ חיפה 26110
עבור בח אדם

משרד החינוך והתרבות
מחוז תל־אביב
דרושים
מורים
במחוז תל־אביב דרושים מורים כול־לים ומקצועיים — לעבודה מיידית.
מורים המעוניינים יתקשרו במקום לגברת דיתה קרמר מנהלת כוח־אדם בהוראה במחוז טלפון: 03-5435438

למרכז האזורי לקשיש עבר דרושים
★ **רופא/ה למחלות פנימיות**
במשרה מלאה
★ **עובד/ת סוציאלי/ת**
בחצי משרה
★ **מדריך/ה לפעולות חברה**
בחצי משרה
למשרות הנ״ל דרוש נסיון של שנתיים לפחות בעבודה עם קשישים
בהגבית + טלפנית במשרה מלאה
לקביעת ראיון להתקשר לסילביה טל׳ 04-815605/8

לחברה מסחרית גדולה בחיפה דרוש(ה)
מנהל(ת) חשבונות
★ סוג 3־2
★ נסיון של לפחות שנתיים
★ גיל עד 40
★ משרה מלאה — 5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב לת.ד. 35 חיפה 31000
או טלפונית 04-670219 לשלמה

למרכז שיקומי ברעננה
דרושים
1. מדריך לחשמל
(מילוי מקום)
2. מאבחנת תעסוקתית
(מילוי מקום)
3. מרפאה בעיסוק או מורה
לחינוך מיוחד
טל׳ 052-910871 ,052-910134

לחברה תעשייתית במפרץ
(ליד שדה התעופה) דרושות
1. מזכירה / עוזרת לחשב
רצוי נסיון בעבודה עם בנקים.
* לאחר שירות צבאי
* למשרה מלאה (כולל יום ו׳)
2. מנהלת חשבונות
סוג 3־2
* נסיון של שנה לפחות
* למשרה מלאה (כולל יום ו׳)
טל. 04-729874,5,6 (לנורית)

arkia ארקיע
דרושים/ות
דיילים/ות
שירות לנוסע, למשרה חלקית ובמשמרות
תנאי קבלה:
* בעלי/ות תעודת בגרות ולאחר שירות צבאי
* גיל עד 27, בעלי/ות הופעה נאה
* שליטה מלאה בעברית ואנגלית (גרמנית ו/או צרפתית — יתרון)
* מקום מגורים אזור גוש דן
המועמדים שיבחרו יעברו במהלך חודש נובמבר 87 קורס שיימשך כ־8 ימים. לצורך קביעת ראיון נא להתקשר ביום א׳ 15.11 לטלפון 03-5412546
יש להצטייד בפנקס שחרור מצה״ל ותמונה

פרוסמן
לאגף המיכון המשרדי בתל־אביב
דרושים
★ **איש מכירות למוסדות**
★ **נציג/ות מכירות**
★ **מזכירת מחלקת השיווק**
בעלי נסיון קודם יפנו לסימה
מיום א׳
בטל 03-335424 לקביעת ראיון
למשרדנו בירושלים
דרושים
★ **מנהל/ת חשבונות**
★ **נהג** בעל רשיון ג׳
לעבודה אחראית בכל הארץ
בעל ותק של 5 שנים לפחות
לפרטים נא לפנות טלפונית
02-534121 לקביעת ראיון

קופת חולים הכללית
במחוז הנגב
דרושים/ות
רופאים כלליים
ורופאי משפחה
לעבודה בדימונה, ירוחם וקרית־גת
• • •
למועמדים המתאימים - תנאים מיוחדים
• • •
בדבר פרטים נא לפנות למרכז קופת־חולים, מחלקת כח אדם רפואי, חדר 323, רח׳ ארלוזורוב 101 תל־אביב.

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108 תל־אביב
דרוש
עובד מעבדה
עם ידע בתהליכי 6־E ובפיתוח
והדפסת שחור לבן
לפרטים טל׳ 03-336702 דורית מיום
א׳ ב־09.00

לרשת חנויות של חברה
גדולה למוצרי צריכה
דרושים
סגני מנהלי חנויות
הכשורים הנדרשים:
* עד גיל 30
* 12 שנות לימוד לפחות
* רקע ונסיון מסחרי ניהולי
* מגורים באזור גוש דן ירושלים
לפנות בכתב בפירוט קורות חיים השכלה ונסיון בעבודה לת.ד. 24238 תל־אביב
מיקוד 61241
סודיות מובטחת

לעיתון "הארץ" דרושים:
סטודנטים לעבודת מכירה
דרך הטלפון בשעות אחה״צ
* תעריך שעה + עמלות
להתקשר 03-5121339

למשרד אדריכלות פנים
דרוש/ה
מעצב/ת
5 שנות נסיון להתקשר
03-453811
03-255644 בערב

דרוש/ה
עם ציוד וידיאו צא׳ ומכשיר טלוויזיה להקרנת סרטי וידאו באירועים מיוחדים
מלא בשעות אחה״צ
המעוניינים, לפרטים לפנות לשבה 228444 או לדורית
496246

לדניה סיבוס חברה לבניה בע״מ
דרושים לעבודה במרכז הארץ
* **עגורנאים**
* **אנשי אחזקה**
לציוד בניה מכני — בעלי נסיון
* **תיקונצ׳יקים**
נא לפנות לטל׳ 03-357191

בדות חרושות (1975) בע״מ
עובד אחזקה מנוסה
(מסגר/מכונאי)
בהצעות מלוות פרטים אישיים מלאים
לפנות לת.ד. 10183 מפרץ חיפה
טלפון: 04-720147

לחברת שקם בע״מ
לחנות אבן־גבירול
וחנות בת־ים
דרושים/ות
קופאים/יות
הכישורים הדרושים
1. ידע בעברית ובחשבון
2. עשר שנות לימוד לפחות
3. גיל עד 45.
4. תושבי/ות תל־אביב־יפו חולון בת־ים. המעוניינים/ות יפנו תפניה טל׳ 5121418 או 5412428 לצבי או טוני בימים א׳־ה׳ בין השעות 8.30־14.00.

לעיתון "הארץ"
דרוש/ה
מפקח/ת מכירות
תאור התפקיד:
* הפעלת צוות דיילות מכירה
* הפעלת סוכנים אזוריים
דרישות התפקיד:
* נסיון במכירות.
* נסיון בהפעלת צוות עובדים זמניים
רכב חובה
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד על נייר חלק ולציין היד הכותבת לת.ד 233 תל־אביב 61001

דרושים
סוכנים
להפצת מוצרי מזון
באזורים: קרית שמונה והצפון, עפולה העמקים וירושלים, תל־אביב והמרכז באר־שבע והדרום.
דרישות: נסיון במכירות לחנויות רכב מסחרי
לקבלת פרטים ☎ 04-761282

קוסטה
למשרד אדריכלים באחוזה דרושים:
1. אדריכל מנוסה
לריכוז פרויקט
2. הנדסאי מנוסה
לתוכניות עבודה ופרטים
3. טכנאי/שרטט
לפרטים לפנות טלפונית
04-331748 או בערב 04-244912

למפעל מזון באיזור הצפון
דרוש/ה
מנהל/ת ייצור
המעוניינים/ות יפנו בכתב יד ובצרוף קורות־חיים לת.ד. 695 קרית אתא
מיקוד: 28000

לצה״ל דרושים

לאזור המרכז
מהנדסי מכונות
מוכשרים ונמרצים לאחר סיום הלימודים
או בעלי ניסיון של עד 5 שנים
בתחום של תכנון מכני מדויק
כרסמים / חרטים
בעלי ניסיון של עד 5 שנים בעיבוד שבבי
יתרון למתכנתי מפעילי ״

מועמדים לשירות קבע — בתחום חקירות פליליות
על המועמדים לענות לתנאים הבאים:
* בוגרי 12 שנות לימוד
* גילאים 21 עד 28
* מסיימי שירות צבאי סדיר
* סוג בריאותי 65 ומעלר
עדיפות תינתן למועמדים בעלי ניסיון קודם בחקירות או אנשי משטרת ישראל לשעבר. על המעוניינים לפנות תוך ציון קורות חיים לד צ 02607 צר ל או לטל 03-616986

קצינים אקדמאים
לחקר ביצועים ולפיתוח מערכות נתמכות מחשב
כישורים נדרשים:
א. בוגרי מדעים מדויקים חקר ביצועים מדעי המחשב
ב. בוגרי יחידות שדה
עדיפות לבעלי תואר שני ומעלה
ולקצינים בדרגת סרן רס״ן
למועמד המתאים תובטח עבודה רבת עניין ומסלול קידום
לקביעת ראיון טל׳ 03-694329

לאזור הדרום
אחראי שיקמית לגיוס לקבע
על המועמד לענות לתנאים הבאים:
* בוגר 10 שנות לימוד לפחות
* עד גיל 30
* מסיים שירות צבאי תקין
* סוג בריאות 65 ומעלה
יתרון לבעלי ניסיון בניהול מחסנים וכספים
בדבר פרטים יש לפנות לטל׳ 03-215378

מבוקשים לשירות קבע לתפקיד מיוחד הכרוך במגע עם אוכלוסיה:
קציני חי״ר ברמות סרן רס״ן דוברי השפה העברית
על המועמדים לפנות לאבי דורון בטלפונים
06-943518 06-943512 065-62305
06-944316 06-943705

נגדי משמעת
מחפשים קידום ועניין?
הצטרפו ליחידות השדה
וליחידות העורפיות!
אנו מציעים:
הטבות שכר יחודיות
ביחידות השדה
וסיוע בשכר דירה
הכישורים הנדרשים:
* מינימום 10 שנות לימוד
* פרופיל 65 ומעלה
* עד גיל 30
* עבודה עם אנשים
* נכונות לעבודה קשה
לפנות לד.צ. 02146 ענף קבע עבור ניר
או טלפונית 03-215309

מהנדסי בניין ואדריכלים
לניהול, תאום ותכנון פרויקטים
בהיקפים גדולים
יתקבלו מועמדים בדרגות סגן או סרן
שגילם עד 32
לקביעת ראיון - התקשר 694723 03-692038

חיל האויר
מציע לנגדים וחוגרים אתגר ועניין מקצועי במגוון תפקידים עם אפשרויות קידום והתפתחות אישית בתחומים הבאים:
* הנדסאי וטכנאי אלקטרוניקה.
* מכונאי וחשמלאי מטוסים ומסוקים.

* מסגרים ובוחני תחמושת
* עובד/ת מעבדת צילום
* מאלפי כלבים
* נגדי משמעת, אפסנאות ומנהלי חשבונות
* נגדי/ות שלישות
* נהגים בעלי רישיון מ־03 ומעלה (עדיפות לנהגי אוטובוס)
* מורי נהיגה
* מכונאי /חשמלאי רכב
* טבחים
* חסרי מקצוע מתאימים להסבה לטבחות או מכונאות רכב
הכישורים הנדרשים:
א. פרופיל רפואי - כנדרש בכל מקצוע
ב. עד גיל 30.
ג. יוצאי צבא בעלי עבר צבאי תקין

● לזכאים ינתן סיוע בדיור.
● משובצים ביחידות "שדה" יזוכו בתוספת שכר יחודית.

המעוניינים יפנו בצרוף תעודת פנקס מילואים - מס ת ז שנת לידה שנת עליה של ההורים והאישה (אין צורך בתאום מראש) לרח׳ אבן גבירול 12 ת א (קווים 26 70 מהתחנה המרכזית בת א) או בטלפונים 03-693801 03-234735 בין השעות 8 00־17 00

לפרויקטים
פרסומיים
ברשת עיתונים
דרושים
אנשי מכירות
עדיפות לבעלי ניסיון קודם
תנאים טובים למתאימים
טל: 03-217934

לירחון "מגעים"
דרוש
עוזר למנכ״ל
רצוי ניסיון קודם בפרסום ושיווק
שעות גמישות 03-227974 לדותן

האגודה לזכויות האזרח בישראל
דרוש/ה
רכז/ת חינוך
תאור התפקיד:
* רכוז הפעילות החינוכית של האגודה בנושא זכויות האזרח. קשר עם מוסדות, מערכות החינוך הפורמלי וההבלתי פורמלי, ריכוז נושא הפרסומים בכתב.
דרישות:
* עבודה בשעות בלתי רגילות
* ידע בהפקת חומר כתוב
* עדיפות לדובר ערבית
מועמדות לתפקיד בצירוף קורות חיים יש להגיש לאגודה לזכויות האזרח ת.ד. 8273 ירושלים 91082
עד ליום 30.11.87

לפרסום ויטל
דרוש/ה
רכש/ת מנוסה
לפרויקט מקורי ומעניין
במגזין יוקרתי
לפנות מיום א׳ לראובן טל׳
03-289821, 03-286504

לארץ מערב אפריקאית
דרוש/ה
מהנדס ביצוע לשיקום גשרים
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס ביצוע (או מנהל עבודה בכיר) בגשרי פלדה ובטון, בעל נסיון של למעלה מ־15 שנים
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית
★ יכולת לעבודת שדה
משך העבודה: כשנה וחצי החל מינואר 1988
לפנות טל׳ 434363, 03-434276

דרושה
פקידה
למעבדת מחשבים
ניסיון בהדפסה וידע באנגלית
לפנות מיום א׳ לאברהם ורניק
טל׳ 03-897227

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ״א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה בגלל מינו או מעמדו האישי, היותו הורה או גילו, גזעו, דתו, לאומיותו, ארץ מוצאו, השקפתו או מפלגתו. כמו כן אסור להפלות עובדים ושוכרים בתנאי עבודה, בהכשרה מקצועית, בקידום ובפיטורים, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מחייבים זאת.
המודעות מנוסחות בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, ועל פי החוק הן מתייחסות לשני המינים.

דיפלומט ותמרוקים בע״מ
דרוש
נציג מכירות
לאזור המרכז
ניסיון קודם במכירות הכרחי
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 5036 ר״ג
מיקוד 52150 עבור נציג מכירות.

לוינידס תעשיות בע״מ
דרושות
★ **מזכירה למפעל**
נסיון של 5 שנים בתפקיד דומה
הדפסה עברית־אנגלית
ידע בהנהלת חשבונות
שעות עבודה — 08.00 — 17.00
★ **מנהלת חשבונות מדופלמת**
נסיון של 5 שנים בתעשייה
תנאים טובים למתאימות
נא לפנות טלפונית למספר 04-723460
לנורית

בית אבות "חיים טובים"
מודיע על קליטה
למחלקות טיעוד ית
ומחלקות לעצמאיים
12 דונם של דשא גן וירק
03-778052/3/4
אוטובוסים: 30, 54, 60 61

מוסד ציבורי
מחפש
מנהל/ת חשבונות
במשרה מלאה
הדרישות:
– סיווג מקצועי 3 בהנהלת חשבונות
– נסיון של לפחות 5 שנים כמנהל חשבונות
– ידע במחשב
– שליטה בשפה העברית
– גיל עד 45
– אזור מגורים ת״א או סביבה קרובה
מועמדים העונים על הדרישות, מתבקשים לפנות בכתב בצרוף פרוט תולדות חיים ונסיון קודם אל ת.ד 7117 ת״א 67011

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108 ת״א
דרושות
* **כתבניות מנוסות**
לעבודה על מחשב
ל־5 ימים בשבוע בשעות
ל־2 משמרות:
* בשעות: 18.00־14.00
* בשעות: 17.00־10.00
לפרטים 03-336702 דורית
מיום א׳ ב־09.00

صورة عن الاصل

صكرا من الاصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

לתעשיה הצבאית בירושלים

דרושים ות

★ מהנדסי תעשיה וניהול

בעלי ות נסיון של 10-8 שנים לפחות בתחומים
שכר עידוד ארגון ושיטות מערכי ייצור של מפעלי מתכת
בטכנולוגיות מורכבות של מוצרים תעופתיים ומכניקר עדינר

★ כרסמים קונווציונליים

בוגרי בי"ס מקצועי בעלי נסיון
של שלוש שנים לפחות יכולת ביצוע
עבודות כרסום באופן עצמאי כולל
קריאת שרטוט

למועמדים מחוץ לירושלים תנתן עזרה זמנית
בדיור לפנות לכח אדם טלפון 02-535161
או ת ד 3635 מיקוד 91035

התעשיה הצבאית

---

pilat
פילת
אגף מ"א והשמה

לחברת אלקטרו־אופטיקה מתפתחת
דרוש

מנהל מח' אבטחת איכות

שיצטרף לצוות ההנהלה הבכיר
המועמד המתאים יהיה מהנדס בעל ותק של שלוש
שנים לפחות בנושאים של אבטחת איכות, אמינות,
תחזוקה, ביקורת לפי סטנדרטים צבאיים
אמריקאיים ונסיון ניהולי מוכח.
נא לפנות בכתב יד בפרוט מקסימלי של השכלה
ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ רח' ירושלים 24
חיפה 33131
ולציין על המעטפה משרה מספר 5190
סודיות תשמר בקפידה

עוף – משק בע"מ דרושים

1. **נהג סמיטריילר** עם ניסיון
2. **מכונאי** לתחזוקת מכונות ייצור עם ניסיון
3. **טלפן/ית**
4. **טכנאי** לתוכניות פיתוח ניהול מלאי חלקים וכו'

המעוניינים יפנו טלפונית בין השעות 00 9־00 11 02-535211 02-533816 לצפי

לכנסת

דרושה

כתבנית

עברית מעולה
ומהירה לעבודה בחצי משרה
פרטים נוספים בטלפונים:
02-554580
02-554517

לחברת שווק ארצית בתחום המזון

מקדם מכירות - לחיפה

★ צעיר
★ בעל רכב
★ עדיפות לבעל נסיון

נא להתקשר לטל. 06-371985 לחבצלת.

למכון הדסה ליעוץ
דרוש/ה

פסיכולוג/ית דובר/ת ערבית

לפרוייקטים תקופתיים במיון עובדים
02-244344 דסי

חוק הזדמנות שווה בהעסקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לע בודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק

רשות הדואר

לרשות הדואר – אגף הכספים בירושלים
דרוש כלכלן בעל ניסיון
לקבלת פרטים נוספים להתקשר
לגב' מיכל או פנינה
בטלפון מס 230666 או 230231

דרושים

ענבל מפעל לאפליקציות
דרושות

★ תופרות משלות

במשכורת 800 ש"ח נטו למשרה מלאה
+ ארוחה והסעות

★ עובדות לא מקצועיות

למשרה מלאה בתנאים טובים
לפנות בערב לטל' 04-982966

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ

למחלקת מטוסים
דרושים ות

1. מכונאי מטוסים – ממ"ס
עדיפות בנושא מסוקים

2. מכונאי סקייהוק – ממ"ס
יוצאי חיל האוויר במקצועות הנ"ל

למחלקת אחזקה

1. מסגרים מנוסים
בעלי נסיון בריתוך ...

תנאי העסקה מצויינים מובטחים
למועמדים המתאימים

5 ימי עבודה בשבוע הסעות מחיפה
ורחבי הגליל המערבי

מועמדים למשרות 2-1 יתקשרו בדחיפות לאסתי נוימן 04-962211

ובכתב בצירוף קורות חיים למדור קליטת עובדים
ת ד 114 כרמיאל 20140

לביה"ס ירדהמזרח דרושים

מדריכים/מורים

* לימודי לוע בעלי ניסיון בביצות א"י להכנית העשור בשעות הבוקר
* פיתוח שיטית לימוד יהודית באנגלית לילדים ולמבוגרים

לפרטים 613414, 624529 לאילי

עיריית ירושלים

דרוש/ה

מהנדס העיר
הדרגה: תיקבע בהתאם לכישורי המועמד

דרישות הכרחיות השכלה אקדמאית או הנדסה ותכנון ערים (רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים)
נסיון של 10 שנים לפחות בעבודת תכנון בהיקף רחב. נסיון רב בניהול וארגון יחידות גדולות

הערה: העובד יועסק עפ"י חוזה עבודה

המעוניינים מתבקשים לפנות ללשכת המשנה למנכ"ל לאמרכלות, רח' יפו 22 עיריית ירושלים חדר מס 213 ולפנות למרינה

מנהל/ת המחלקה לשרותי בריאות הציבור

מכרז מס 78/87
דירוג י – 9 בדירוג הרופאים
בדרישות רישיון ישראלי לעסוק ברפואה
נסיון רב ברפואה ציבורית ובניהול יחידה גדולה
מועד אחרון להגשת מועמדות ב בכסלו תשמ"ח 11 12 87

מהנדס/ת רשת פרטית במחלקה לאספקת המים

(מכרז מס 104/87)
הדרגה 4־7 בדירוג המהנדסים
מועד אחרון להגשת מועמדות
כ"ח בחשון התשמ"ח 20 11 87
פרטים נוספים אודות המשרה
הכישורים הדרושים יכן טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכת המשנה למנהל הכללי לאמרכלות, רח' יפו 22 קומה א חדר 213
המנהל הכללי

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה

קצין בטחון

תאור התפקיד:
אחראי על הבטחון השמירה והסדרי התנועה והתחבורה בטכניון רבתי ממונה על קשרי הטכניון עם גורמי הבטחון בארץ אחראי על יחידת הבטחון בטכניון ובכפיפות לראש אגף מינהל

הכישורים הדרושים:
רצויה השכלה אקדמית יוצא צה"ל רצוי בדרגת קצונה רצוי נסיון מעשי קודם בתפקיד דומה יכולת ארגונית וניהולית שליטה בשפה האנגלית כושר מגע נאות עם קהל
מספר המשרה: מנה/28

מנהל/ת חשבונות

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה בעלת תעודת סוג בהנהלת חשבונות ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה רצוי נסיון של מספר שנים בעבודות משרד וחשבונאות
הערה: המשרה הינה בהיקף 50%.
מספר המשרה: מנה/3

ספרן/ית

הכישורים הדרושים:
בוגרת בי"ס לספרנות, או שלב ב אס"י
ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה
הערה: המשרה הינה בהיקף 80% משרה.

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 22 11 87 אל
אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

רשות הדואר

דרושים

1. דוורים
לחלוקת דואר בתל־אביב

2. פקידים למיון דואר
במשמרות ערב ולילה (אפשרות למשרה מלאה או חלקית)

3. שליחים עם קטנועים או אופנועים
לחלוקת מברקים מכתבי אכספרס ודברי דואר מהירים
עבור השימוש בקטנוע או באופנוע פרטי יינתן תשלום מתאים נוסף לשכר. אפשרות העסקה גם בלי רכב פרטי.
פרטים נוספים להתקשר לגב' רחל טל
טלפונים 03-307254, 03-307258 או
03-307255

למפעל תהליכי גדול בחיפה
דרוש/ה

מהנדס/ת מכונות צעיר/ה

רצוי בעל נסיון של 4-2 שנים בעבודת שטח ותיכנון במפעל תעשייתי

נא לפנות בכתב יד תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4868 חיפה עבור משרה מס' 763
סודיות מובטחת

למלון רייך
דרוש

קצין בטחון נסיון מבוקש
בדבר פרטים לפנות למלון
02-523121 יצחק משם ראשון

הנהלת מוזיאון ינקו־דאדא
עין־הוד מחפשת

מועמד/ת לתפקיד של מנהל/ת

על המועמד/ת להיות בעלי הכישורים הבאים:
★ השכלה אקדמאית (B.A לפחות, עדיפות לבוגרי תולדות האמנות)
★ נסיון בארגון מנהלי וכלכלי
★ נסיון בהפעלת צוות עובדים מגוון
★ שליטה בשפות העברית והאנגלית. שפות נוספות - יתרון
מעוניינים/ות יפנו בכתב בצירוף קורות־חיים לכתובת: מוזיאון ינקו־דאדא, ת.ד. 51 עין־הוד ד.נ. חוף הכרמל 30890

לחברת שיווק ארצית
דרוש/ה

איש/אשת מכירות מנוסה

להפצת מוצר חדש
רווחים גבוהים!!!
רכב הכרחי!
רק בעל/ת נסיון מוכח מתבקש/ת לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם
לת.ד. 4496 ולציין ע"ג המעטפה אישי ליהודה

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

הנדסאי/ת כימיה

בתחום חומרי בניה עם התמחות בחומרים פלסטיים וחומרים צמנטים
הכישורים הדרושים:
- נסיון מוכח בבדיקות אנליטיות
- ידע טוב באנגלית
- יכולת לנהל ולתפעל מעבדה באופן עצמאי
- רצוי ידע בשרטוט
מכרז מס' 72/87

טכנאי/ת כימיה

לעזרה במחקר טוקסיקולוגי בשליה בתנאי ... פיקוח על פעולות תקינה של המערכות וביצוע בדיקות פיסיקליות וכימיות שונות
הערה: המשרה הינה חלקית 50%
מכרז מס' 82/87
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש מוסד הטכניון למו"פ בע"מ קרית הטכניון חיפה 32000 עד יום 20.11.87
בציון מס' המכרז

דרושים
נציג' מכירות
בעלי ידע ב־PC לפרוייקט שיווקי מיוחד בירושלים על בסיס עמלות גבוהות.
נסיון קודם לא הכרחי.
טל' 02-234528

גרפיקאי/ת

נסיון של שנתיים לפחות
במשרד פרסום או סטודיו לגרפיקה
לפנות לפרסום וידר סיגאווי מיום א'
טל' 243437, 02-243850 (אילה)

המועצה המקומית מעלה-אדומים

דרוש

מנהל מחלקת אחזקה

כישורים: מהנדס הנדסאי או הכשרה רלוונטית במוסד להשכלה גבוהה. ניסיון מוכח בארגון תכנון ארוך טווח והפעלת צוותי תחזוקה של תשתיות עירוניות
דרישות: יכולת עבודה בתנאי לחץ ובשעות לא מקובלות

מועמדות בכתב בצירוף קורות חיים, תעודות והמלצות יש להגיש עד ליום 19.11.87 לת.ד 20 מעלה אדומים ד.נ. מזרח בנימין 90 610 עבור כח אדם או טלפונית 02-351262 לסמדר
רק מועמדים מתאימים יענו

...

למחלקת הנדסה
דרוש
מהנדס אזרחי
לתיאום נושא תשתיות
התמצאות והבנה בחוק התכנון והבניה
לפנות טלפונית 02-351262 לסמדר

לחברת שווק ארצית
דרוש

מנהל מכירות
לאיזור ירושלים

אם אתה נכון לעבודת שטח קשה, בעל ניסיון במכירות והפעלת אנשים בעל כשר התמדה ושכנוע, עד גיל 30, בעל רכב, אנו מציעים תנאי שכר מפתים הסכם העסקה אישי.
לקביעת ראיון אישי טלפן: 02-244279, 02-246044

מירונאל
מירונאל תעשיות ירושלים בע"מ

דרושים

חשמלאי ראשי
מסגר החזקת מכונות ו/או
ריתוך מבלטנים

תנאים טובים למועמדים
המתאימים מועמדים בעלי ניסיון
יפנו לטלפון 02-522201
מחלקת כח אדם
סודיות מובטחת

לגן החיות התנ"כי בירושלים
דרוש

סגן מנהל כללי

בדרגה: י"ט – כ"ב דירוג אחיד או 11 – 8 דירוג מחר
דרישות התפקיד: ניהול אדמיניסטרציה. כספים כ"א משק והחזקה
כישורים: השכלה תיכונית ומעלה. נסיון קודם בתחומים הנ"ל ידיעת השפות עברית ואנגלית
מועמדות יש להגיש בכתב, תוך פירוט קורות חיים ונסיון עד 10.12.87 אל גן החיות התנ"כי, ת.ד. 898, רוממה, ירושלים (עבור סמנכ"ל)
מועמדים מתאימים יוזמנו לוועדת קבלה

דרושים:

סוכנים להפצת מוצרי מזון

באזורים: ק"ש והצפון, עפולה העמקים וירושלים ת"א והמרכז, באר שבע והדרום.
דרושות: ניסיון במכירת לחנויות רכב מסחרי
לקבלת פרטים טל. 04-781282

האוניברסיטה העברית בירושלים–
הפקולטה לרפואה
בית־הספר לרפוי בעיסוק של הדסה,
משרד הבריאות והאוניברסיטה העברית

דרוש/ה

מרפא/ה בעיסוק

בעל/ת תואר מוסמך, או בשלבי סיום לימודים לתואר מוסמך, להוראה ומחקר.
המעוניינים מתבקשים לשלוח פרוט נסיון מקצועי ולימודי לת"ד 24026 הר הצופים ירושלים 91240

לחברת בניה באזור המרכז
דרושים

מהנדס (משרה 1785)

לניהול פרויקט בניה בהיקף נרחב
מהנדס בנין עצמאי ובעל נסיון
מוכח בניהול פרוייקטים

מנהל עבודה

(משרה 1790)
בעל נסיון מוכח בעבודות שלד
וגמר. עצמאי ובעל יוזמה
מועמדים יפנו אל טלי 03-225622
החל מיום א' סודיות מובטחת

תפל
תחנת ייעוץ לנושאי כח־אדם בע"מ

---

caprice d'art
International marketing L.t.d.
לאגף השיווק של חברה יצרנית

דרוש

איש מכירות

באזורים: ירושלים, תל־אביב, חיפה
★ בעל רכב,
★ גיל מתחת ל־30 עדיפות ליוצאי צבא
למתאימים תנאים טובים ואפשרות קידום
נא לפנות טלפונית 02-231035
או בצירוף קורות חיים לת"ד 24051

לחברה העוסקת בתחום הכימיה
באיזור הדרום
דרוש

מהנדס תהליכים בכיר

(משרה 2255)

לניהול פרוייקטים של הכנסת תהליכים חדשים ושיפור תהליכים קיימים
★ מהנדס כימיה
★ בעל נסיון מוכח בתכנון וריכוז פרוייקטים
★ בעל נסיון ויכולת ניהולית

מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון אל ת ד 47030 תל־אביב 61110
ויציינו מספר משרה סודיות מובטחת
המודעה לשני המינים

צומת לתפקידים בכירים

לעבודה באיזור טבריה והסביבה
דרוש

חשמלאי ראשי

עם חמש שנות נסיון בתעשיה
הצעות בכתב יש להפנות לת.ד. 610
נצרת עלית 17105

מתפנה מקום עבודה

לחשמלאי מוסמך

הכישורים הדרושים:
* *ניסיון כחשמלאי של לפחות 5 שנים*
* *ידע בבקרה ומכשור, כולל מכשור רפואי*
* *יכולת אישית להפעלה של מעבדת תיקונים*

מקום העבודה: חיפה — הדר
תנאי שכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמד
לפנות בטלפון 04-673747 לרחל
בין השעות 9.00 — 12.00

סנוקרסט (שיווק) 1980 בע"מ
לסניפנו בטבעון
דרושים

1. מחלק עצמאי לחנויות

★ בעל משאית 9-6 טון
★ ערבויות מתאימות

מחלק ניידת

★ בעל רכב מסחרי מסוג 7-5 או פיאט דוקטו
★ ערבויות מתאימות

נא לפנות בכתב יד ל־ת.ד. 3399 פתח תקוה, מיקוד 49133 והמתאימים יוזמנו לראיון

לחברת כלמוביל בע"מ
יבואנים ומוכרים ראשיים של מרצדס
דרושים לסניף חיפה

1. איש מכירות
לרכב נוסעים ומוניות

2. איש מכירות
למשאיות ורכב מסחרי

בחור צעיר ודינמי עם יכולת לנהל משא ומתן עם לקוחות, ידע בשפה האנגלית.
נסיון קודם יתרון

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
לת.ד. 243 חיפה

מכון דור
מיון · אבחון פסיכולוגי

לציבור לקוחותינו

עברנו

כתובתנו החדשה:
רוזנבאום 4 ת"א טל'
03-293117

ממפעלי האדום טחורין בע"מ

Finish

דרוש

מרכיב מקצועי
לריהוט משרדי

★ דייקן ואחראי
★ נסיון בעבודות הרכבה ונגרות
לפנות לטלפון 6/7 03-200755

לחברה העוסקת בתחום הכימיה
באיזור הדרום
דרוש

מהנדס מכונות בכיר

(2260)

לתכנון ולהפעלת פרוקטים בנושא:
שימור אנרגיה, מיכשור בקרה ועוד.
★ בעל נסיון מוכח בתכנון וריכוז פרויקטים
★ בעל יכולת להפעלת צוותים מגוונים

מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון אל ת ד 47030 תל־אביב 61110
ויציינו מס' משרה סודיות מובטחת
המודעה לשני המינים

צומת לתפקידים בכירים

לחברת בניה בת"א
דרוש:

מנהל עבודה

* מעולה
* בעל ניסיון רב בכל עבודות הבנין ומערכות

לפנות בכתב בציון ניסיון קודם ושכר מבוקש לת.ד. 991 ת"א עבור "מנהל עבודה"

רים תעשיות מזרונים

למפעלנו בבת ים

דרוש

עובד אחזקה בכיר

בוגר בית ספר מקצועי
בעל ידע נרחב במכונות.
עדיפות לבעלי ידע בחשמל
ונסיון בתעשיה.

לפנות בטל' 02-5514448

עיריית הרצליה

מכרז חוץ מס' 6/87
אגף המשק, סגן מנהל אגף המשק

תאור התפקיד: טיפול בתחומים הבאים: תחזוקת מבנים ומוסדות ציבור הפעלת בתי מלאכה: מסגריה נגריה. טיפול בנושאי מים וחשמל ידע בניהול מחסנים קניות ורכב, טיפול בנושאי כוח אדם ותקציבים.
הכישורים הנדרשים: השכלה תיכונית לפחות, נסיון מוכח בכל נשאי משק המפורטים לעיל או מרביתם. כושר ניהול משא ומתן עם גורמי חוץ ופנים, ניהול צוות עובדים, יחסי אנוש תקינים.
הדרגה: בהתאם לכישורים
הצעות יש להגיש לכוח אדם עד ליום 20.11.87
אלי לנדאו
ראש העיר

דרושה מנהלת משרד

לחברה ליבוא ושיווק בהרצליה פיתוח, דרושה מנהלת משרד במשרה מלאה.
בעלת ניסיון, הופעה, ידע בעברית ואנגלית (כולל הדפסה בשתי השפות), בהנהלת חשבונות והפעלת מחשב.
פרטים בבית מרכזים. טל: 052-546496 או 052-456470 או 052-558638

לאימקו בע"מ
דרושים:
עובדים יוצאי צבא

בעלי נסיון:
* **שרטט/ת** לשרטוט מכני
* **כרסם** לעבודות כירסום אוניברסליות
* **פחח זיווד** למיכשור אלקטרוני
* **מסגר מכני** לעבודות זיווד אלקטרוני
* **מסגר מכני** לעבודות מדוייקות

לקביעת ראיון להתקשר מיום א'
טלפון: 04-239131

הארץ

יום ו' כ"א בחשון תשמ"ח
13 בנובמבר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 – טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההבצלת 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002 חיפה: רחוב גורדון 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ודרי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

פיסגת פשרות

מנות של סיפוק ואכזבה, בשיעורים בלתי־שווים, נפלו בחלקן של מדינות הליגה הערבית שראשיהן התכנסו לוועידת פיסגה ברבת־עמון. הסעודים, המצרים, הירדנים, העיראקים והמדינות הקטנות לאורכו של המפרץ הפרסי, קיוו להוושלה של חזית אנטי־איראנית תקיפה. ואמנם החלטות הוועידה אינן מקמצות בדברי גינוי לטהראן; אבל מעבר ללחץ מילולי, כגון הדרישה לקבלת החלטה של מועצת הבטחון למען הפסקת אש, הוועידה לא הרחיקה לכת. לסנקציות נגד איראן אין כאן זכר.

הסורים והלובים הכשילו כוונה זו, ונוסף על כך יצאה סוריה מרבת־עמון ברכוש גדול. מדינות המפרץ הבטיחו לה סיוע כספי, "בין־ערבי", בסך שני מיליארד דולר. תמורת מתת כזה היה כדאי להפו אל־אסאד לביים הצגה של פיוס עם נשיא עיראק, סאדם חוסיין, להשלים עם גינוי איראן, גינוי שנרתע ממסקנות מעשיות, ולהביאו לוועידה שתתיר, לכל מדינה ומדינה בנפרד, לחדש את יחסיה הדיפלומטיים עם מצרים.

להנהגה המצרית יש סיבות להרגיש סיפוק. אמנם חוסני מובארק לא הוזמן לבוא לרבת־עמון, אבל ההיתר הנ"ל פירושו שחומת החרם שהקיפה את מצרים בשל הסכמי קמפ דייוויד וחוזה השלום שלה עם ישראל, הולכת ומתפוררת. איחוד הנסיכויות במפרץ הפרסי לא יישאר בודד בהחלטתו להחזיר על כנם את היחסים הדיפלומטיים עם קהיר. ישראל יכולה לרשום את החזרת "כשרותה" הערבית של מצרים כיתרון עקיף גם מזווית הראות שלה.

בין מוסבי הפיסגה נמצא גם יאסר ערפאת. אמת נכון שהפיסגה נמנעה מלאשר מחדש את החלטותיה של ועידת פאס ולתבוע מדינה ערבית־פלשתינית ריבונית; אולם המלך ההאשמי אשר בחודש פאברואר 1986 הפסיק את התיאום המדיני עם אש"ף, ראה עכשיו לקבל את פני ערפאת ולהבטיח לו לחדש את התיאום הזה. על רקע הבטחה זו צריך להתייחס להחלטת הוועידה אשר קובעת כי האמצעי היחיד להשיג צדק, כולל ובדרכי שלום לסיום הסיכסוך הערבי־ישראלי הוא הוועידה הבין־לאומית, שתתכנס על בסיס כל החלטות האו"ם, החזרת כל השטחים הפלשתיניים והערביים הכבושים, ובהשתתפות אש"ף "במעמד שווה ליתר המשלחות".

אין לפרש תיבה זו אחרת מאשר כמתן הכשר לתביעת ערפאת כי אש"ף רשאי להיות מיוצג בוועידה הבין־לאומית על ידי משלחת משלה, ולא במסווה של רכיב פלשתיני בתוך משלחת ירדנית־פלשתינית משותפת.

המלך ההאשמי יכול להתברך בכך שהפיסגה נמנעה מלתבוע מדינה פלשתינית נפרדת וריבונית; אבל שיוויון המעמד שאש"ף זכה בו, ודאי שאיננו לפי רוחו וטעמו. חוסיין בלט בפיסגה כמארח ושושבין של התפשרויות; אך הוא גם נאלץ לשלם מחיר על כך.

הדחת יאלצ'ין

בוריס יאלצ'ין, ראש המפלגה הקומוניסטית במוסקווה שהודח השבוע מתפקידו, היה לא רק מהאישים הנלהבים והנאמנים ביותר לרפורמות של המזכ"ל גורבצ'וב, אלא גם מהמתוססים ביותר בהתבטאויותיו בצמרת הבכירה. לשונו הבוטה, שבה תקף בישיבה סגורה של מנהיגות המפלגה לא רק את השמרנים (וכהם האידיאולוג יגור ליגאצ'וב) אלא — באחרונה — גם את גורבצ'וב עצמו (על איטיות ההתקדמות בשינויים), תרמה בוודאי להחלטת גורבצ'וב להסתייג מבן־חסותו. ליגאצ'וב וראש הק.ג.ב ויקטור צ'בריקוב נחשבים למתנגדיו העיקריים. אך הביקורת על הפריווילגיות של העסקנים הוותיקים, שהשמיע באותה הזדמנות, היתה אולי הקש האחרון ששבר את מעמדו.

השאלה הנשאלת עתה היא מה מידת הנזק לגורבצ'וב עצמו מסילוקו של יאלצ'ין. הנטייה במוסקווה היא להעריך כי נפגעה אמנם יוקרתו, באשר התברר כי אין די בעצם היותו של בן־חסותו בכך טיפוחים למנהיג האומה כדי להבטיח לו חסינות מוחלטת. אך משקיפים סבורים כי הפגיעה אינה חמורה, מכמה סיבות.

ראשית, באותה ישיבה סגורה השמיע גורבצ'וב עצמו הסתייגות מדברי יאלצ'ין, באומרו כי "ביקורתו מוטעית". שנית, גורבצ'וב הוכיח מידת גמישות שאינה מזיקה. בהיותו מוכן להקריב אפילו בן חסות, אם האיש גורם נזק לשאיפה המרכזית להסכמה רחבה ככל האפשר לקראת שינויי ה"פרסטרויקה", גם אם הדבר דורש יותר זמן ומאמץ מכפי שציפו תחילה.

שלישית, יורשו של יאלצ'ין, לב זאייקוב, נחשב אף הוא לאחד מתומכי גורבצ'וב, ועבורו הצליח כבר המנהיג להשיג מעמד של חבר מלא בפוליטביורו (בעוד יאלצ'ין היה רק "מועמד", כלומר בלי זכות הצבעה. השאלה היא אם ומי ימונה כ"מועמד" במקומו של יאלצ'ין). זאייקוב הוא גם אחד ממזכירי הוועד המרכזי של המפלגה, ובחלוקה הדי־פרסונאלית של אחריות בקרב מזכירי הוועד המרכזי, הוא שולט על מספר תיקים חשובים, תעשיית המכונות הכבדות והתעשייה הצבאית, ויש לו מעמד בכיר, באשר הוא מפקח על אנטולי לוקיינוב, הממונה ישירות על מחלקת המינהל ואולי גם על המשטרה והצבא.

בסיכומו של דבר מעריכים במוסקווה כי גורבצ'וב חיזק את מעמדו בשבועות האחרונים, למרות פרשת יאלצ'ין. אך הוא עדיין רחוק מלהיות שליטה הבלעדי והכל־יכול של בריה"מ.

מה יאמר המערך לבוחריו

מאת פולס

על המערך לפנות לציבור בלשון מובנת ולהסביר מדוע צריכה ישראל לוותר על רוב השטחים המוחזקים

חברי ועדת החוץ של בית הנבחרים האמריקאי אמרו ב־3 בחודש, אחרי שהאזינו לדיווחו של ריצ'ארד מרפי, עוזר שר החוץ לענייני המזרח התיכון — כי "אין כל צורך לצעוד את הגשימה לקראת מסעים חדשים. אין כל הצעה חדשה ואין כל יוזמה חדשה. אנו נכנסים עתה לתקופה של קיפאון עמוק" ("הארץ", 4.11).

מן הראוי לזכור כי מרפי הקדיש את מיטב כוחו, זמנו ומרצו, לקידומו של תהליך השלום ואין להניח כי שילם כל העת רק מס שפתיים. הראי שגם האמין בחשיבות המשימה שהוטלה עליו ונתפתה — אם לנסח זאת כך — לתלות תקוות בהצלחתה. אם מרפי מעריך עתה כי תהליך השלום נתקע — וחזקה על חברי הקונגרס שדבריהם אינם מסלפים את משמעות תדרוכו של מרפי — עלינו לשאול את עצמנו, לאן נלך מפה.

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ סומך על חוסיין מלך ירדן שלא יתכחש להסכם שעשה אתו בלונדון; ויתכן שאינו טועה בכך. אולם לא על־פי השליט ההאשמי לבדו ייפול דבר. הוא ייאלץ להתחשב בדעת ההנהגה הסובייטית, וזו איננה נכונה לנטוש את עמדתה הידועה כי רק ועידה בין־לאומית, בהשתתפות "כל הצדדים הנוגעים בדבר", תוכל לפתור את בעיית הסכסוך הערבי־ישראלי, שבמרכזו עתידם הפוליטי של הפלשתינאים.

הנה כתב מיכאיל גורבצ'וב בספרו, כי לעם הערבי הפלשתיני מגיעות "זכויות ריבוניות" וכי הוועידה הבין־לאומית אינה צריכה להיהפך "למטרייה ולחיפוי על עסקות נפרדות". גלוי לעין כי המנהיג הסובייטי אינו מוכן לתת את ברכתו להסכם שיושג בין מדינת ישראל והממשלה ההאשמית הירדנית בעקבות שיחות דו־צדדיות, על־פי הדגם שקבעו ישראל ומצרים בהסכמי קמפ דייוויד. גורבצ'וב תובע לברית המועצות את הזכות להשתתף בוועידה הבין־לאומית "באופן קונסטרוקטיבי". משמע, אינו גורס ועידה שבה יסתפקו המעצמות בתפקיד של תפאורה טקסית בלבד.

האם יהיה בכוחו של חוסיין, אם יבקר במוסקווה, לשכנע את ההנהגה הסובייטית לנטוש את עמדתה? מותר לפקפק בכך. ואם לא ישיג זאת — משקלה הפוליטי של נאמנותו להסכם עם שמעון פרס צפוי לקטון.

* * *

ראש הממשלה, אשר כל ועידה בין־לאומית פסולה בעיניו משום שברור לו כי תצמצם במידה זו או אחרת את שליטת ישראל בגדה המערבית וברצועת עזה, נרתע בכל זאת מהתגרות גלויה מדי בברית המועצות. הוא הניח לג'ורג' שולץ לתהות על קנקנו של חוסיין ולברר, אם זה יסכים ל"הסות" אמריקאית־סובייטית משותפת לשיחות ישירות בין ישראל וירדן. אבל גם ירדן, ולא רק ברית המועצות, דחתה לפי דיווחו של מרפי את הרעיון הזה.

יצחק שמיר ביקש בשעתו להתנות את השתתפות הסובייטים בוועידה בין־לאומית (שלא תוסמך לכפות פתרון על ישראל) בשני תנאים: חופש עלייה ליהודי ברית המועצות, וחידוש היחסים הדיפלומטיים בין מוסקווה וירושלים. על התנאי השני השיב גורבצ'וב בספרו: "אין אצלנו איבה כלשהי כלפי ישראל. אנו מכירים בזכותה הלגיטימית להתקיים. אולם במצב הדברים הזה, נוכח הפעולות המבוצעות על־ידי ישראל, איננו יכולים לחדש את היחסים הדיפלומטיים עמה."

הפעולות המבוצעות, קרי שליטת ישראל בשטחים המוחזקים, אינן מפריעות למנהיג הסובייטי להוסיף ולקיים את המשלחת הקונסולארית בתל אביב. אבל אין הוא מוכן ליותר מזה.

סגן שר החוץ האמריקאי מייקל ארמקוסט צפוי להיפגש עם עמיתו הרוסי יולי וורונצוב ובירושלים מעריכים — כך דיווח סופרו המדיני של "הארץ" ביום ג' — כי הפיסגה בין רייגן וגורבצ'וב, בתחילת דצמבר, תהיה ההזדמנות האחרונה להביא לכינוס ועידה בין־לאומית במהלך שנת 1988.

שמעון פרס ואנשיו במשרד החוץ יעשו עתה מאמץ עילאי לשכנע את ידידינו האמריקאים כי ינסו להשפיע על המנהיג הסובייטי שיסכים לוועידה בין־לאומית, שבמסגרתה יסתפקו המדינות החברות במועצת הביטחון של האו"ם בתפקיד של נותנות גושפנקה להסכם ישראלי־ירדני, שיושג בשיחות ישירות. אבל אין לדעת עד כמה ירחיקו לכת רייגן ושולץ במאמץ כזה, ועד כמה גורבצ'וב, אם בכלל, יהיה נכון להגיע ללשון משותפת עם ההנהגה האמריקאית.

* * *

עלינו להתבונן לאפשרות כי רעיון הוועידה הבין־לאומית ייכנס לקיפאון עמוק, למעשה עד אשר נשיא אמריקאי חדש יהיה נכון לנגוס בתפוח הקשה הזה, כראשית 1989 או במהלכה. קרוב לוודאי כי תקופת הקיפאון תסתיים אז. אבל הבחירות לכנסת השתים־עשרה ייערכו עוד לפני כן ואין זה מיותר לשאול, באיזו סיסמה ינהל המערך את מערכת הבחירות שלו.

המערך מזוהה עם רעיון הוועידה הבין־לאומית. אבל יקשה עליו לנהל מערכת בחירות תוך הבלטת עניין שנגנז "עד להודעה חדשה". יש הגורסים כי על המערך להבהיר היטב מדוע הוא בעד ועידה כזאת; דהיינו, כדי לשמור על אופיה היהודי והדמוקרטי של המדינה, יעד שאין להשיגו מבלי להיפטר מרבית השטחים המוחזקים. כלום יעז המערך לדבר על ההכרח הזה בלי כחל ושרק? יש סברה כי קביעת עמדה חד־משמעית דווקא עשויה לשכנע את ציבור הבוחרים יותר מאשר השימוש בניסוחים מורכבים על ועידה בין־לאומית, אשר אדם מן השורה מתקשה לתרגמם לשפה פשוטה.

אבל אם יאמץ המערך שפה ברורה, יהיה עליו לנהל מערכת בחירות נמרצת ותקיפה ביותר נגד הליכוד. האם פרס ורבין מוכנים לכך? האם הם מסוגלים לכך? האם השתתפותם בממשלת אחדות לאומית משך ארבע שנים תמימות לא תהיה להם לרועץ בעיני בוחרים רבים?

המערך אינו יכול לנתק את עצמו מהמערכה שניהל פרס בעקשנות למען ועידה בין־לאומית. אבל אפילו היה עושה כך, באיזה דגל אחר יוכל לצאת לקרב? "סוציאליזם בימינו" נוסח גולדה מאיר בוודאי איננו עשוי להלהיב.

שמעון פרס ישקע בוודאי כי מוקדם להספיד את הוועידה הבין־לאומית. אבל הולכת וקרבה השעה שבה יהא עליו לשאול את עצמו, באיזה כלי נשק יצטייד לקראת מערכת הבחירות.

כלכלת כישוף, סימן 2

מאת א. שוייצר

קיצוץ בגרעון האמריקאי נוגע רק בשולי הבעייה־כביכול: נזילות יתר בדולרים

לפני שנים אחדות, כאשר תורת הכלכלה של צד ההיצע, שהיא הביסוס העיוני של המדיניות הכלכלית שהנהיג הנשיא רייגן, היתה בשיא תהילתה, הדביקו לה אנשי מקצוע את השם הלעגני "וודוו אקונומיקס". אחרים כינו אותה כלכלת כישוף ("וודואו אקונומיקס"), כלומר פרי מעשה שכולו אחיזת עיניים. עתה, משהגיעה שעתם של המבקרים ומיגזר חשוב במשק שהוא תלוי על פי הרייגנומיקס, הוא שוק ניירות הערך, התמוטט, — מציעים הם מרפא, אשר במבט ראשון (ואולי גם שני) נראה לקוח גם הוא מכוח תרופות האליל: הכוונה היא לקיצוץ הגרעון בתקציב ארה"ב.

המחלה שמקורה ברייגנומיקס — כך מסבירים מבקרי המדיניות הכלכלית האמריקאית — גרמה לשניים: לגרעון בתקציב הפדראלי בסדר גודל של 150 מיליארד דולר, וגרעון כמעט זהה במאזן התשלומים. הצירוף של השניים הוא שמוטט את הבורסות בכל העולם — אשר, כדי לשקמן (ולשקם את הפונקציה החיונית, סחר מדיר בכספי הון), הינוי לאזן בהדרגה את התקציב האמריקאי, ובפועל יוצא — את מאזן התשלומים. הוויכוח הקולני המתנהל עתה בציבוריות העולמית נסוב על השאלה כלום יספיק קיצוץ על פי חוק גראם־ראדמן (כ־23 מיליארד דולר) או שצורך מרשים יותר, 30־40 מיליארד? אולם, שתי החלופות גם יחד לקוחות ישר מכלכלת הכישוף שבה תלה האשם המיומשל.

על פי קריאה פחות או יותר מוסכמת על הכל של מפת המשבר הנוכחי, הוא נגרם מחמת עודף הדולרים המסתובבים כיום בשווקים שמחוץ לארה"ב, ואשר הגרעון במאזן התשלומים (שהוא, במקובל, נגרם ע"י הגרעון בתקציב האמריקאי) מוסיף לו כל שנה, ומחזק את השפעתו השלילית. עודף הדולרים מן הסוג האמור נאמד כיום ב־1500 מיליארד. ובדין ישאל השואל, שאיננו מתפעל מן ההסכמה בדבר ההבראה הצפויה מקיצוץ הגרעון האמריקאי — ב־23 או 30 או 40 או אף 50 מיליארד — מה אוזר מסכומים אלה, ולו הגדול שבהם, שקול כנגד 1500 מיליארד הדולרים המסתובבים בשוקי הכספים מחוץ לארה"ב?

הם לא ישנו הרבה, אפילו יימשכו הקיצוצים באותו קצב גם בשלוש או ארבע השנים הבאות, וזאת משני טעמים לפחות. ראשית, משום שעודף הדולרים שעל פי התפיסה המקובלת מוטט את שוקי הנכסים, לחוץ עכשיו, והוא תובע טיפול לאלתר; ושנית, וזה העיקר, בגלל הדיספרופורציה הכמותית בין הנזילות הדולרית בעולם, ובין מה שניתן להפחית ממנה ע"י קיצוץ בגרעונות האמריקאיים. עד כאן השיקול הכמותי, שהוא, לגבי התחום הכלכלי, אמור להיות מכריע. אלא שכאן נכנסת לתמונה כלכלת הכישוף, או הפסיכולוגיה של הבלתי־נודע, כגון התהליכים הנפשיים של ספקולנטים, שבהינף מושב יכולים להעתיק עשרות ומאות מיליונים דולרים מנכסים למזומנים וחוזר חלילה. על פי תורה זו, קיצוץ מעמיק בגרעון התקציבי האמריקאי יאותת לעולם כי ארה"ב לוקחת את עצמה ברצינות. מדעות זה, להבדיל מעקיצת היתוש הכמותית, לא רק תצנן את הספקולציה ואת הקפיצות בין נכסים ומזומנים, אלא גם תגרום בצורה כלשהי להחזרת האיזון במשק העולמי.

אם נכונה דעה זו או לא, לכך אין תשובה מוכנה מראש. זה סודה של כלכלת הכישוף: על פי הרייגנומיקס זכתה ארה"ב, וזכה העולם, בחמש שש שנים של התאוששות וצמיחה ובאותה מידה של סבירות, אפשר שעל פי כלכלת הכישוף המוצעת כעת, יתייצבו שערי המטבע ונזכה שוב לחמש־שש שנים טובות ושוקי הנכסים בעולם, אך הגיון לא צריך לחפש, לא ברגע הראשון של כלכלת הכישוף, ולא ברגע השני, הנוכחי.

התנאי הקובע

רק שוטה יתייצב לוויכוח עם כלכלנים דגולים מן העולם כולו, הרואים בקיצוץ הגרעון בתקציב האמריקאי את ראשית הגאולה. אך אפשר, בלי להתנבות, לחזות את התוצאה הראשית: עידן של דפלציה, כלומר דעיכה של הפעילות הכלכלית והתעסוקה, שתתפשט מארה"ב אל הארצות האחרות. זה בתנאי, שארצות אחרות — המועמדות הן יפאן וגרמניה — לא יחליפו את ארה"ב בתור מדינות המעלות את רמת הצריכה בתוכן, וישלימו עם גרעונות תקציביים חיצוניים, המשתווים בגודלם לגרעונות האמריקאיים הנוכחיים. רק אם יתקיים תנאי זה, יישאר הביקוש העולמי בעינו ויבטיח קיום קצב הפעילות המשקית, ברמה שהושגה לפני המפולת בבורסות.

כל אחד מאתנו רשאי להעריך, לשימושו הפרטי, את הסיכויים שתנאי זה יתממש. יש בימים אלה ויכוח בין מי שסבורים, כי הדבר תלוי בתיאום מפורט בין בעלי הדבר, ארה"ב יפאן וגרמניה, ובין מי שגורסים, שפעולה לאומית לפי אינטרסים לאומיים תביא את שלוש המדינות הנ"ל לעשייה נפרדת שתבטיחו את מימושו של התנאי הנ"ל (כדי לרענן את הזכרון, ארה"ב חייבת לצמצם את הביקוש הפנימי שלה, ו/או להגביר את יעילות הייצור במפעליה כדי להגביר את כושר התחרות שלה, ואילו גרמניה ויפאן צריכות לעשות את ההיפך). לשתי הגירסאות יש חסידים בארה"ב ובאירופה (אולי גם ביפאן). כך או כך, התיאום המודע או הסטיכי, לא יהיה קל, ומכל מקום, יהיה כרוך בגישושים ובמשאים ומתנים שלא יתנהלו על מי מנוחות. זה במקרה הטוב, כלומר, שהנוגעים בדבר יפעלו במודע למימושו של התנאי המוזכר לעיל.

יש מסקנה העולה מן הנ"ל: צריך להיפרד מכלכלת הכישוף, כלומר מן הנסיון להשפיע על הנזילות הדולרית של העולם בגריסות קטנות שצמצום־הגרעון התקציבי של ארה"ב מאפשר אותו. נזילות זו תהיה, עוד שנים רבות תלויה מעל לראשו של העולם כחרב מתהפכת, אשר תוקף של ספקולציה עלול להוריד אותו על ראשם של שווקים רגישים. ורצה לומר, העולם — לפחות אותו חלק ממנו החי על פי הכללים המערביים, יצטרך להסתגל לחיים בצל סכנה: רק אופטימיסט מושבע יכול להאמין, כי מצב זה שהוחדר עתה לתודעת הרבים, לא ישפיע — לרעה — על הפעילות המשקית.

עוץ לי / אברהם טל

סלנו על כתפנו

לפני ארבעה חודשים כתבתי שעד סוף אוקטובר יהיה פיחות, ולא ...

לפני ארבעה חודשים רשמתי שמונה סיבות לכך שאין טעם בפיחות בעתיד הקרוב. כדי להמחיש את הקושי לחזות התפתחויות כלכליות ציינתי שאף־על־פי ולמרות שמונה הסיבות המשכנעות הללו — אני משוכנע שיהיה פיחות.

התבדית. עכשיו תאכל אותה?

אין בעייה. ידעתי כי טיפוסים כמוך יתפסו אותי במילה. לכן נזהרתי ולא התחייבתי לאכול לא את המטבע ולא את העתון, אלא את הנייר שעליו רשמתי בראשי פרקים את שמונה הסיבות. אילו ראית את פיסת הנייר הזאת, היית מבין בעצמך שאין שום קושי לעמוד בהתחייבות. וגם לא אי נעימות.

אבל אם אני צריך לאכול פיסת נייר — ברור צריך לבלוע כרך שלם, נניח דו"ח בנק ישראל המחזיק 350 עמודים וכריכות. וזה לא נעים.

למה?

באוגוסט 1986 יצא בנק ישראל בהכרזה חגיגית, לפיה "יוצב" השקל ביחס לסל המטבעות במקום ביחס לדולר, וכי הבנק מתחייב לשמור על שער קבוע של כ־1.5 שקל כלפי הסל. ההנחה הסמויה של מהלך זה היתה כנראה שתהליך פיחות הדולר כלפי המטבעות האירופיים והין היפאני יימשך בשנתיים או יותר, ואפשר לרדת מההצמדה אליו. אותה שעה עמד הדולר על 2.09 מ"ג. ראה איפה הוא עומד היום.

מה זה משנה?

כיוון שנמשך תהליך שחיקת הדולר, ולאחרונה ביתר שאת, הורע מצב המייצאים לגוש הדולר יותר משהיה מורע אילו נמשכה ההצמדה לדולר. לכן אומרים הפרשנים המוסמכים שהממשלה מילכדה את עצמה באוגוסט 1986 בהחלטה אומללה.

אפשר עדיין לתקן את המשגה?

כן. אפשר למשל לחזור להצמדה לדולר וגם לשער הדולר כפי שהיה מיד אחרי הפיחות של ינואר 1987 — 1.64 שקל. כך הציע פרופסור ידוע לכלכלה, וגם נשיא התעשיינים מיד עם שובו ממסעו במזרח.

זה פיחות. היום השער 1.57.

חס וחלילה. זוהי הצמדה מחדש לדולר. התעשיינים מתנגדים לפיחות.

ואז הכל יהיה בסדר?

רק אם הדולר לא יתאושש. חלילה וחס.

ואם יתאושש?

אז יתייסף השקל כלפי המטבעות האירופיים, והיצואנים לאירופה וליפאן יהיו בצרות.

הפרשנים יגידו הממשלה מילכדה את עצמה בהחלטה אומללה, ויצטטו ממאמרים שכתבו נגד ההצמדה לדולר.

אבל אין סיכוי שהדולר יתאושש כל כך מהר.

כך אומרים בעלי נבואה המתמחים בכדורי הבדולח המגבירים שלהם. יש כאלה הסבורים שהדולר ירדוף עד 1.60 מארק, או אף ל־1.50. מרחיקי ראות בעלי כדורים משוכללים במיוחד סבורים שהתחתית־התחתיתית היא בקו ה־110 :110 פפניגים ו־110 ינים לדולר.

אם נחזור להצמדה לדולר — נהיה צמודים אליו עד שנגיע לתחתית הבור השחור הזה. אם להשתמש בביטוי שקראתי אצל פרשן מרעש אחד?

יהום השם. אם זה יקרה, היצואנים לאירופה וליפאן יגרפו רווחים מהאוניים, אבל היבוא לישראל יתייקר בצורה בלתי נסבלת. עליך לזכור שיש מוצרים שאינם מיוצרים כלל באמריקה, ואפשר לייבאם רק מאירופה ויפאן. למשל, מכוניות קטנות, והחשוב מכל — מכשירי וידיאו.

מה הפתרון?

נצטרך לחזור בעוד מועד להצמדה לסל, המשקף פחות או יותר במאזן את סחר החוץ של ישראל.

אבל הרי מציעים לרדת מהסל!

נכון. כי עכשיו אנו צמודים לסל, והדבר היחיד שאפשר לעשות הוא לרדת ממנו. אבל כאשר נהיה צמודים לדולר — הדבר שנוכל לעשות הוא לרדת מהדולר ולהיצמד לסל.

העיקר שעושים משהו!

בדיוק.

וזהו? ואין שום אפשרות אחרת?

ישנה הדרך הקשה: להפחית את עלויות הייצור ובמיוחד השכר. להוריד נטל המסים מהיצרנים, לאלץ אותם — דווקא על־ידי חוסר מעש בתחום המוניטארי — לכוון את היצוא לשווקים הבראיים.

ופיחות? שכחת את הפיחות.

הפיחות אינו קשור בתנודות המטבעות העולמיים, אלא בהפרש בין קצבי האינפלציה בישראל ובארצות הסחר שלה. מועדו והיקפו צריכים להיות מוכתבים על־ידי נתון זה בלבד. במוקדם או במאוחר, עם הצמדה לדולר או לסל, הפיחות יבוא.

עכשיו הבנתי: במה להשקיע — בצמודי הדולר? באגרות חוב ממשלתיות? במאפקים שחורים?

שיבוא לי משהו מכל זה.

כמו שמציע אחד מעמיתי זה שבועות אחדים: להשקיע בעגבניות ובשאר ירקות. אפשר עדיין להשיג במחירים משוגעים. ברגע שיושג טירוף הפיחות — יתחיל ללא ספק טירוף העגבניות, ואז כדאי שיהיה לך מלאי.

מלוא הסל!

בדיוק. גם כדאי וגם בריא.

באין

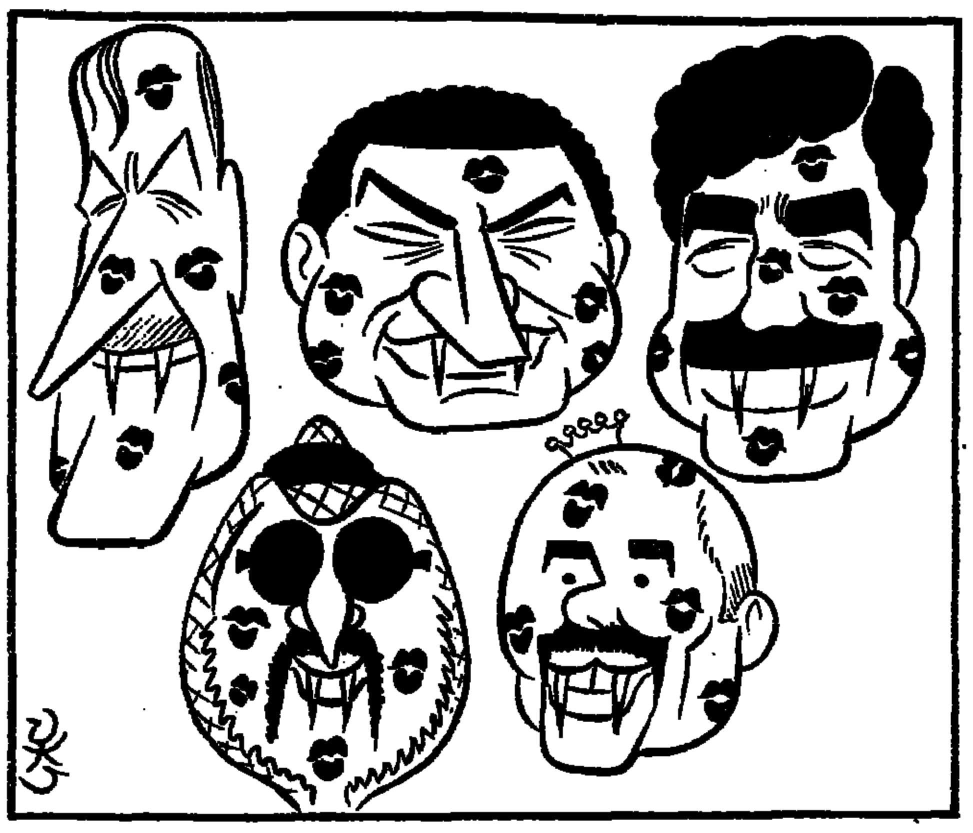

סודי ביותר

מאת יואל מרקוס

בחשכת הלילה בלונדון

אלי רובינשטיין שיכש כרשם. אחרי שתיעד את כל השיחות החשאיות בדרך השלום עם מצרים, אמר עליו בגין שהוא גאון. יוסי בן אהרון, שמוצאו מפורט־סעיד, יכול היה לומר כמה משפטי נימוסין בערבית בעת לחיצת היד. ואילו יצחק שמיר גרם הנאה לכאורה: זו הפעם הראשונה בהיסטוריית המפגשים שלו עם אנשי־מדינה ישראלים, שיכול היה להישיר מבט אל בן־שיחו בלי להרים את ראשו. בכל זאת, די מפתיע ששלושה "ראשים גדולים" כאלה יכלו להעלם — זמן קצר לפני ביקורו של שולץ — למשך 30 שעות, מעיני הציבור. לטוס עשר שעות הלוך וחוזר ללונדון, לחטוף שם לינה, לקיים שיחה לילית, ואיש בישראל, אפילו לא עורך "דע את היקום" של "חדשות", הרושם נסיעות שרים לחו"ל, לא הבחין בכך.

שמיר הסביר לבן־שיחו, שגם לו בעיות מבפנים. בכל זאת, הלך צעד גדול קדימה: הוא מסכים שוועידה בהשתתפות ארה"ב, בריה"מ, מצרים, סעודיה ולבנון, תקיים ישיבה חד־פעמית. אם רק יתחילו במו"מ, יוכלו שתי המדינות למצוא שפה משותפת ורבה בהפעלת שלטון עצמי במתכונת האוטונומיה של קמפ דייוויד — לא חשוב מה תהיה הטרמינולוגיה, כל זמן שמובן שמאחורי האמרת החדשה, אותה הגברת.

השיחה לא הביאה לפריצת־דרך, אך לא היתה גם כשלון. "לא היתה מושגת תוצאה אחרת אילו יגאל אלון היה בא במקום שמיר". הניחוש הפראי הוא, ששמיר מרוצה שהפקיע מפרס את "החזקה" על הפגישות הללו. יהיו עוד שיחות, ואולי יותר מזה — הכל תלוי בתוצאות הבחירות. הערבים לא שוכחים את תקדים בגין. שמיר אמנם אינו בגין, אך מי האמין שבגין יהיה הבגין שהיה?

שבר שביתה?

בגין אינו בדיוק "חבר הסתדרות". בכל זאת, כשבא ב־1978 לבית ארביטי בניו־יורק כדי להתראיין לתוכנית "בוקר טוב, אמריקה", ראה בכניסה משמרת של טכנאי התחנה השובתים. הוא מיד סבב על עקביו ונכנס למכוניתו. "אני לא אעבור פיקאט ליין". אמר וויתר על הראיון. הרצוג, לעומתו, לא יכול היה לוותר על הסיקור הטלוויזיוני של מסעו ורצה להגיע לפחות ל"ערב חדש". אך מה עושים שאין להם לא שליחים ולא תקציב? לשכת הנשיא שוכרת הפקה פרטית, עם בימאי וטכנאים מקומיים, ומשדרים זאת באמצעות הלוויין ישר ל"ערב חדש". הלשונות הרעות אומרות, שהכסף יצא מקופת בית הנשיא. השובתים אומרים שהוא שבר שביתה. זה דווקא חבר הסתדרות.

דו"ח ורדי

לפני כשבועיים קיבל המימשל האמריקאי את תוצאות החקירה בישראל על חלקה בפרשת איראן־גייט. הדו"ח, שחובר על־ידי תא"ל ורדי, אינו מטיל שום דופי בעמירם ניר — מה שלא מפריע לשמיר להתייחס ליועצו כאל אוויר. לעומת זה, חושף הדו"ח אי־סדרים כספיים, כולל אי יכולת להסביר העלמות כמה מיליונים. בפרק א' של הטיפול בפרשה. חומר נפץ!

שכרו של רפי

הלק"ם, כידוע, חוסל וראשו הודח. מי היה מאמין שרפי איתן ממשיך לקבל משכורת ממשרד הביטחון? רשמית, יש הכחשה. אך עד אפריל ש. ז. הוא המשיך לקבל מחצית משכורת מתוך הנחה שהמחצית השנייה משתלמת לו בכי"ל. אך שם הוא ביקש וקיבל רק הוצאות, התעוררה הדרישה שיוסיף לקבל שכר ממשרד־הביטחון עד גיל פרישה. אחרי בדיקה במחלקה המשפטית נאמר לו, שהדבר מותנה בהצהרה רשמית שאינו מקבל שכר בשום מקום אחר. אך מכיוון שהצהרה כזאת לא נתן עד כה, אינו מקבל שכר. מזל שיש בירוקרטיה. איזה סקנדל יכול היה לקום באמריקה!

לא עניין בטחוני

דן שומרון מרבה לדבר על "שדה הקרב העתידי". הוא מתכוון מן הסתם לסוריה. ומה עם סכנת הרוב הערבי בארץ? האם אין זו מאיימת על ביטחונה של ישראל ויכולה להחשב כ"שדה הקרב העתידי"? לא גורס שומרון. זו בעיה פוליטית, והצבא לא צריך להכניס בה את ראשו. הוא ייהרס מבפנים אם יעסוק בכך. גם בלעדי זה חושדים במטכ"ל הנוכחי שהוא "מערכניק מדי".

דן שומרון אינו חש, שעל־ידי סיווג הסכנה הדמוגראפית כבעיה שאינה ביטחונית — נטל בעצם צד. לצד העקשנים והעיוורים.

שאלה של חיים ומוות

הצורך להגיע לשלטון, או אפילו להישאר בו במתכונת הנוכחית, אינו רק יעד פוליטי לראשי מפלגת העבודה, אלא גם שאלה של חיים ומוות תנועתית. אם העבודה לא תהיה בשלטון, מצפה לה התמוטטות כל המערכת הכלכלית ההתיישבותית הקשורה בשמה. כשפועלים באילוצי לחץ כאלה, חוק מרפי פועל מעצמו: כל השגיאות שאפשר לעשות, ייעשו.

הפאשלה

במסדרונות ועידת הפיסגה ברבת־עמון אילתרו הלצות על מבצע אבו ג'יהאד. אצלנו נשמו לרווחה. טוב לדעת שאפשרית פאשלה קולוסאלית כזאת במזרח־התיכון וידה של ישראל לא היתה בה. מזמן לא בא אל פינו כפינוק הזה.

שב"כ של להט

המהירות בה נרשמים דו"חות־חניה עירוניים, אף ברחובות הקטנים ביותר וגם בשבתות, היא שלב נוסף בהסלמת הטרור של להט נגד האזרח העירוני הקטן. בדומה לשיטת הסוכן־לכל־רחוב, שהיה מקובל במשטרים שהיינו רוצים לשכוח אותם, גייס להט פנסיונרים שכונתיים לחלוקה של רפורטים. אלה יושבים בנחת במרפסותיהם, וכשרואים מכונית חונה לארבעה יורדים, רושמים דו"ח וחוזרים לשתיית התה.

התמונה הזאת היתה מרתקת במיוחד בעת שביתת הזבל, כאשר קשישים קיפצו בזריזות בין ערימות האשפה כדי לכלוא את מטרתם. לפינוי הזבל לא חיפש להט מתנדבים. אל"ף, זה לא מכניס כסף. בי"ת, זה לא מטרטר אזרחים.

פיוס עם אקדח

פיוס או לא פיוס, הנשיא העיראקי סדאם חוסיין התכונן בפיסגה, כולל בשיחות הפרטיות ביותר עם ראשי מדינות ערב, כשהוא חוגר אקדח טעון. ממה הוא חושש? שמישהו יירה בו באמצע לחיצת היד? אלף מאמרי פרשנות לא יסכמו טוב יותר את טיב הפיוס שהושג שם, מאקדחו של סדאם.

אל תתרככו!

ה"בשיטה" הזאת בהופעה הכמע את שובתי הטלוויזיה לשובתי פועלי הזבל בתל־אביב. האולם רעד מרוב תשואות. גם בליכוד לא אוהבים אותם ושמחים שאין טלוויזיה. "לא רואים את פרס ולא מטרטרים את הגוף עם פאשלות". בליכוד חושבים שגם רבין שמח שלא רואים יום־יום את מה שקורה בשטחים. עיתונאי הרשות נכנעו קצת לדכדוך בגלל אדישות הציבור, ומרבים על "ההשתנפפים" ו"רוויזיות". לכעון השם, לא! האדישות והשמחה לאיד היא המחמאה הגדולה ביותר שיכלו לקבל. העובדה שהם מטרידים את מנוחת הציבור והפוליטיקאים כדי ביותר שהם עשו עבודה לאומית חשובה בחשיפה ושמו את האצבע על בעיות שמעבר להמוצים ולכיפורים. אל תיפול רוחם מתגובת הציבור. כשישובו לעבודה, שימשכו במקום שהם הפסיקו. ישנאו אותם — ולא יוכלו בלעדם. בתחום החדשות כמובן. בכל השאר, אין זה משנה — רבים כאתנו בלאו הכי ישנים כל הזמן!

הדרך למניעת מדינה דו־לאומית עוברת במרכז

מדינת ישראל תוכל לחיות בשלום ובשגשוג. כדי שתוסיף להיות מדינה יהודית ודמוקרטית, כדי שיתחזקו קשריה עם ידידותיה וכדי שתקטן סכנת המלחמה, עליה להשתחרר מסכנת הדו־לאומיות וממאבק מתמיד של שני עמים במדינה אחת.

ציבור ערבי גדול העוין את השלטון הישראלי, יסכן את הבטחון, את המשטר הדמוקרטי, את אורחות חיינו, את יחסינו הבינלאומיים.

אפשר להמנע מסכנה זו בלי לפגוע בבטחוננו ובלי להקים מדינה פלשתינאית נפרדת ביהודה ושומרון. אין לנו צורך בהתנחלויות המסכנות פשרה אפשרית ושלום רצוי.

להיות עם חופשי - פירושו גם לנסות ולהגיע להסדר פשרה ושלום עם ירדן ועם אותם פלשתינאים המוכנים להסדר כזה.

הדרך לחופש עוברת במרכז.

אל תנועת המרכז
רח' לבונטין 19. תל־אביב 65112.
☐ נא שלחו לי את מצע התנועה.
☐ ברצוני לסייע לתנועת המרכז.
שם: ______
כתובת: ______
טל: ______

תנועת המרכז

שינוי - מפלגת המרכז • הליברלים העצמאים (ל"ע) • המרכז הליברלי

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

מסע בין הפסגות

שמיר יוצא לארה"ב: הפעם אינו יוצא לשם כסרבן השלום

מה שלא פורסם (ואולי לא נאמר כלל), בשיחתם של הנשיאים רייגן והרצוג בבית הלבן, יכול אולי ללמד משהו על הצפוי בעוד שבוע ליצחק שמיר באותו מקום. נודע שרייגן הזהיר מפני הבעיה הדמוגרפית ושהזמן לדעתו פועל לרעתנו (שמיר נוהג לומר שהזמן דווקא לצדנו). אף מלה על הוועידה הבינלאומית שאילצה את שמיר ורייגן לבוא בדברים את המחלוקת שנתגלעה בפגישתם הקודמת.

ההערכה שהפעם זו יסתיים בחיוכים רחבים יותר, יכולה להתבסס גם על הכבוד הרב שקיבל שמיר מג'ורג' שולץ בעקבות השיחות שקיים עמו שר החוץ האמריקאי בירושלים. שולץ בירך את שמיר על נכונותו לבדוק דרכים שונות שיובילו למגע ישיר עם השכנים ולקידום תהליך השלום. המגרש שנתן ראש הממשלה לאמריקאים, לגייס תמיכה ברעיון כינוס המעצמות עם הצדדים להכרזה על פתיחת שיחות השלום, סילק את אבן המחלוקת מדרכו של שמיר אל הבית הלבן.

הפעם הוא אינו יוצא לשם כסרבן השלום ומועמד ללחץ אמריקאי, אלא כשותף מלא למאמצי השלום. רייגן יצא מגדרו כדי להיפגש עם שמיר תוך צרותיו בכלכלה וטרדת היו ערב הפסגה. הממשל מבין כי הסיכוי היחיד להזיז את שמיר אל וריאציה כזו או אחרת של ועידה בינ"ל, הוא באמצעות חיבוק אמיץ. שולץ ינסה לשלב עמו ידיים אל תוך המשך תהליך הבירורים עם ירדן.

לדעת אנשי המחקר של משרד החוץ, לא סגרו החלטות פסגת הוודום בעמאן את הדלת בפני הצד־דים. מאמציו של המלך להשאיר בעינו את העירפול בנושא ייצוג אש"ף ומסגרת הוועידה מלמדים על רצונו לשמור על דלתות פתוחות ככל האפשר. הפסגה העניקה אמנם לאש"ף לגיטימציה מחודשת, ואולם אין בהחלטותיה איזכור להחלטות פאס ולמדינה פלשתינית עצמאית: פסגת עמאן פסחה על הדרישה שאש"ף יהיה מיוצג בוועידה הבינ"ל במשלחת נפרדת. חוקרי המשרד קובעים שחוסיין צבר יוקרה מעצם קיום הפסגה ואופן ניהולה. אסד יצא כשידו על התחתונה. כיוון שלמרות הצלחתו לבלום החלטות אנטי־איראניות, הוא נכשל בעניין מצרים ותהליך השלום. הסיבה לכך היא כנראה המצוקה הכלכלית הסורית. אך עם זאת, אין לדעת אם הובטח לאסד סיוע כספי כלשהו.

תוצאות הפסגה מלמדות שהחשש של מדינות המפרץ מפני איראן חזק יותר מחששותיהן מפני סוריה, ואילו מצרים משמשת להן משען השכנ מול ברית הקיצוניים. ייתכן איפוא שהפסגה שנראתה ערב כינוסה כתמרון מסובך של חוסיין, שעלולה לסתום את הגולל על תהליך השלום, פותחת בפניו אופקים חדשים.

התחנה הבאה תהיה פסגת רייגן־גורבצ'וב בוואשינגטון בתחילת דצמבר. ביקורו של שמיר בבירה האמריקאית יספק לנשיא הזדמנות לבדוק מקרוב אם אמנם יש על מה לדבר בפרק המזרח תיכוני. שמיר לא יגיש הפעם לרייגן רשימות של מסורבי עלייה. הפעם הוא מתכוון לבקש שהנשיא ידרוש מגורבצ'וב להכיר בזכויות הלאומיות של יהודי בריה"מ, לרבות זכותם להגר ל־מולדתם. רייגן יכיר לו מן הסתם את עסקת החבילה שהביא שולץ מירושלים: רפטריאציה וחידוש יחסים כזה הזמנת בריה"מ להזמין את הצדדים לשיחות שלום מזה.

פרס יפליג באותה שעה בין לונ־דון לפאריס. מקורביו אומרים כי מרגרט תאצ'ר נכנסה באחרונה לחלל שמותירים האמריקאים הטרו־דים בענייניהם. יחסיה המיוחדים עם המלך חוסיין ותמיכתה בוועידה הבינ"ל מציעים צינור נוסף לתהליך השלום. בפאריס ינסה פרס לגייס את קשריה המיוחדים של צרפת עם סוריה.

שמיר עוקף את העסקנים

הופעתו של ראש הממשלה בוועידה השנתית של הפדרציות היהודיות במיאמי תשמש לו גשר להידברות עם יהדות ארה"ב מעל ראשיהם של ה עסקנים היהודיים. שלושה אר־גונים יהודיים יצאו בגילויי דעת בזכות הוועידה הבינלאומית.

שמיר ינצל את פגישתו עם ראשי הפדרציות, שלוחיהם של אותם ארגונים וממסדים, כדי להוקיע את הניסיון להתערב במחלוקת הפנימית בישראל. שמיר דחה בקשה של קבוצת מנהיגים יהודיים מוואשינגטון להיפגש עמו והעדיף להופיע בכנס רחב של קהילת ואשינג־טון־בולטימור ובעצרת עם ב־קווינס.

אגב, בתוכנית הביקור ב־ואשינגטון נותרו כמה שעות פנויות לפגישות אפשריות עם מועמדים דמוקרטים לנשיאות. אחרי הכל, יש חיים פוליטיים גם אחרי רייגן.

ראשות המדינה נגד רשות השידור

קשה להיזכר בנושא שאיחד את כל פלגי הממשלה יותר מהשביתה ברשות השידור. השרים, מראש הממשלה יצחק שמיר עד השר בלי תיק יצחק מודעי ושר התקשורת גד יעקובי, נהנים מכל רגע בלי רדיו וטלוויזיה. שמיר הגיב השבוע באוז־ני עיתונאים יהודים מצרפת שר ביקשו לשמוע את דעתו על השביתה הממושכת במלה אחת "שטויות". אם במהלך משברים חרי־פים ביחסי עבודה הוא מתפקד בדרך כלל כמתווך של שר האוצר והשר הממונה על המגזר השובת, הפעם משמשת אדישותו המוחלטת של ראש הממשלה ולמעט הצעה לצווי ריתוק לעובדי הרדיו המשדרים לערבים (לוהר"ל) מופת לציבור כולו.

שמיר אמר לי לא מכבר כי לצערו אין בישראל ולוא כלי תקשורת אחד המזוהה עם "המחנה הלאומי". נקל להבין איפוא מדוע אין בלבו שום צער על כך שגדל־דלו שורותיה של "המאפיה השמ־אלנית". צרף לכך את גישתו המחתרתית לענייני המדינה שיש לדעתו לנהלם הרחק מעיני הציבור ומאוזניו והרי לך ההסבר לאוזלת ידו המכוונת בפרשת השביתה הממושכת.

על גישתו של ממלא המקום שמ־עון פרס לשביתה אפשר ללמוד מדברים שאמר יועצו אורי סביר לתום פרידמן מ"ניו יורק טיימס": "כשפרס אמר משהו, כתבי הרדיו רצו לשמיר לקבל תגובה, ואז שר שלישי היה קופץ ולפתע נפל על הציבור משבר מנופח". פרס עצמו לא הסתיר בשבועות הראשונים לשביתה את הנאתו מהשקט באויר. אפשר שהוא לא סבל במיוחד מהיעדר שידורים ישירים של פגי־שות שמיר־שולץ, מפגשים שמהם יצא שר החוץ האמריקאי עם מנוח חיובי לבדוק הצעה למפגש המעצ־מות עם הצדדים שיוביל למו"מ ישיר.

היעדר סיקור אלקטרוני לפגישו־תיו של פרס בשבוע הבא עם מרגרט תאצ'ר ופרנסואה מיטראן, יתקזז עם מסך אפל בעת ששמיר יתקבל בבית הלבן. רק בימים האחרונים שינה פרס את גישתו והסב לפגישה אקראית במזנון הכנסת עם אנשי הרדיו אמנון נדב ואריה גולן והבטיח להם לנסות ולפעול למען השובתים.

הגלסנוסט וישראל — שחור על גבי עיתון

היה זה מיכאיל גורבצ'וב עצמו שקרא לפני חודשים במאמר מפרי עטו להעתיק את עקרונות הגלסנוסט גם לתחום היחסים הבינ־לאומיים. במאמר ב"פראבדה", שהיה אמור כנראה להיות נאומו בעצרת האו"ם, דרש המנהיג "להשתחרר מסטריאוטיפים, ראיית יריבים כאויב, המצאות מגוחכות, דעות קדומות ועיוות מכוון של המציאות".

המרכז למחקר של משרד החוץ, יחידה שהממונה עליה הוא דווקא שר החוץ, המרכז להצביע על שינוי במדיניותה של בריה"מ. יום סקירה מעניינת בנושא זה. אחד מחוקרי המרכז בדק אם אכן משקפת ההתייחסות לישראל בעיתונות המרכזית של בריה"מ בחודשים האחרונים שיחרור מסטריאוטיפים, המצאות מגוחכות ועיוות המציאות. זו התמונה שנגלתה לעיניו: למרות פרסום מאמרו של גורבצ'וב ב"פר אווידה" מתאר אותו עיתון עצמו את מדיניות ישראל בשטחים במונחים הישנים המוכרים לקורא הסובייטי, כמו "רצח עם" ותיאורים אחרים המש־משים גם לתיאור הכיבוש הנאצי.

החוקר שם לב לכך שהסובייטים מרבים להזכיר באחרונה את תוכנית החלוקה מ־1947: התנחלויות מוק־מות על אדמות שלפי החלטת החלוקה היו אמורות להפוך למדינה פלשתינאית (קרסנייה זבזדה, ב־טאון הצבא הסובייטי, 10.9). באותו מאמר מתוארת החברה הישראלית כחברה צבאית למחצה שבה פולחן האלימות נספג בכל שכבות האוכלו־סיה ומהווה גורם אנטי דמוקרטי. ביטאון הצבא טוען במאמר אחר, שתוקפנות ישראל בלבנון היא מקור כל בעיותיה של לבנון ומביא "עובדות" כמו 500 אחוז אינפ־לאציה בישראל, תקציב ביטחון המהווה 70 אחוז מתקציב המדינה ו־3500 הרוגים ישראלים במלחמת לבנון.

בסקירה לציון 14 שנה למלחמת יום הכיפורים מטיל המחבר על ישראל את האחריות לפתיחה ב־מלחמה ומציין כי רק התערבות אמריקאית הצילה אותה מתבוסה. פראוודה מציג את מרדכי ואנונו כפציפיסט שביצע "חובה אזרחית בסיסית" ומתרעם על כך שדעת הקהל במערב אינה עושה די למען "גיבור השלום" הזה. יומיים אחרי פרסום מאמרו של גורבצ'וב תקף איזווסטיה בחריפות את הציונות ואת שלוחיה בבריה"מ. מאמר זה גרר אחריו גל של תגובות אנטיש־מיות של קוראים ושבוע אחר כך האשים יוסף בגון באותו עיתון כי קיבל הנחיות מ"המוסד" להישאר בבריה"מ.

ואולם, גם בתוך המלל העכור הזה, מזהה החוקר נימה החורגת מהתדמית הסטריאוטיפית המאפיינת את סיקור ישראל בתקשורת הס־ובייטית: בראיון לאיזווסטיה ב־26.9 משבח אנטיפוב, ראש ה־משלחת הקונסולרית בישראל את יחסם של שלטונות ישראל ל־משלחת. הוא מבחין בין הרצון הטוב והעניין שהישראלים גילו כלפיה לבין "התקפות עוינות של בריונים המשתייכים לארגונים ציוניים־ימניים שלא ממוצא ישראלי". אנטי־פוב מצביע על יהודי בריה"מ שעלו לישראל בשנים האחרונות ויהודים אמריקאים המהווים "גטע זר" בחברה הישראלית ופעולתם אינה מקדמת את האינטרסים האמיתיים של ישראל. החוקר סבור כי מאמר זה נועד להכשיר את הקרקע בקרב הציבור הסובייטי לאפשרות של חידוש היחסים עם ישראל.

ביקור ממלכתי

מאת צבי בראל

הנשיא רייגן והנשיא הרצוג: ביקור שלא חרג מכללי הטקס הנהוגים

וואשינגטון

היה מי שהגדיר השבוע את המושג ביקור ממלכתי כנימוסי שולחן: "אפשר לשבוע היטב גם בלעדיהם, אבל הרבה יותר נעים אתם". ואמנם, כשנשאל הנשיא חיים הרצוג מהי מטרת ביקורו, הוא השיב מניה וביה: "עלי רק לעשות רושם טוב". על פי הפרוטוקול היה זה ביקור ממל־כתי ראשון של נשיא ישראלי על אדמת ארה"ב (אם אין לוקחים בחשבון את ביקורו החגיגי "מלווה דגלי ישראל בשדרת פנ־סילווניה" של חיים ויצמן אצל הנשיא טרומן ביום בו מונה לנשיאות) ולאיש, לא לאמריקאים ולא לישראלים, לא היתה תשובה ברורה מדוע לא התקיים ביקור כזה לפני כן.

התשובה לכך מונחת אולי בחלקה בכך שבעבר היה כל ביקור ישראלי בארה"ב, לא כל שכן אצל נשיא אמריקאי, בבחינת אירוע לאומי הרה חשיבות. כל טיסה היתה מתוכננת, כל פגישה נדונה לפרטיה, כל הערה היתה נרשמת ונבחנת עד דק והתוצאות היו מיד ניכרות: סיוע, נשק, הצהרות באו"ם או מסרים למדינות שלישיות. "כשבא שר ליה מישראל לוואשינגטון" כתב שמעון פרס בספרו "הוא חש יפה שהוא בא למרכז עולמי לחפש סיוע ושעליו לעמוד במבחנים ופיתויים". לאחר הביקור הרשמי של לוי אשכול, כתב פרס, "קרנו פניו של אשכול משמחה לאחר שהנשיא ג'ונסון נתן הבטחתו שארה"ב תעמוד מאחורי ישראל ולא תעמוד מנגד אם תותקף".

לפיכך, כל ביקור שלא היתה בו תכלית מיידית נראה כבזבוז. מחויבותה של ארה"ב לישראל ותמיכתה בה עלו בינתיים בכמה רמות, וביקורים רשמיים של נציגים ישראלים בארה"ב הפכו בינתיים לנהירה בלתי מרוסנת עד כי ביקור ממלכתי ראשון של נשיא ישראלי נרמס תחת הצדה בתוספת השאלה "למה באת?". שהרי מי לא הגיע או יגיע יחד לפני או אחרי הנשיא בחודש אחד: גמרו נבניק, יוסי ביילין, דן מרידור, שר העבודה משה קצב, שרת הבריאות ארבלי־אלמוזלינו, וראש הממש־לה יצחק שמיר המקפיד להגיע פעמיים בשנה לפחות כפי שעושה זאת שר החוץ ושר הביטחון בהפרשים מרווחים המ־אפשרים לממשל לנוח רק קמעא מישראלי לישראלי.

אין תימה לכן שגם נשיא מדינת ישראל נתפס כמבקר רגיל ונתקל באותן שאלות: "עם מי נפגשת ומה השגת?" וכאשר נאומיו הארוכים לפני שני בתי בית הקונגרס, או לפני ראשי הארגונים היהודיים נשמעים כאילו נלקחו מספר היסטוריה נשכח, סבור ציבור המאזינים כי ביקורו של הרצוג בארה"ב לא יביא יותר סיוע או עוד מטוסי אף־16. הוא לא יגביר את העליה או יקרב את השלום, הוא גם איננו פריצת דרך, הוא רק גרד קצת את שכבת "האסטרטגיה, האינטרסים וה־סיוע הכלכלי" והוכיח כי אלה לא באו משמיים ובכך חשיבותו.

עניין של מנגנון (א')

ביקורו הממלכתי של הרצוג לא חרג מכללי הטקס הנהוגים. דגלי ישראל וארה"ב נתלו בשדרות פנסילווניה ועל בניין הבית הלבן. 126 אורחים בדיוק הוזמנו לסעודת הערב החגיגית בבית הלבן, שני שלישים מהם "אורחי חובה": אנשי הבית הלבן, סגל הממשל, חברי קונגרס וראשי המשלחת. האורחות השלי־שיות — ל"חברה הגבוהה". ננסי רייגן כמינהגה, סובבה עיר־בבה את כרטיסי ההזמנה וקב־עה מי יישב ליד מי. מטוח התחתונים לא חסר גם הוא ואפילו מעצב האופנה ה־אמריקאי, המוזמן תמיד על ידי הגברת רייגן כדי לקדם את האו־פנה האמריקאית ולהבטיח שה־אורחים לא יגיעו בבגדי השנה שעברה, נכח גם הוא בסעודה. הפרחים, ציפור נפשה של ננסי, נשלחים מניו יורק ומסודרים על ידי מומחים וואשינגטונים ו־30 מלצרים, פרי חינוך שורצרי רב שנים, מוכנים לקבל את האור־חים לאחר ששמם הוקרא בקול רם בכניסה וקארס מוסט פינגס מוליך אותם אל כסאם. שעה בדיוק אורכת הסעודה ואחריה עוד עשרים דקות ללגימת קוניאק ולתצוגת השמלות והת־כשיטים. אחר כך עוברים האור־חים לחדר המזרחי, שם מצפה להם התכנית האמנותית, תזמורת זמרים אורחים ולעתים גם קוסם.

זהו החלק הקל של הערב. המכובדים יכולים אפילו לרקוד ולשיר, לשוחח מעט על פולי־טיקה (עליה אין משוחחים בשעת הסעודה) ולהתנתק אחד בשני. בשעה אחת עשרה וש־לושים בדיוק מסתיים הטקס. האורחים מלווים אל היציאה המארחים אל יצועם. לפחות שתים־עשרה פעמים בשנה נערך טקס כזה בבית הלבן, ובכל פעם, כמו בכל היכל אחר, נעלמים גם כאן כמה מאפרות, כמה מגבות מן השירותים וכמה כפיות הנושאות את סמל הבית הלבן.

עניין של מנגנון (ב')

אז מה לא היה בסדר? כלפי חוץ הכל התנהל כשורה. לוח הזמנים המדויק שובש רק מעט בגלל השלג הכבד. הטקס בבית הלבן קוצר בשל הגשם וקבלת הפנים בשגרירות בוטלה בשל אותן סיבות. הנאום במחלקת המדינה נמשך 25 דקות, הרבה מעבר למקובל בנסיבות כאלה. והוכנם של ארבעת הנאומים הראשיים, על אף שפתם העשי־רה, סבל מחוסר מקוריות ומסרים חבוטים.

ייתכן שמדובר גם בחוסר הכנה, או בסגנון אישי, כי כאשר נשאל הנשיא על ידי עיתונאי איזה מסר הוא מביא לקהילה ה־יהודית הוא השיב: "אני אמצא כבר איזה שהוא מסר למסור להם". לאחר השיחה הראשונה עם שולץ ועוזריו הוא הסתפק באמירה שהשיחה היתה ידי־דותית. הסגנון האישי הזה התגלה גם בתשובות אחרות שנתן הרצוג. כאשר נשאל על הביקורת שהטילו בו העיתונים האמריקאים על חנינת אנשי השב"כ ואנשי המחתרת היהודית השיב: "אני הצלתי את השב"כ. 87 אחוזים מן האוכלוסיה היו אתי בהחלטתי, רק העיתונות היתה נגדי".

אשר לחנינת אנשי המחתרת הוא הגדיר [illegible] "וואשינגטון פוסט" שביקר אותו על כך כ"סיפורי סבתא" והוסיף: "הצרה במקצוע שלכם שאינכם יודעים תמיד את העובדות. כל אסיר עולם, תקופתו בישראל מקוצרת". ככותב נאומים מר־כשר אפשר היה לצפות שלא ישתמש 40 פעם בנאום אחד במלה "אני" ועל דברי השבח שנתן לו עיתונאי על נאום אחד ימצא מלת תודה במקום הביטוי [illegible]

על שטחים ואנשים / אורי ניר

עזה לקראת שנת 2,000

צוות מומחים בתחומי תכנון ערים, כלכלה וחברה, גיבש באחרונה דו"ח ממצה על רצועת עזה. את הדו"ח בוחנים עתה בעיון גורמים במשרד הביטחון וגורמים אחרים. עיקרו של הדו"ח — זיהוי התהוויות הטבעיות באיזור לקראת שנת 2,000.

הדו"ח אינו עוסק בהצעות קונקר־טיות לתיכנון או לפעולה, הנובעות מן התחזיות, אלא מתווה תסריט ריאלי ומדאיג מאוד של המגמות המסתמנות בחבל־ארץ זה בהווה ובעתיד הקרוב. וההערכה העומדת ביסודן של התחזיות היא כי לא יח־חולל שינוי מהותי — פנימי או חיצוני — במגמות הקיימות.

אין צורך בדמיון מפותח במיוחד כדי לשרטט את המציאות בעזה בע־תיד. די להציב מול העיניים תמונת מצב של המתרחש ברצועה כיום, ולהגדיל אותה עלפי קנה מידה מדעי, כפי שנעשה בדו"ח. אם להשתמש בדימוי השחוק של רצו־עת עזה כפצצת זמן דמוגרפית, חברתית ודתית, נמצא לשער מה יקרה כבל שמנגנון ההשהיה בפצצה זו ילך ויתאין. כיצד, איפוא, תיראה רצועת עזה בשנת 2,000 ?

● כיצד ייראה חבל ארץ המשתרע על פני 365 אלף דונם (שרק 73 אחוז מהם אינם בבעלות המדינה), כאשר מניין האוכלוסין בו יאמיר מ־634 אלף איש לכדי 960 אלף (בהערכת מינימום) או מליון נפש (בהערכה מקסימום).

● כיצד ייראה איזור שבו צפיפות המגורים הולכת ועולה בהדרגה, והאוכלוסייתו מעדיפה להשקיע את כספה ברכישת מוצרים בני־קיימא, (למשל מספר הדירות שבהן מתגו־ררות שלוש נפשות ומעלה בחדר עלה מ־36 אחוז בשנת 1983 ל־40 אחוז בשנת 1985).

● כיצד ייראה איזור שכוח העבודה בו יעלה מ־92 אלף נפש (ב־1985) ל־162,700 איש, שרק 68,300 מהם יעבדו בתחומי רצועת עזה. היתר — למעלה מ־90,000 — יחפשו עבודה בתחומי ישראל.

● כיצד ייראה איזור שקצב פי־תוח התעשייה בו יפגר הרבה אחרי קצב גידול האוכלוסין, ושטח הקר־קע החקלאית בו יצטמצם מ־175,900 דונם ל־148,300 דונם.

● כיצד ייראה חבל ארץ שבו דרושה השקעה של מעל ל־80 מי־ליון שקל עד שנת אלפיים כדי להביא את שירותי הרפואה לרמה אופטימאלית (של 1.7 מיטות ל־1,000 נפש), בשעה שרמת ההשקעה הקיימת היום מצביעה על השקעה צפויה של 19–24 מיליון שקל.

● כיצד תיראה רשת הכבישים העמוסה והפקוקה במבואות הרצועה ובעיר עזה, כאשר מספר כלי־הרכב באיזור יעלה מ־25 אלף (בנתוני סוף 1986) ל־87 אלף בסוף שנת 2,000.

● כיצד ייראה איזור שבו מקורות המים כבר הולכים ומלוחים כיום עקב שאיבת־יתר, ועדיין אין מסתמן פתרון לבעיית המים.

● כיצד ייראה איזור שפרויקט שיקום הפליטים בו עלול בסופו של דבר להוליד משכונות־עוני חד־שות, שאינם טובים בהרבה ממחנות הפליטים הקיימים.

● כיצד תיראה חברה שצפויה בה ירידה בשיעור המשכילים, אפשרות סבירה להגירת משכילים, הקצנה דתית בקרב הצעירים, בעיקר במ־חנות הפליטים, הגברת תלות (הד־דית) בין המשק העזתי לישראלי, והפך במבנה הריבודי החברתי, לטובת מעמדם החברתי של הפ־ליטים.

השאלה הגדולה היא אם מגמות למודרניזאציה, הקיימות ברצועת עזה (בזכות המגע עם החברה הכלכלה הישראלית, שאיפה חזקה לרכישת השכלה ולשיפור איכות החיים), לא יתנפצו אל מול הגידול הדמוגראפי, המגבלות בקרקע ומינה לבנייה וכמזינות מקורות־המים, הד־לות הכלכלית המנהלית המתמשכת בין ישראל לבין עזה, והתחזקות המגמות האסלאמיות המיליטנטיות. אפשר להתחיל להבר.

סועאד נשואה לשניים

רכילאי ירושלים המזרחית מר־בים להישבע כי הסיפור נכון. אנשי הדת שעמם שוחחנו בעניין זה, מכחישים אותו מכל וכל. מכל מקום, נכון או לא נכון, הסיפור מתגלגל והוא נעשה באחרונה שיחת העיר בירושלים המזרחית.

הסיפור הוא סיפורה של סועאד (מכל מקום, בשם זה נקבו מקורו־תינו), תושבת אחת השכונות הע־רביות מצפון לעיר. סועאד עשתה את הלאייאמן: לפני שנים אחדות חצתה את הירדן ופגשה שם אורח ירדני ממוצא פלשתינאי, שלימים היה לבעלה. שני בני־הזוג חיו בשלווה בבירת ירדן, אך לא לאורך ימים. סועאד נהגה לחצות את הירדן בחזרה לגדה המערבית מדי פעם, לביקורי משפחה. פעם בעת שע־שתה כאן שהות ארוכה, פגשה עלם המזרחית תושב המקום. היא התאהבה בו ועד מהרה נאותה לתת לו את ידה.

מעתה היתה נשואה לשניים. שתי גדות לירדן — בכל יש בעל, כזו גם כן. ושני הבעלים, לא ידעו. כמובן, זה על קיומו של זה.

פעמיים, שלוש יצאה סועאד ובאה בין שתי הגדות, עד שהחליטה כי מקומה עם הבעל שממערב לירדן. התיישבה כאן והחלה לארגן את חייה. הבעל שמבחוץ לירדן הדאג וביקש מבני משפחתו שבגדה המערבית להחזירה לכאן ל"ביקור קיץ", לפי הנהלים המקובלים.

בליל קיץ אחד נשמעה דפיקה בדלת ביתה של סועאד. בעלה ניגש למפתן. "מי שם?" שאל.

"אני מחפש את סועאד". באה התשובה.

"אני בעלה".

"אתה בעלה?"

"אני בעלה", אמר הבעל, ופתח את הדלת.

עד מהרה התעופפו מהלומות והקטטה התלהטה.

מקורותינו גורסים שמכאן ואילך עבר הטיפול בפרשה לידי הבוררים המתמחים במשפט השבטי־המסורתי. אלה לא הצליחו למצוא פתרון לבעיה, והעבירו אותה לטיפולם של אנשי ההלכה המוסלמית.

דיברנו עם האחראי על בתי־הדין השרעיים בגדה, שיח' מחמוד אל־ג'מל, שדחה כל אפשרות שמקרה כזה יתרחש, והביע סלידה מעצם הרעיון: "לא היה ולא נברא מקרה שכזה", אמר. והציע להולכי־רכיל לחדול מהפצת סיפורי זימה.

בית המשפט

הצדק, אומרים, אינו צריך רק להיעשות אלא גם להיראות; ויש אולי להוסיף שהצדק צריך גם להישמע.

הדברים אמורים בבית־המשפט הצבאי ברמאללה. הוזמנו לשם השבוע לשמוע את קריאת כתב האישום במשפטה של עטאף עליאן. תושבת הצעירה מבית־לחם, הנ־אשמת שתיכננה לנהוג במכונית תופת בשוק מחנה יהודה, ולפוצץ את עצמה עם המוני אנשים במקום. עיתונאים רבים באו לחזות בנ־אשמת ובמהלך המשפט. בית־המשפט היה מלא מפה לפה בבני־משפחתה, בעיתונאים ובחיילים סק־רנים. הדיון נפתח, השופט התחיל לקרוא את כתב־האישום. אבל רק מעטים הצליחו לשמוע כמה מלים מדבריו.

בית־המשפט ברמאללה יושב בד־לתיים פתוחות בכס. שני הפתחים המקשרים אותו עם המסדרון המש־יק לו אינם נסגרים בעת הדיון. הרעש העולה מהמסדרון מעבבן ומפריע. בשמעות צעקות רמות של חיילים מהמסדרון, שעשועי שאון של שוטרי משמר הגבול בצוותי האזעקה בג'יפ שלום כמגרש החנייה הסמוך, חילופי דברים ערים בין חיילים לשוטרים המופקדים על שמירת הסדר בתוך האולם. שמחה ושקט. קשה מאד לעקוב אחר מהלך העניינים באולם. אב בית־הדין, אל"מ דני גואטה, מרים את ראשו ומקיש קלות בעט על השולחן שלפניו, כדי להסות את הנוכחים. אין איש שומע.

הדלת האחת הסגורה באולם בית־המשפט חוצצת בין האולם המרכזי לאולם שלידו. אבל דלת זו נפתחה מסוסמה מצירה. והיא נשענת לה על המזוזה. פלומס כלשהו בין השופט לסניגור מהאולם הסמוך מסתנן בין חרכי הדלת הסגורה למחצה, ומתערבל בבליל ההמולה שבחלל בית־המשפט.

כמו להשלים את התמונה, נוחתת לה לפתע אותה דלת רופפת על ראשה של עורכת הדין לאה צמל (והחייל שיושב לידה אומר בסיפוק: "זה בטח מאלוהים"). אחר־כך פורצת באולם תגרת ידיים מלווה צירופים עסיסיים, בין שוטר משמר הגבול ולבין חייל מילואים. כל זה בתוך אולם בית־המשפט הצבאי ברמ־אללה, ביום ראשון השבוע.

שביתת הרשות בשטחים

מפליא להיווכח עד כמה התרגלו תושבי השטחים להסתמך על דיווחי הרדיו והטלוויזיה של ישראל. מפתיע לראות מה מידת האמינות שהתקשורת הישראלית המשודרת בשפה הערבית הצליחה לקנות לה בקרב תושבי השטחים — חרף העוינות והניכור המאפיינים את יחסם לישות המדינית שבשמה פועלים אמצעי־תקשורת אלה.

למרות החלופות הערביות הרבות, המוזרות עלפני בודדי־התחומים הר־מוקעים של תושבי השטחים, תחזות תשמעות בקהילה הפלש־תינית טרזיניות רשות על השבתת הרדיו והטלוויזיה הישראליים בער־בית. לא החלק הבידורי בשידורים חסר לתושבים, אלא האקטואליה. קהילה בעלת תודעה פוליטית כה חזקה, צורכת־חדשות אובססיבית לאיפורת מן הקהילה הישראלית, אינה יכולה להסתמך על שידורי התחנות של רבת־עמון, דמשק, קהיר ובגדאד. כמעט בכל פגישה עם פלשתינאים בשבועות האח־רונים, צצה השאלה רוויית הדאגה: "מתי כבר יחזור לשדר אצלכם. מה הענינים שמה" אומר מבעלי־הטורים עלומי־השם (הרבים) בעיתונות ירושלים המזרחית, הכותב במדור "מאחורי המחיצות" בשבועון "אל־ביאדר אל־סיאסי", התייחס השבוע לבעיה: "מיודענו עוקב בדרך־כלל אחרי הרשות הנוגעות למצב בגדה וברצועה באמצעי־התקשורת הישר־אליים", כתב "מיודענו". בשבועות האחרונים, "ניסה לעקוב אחר תחנות הרדיו והטלוויזיה בעולם הערבי, כדי לשמוע ולראות — אולי — משהו על המתרחש בגדה וברצועה. אלא שמיודענו הופתע, וכתב הוא דו"ח רב־חשיבות על תוצאות ההאזנה והצפייה שלו".

הדו"ח שם ללעג ולקלס את הדיווחים על המתרחש בשטחים בכל תחנות השידור הערביות: הרדיו והטלוויזיה של ירדן, מרווה הכותב, "עסקו בעיקר בתנועותיו של המלך חוסיין ושל בני משפחת המלוכה, ובמלחמת המפרץ. ואילו החדשות הגדה והרצועה לא עוררו התעניינות מספקת. היו רק ידיעות קצרצרות ומקוטעות". ב־29 באוקטובר, לכ־של, מספר הכותב, כאשר נודע על סגירתה של אוניברסיטת בית־לחם לשלושה חודשים בפקודת השל־טונות הישראליים, לא שידרה הטלוויזיה הירדנית אף מלה בעניין זה, ואילו תחנות זרות (לא ערביות) שידרו את הידיעה.

"הרדיו והטלוויזיה של דמשק התרכזו בסקירות ותגובותיו של הנשיא אסד. רדיו דמשק, תמיד במסגרת המהדורה, אחרי הדיווחים על הקפאותיס", מספר על הפגנות התושבים ברמת־הגולן, ועל אותם הגדה והרצועה, אלא שהידיעות בנסיבות בדרך־כלל באיחור של 48 "שעות".

"על המצב בתחנות הרדיו של סעו־דיה רבול בצדים כותב "מיודענו" ביקורת חומה. "ברכותינו לכב. תחנת־השידור הערבית". הוא כותב בלעג.

דברים דומים אמר לי בשבוע שעבר אחד מראשי התומכים ב"חזית העממית". באחד ממחנות־הפליטים בגדה, שכוראי אינו חשוד באהבה גדולה לישראל. "אנחנו מתגעגעים לדיווחים האמינים והאובייקטיביים" פורצאיצה של הרדיו והטלוויזיה" "שלכם, מה שנכון — נכון".

פלשתינאי אחר, מבוגר יותר, שאף הוא משתייך לשמאל הפלש־תיני הרדיקאלי, היה בטוח שגם הפעם המדובר בקשר ציוני־אימפרי־אליסטי להעלמת מידע מן הציבור בשטחים, כדי לסכל אפשרות לפעי־לות מחאה עממית והתמרדות. "שאם לא כן, מדוע דווקא עכשיו, בשיא כליכד הרבה האירועים דגו־שים, המסמר שלכם מפסיק את הדיווח על מה שקורה אצלנו, 8 שיטה חדשה, זה הכל".

"שרשים"
מרכז לימודים יהודיים

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ואמנות

"החרדים"

הם טוענים שהם היהדות האמיתית. הם טוענים שהם ממשיכי הדרך. הם טוענים שהם יהיו היהודים האחרונים שישרדו.

האמנם?

אדמורים. מתנגדים. אנטי־ציונות. ישיבות. היחס לשירות בצבא. יצירה רוחנית. תנועת המוסר. קנאות. קהילה. דאגה לזולת. היחס לציונות והמדינה. היחס לשואה. יחסי דתיים חילוניים. על כל אלה ועל תולדות והתפתחות הקהילה החרדית מאז המאה ה־19 ועד ימינו, נדון ונלמד בסמינר מיוחד אותו נקדיש לחרדים.

פרופ' **עמנואל אטקס** – החוג להיסטוריה של עם ישראל, האונ' העברית.
מר **צבי זוהר** – חבר מכון "הרטמן", ירושלים.
מר **שלמה פישר** – חוקר במכון "שוך", ירושלים.
ד"ר **מנחם פרידמן** – המחלקה לסוציולוגיה, אונ' בר אילן, ואונ' ירושלים.
פרופ' **אליעזר שביד** – החוג למחשבת ישראל, האונ' העברית.
מר **גרשום שוקן** – עורך עתון "הארץ".
הרב **שטוקהמר אבישי** – יו"ר המרכז הספרותי חברתי "משאבים", וחבר המוסדות העליונים של אגו"י.

המקום: מלון "טבריה", טבריה.
המועד: שישי־שבת, 27־28.11.87.
פרטים והרשמה: אגודת "שרשים", טל' 02/280873, 02/286749.

*** הסמינר כולל הסעה הלוך ושוב**

* נפתחה ההרשמה לסמינר בנושא, "שם הורד"־או" "יוספוס פלביוס". שיתקיים במלון "המלך שאול", אשקלון, בתאריך: 4־5.12.87.

מהפך בכרך (ה')

דבר והיפוכו

לבנה כמו הכפרים האנדלוסיים, מרכזית בחיי הכלכלה כמו בריסל, שוקקת תרבות כמו מרכז מנהטן ובעלת איכות כמו קופנהגן – זו תל־אביב שראש העירייה חפץ בה. אך האם אפשר לאכול את העוגה וגם להשאירה שלמה?

מאת רומן פריסטר

צ'יץ' הוא כנראה ראש עיריית תל־אביב־יפו הראשון שיש לו חזון אמיתי. הוא מבקש להוריש לבאים אחריו כרך ים־תיכוני שגגדרי השוקים שלו לבנים כמו הבתים של איי יוון או כפרי אנדלוסיה, עיר מרכזית מבחינה כלכלית כמו בריסל בירת השוק האירופי, שוקקת חיי תרבות וביזור כמו מרכז מנהטן, ובכל זאת שלווה ושומרת על איכות חיים גבוהה כמו, למשל, קופנהגן.

צ'יץ' מאמין שאין דבר העומד בפני הרצון. הוא מסרב להיכנע לעובדות בשטח, ומאמין באמונה שלמה שאם הדבר חשוב דיו – אפשר לשחות גם נגד הזרם. הוא עקשן שלעתים גובלות מוכן לי־קשורות. יש בעקשנות זו מן הברכה לעיר ומגרעותיה גם יחד. כי לאמיתו של דבר, קיימות בתל־אביב שתי ערים מקבילות: זו שהראה לנו שלמה להט בסיור ממושך, וזו שטופפת על פניו במציאות עכורה וקשה לשינוי.

בדרך להגשמת חלומו העתידי העביר אותנו ראש העירייה על פני לוח הכרך, כמו שחמטאי מעולה המזיז סוסים על לוח אשקוקי. ממרכז קהילתי וגן נהדר שנתבך הוורש בנוה שרת, שכונה שהיתה בה עזובה ופשיעה ושעתה מתנהלים בה חיים נורמליים, עברנו אל מרכז ספורט ובריכת שחיה בקרית שלום שכונות האל; מאמפיתיאטרון שמארח רבבות בעת מופעי תרבות בבני יהושע בצפון, נסענו אל מרשאות הפרק החורש ההולך ומוקם בדרום, ואשר ישתרע על אלף דונם, בשטח עזוב בין שכונת עזרא לבין הכביש לירושלים, בואך אזור. אל שכונת עג'מי ההרוסה למחצה יביא צ'יץ' בקרוב את נציגי הקהילה היהודית של לוס אנג'לס, כדי שיבינו לאן יילך כספם. בגיוס לחוף המערבי של ארה"ב גייס 20 מיליון דולר, כדי להחזיר לרובע הערבי חלק מכבודו האבוד. בשכונת התקווה שופצו מאות בתים, וסמטאות שלמות זכו להתחדשות פניהן, מעט איפור אמיתי, ומעט פירכוס. בגבול יפו ובת־ים חודשו השיכונים האפורים, וגבעות של גרוטאות נטושות ומזבלות שהיו סימן היכר של הסביבה, הפכו למגרשי טניס. ספק אם תושבי מרכז או צפון תל־אביב הדימו עד כאן, כדי לחזות במהפך המתבצע בכרך. אך צ'יץ' מתעקש להחזיר קודשו של נעורים גם ללבה המזוקן של תל־אביב. בית ספר 'תלפיות' שסגר את שעריו מחוסר תלמידים נתמלא שוב קולות ילדים, תחת קורת גג אחת הוקמו חמישה גני־ילדים, מהם אחד דתי – הוכחה לכך שזוגות צעירים אכן שבים לרובע זה של רחובות עבודה, מלצ'ט, שנקין ואחד העם.

עיר לבעלי יכולת

אריה צוקר, איש מפ"ם במועצת העירייה, השקיע עבודה רבה בבי־תימת חוברת גדושת סטטיסטיקה, שנועדה להמחיש לקוראיה כי הפערים הסוציאליים בין הצפון העשיר והדרום העני [illegible]. אך זו פריצה לדלת פתוחה. שלמה להט אינו שאנן לשוויוניות. בעת ביקור בבית הספר [illegible] מוסדות חינוך אליטיסטיים שהפעלתם בלעה תקציבים משמעותיים וזכתה לביקורת קשה. שמעטו דברים ברורים בנושא, מפי המנהלת דינה בקלה: "סגירת פערים חברתיים, זו סיסמה טובה לפוליטיקאים. 30 אחוז מהמקומות בבית ספרי משוריינים לילדי הדרום. אך גם לגבי קבלתם קבענו קריטריונים ברורים של רמה ויכולת. אם אשקיע אמצעים ומשאבים אנושיים והיים בילדים עם חסר תרבותי ובאלה שמביאים את מטענם התרבותי מן הבית, יתקדם כל ילד במידה שווה. אך הפערים לא יצטמצמו לעולם. לדעתי, עלינו לאפשר לכל ילד להתפתח לפי יכולתו. סגירת הפערים תגרום באופן מעשי לעיכוב התפתחותם הטבעי של בעלי היכולת, והתוצאה הסופית תהיה בינוניות".

שלמה להט הקשיב לדבריה והדגיש כי אף הוא סבור כמותה. הוא רוצה בעיר "שתרכז בה את הטוב ביותר". מבתי הספר עד בתי האר־פנה, ומבתי האוכל עד בתי התיאטרון, המוזיאונים והחברות הכלכליות. גרירת האנדלוסיה לעיר הלוין אינה מדאיגה אותו. "נכון שמחירן הגבוה של הדירות מקשה על רכישתן, אך אם עולים מחירי הדירות, זהו סימן שיש להן ביקוש. מי שידו משגת, ירכוש אותן". כך לדבריו. בימים הקרובים תונח לפני חברי ועדת המשנה לתכנון ובינוי תוכנית "ס" להסדר הפעילות המשקית בכרך. היא תמהר להכות בבעלי העסקים הקטנים. התוכנית קובעת, בין השאר, שלא יהיו עוד בתי־קפה ששטחם קטן מ־70 מ"ר, ולא יהיו מסעדות בשטח קטן מ־90 מ"ר. לא יורשו פתיחות קיוסקים כפיתרון בעיות סוציאליות, ודוכנים לממכר פלפל או פיצוחים יצרכו לברוח לרחובות שיוגדרו עבורם.

צ'יץ': "שמה עולה כמה – ובמה, פירושו רמה"

פרופ' דניאל אלעזר, נשיא המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה ומרצה לשלטון מקומי באוניברסיטת בר־אילן, מחייב את שאיפתו של צ'יץ' להפוך את תל־אביב למרכז תרבותי ואמנותי של מדינת ישראל. לפי פרופ' אלעזר, אנו חיים בעידן אותו הוא מכנה "פוסט־מטרופוליטני". לדבריו, הערים הגדולות ברחבי תבל חדלו לשמש מרכזים לפרוורים המתפתחים במהירות, ד"כך שאין לי ייהודיות מתגוון הולך. [illegible] מוסדות תרבות ואמנות תמשיך תל־אביב לשמש מוקד משיכה".

אבל צ'יץ' אינו מסתפק במוזיאונים ותיאטראות, במופעים המתניים בפארקים ובקונצרטים של הפילהרמונית. הוא נתן אור ירוק למסחר מאוח של הכרך, וכך קרה שכבר [illegible] ספק אם יש עוד לעירייה שליטה אמיתית על התהליכים הכלכליים שיזמה. המאמץ לסגור משרדים בבתים המשמשים למגורים לא הצליח ביותר. בבית בו מתגורר כותב שורות אלה, ברחוב באר־השקת, שוכנים שני משרדי עורכי־דין. משרדים רומים פזורים בכל הסביבה, כיוון שכתובות ניוא לא רק מהיאון תל־אביב על תעלומותיו הנפלאות, אלא גם בניין ענק של בית המשפט. הגאות הפיננסית, זו של ימי אירוור העליונים וזו של יציבות המשק החדשית, תרמה לפעילות כלכלית שקשה לכוונה לאפיקים מבוקרים. מאות, אולי אף אלפי היתרים לשימושים עסקיים חריגים" שחילקה העירייה בשנים האחרונות, היו כמקלות בגלגלי הרכב המפואר עליו מרכב צ'יץ' לדבר.

יד ימינו של שלמה להט בעירייה, מנהל הקרן לפיתוח תל־אביב, הנן בר־יהודה, טוען ש"אין לנו מיפוי אמין של צרכי העיר". זו הגדרה עדינה למדיניות של אילתורים. אחד האילתורים הבולטים מהסוג הזה אפשר למצוא ב"פסלוי" של יעקב אגם בכיכר ציגה דיזנגוף. המזרקה הצבעונית לא רק פולטת אש ומים, היא גם בולעת תקציבים מעל המשוער. להערכתו של הקבלן היהודי בפרנקפורט, יוסקה בוכמן, נאלצה הקרן לפיתוח תל־אביב להוסיף סכום עגול של 180 אלף דולר. צריכת הגז, התחזוקה והשמירה על ה"נכס האמנותי" משך 24 שעות ביממה עולה למשלם המסים התל־אביבי כחצי מיליון ש"ח בשנה. וערכה האסתטי של המזרקה מעוררת, כידוע, מחלוקת קשה.

ח"כ וירשובסקי, היושב על ספסלי האופוזיציה במועצת העירייה, גורס כי "העיר מתפתחת לפי הקפריזות של ראש העירייה, בלי כל מחשבה לטווח ארוך". את האשם הוא מוצא, בין השאר, בעובדה שאין למדינת ישראל שר הפנים וש"חו־דינה מתייחסת לשלטון מקומי כאל "יתום דפקטיזוי של הממשל". גם ד"ר אליהו ברחוב, מרצה למדיניות אורבנית ושמאות מקרקעין באוניברסיטת תל־אביב, רואה את המדינה ואת בית המחוקקים שלה אחראים להלך ממכאובי הערים הגדולות. כך למשל, חוק הגנת הדייר (שהליכוד כלל ביטולו במצע הבחירות שלו) מחבל בכל מאמץ רציני לשיפור חזות הבתים.

זחילה בקוף המחט

במירוץ אל כיסי התורמים מקדים צ'יץ' אפילו את אשף גיוס הכספים, טדי קולק, אבל לא תמיד נתרם הכסף בהתאם לסולם העדיפויות האמיתי. צ'יץ' מודע למחדל זה, אך אינו עושה למונעו. "מזמן ביקשתי את מנהל העירייה שיפסיק סגן אשר כל עבודתו תתרכז במיפוי הצרכים האנושיים של תל־אביב", הסביר לנו. אך גם במקרים בהם יש תוכנית ויש מיפוי הולם של הצרכים, הוא [illegible] העיר שמחוקקת מועצת העירייה שלו. ואשמת המשטרה הפועלת לפי קריטריונים ועדיפויות משלה, לא תפתור את הבעיה.

כיכר אתרים, שמפלסיה התחתונים דומים למזבלה נטושה, התחנה המרכזית שדומה למפלצת עשויה בטון, נמל תל־אביב שהפך יריד אירועים ואסלות לבתי שימוש – אלה רק כמה מהפילים הלבנים שמוכים לגאול מאז התחיל שלמה להט בתפקידו כראש העירייה לפני 14 שנים. הנסיעה ברחוב הרצל וברחובות המסחריים הסמוכים, משולה למעבר בקוף המחט, כתוקעי סגולי רונור אינם מעיזים להראות שם את פניהם. מהנדס העירייה שמאי אסיף מודה ש"אין לו אפשרות להכניס שם רגל ולקבוע עובדות, וכי אין טעם להשקיע בתכנון כאשר אין כל סיכוי ליישומו". לפני כ־18 חודשים אושרה בוועדה המקומית תכנית מתאר לתל־אביב. אך זו תוכנית מסגרת בלבד, המאפשרת, כדבריו, תמרון רצוי בהתאם להתפתחויות בעתיד. "את הקריטריונים אין אנו קובעים לפי מיקומם של אזורי המצוקה, כי אם לפי חומרת הבעיה וההזדמנות לפתור אותה".

את הסכנה הגדולה רואה שמאי אסיף בבריחה מתמדת של מרכז העסקים מן הדרום צפונה. בריחה זאת אינה אופיינית רק לתל־אביב. מרכזי ערים גדולות באירופה ובאמריקה התרוקנו בשל בריחה כזו. אסיף: "עסקים, לעתים אף יוקרתיים, מבריחים את הדיירים. אך מטבע הדברים, נוטים העסקים היוקרתיים לעבור דווקא אל המקומות אליהם עוברים התושבים, ולשטחים שננטשו פולשים בתי מלאכה ותעשייה זעירה. די לעקוב אחרי מה שקרה ברחובות העליה, צ'לנוב או ברמב"ם, כדי להבין את חוקי התהליך. בלי תושבים אין חיים, ונוצרים רובעים שבני אדם יחששו להסתובב בהם בלילה".

זוהי אבחנה נכונה של המחלה. אך מה התרופה? מהנדס העיר מעיד שאסור לראות את הכל בשחור־לבן, וכי ישנם גווני ביניים, והם המענה היחיד. כך גם לגבי הפעילות המטרופוליטנית של תל־אביב. אסיף גורס שכאשר נעשית הפעילות הזאת אגרסיבית מדי כלפי החיים בעיר, חייבים לבלום אותה. עם זאת, "איכות חיים בכרך נמדדת לא רק בציוץ ציפורים בפארקים, כי אם גם בסמיכות למוקדי תרבות ואמנות ולמרכזים כלכליים". באמתחתו רשימה של חמישים רחובות שייסגרו חלקית לתנועה (תותר בהם כניסת רכב הדיירים בלבד). המבקרים רואים בכך רק "נסיון לרפא סרטן באספירין", וטוענים כי מימוש התוכנית תכביד עוד יותר על זרימת התנועה בעורקים הראשיים.

בחירות אישיות לראשות הערים היו צעד חשוב לדימוקרטיזציה של השלטון המקומי. אך משותמה נעצר המחוקק באמצע הדרך, והותיר בידי ראשי הערים, גם כשהם אנשים טובים ופעילים כמו צ'יץ', עודף סמכויות וחוסר בקרה. אילו ציווה לבחור גם את חברי המועצה בבחירות אישיות, כשכל רובע שולח למועצה את נציגו, היה יוצר מערכת מוניציפלית מאוזנת ובעלת יכולת להשפיע על התפתחותה ועל אופיה של העיר, בהתאם לצרכיה האמיתיים. כל עוד לא יוטל שינוי במצב החוקתי, יקבע שלמה להט את מכוונה של תל־אביב לפי ראות עיניו – אם הדבר ישא חן בעינינו, אם לאו.

(כתבה אחרונה בסדרה)

הלוויה: "רק אלוהים יודע מה קורה בחדרי המעצרים"

זוהר ארגוב: פשוט לא היה לו מזל

מות הזמיר

"כל לילה יש פריצות. זקוקים לכסף בשביל סמים. לא תמצא בשכונה חלון בלי סורג. הסמים, השם יעזור. זה אחד ממרכזי הסמים הגדולים", אומר אחד הוותיקים בשכונת ילדותו של הזמר זוהר ארגוב, שהתאבד השבוע בכלאו

מאת מרדכי ארציאלי

הבית ברחוב מרבד־הקסמים, בשיכון מזרח בראשון לציון, משרה אווירת נכאים, ולא רק משום שבבית יושבים שבעה על מותו של זוהר ארגוב ושומעים את זעקותיה של המקוננת. הבית עני ומוזנח. לא סויד זה שנים. הטיח מתקלף, בקירות נפערים חורים שחלקם מוסתרים בבגדים התלויים על מסמרים. אין חלונות ושמשות, רק תריסי פלסטיק וסורגי ברזל. אין טלוויזיה, רדיו או ספר. רק רהיטים מעטים: ארון בגדים קטן שדלתו האחת מוטה על צירה, מכונת כביסה מוזלזלת, כיסאות ושולחנות רעועים.

בבית זה נולד, גדל והתגורר שנים רבות מי שהשתכר, ברבות הימים, 1700 דולר להופעה, נהג במכונית מרצדס־350, לבש בגדים יקרים, ענד תכשיטי זהב ויהלומים, הסתחרר מהערצתם של אלפי אוהדים ומעריצות וסיים את חייו, חסר פרוטה, בחדר המעצרים של משטרת ראשון לציון. הוא התאבד – קבעה המשטרה. הוא לא תלה את עצמו – אומרת המשפחה.

שמחה עשש: "אני קרובת משפחה. האחות של זוהר נשואה לאחי. אני לא מאמינה שזוהר התאבד במעצר, כמו שאני עד היום לא מאמינה שהבן שלי, ארז עשש, תלה את עצמו בבית המעצר בגבעתיים כשהיה בן שבע עשרה וחצי. הבן שלי לא תלה את עצמו וזוהר לא תלה את עצמו. רק אלוהים יודע מה קורה שם בחדרי המעצרים".

עובדיה עורקבי עלה מתימן במבצע מרבד הקסמים והעבר עם רעייתו למעברה הגדולה שליד ראשון לציון. תחילה התגורר באוהל ולאחר־מכן קיבלו אסבסטון. מנישואים אלה נולד יעקב. לאחר שהתגרש, נשאר יעקב עם אביו שנשא לאשה את יונה. ממנה נולדו לעובדיה תשעה צאצאים – ארבעה בנים וחמש בנות. זוהר היה הראשון. אחריו באו לעולם מלכה, שושי, אמנון, בצלאל, התאומות אביגיל והאחרונים אבשלום ומימי. כל בני המשפחה נישאו לבני השכונה ומתגוררים בה.

השכונה שרובה מאוכלסת בעולי תימן, נבנתה על תשתית המעברה.

במשך השנים היו שהרסו את האסבסטונים ובנו לעצמם בתים נאים למדי. אך רבים מתגוררים עדיין באותם אסבסטונים משנות החמישים. הם הוסיפו חדר או שניים וציפו הכל בטיח. בין אלה היתה גם משפחת עורקבי. ילדיהם של עובדיה ויונה עורקבי גדלו והתגוררו באסבסטון של שני חדרים. תריסר נפשות בשני חדרים. עובדיה, עובד צה"ל, החל אמנם לשפץ את האסבסטון, הוסיף חדר ומטבח וציפה את המבנה בטיח. אך עבודתו לא הושלמה משום־מה.

התמול מולם של תושבי השכונה שהצליחו לעקור ממנה. אחד מאלה הגיע לנחם את האבלים, שכנים בעבר. הוא מספר: "לפני יותר מעשר שנים מכרתי את האסבסטון המורחב וברחתי מהשכונה. היום אני גר בדירה קטנה ומאושר שהצלתי את ילדי מצפורני הפשע. אילולי ברחתי, היו ילדי כרוב הנערים הצעירים פה. לרובם תיקים פליליים ורבים מהם ממלאים את בתי הסוהר. אם עובדיה זכרונו לברכה היה יודע ששלושת בניו הובאו מבית־הסוהר להלווייתו של זוהר, היה מתהפך בקברו. יש פה נוער שאינו לומד ואינו עובד. כל לילה יש פריצות. זקוקים לכסף בשביל סמים. לא תמצא בשכונה חלון בלי סורג. הסמים, השם יעזור. זה אחד ממרכזי הסמים הגדולים. מה שהיה פעם בית ספר "הראה" משמש עכשיו מרכז גדול לסחר בסמים. כל סוגי הסמים שאתה רק רוצה".

יוסי שובלי, מ"מ ראש עיריית ראשון לציון, אומר: "זו שכונת מצוקה המצאת במסגרת פרויקט שיקום השכונות ויש לה ועדת היגוי. השכונה עברה תהליך הזדקנות. פעם היו בה ארבעה בתי־ספר. היום רק שניים וגם הם אינם מלאים. החזקים עזבו את השכונה והאחרים נשארו, ויש שגרים עדיין באסבסטונים. אין לי מספרים מדויקים כמה נערים לא לומדים ולא עובדים. נכון שבית הספר 'הראה' במצב לא נעים. הוא לא מתפקד עוד. נביא בולדוזר ונהרוס אותו. נכון שיש סמים בשכונה – אך האם רק בשכונה זו. בצפון תל־אביב אין סמים? אבל לא רצוי להשחיר את פני השכונה בעיתונים, כי יש לנו תכניות טובות לשקם אותה".

למה הבנות כל־כך רוצות אותו?

הבית אינו מסוגל להכיל את מאות המנחמים והמעריצים. לכן הוקם בראשית השבוע אוהל גדול שגם הוא צפוף והומה. בין הבאים רבות המעריצות. אסתר בת 16 מפתח־תקוה אומרת: "אני בכלל לא יכולה לדבר. מאז שזוהר מת, גם הלב שלי מת. הוא היה כמו האלוהים שלי. הלכתי אחריו לכל הופעה שלו בכל מקום. מאז שמת, אני פה בבית או בבית הקברות ליד הקבר שלו".

באחת הפינות יושבת מעריצה אחרת, אזוהה חגל: "אני הייתי החברה האחרונה שלו. אני קוסמטיקאית, חצי רוסיה, חצי גרמניה, יעני אירופית. אני הכרתי את זוהר בתחילת הדרך, לפני שמונה שנים. אבל החברות האמיתית התחילה רק לפני שבעה חודשים, עד שנעצר. משנשפט לשישה חודשים על גניבת נשק, אירגנתי לו את עורך־הדין מרוז. שילמתי בשבילו, כן. זוהר לקח פעם הרבה סמים. איזה כולם. אבל בזמן האחרון היה נקי. אפילו השמין קצת. יש לי דירה בתל־אביב ואם לא גר פה, אצל אמא שלו, היה גר אצלי. בחורות הטרידו אותו כל הזמן והוא היה שואל אותי: תגידי למה הבנות כל־כך רוצות אותי? בטח שהיו לו עוד בחורות. תראה לבד כמה שבאו לפה. היתה לו שוש והיתה רבקה והיו עוד. הוא הרי היה אמן גדול, לא?"

מעריצה אחרת מסרבת להזדהות, ואומרת: "החיים שלי כבר לא יהיו מה שהיו כשזוהר היה חי. כבר חשבתי להתאבד ושיקברו אותי על ידו. היה לו לב זהב. המשטרה גמרה אותו. לא שמעת שהמשטרה גומרת עם אנשים? ואת משטרה שמביאה ללווייה את שלושת האחים של זוהר מבית־הסוהר עם שרשרות ברזל על הרגליים. את אבשלום ואמנון לקחו השוטרים מהלוויה בחזרה לבית־הסוהר ולא נתנו להם לשבת שבעה. רק לבצלאל נתנו להישאר בשבעה, מפני שאין לו עדיין פסק־דין. מסכנים אבשלום ואמנון. אבשלום קיבל ארבע שנים וחצי ואמנון קיבל שלוש שנים. מדוע? מפני שהמשטרה שמה עין על השכונה והיא רוצה אותם בפנים, כמו שרצתה גם את זוהר למרות שהיה אחד כל־כך, היה לו לב של זהב".

מנחם אבלים

את לימודיו הפסיק זוהר מיד לאחר הבר־מצווה והחל לעבוד כעוזר לצבעי־סייד. אחר־כך עבד כקבלן יציקות. בן 17 נשא את אביבה, שהיתה בשלבי הריון מתקדמים. לבנם קראו גילי. כשהסתבך בעסקי קבלנות־המשנה ניסה את מזלו כזמר. תחילה הופיע בחתונות ובשמחות ולאחר־מכן במועדוני־לילה ברמלה ויפו. בתום שש שנות נישואים, תבעה אשתו גט. הבן נשאר ברשותה. הוא הסתבך עם החוק כמה פעמים ופעם נידון לשלוש שנות מאסר, מהן שנה וחצי בפועל. עם צאתו מהכלא, הפך זוהר עורקבי לזוהר ארגוב. אט אט כבש מקום של כבוד בזמר המזרחי ושיאו – מקום ראשון בפסטיבל הזמר המזרחי.

ההצלחה הכספית והאמנותית עלתה לראשו וסיחררה אותו. הוא רכש פנטהאוז גדול בגבעתיים וכן בריכת ג'קוזי, מכונית מרצדס ארוכה, תכשיטי זהב ויהלומים ובזבז כספים ללא חשבון. בנסיעתו הראשונה להופעות בלוס אנג'לס, נחשף גם לסמים הקשים קראק, הירואין וקוקאין. הוא מכר את כל מה שהיה לו כדי לקנות סמים, ונשאר חסר פרוטה.

האחות אביגיל: "פשוט, לא היה לו מזל. בלי הסמים היה היום הזמר הגדול ביותר במדינה. חבל עליו. מגיל אפס היה לזוהר חוש מוסיקלי. כבר מגיל צעיר קראו לו 'הזמיר'. אני זוכרת שיום אחד היה אבל אצל עמו, מוכר הנפט. אמא שלו נפטרה וכולם ישבו ובכו. לא ידעו איך להרגיע אותם. הביאו את זוהר כדי שישיר להם וירגיע אותם שיפסיקו לבכות. היתה התרגשות־יתר ומהשירה שלו הם בכו עוד יותר. וכל זה היה עוד לפני שהיה מפורסם וגדול".

הבן גילי, בן 14, עונד שתי שרשרות זהב עם יהלום על צווארו, אומר: "את השרשרות אבא נתן לי. לפני כמה שבועות עזבתי את הפנימיה בעיינות. לא היה לי טוב שם. לא נראה לי. הייתי שמה רק שלושה חודשים, מתחילת השנה. קודם הייתי בפנימייה ברמת הדסה. אבא מאוד אהב אותי ואפילו שידע שלא אוכל להיות זמר כמו שהוא היה".

מוחמד מסארווה – בין בוסטון ליוסטון

בשבוע הראשון לכהונתו בא לאטלנטה חבר הכנסת מאיר כהנא, כדי "להעמיד במבחן את הלויאליות" של הקונסול הישראלי החדש מוחמד מסארווה. נציגים יהודיים מדברים עליו בחום רב: הוא אחד משני הקונסולים הישראליים הטובים ביותר שהיו כאן ב־15 השנים האחרונות ● יש עניינים שיימנע מלטפל בהם, למשל עלייה, "אבל יש די ערכים חיוביים בישראל שאני יכול לייצג"

מאת יואב קרני

אטלנטה

על שולחן הכתיבה של מוחמד מסארווה מונחת בקשה קצת מפתיעה ממשרדו של דייוויד פאולר, אחד משני הסנאטורים של מדינת ג'ורג'יה: האם יואיל מר מסארווה לעיין במכתב המצורף, ולייעץ לנו אם יש טעם לתרגם אותו? המכתב המצורף נשלח אל הסנאטור בדואר רשום מבירות, לבנון, והוא כתוב ערבית. על דעתם של עוזרי הסנאטור לא עלה שמו של שום דובר ערבית, מחוץ לקונסול הכללי של ישראל. הקונסול קרא, ומצא שעיקר המכתב מכיל גידופים כלפי הנשיא אמין ג'מאייל.

האנקדוטה הזאת מלמדת משהו על המעמד הלא־שגרתי של מוחמד מסארווה, האזרח הערבי הראשון שנעשה קונסול כללי של ישראל. ממשרד צנוע ברחוב עץ האפרסק באטלנטה מייצג מסארווה את ישראל בג'ורג'יה, בטנסי, באלבמה, במיסיסיפי ובדרום קרולינה. זו טריטוריה נאה למדי. מתגוררים בה עשרים מיליון בני אדם ויותר, על פני 370 אלף קמ"ר.

אטלנטה עצמה היא אחת הערים המתרחבות ביותר בארה"ב. אפילו ותיקיה מתלוננים, שהם תועים בסבך הכבישים הנסללים בה חדשות לבקרים. נמל התעופה שלה, אחד מהגדולים בארה"ב, מתקשה להכיל את הטיסות הנכנסות והיוצאות. אם אחרי מלחמת העולם השנייה התגוררו באזור אטלנטה רבע מיליון בני אדם, הנה עכשיו עלה המספר עד שני מיליונים ורבע.

באטלנטה גם צמח במידה רבה "הדרום החדש" של ארה"ב. שיווי זכויות האזרח, בשנות הששים, הוציא את הפוליטיקאים השחורים אל מחוץ לארון. והפוליטיקאים הלבנים חדלו להיות מלים נרדפות להפליה גזעית. באטלנטה הגיעו אל פרקם בימי קרטר אנדרו יאנג. הראשון כבר סיים את פרקו, האחרון משלים עכשיו תקופת כהונה שנייה כראש עיריית אטלנטה. שמעתי מפי יאנג, כי הוא אפילו שוקל התמודדות היסטורית על כהונת מושל ג'ורג'יה, ב־1990.

מוחמד מסארווה מספר בחיוך, כי כאשר בא לביקור נימוסים אצל יאנג, לשעבר שגריר ארה"ב באו"ם, אמר לו ראש העיר בהצטדקות "זכה כמוני, גם אתה לא־לבן המשמש שגריר של מדינת הלבנים".

הוא לובש מקטורן כהה ולא־חגיגי, עניבת משבצות שחורה־אדומה. מדבר בשקט, ללא הפרזות, בעברית שאינה נופלת מן האנגלית של אנדרו יאנג. הוא מסכם חודשיים ראשונים באמריקה, שהוליכו אותו הרחק מעבר לתחום השיפוט הדיפלומטי שלו מבוסטון בצפון ועד יוסטון בטקסס בדרום.

מי צריך הדרכה דתית

באטלנטה מדברים עליו נציגים יהודים בחום רב. דייוויד סארנאס, מנהל הפדרציה היהודית, שהיא הארגון הקהילתי העיקרי של 65 אלף יהודים מקומיים, אומר על מסארווה, כי הוא "אחד משני הקונסולים הישראליים הטובים ביותר שהיו כאן ב־15 השנים האחרונות".

פעילה יהודייה צעירה מדברת בביטול על קודמיו של מסארווה באטלנטה: "אני חדלתי להתייחס ברצינות אל הקונסוליה הישראלית", היא אומרת, "מפני שהם חשבו שהם צריכים ללמד אותי איך להיות יהודייה". הפעילה, הקשורה באחד הארגונים היהודיים החשובים ביותר בארה"ב, ביקשה ששמה לא יתפרסם. מסארווה מבחינתה הוא שיפור ניכר, כי הוא בוודאי לא יקבל עליו אף אחד מן התפקידים שהיא מייחסת לדיפלומטים ישראליים בארה"ב: "אינני רוצה שדיפלומט ישראלי יהיה המצפון היהודי שלי. אני ציונית נלהבת, אבל אינני צריכה הדרכה דתית מדיפלומט".

מסארווה אומר, כי חשב שיש צורך "להרחיב את הקשת לפעילות מסוג אחר". כמובן, הקהילה היהודית, "מעצם היותה יהודית", תומכת בישראל, הקונסול צריך "להיות החוליה המקשרת בין הקהילה ובין ישראל". אבל הוא רוצה גם "להדק את הקשרים עם אנשי ממשל, עם סנאטורים, עם נבחרים, עם ראשי ערים". בתחילת החודש הגיעה לאטלנטה קבוצה של תלמידי תיכון מחיפה, שמסארווה סייע בארגונה. עשרה תלמידים יהודים וחמישה ערבים.

יש עניינים, שהוא – בניגוד לקודמיו – יימנע מלטפל בהם. בענייני עלייה ממילא עוסקת הסוכנות היהודית. "אם יתקיים כינוס על עלייה, ויש צורך להזמין את הנציגות – אני מניח שבאירוע כזה יופיע האיש מספר שתיים בקונסוליה (סגן הקונסול ארתור קול), כדי להימנע מיצירת מצב של חוסר אמינות".

מסארווה: יש עניינים שהוא יימנע מלטפל בהם

כאשר ביקר בבוסטון, הוא מספר, "שאלו איך יופיע מסארווה בערב של הקרן הקיימת, או הסוכנות". אבל יש די ערכים חיוביים בישראל שאני יכול לייצג. שמעון פרס אמר, שאני אייצג את ישראל כפי שהיא וכפי שאני".

ראשי הקהילה היהודית יצאו מגדרם לקבל אותו ולהנעים את ימי שהייתו הראשונים. אבל אין הוא מכחיש שהיתה מידה של אי־נוחות. סוף־סוף: בארבעים השנה האחרונות לימדו נציגים ישראליים את יהודי אמריקה כי "ערבי" הוא ההיפך הגמור של "יהודי".

אטלנטה זכאית לקונסול יהודי

בשבוע הראשון לכהונתו של מסארווה בא לאטלנטה חבר הכנסת מאיר כהנא, כדי "להעמיד במבחן את הלויאליות" של הקונסול לישראל. מעשה כהנא עורר את התעניינותם של כמה עיתונים חשובים בארה"ב – וגם עורר ויכוח מעניין בתוך הקהילה היהודית של אטלנטה.

הוויכוח התפתח לכלל שיעור־אזרחות ישראלי: מה היתה ישראל צריכה להיות, מה היא, אילו זכויות היא צריכה להעניק למיעוטיה. אולי בפעם הראשונה בבמה קהילתית־מקומית נשאלה השאלה "אם, ישמור אלוהים, תהפוך ישראל למדינה פאשיסטית, כמה יהודים אמריקאים יוסיפו לתמוך בה?" (במכתב לעורכי השבועון היהודי המקומי "ג'ואיש טיימס").

נשיא איגוד הרבנים של אטלנטה, ארנולד גורמן, איש הזרם הקונסרבטיבי, נשא דרשה ארוכה בבית הכנסת שלו "אהבת אחים". הוא דיבר על "החלום המקורי" של דו־קיום יהודי־ערבי בארץ ישראל. ההדר שחוזר על החלום יאמת "את הכזב שהציונות היא גזענות". הרב גורמן אפילו הסיר ספקו ידוע, שאין משווים בין לאומנים ישראלים ללאומנים דרום אפריקאים, וכיצד מסתמכת התיאולוגיה האפריקאנרית על טקסטים תנ"כיים לביסוס האפרטהייד.

"יהודים המדכאים אנשים בחילול השם", הכריז הרב. הוא השווה את מעמדו של המיעוט הערבי בישראל למעמדו של המיעוט היהודי באמריקה, ושאל את שומעיו מה היה קורה אילו "נשללה הזכות לשרת את אמריקה" מן "השגריר מאקס קמפלמאן, הסנאטור רודי בושביץ או ציר בית הנבחרים הנרי ואקסמאן". שלושתם יהודים.

מכתב לעורכי "ג'ואיש טיימס" בחתימת ג'ורג' קפלן, ביקר קשה את הרב גורמן. "ישראל נוסדה כמדינה יהודית", כתב קפלן. "בזכות הצביון היהודי המדינה יקרה ללבנו, והוא המעודד אותנו לתמוך בה. הוא מאוד שיהיו הרבה דמוקרטיות בעולם, אבל אנחנו איננו קונים אגרות־חוב קנדיות או בריטיות (...) מינוי אורח ערבי מתמקד על הצביון הדמוקרטי של המדינה (...) אטלנטה, ואתה שאר העולם, זכאים לקבל מידי ישראל קונסול כללי יהודי, אשר יוכל לדבר מעומק לבו למען עלייה, יתאר באוזנינו את הסכנה הנשקפת למדינה מצד שכניה, ויגבש את שורות התומכים". לסיכום, כתב קפלן, "בעיקר אנחנו היהודים מבטיחים שאמריקה תוסיף להיות בעלת בריתה המרכזית של ישראל".

הקונסול מסארווה קרא בעיון את ההתכתבות המתלהמת. כשהוא נשאל עליה, הוא מצטחק ואומר: "אתה חושב שאם מישהו בקהילה טועה, לא צריך לתקן אותו? "הם צריכים לדעת" הוא אומר, "שאם ישראל רוצה להיות חלק אינטגראלי של המזרח התיכון, היא יכולה לעשות את זה רק בדרכי שלום, ושלום מתחיל בבית". הוא מוסיף אחר כך, כי "בשביל יהודים החושבים אחרת זו אולי דרך ללמוד".

"ערביי ישראל דומים ליהודים"

כך טענו תלמידי כיתה ח' בתיכון שועפט במזרח ירושלים, והצביעו על המורה שלהם לאזרחות, ערבי־ישראלי, כעל דוגמה חיה ● בין השאלות ששאלו הנערים: "למה ישראל לא מחליפה את השלטון בשטחים, מצבאי לאזרחי?" "למה לדרוזים יש נשק ולנו אין?" "למה כהנא רוצה להתקיף אותנו ולקחת את הר־הבית?"

מאת נילי מנדלר

"אתה דומה ליהודי", אמרו תלמידי כיתה ח' בבית־הספר התיכון לבנים "שועפט" במזרח ירושלים, למורה שלהם לאזרחות, סופיאן כבהא. הצעיר, ערבי־ישראלי מהכפר ברטעה במשולש, נבוך. "הערבים הישראלים דומים ליהודים", קבע תלמיד. "במה הם דומים?" שאל המורה. "בבגדים", "בהופעה", "בדיבור". "בשלנג, מכניסים כמה מלים בעברית בשיחה", הסבירו הצעירים.

הייתי עדה לחזיון מוזר זה בביקורי השבוע בשיעור לאזרחות בתיכון שועפט. השיחה לא תוכננה מראש. היא התפתחה באופן ספונטאני, אחרי שהממונה על החינוך הערבי בעיריית ירושלים, מיתקאל נסור, שנלווה אלי, נעתר לבקשתי, הפסיק את השיעור ממהלכו, התייצב לצד המורה והפנה אל התלמידים, בערבית, אחדות משאלותי. הסיטואציה היתה לא־רגילה, ולא רק מפני שגילתה מהו הדימוי שיש לערביי ישראל בעיני אחיהם הערבים.

ראשית, הרכב המשתתפים היה לא־רגיל: התלמידים, תושבי ירושלים אך אזרחי ירדן, לומדים לפי תוכניות־הלימוד של משרד־החינוך הירדני; המפקח על החינוך והמורה לאזרחות, ערבים־ישראלים; מנהל בית־הספר, איסחק אבו־חדייד, ערבי ממזרח ירושלים, ועיתונאית יהודיה. גילוי־הלב של התלמידים התאפשר הודות לפתיחותם יוצאת־הדופן של שלושת הערבים המבוגרים בכיתה. הם חייכו כאשר טענתי באוזניהם ששיעור באזרחות העוסק רק במבנה השלטון בישראל, ביחסים שבין אדם לרעהו, בעדות ובמיעוטים החיים בישראל – ולא נוגע בבעיות הפוליטיות הנוצרות בין מערב ירושלים למזרחה – הוא צמחוני. בבוקר שבו התנהל השיעור הודיעו ברדיו שתלמידה פלשתינאית בת 17 מהרצועה נורתה בירייה, ושארבעה מתנחלים מגוש קטיף נעצרו כחשודים. הנושא לא עלה לדיון. אפשר שהנוכחים טרם שמעו עליו, אך ספק אם היה נדון גם אם היה מגיע לידיעתם.

מדינת יהודים

כמו על מכבלכת אחד התנהל השיעור באזרחות, כשהמורה מסביר לתלמידים את ההבדל שבין השלטון המרכזי בישראל לשלטון המקומי. 32 התלמידים השתתפו בעירנות בשיעור. התיכון לבנים "שועפט" הוא אחד מבתי־הספר שבפיקוח עיריית ירושלים ומשרד החינוך, להבדיל ממוסדות־חינוך רבים אחרים במזרח ירושלים, המוחזקים בידי גופים פרטיים, בעיקר כנסייתיים.

המורה, סופיאן כבהא, הכתיב והתלמידים רשמו במחברותיהם: "מס ההכנסה נחשב להכנסת המדינה ולחלק מתקציבה..." על שולחנות התלמידים היו עותקים מספר האזרחות שנכתב לתלמידים במגזר הערבי בישראל. לבקשת המורה, קרא אחד התלמידים בקול קטע הדן בשלטון הדמוקרטי הפרלמנטרי בישראל. המורה ביקש מהתלמידים לתת דוגמה לאחד ממוסדות השלטון המרכזי בישראל. כמה מהם הצביעו ואמרו: "המשטרה". המורה: "למה אתם מביאים תמיד כדוגמה את המשטרה?" לבקשתי, קם המפקח, מיתקאל נסור, וברשות המנהל והמורה, הוא מציג בפני התלמידים שאלות אקטואליות. "מי הוא ראש העיר?" הכיתה ענתה במקהלה: "טדי קולק". "יש חברים ערבים במועצת העיר?" התלמידים: "אין". "למה?" "כי זה מדינת יהודים". "בגלל שראש העיר יהודי". "בגלל שיש אפליה גזעית בין יהודים לערבים". "הערבים לא מאוחדים, לכן אין להם ייצוג". "אף ערבי לא מעוניין שיהיה נציג במועצת העיר". "היהודים לא רוצים שנהיה בעירייה. הם דואגים לעצמם. אם יהיה ערבי במועצה, הוא ידאג לערבים, היהודים לא רוצים את זה".

נסור: "מ־67' מזרח אל־קודס היא בשליטת ישראל. הערבים הם תושבים. היהודים הם אזרחים. מה ההבדל בין אזרח לתושב?" תשובות: "האזרחים היהודים יכולים להיות נציגים בעירייה, הערבים לא". "גם בכנסת אסור לערבים להיות בגלל שהם תושבים ולא אזרחים".

בוגד, מרגל, מלשין

נסור מסביר שלתושבי מזרח ירושלים יש תעודות־זהות ישראליות, למרות שאין הם אזרחי המדינה. אך הם יכולים להצביע לעירייה. הבא מציחרה רצה להיות ראש העיר. "מדוע אינכם מצביעים לעירייה?" הוא שואל. אחד התלמידים מבקש את רשות הדיבור, אבל מוותר מראש שהוא עומד להגיד משהו לא כל־כך סימפאטי. "טדי קולק אמר ליהודים: אם אתם לא רוצים שערבים יבואו לכאן, מי ידאג לנקיון, לזבלה?" תשובות אחרות: "אם נצביע, הם יקחו לנו את הדרכון הירדני". "מי שיציג עצמו למועצת העיר, התושבים יגידו שהוא בוגד, מרגל, מלשין ליהודים". תלמיד בעל כיוון מחשבה עצמאי, מסביר: "לא רוצים להתערב בחברה היהודית יותר מדי. אם נצביע, נהיה מעורבים".

נסור מסביר לתלמידים על מבנה מועצת עיריית ירושלים, על השותפים לקואליציה, ומביא כדוגמה את אגודת ישראל, היכולה להתנגד לתת מילגה לתיכון שועפט. לכן, כדאי לבחור ערבים לעירייה, כדי שיצביעו בעד תקציבים לערבים. האווירה בכיתה בזמן השיחה, טובה ועניינית. התלמידים נראים הרבה יותר נלהבים מהנושאים שמעלה המפקח, מאשר מהנושאים שמציעה תוכנית־הלימודים השגרתית באזרחות. תוכנית זו (בנוסף לשיעורי העברית), היא התוספת היחידה של עיריית ירושלים ומשרד החינוך, לתוכנית הלימודים הירדנית השולטת כאן.

גם המורה, סופיאן כבהא, נראה הרבה יותר נינוח. פתיחות המפקח והמנהל, משפיעה עליו. לפני הפרידה, אני שואלת אותו, אם לעולם אינו נוגע בבעיות פוליטיות בשיעורים. סופיאן משיב שהוא עושה זאת, לפעמים. למשל, כאשר הוא מלמד על המיעוטים האתניים בישראל. "אני שואל אותם שאלות, אבל אין להם מודעות בכלל לגבי הערבים בישראל. יש להם תדמית שלילית עלינו. חלק מהם מגדירים אותנו כיהודים. אני אומר להם שלא צריך להבדיל בין ערביי ישראל לערביי מזרח ירושלים, כי מאז 67', גם למזרח העיר יש אותו סטטוס פוליטי חברתי, כמו לערביי ישראל".

ערביי 48' וערביי 67'

כבהא מחליף מילים עם המפקח והמנהל ומקבל את רשותם להמשיך לשוחח עם התלמידים. כבהא: "שמעתם על ערביי 48'?" תשובה: "כן. ערביי ישראל". "הם ערבים או יהודים?" "הם ערבים", "הם פלשתינאים, ערבים או יהודים?". "פלשתינאים וערבים", קוראים כולם. "מה ההבדל בין ערביי 48' לערביי 67'?". תלמיד עירני ונמוך קומה, היושב בספסל הראשון, קופץ ממקומו: "ההבדל, שהם היו תחת השלטון היהודי מ־48' ואנחנו מ־67'". תלמיד אחר: "ערביי 48' הושפעו מההתנהגות ומההרגלים של היהודים".

כאן מגיע הרגע, בו מתגבשת התדמית של ערביי ישראל בעיני תושבי מזרח ירושלים. המפקח נסור מתערב בשיחה ושואל: "מי מכיר אותי, ערבי של 48'?" התלמידים קוראים בשמות: "המורה". נסור: "איזה תכונות יש במורה שדומות ליהודים?" התלמידים משיבים שהוא דומה להם, קודם כל בלבוש. כבהא מחייך במבוכה ומתגונן בתמהון בבגדיו. מכנסי ג'ינס, חולצה משובצת בגווני אדום ומקטורן קל מאריג שחור, רך ומשופשף. נסור מוסיף: "הייר לתחושי לי שהמורים האחרים מתלבשים, בדרך כלל, בצורה יותר סולידית, במקטורן ובמכנסיים כמו גנון אחד. אבו־חדייד מצביע על מקטורנו, בגוון בז' בהיר, מאריג בלתי קמיט. "זה תוצרת חוץ", הוא אומר.

אחר־כך מצביעים התלמידים על קווי דמיון נוספים בין המורה שלהם ליהודים. "את רואה" אומר כבהא בהציקול. לפתע מסיט אחד הנערים את ההשוואות החיצוניות לעניינים רציניים יותר. "הם אותם ערבים, אין הבדל", הוא אומר על ערביי ישראל. "אבל הם המשיכו להיאחז באדמות שלהם". תלמיד אחר אומר: "בהשפעת השלטון הישראלי, המצב הכלכלי והחברתי של ערביי 48', השתפר".

בשלב זה, משתנה המשחק. אחד הנערים אומר שהוא רוצה להציג לי שאלה. חבריו מתנגדים בראשיתם. גם הם רוצים. "למה ישראל עושה אפליה גזעית בין לאומים?" "למה ישראל לא מחליפה את צורת השלטון בשטחים, משלטון צבאי לאזרחי?" "למה כהנא רוצה לקחת את הר־הבית?" "למה היהודים מעדיפים את ערביי 48' על פני ערביי 67'?" אני אומרת להם שאני רק עיתונאית ולא אוכל להשיב לשאלותיהם. הם מאוכזבים.

בלפור נתן ארץ לא שלו

בתחילת הביקור, לפני השיעור באזרחות, משיב לי המנהל, שרוב המורים שלו אינם מדברים בשיעורים עם התלמידים, על בעיות פוליטיות. התלמידים מכירים את המצב מהטלוויזיה, מהרדיו ומהעיתונים. אחר־כך הוא מפטיר בפני מספר שביום הצהרת בלפור, תלמידים ביקשו מהמורים לשוחח על הנושא. "לא כל המורים דיברו", אמר המנהל. "יש כאלה שמפחדים מהשלטונות הישראלים. אם המורה מדבר פוליטיקה, אולי יגידו לו לך הביתה. אם יש מורה שאינו חושש, הוא בוודאי אומר לתלמידים משהו בנוסח 'בלפור נתן ארץ לא שלו ליהודים'", הוא אומר. "אפילו באחד העיתונים היהודים כתבו שבלפור עשה טעות." הוא עצמו נוגע בשאלות פוליטיות. במיסדר הבוקר "נניח שקרה משהו ברמאללה. אני אומר להם: אנחנו כאן לא בשביל לדבר על פוליטיקה, אלא בשביל ללמוד. אני מנסה להסביר את המצב. יש גם כמה תלמידים קיצוניים שאומרים לפעמים: לא רוצים ללמוד בשיעור הזה, אלא לדבר על הבעיות הפוליטיות. כך היה, למשל, ביום סברה ושתילה".

בדרך למכונית, לא נוח למנהל כשאני שואלת אם מישהו מהמורים נעצר פעם על רקע ביטחוני. אני מפנה אותה שאלה למפקח. הוא הרבה יותר גלוי. 12 שנות־עבודה במשרתו הנוכחית העניקו לו ביטחון עצמי. כל משך הביקורים שלי במערכת החינוך במזרח ירושלים, הוא אינו מסתיר: 4 מורים מבית־הספר הזה נעצרו בזמנו וישבו בכלא. גם כמה אבות או אחים של התלמידים נעצרו. בדרך למערב העיר, הוא אומר לי שהוא מקווה שמעורבותו בשיעור האזרחות וגילוי־הלב הכללי שנהג בי, לא יעלו לו במשרתו.

(כתבה שלישית בסדרה)

דרושה לך מערכת מידע לשליטה ובקרה?

אינפורמרקטינג - דמוגרפיה עיסקית ומידע שיווקי בע"מ שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 פקס: 268020.

מאגרי מידע, מחקרי שוק, חקר ישימות, נתונים לביצוע

صكنا من الاصل

هكذا عن الأصل

גורבצ'וב: האיש על הטרפז

בדו־קרב שלו עם העבר הסטאליניסטי היה גורבצ'וב זהיר מכרושצ'וב. נאומו מהשבוע שעבר הוא מלאכת מחשבת "דיאלקטית", המשלבת גינוי של סטאלין ורהביליטציה מסויגת של מנהיגי האגף הימני במפלגה שנרצחו ונמחקו מספרי ההיסטוריה, בעיקר בוכארין, עם קביעה שחלק מהמשגים שנעשו היו כורח המציאות בהתפתחותה של "המדינה הסוציאליסטית הנבנית"

מאת כריסטיאן שמידט־האואר
DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

מוסקווה
בנאומו מהשבוע שעבר המתמשך על פני 112 דפים בתוך תיק אדום כהה, פתח מיכאיל גורבצ'וב בדו־קרב שלו עם העבר הסטאליניסטי, שבו הנהג ניקיטה כרושצ'וב לפני 25 שנה. זהיר יותר מקודמו ולאחר שהבטיח את עצמו מכל אגפיו, פילס גורבצ'וב את דרכו אל הכתמים הלבנים הפזורים בשפע על המפה הרשמית של 70 שנות היסטוריה סובייטית. ראש המפלגה הודיע בתחילת השנה כי כתמים לבנים אלה ייעלמו בעתיד. נאומו הראשון שנסב על נושאים היסטוריים הראה שעדיין רחוקה הדרך לעתיד זה.

הדין וחשבון הסודי המפורסם של כרושצ'וב בפברואר 1956 "על פולחן האישיות ותוצאותיו", היה ניסיון סנסציוני של פריצת דרך במשחקי־הכוח הפוליטי ומפנה מוסרי, אבל ודו־הקרב, שאליו לא התכונן, נערך באולם, בפני החברה הסגורה של משתתפי הקונגרס ה־20. נאומו של גורבצ'וב "מהפכת אוקטובר ותהליך הבנייה מחדש: המהפכה נמשכת", היה נאום־מעבר, נאום של סידור ערכים חברתי ובלבלי־פוליטי, לא בקיעת בקיעים ספונטניים. בפני כל העולם ובבר כתו הרשמית של הוועד המרכזי, פתח המזכיר הכללי דלת. עד בה עלה בידי גורבצ'וב לבצע להטוט טאקטי מחוכם: הוא פתח בפני היסטוריונים שוחרי־רפורמות שטח פעולה חדש, מבלי להטיל עליהם הגבלות ואזהרות שלא להיכנס לאזורים אסורים; אולם בו בזמן לא התעמת במישרין עם רוב ההיסטוריונים השמרנים ועם השקרים ההיסטוריים שלהם, והשתדל שלא לעורר את הרפלקסים הפטריוטיים של הוותיקים.

ראש המפלגה הוציא תחת ידיו מלאכת מחשבת "דיאלקטית": נאום, נאום־יום־השנה־למהפכה הביקורתי ביותר מאז שנת 1921, לא נעשה. חרף הודאות מרות רבות, לסיכום מאזן קודר של 70 השנים האחרונות. הליכה זו על החבל היתה הכרחית. השבועות רצופי השמועות, המתח הרווחים לפני יום השנה ה־70, חששו בפני העולם את הסערות והתהפוכות של מדיניות הגלאסנוסט ואת סכנת הימחותה מהעולם של הפרסטרויקה, הבנייה הכלכלית מחדש.

פחדי המעמד הבינוני

מיכאיל גורבצ'וב שוב לא יגיע לפגישת הפיסגה השלישית שלו, שתיערך בוושינגטון, עם מטען המסע הישן והנוח יחסית. אין הוא עוד הנושא־הנותן קל־התנועה, הדינמי, שרק רצה להיפטר מהמטען הכבד של קודמיו בעזרת דטאנט צבאי לטווח ארוך. הפעם כבר מכביד עליו מטענו שלו, שאותו העמיסה על כתפיו תנופת המודרניזציה שלו. כשם שהידרדרות הדולר ואובדן האמון בכלכלה העולמית הורידו לשפל נוסף את יוקרתו של הנשיא האמריקאי כמנהיג מדינה, חייב מיכאיל גורבצ'וב לעמוד כעת בארצו מול אובדן אמון רב יותר בפרסטרויקה מצד המעמד הבינוני הסובייטי.

הפחד מייקור אמצעי המחיה, המסובסדים עדיין, שוטף כנחשול את המדינה המונה 60 מיליון גימלאים ושכר הפועלים בה מספיק רק לקיום־מינימום. מנהיג המפלגה העצמו נתן לכך ביטוי ב־1 באוקטובר, במורמאנסק: "אי־השקט נובע מהשאלה: האם מתכוונת המנהיגות הנוכחית לפתור את כל הבעיות הכלכליות על חשבון רמת־חיים נמוכה יותר של העם" ובעוד שעד כה נפגע רשאתק רק הבית הלבן תחת רונאלד רייגן, וגורבצ'וב יכול היה להתמודד אתו יחד עם צוות בעל רוח העזה חדשה. המריבות הספקטקולריות בפוליטביורו וההתפטרות שהגיש הבוס המפלגתי במוסקווה בוריס יאלצין, פגעו גם ביוקרתו של המזכיר הכללי.

שכן יאלצין היה מועמדו של גורבצ'וב עצמו והמזכ"ל הוא שכפה אותו על צמרת המפלגה המוסקוואית. כניעתו של יאלצין מלמדת ש"המשימה הטיטאנית" של הפרסטרויקה עלולה להיות מעל לאמר נתם, סבלנותם ובריאותם של אי־אילו אנשי רפורמה.

במצב מתוח ומקוטב זה קיבלו גם נושא ההתמודדות עם העבר והעימותים בין פובליציסטים חסידי־רפורמה להיסטוריונים שמרנים, מימד השפעה כפולים ומכופלים. לרשימת־המלאי ההיסטורית של גורבצ'וב, דבריו הערכתיו, נודע איפוא משנה תוקף. כיצד ניסה להתמודד עם משימה בעייתית זו? איך הוכן שינה את הנוסח הרשמי של דברי ימי המהפכה? כללית ניתן לומר: זו הפעם הראשונה ניסה מזכיר כללי של המפלגה בברית המועצות לפתוח בפני חקר ההיסטוריה הסובייטית כר פעולה שבו היא תוכל להיהפך למדע. נאומו של גורבצ'וב שם קץ — עד להודעה חדשה — לתקופה שבה היו קיימות, על־פי ההיסטוריה הרשמית, רק לנין ומפלגה זוהרת באור יקרות, שלאחר מותו של זה אמנם נשרטה וצולקה במידת מה בצלקות לא מזיקות של "פולחן האישיות" (סטאלין) ושל "סובייקטיביזם" (כרושצ'וב), אולם פרט לכך צעדה בדרך סלולה ורבת־תהילה.

גורבצ'וב כינה שוב את מעלליו של סטאלין "פשעים" (בלי להציגם בכל זוועתם), הוא תיאר את אשמתו של הדיקטטור "בלתי ניתנת למחיקה", ואת "האשמותיו ומעשי הגמול שלו" — "זיופים מכוונים". הוא התייצב בנחישות מאחורי הרהביליטציה שביצע כרושצ'וב בעקבות הקונגרס ה־20, והודיע על המשכה: "תהליך כינונו מחדש של הצדק לא בוצע עד תום, ובאמצע שנות ה־60 נפסק למעשה. היום אנחנו חייבים להתמודד עם־כך־שוב, על בסיס ההחלטה של מליאת אוקטובר (1987) של הוועד המרכזי".

דבריו אלה הבהירו שמליאת הוועד ב־21 באוקטובר לא קיבלה את עמדת גורבצ'וב "על תנאי", כפי שסברו משקיפים מערביים רבים בשבועות האחרונים. הפוליטביורו הקים ועדה לבדיקת רהביליטציות נוספות.

ציטוט מצוואתו של לנין

באזכור של כבוד הוקרה, גם אם לא היה מדויק מבחינה היסטורית, של ניקולאי בוכרין וקורבן משפטי מוסקווה ב־1938, שנמחק בפקודת סטאלין מספרי ההיסטוריה, ובגינוי החוזר נחרץ של טרוצקי כ"פסוודו־מהפכן" ואויב הלניניזם, אותת גורבצ'וב על הכיוון שבו יתבצעו הרהביליטציות הבאות שכבר מצפים להן. קדימות תינתן לאנשי האגף הימני של המפלגה כפי שכונו — בוכרין, ריקוב, טומסקי. גורלה של האופוזיציה השמאלית שבראשה עמד טרוצקי, ולתקופה קצרה זינובייב וקאמנייב, לא ימתק. ההערכה ההיסטורית המחודשת תהיה איפוא מקוטעת ורבת סתירות. אין זה אפשרי אחרת כאשר המטרה היא להעמיד יחד על מכנה משותף ובאותו כיוון שיקולי מדינה, אינטרס לאומי, פטריוטיות ופרסטרויקה.

גורבצ'וב לא הירבה להתעכב על הקונבנציות הרגילות הנפוצות בדבר החברה הישנה (דהיינו, שהיא אשמה בפגעים שקרו אחריה), הוא אפילו נמנע מלהזכיר את המלה "צאריזם" ולא העלה זיכרונות ממלחמת האזרחים. בלי שהיות הוא הגיע למורשת המהפכה כפי שהיא מצטיירת בעיניו: "בכתביו האחרונים של לנין, שהם בעלי רמה אינטלקטואלית ובין־לאומית גבוהה בצורה יוצאת מן הכלל, מסתמנת מערכת של השקפות והקונצפציה למעשה של בניית הסוציאליזם בארצנו. זהו מכרה־זהב תיאורטי של המפלגה".

היה זה בוכארין שפיתח תפיסות אלה ברוח משנתו של לנין. אכן, זה צעד גדול כאשר גורבצ'וב בכלל מצטט כעת מעל הבימה הנוצצת בארמון הקרמלין את צוואתו של לנין, שנידונה לשיכחה רשמית. הוא ציטט ממנה את הדברים הבאים: "בוכארין אינו רק (...) תיאורטיקן חשוב של המפלגה, הוא נחשב גם בצדק לבן־האהוב של המפלגה כולה. אבל רק בזהירות רבה מאוד אפשר לראות את תפיסותיו התיאורטיות כמרקסיסטיות מובהקות, שכן קיימת אצלו סכולסטיות מסוימת (מעולם לא למד את הדיאלקטיקה ואני חושב שהוא לא השתלט עליה במלואה)".

אולם התוספת של גורבצ'וב "פעם נוספת הצדיקו החיים את לנין", אינה נכונה. לנין צדק רק בדברים שכתב באותו מכתב על סטאלין. בין השאר תיאר אותו "גס רוח" וקרא לפיכך להרחיקו מתפקיד המזכיר הכללי. לנין שהלך ודעך אז, הפקיד מסר כה חשוב זה בידי הקונגרס ה־12 של המפלגה ובידיו של טרוצקי. וגורבצ'וב כמובן לא הזכיר אותו גם עכשיו. אין ספק שגורבצ'וב יודע שבוכארין כלל וכלל לא הניח את "קצב הבנייה הסוציאליסטית" באמצעות "חשיבה דוגמטית", כפי שטען. והוא גם יודע שסטאלין, בתיעוש הכפוי והמאוץ שלו, הרס במתכוון את המערך החברתי של הנא"פ (התוכנית הכלכלית החדשה משנת 1921) שהיא עד לימינו התוצר הטוב ביותר של המהפכה.

אבל עדיין נשאר בתוקף הצורך לייחס לברית המועצות התפתחות פיקטיבית עקיבה. משום כך אין לצמרת המפלגה ברירה אלא להמשיך ולטעון, שהתיעוש המאוץ והקולקטיביזציה הכפויה אמנם הובילו לדרך "קשה כל תשעה" אבל כזאת שלא היתה לה אלטרנטיבה. קביעה זו באה לביטוי כבר שבוע קודם לכן, כאשר "מוסקובסקייה נובוסטי" פירסם מובאות ראשונות מספרו של גורבצ'וב "הבנייה מחדש והחשיבה החדשה".

ביקורת על נישול האיכרים

אך בנאומו הביא ראש המפלגה שינויים בהערכת המודרניזציה הדרסטית שנכפתה על האיכרים, שעד כה לא הועמדה כלל בסימן שאלה רשמי. "הזינוק הגדול" של סטאלין — אחד הפשעים הגדולים של זמננו, שורש אחד הפרקים הקודרים ביותר של נישול האיכרים בשלבי התיעוש באירופה — זוכה כעת בכל זאת לביקורת בגבולות מסוימים:

"נוצרה שיטת פיקוד אדמיניסטרטיבית של ניהול המדינה באמצעות המפלגה ומנגנון המדינה, הביורוקרטיה שמפניה הזהיר לנין בזמנו התחזקה יותר ויותר (...) בתעשייה — במקביל ראו (...) שיטות אלה ומערכת ניהול זו נשאו בדרך כלל פרי. אולם לצורך משימת הארגון מחדש באזורי הכפר אסור היה להשתמש במערכת כה נוקשה של ריכוזיות ופקודות מלמעלה (...) בעיקר לא הוערכה דיה העובדה, שהאיכרות כמעמד השתנתה מן היסוד בשנים שלאחר המהפכה. האיכר הבינוני נהפך לדמות מרכזית. כבעל קרקע הוא היכה שורש. כאיכר עמל קיבל מהמדינה אדמה והשתכנע במרוצת עשור שלם כי השלטון הסובייטי הוא גם השלטון שלו. הוא היה לבעל ברית מהימן ונאמן של מעמד הפועלים".

בוכרין העלה טיעונים בדבר נאמנותם של האיכרים כאשר סטאלין רק החל במסע נגד הקולאקים (האיכרים העשירים — אך כל איכר יכול היה להיקרא גם קולאק), עוד לפני שמסע זה הביא רעב ומוות על מיליוני אנשים. אולם גורבצ'וב כלל לא הזכיר עובדות אלה. הוא הסתפק בקביעה: "הפרות גסות של עקרונות הקולקטיביזציה עמדו בכל מקום על סדר היום". הלאה מכך לא יכול היה להרחיק, שכן צמרת המפלגה דבקה גם כיום במושכל הראשון ש"בסופו של דבר היתה הקולקטיביזציה מפנה בעל חשיבות מרכזית לחיזוק מעמדו של הסוציאליזם במדינה (...) היא הניחה את הבסיס החברתי למודרניזציה של הסקטור החקלאי".

גם הציונים שמקבל סטאלין מגורבצ'וב משלבים בתוכם עובדות ופשרות. "התיאוריה" המטעית על החרפת מלחמת המעמדות כשצמוד לתהליך הבנייה הסוציאליסטית (...) השפיעה בצורה הרסנית על ההתפתחות החברתית־פוליטית של המדינה ותוצאותיה היו הרסניות (...) עם זאת, אם ברצוננו להישאר נאמנים לאמת ההיסטורית, עלינו לראות את תרומתו הבלתי ניתנת להפרכה של סטאלין למאבק למען הסוציאליזם ולהגנת הישגיו. כמו גם את המשגים הפוליטיים הגסים שלו ואת המעשים השרירותיים שביצעו הוא והאנשים סביבו, משגים שעמנו כולו נאלץ לשלם את מחירם הגבוה".

גורבצ'וב: 112 דפים בתוך תיק אדום כהה

איש חוק מטיל אימה

בית משפט השלום בבון יצטרך לחשוף לעיני העולם את חטאיה של המערכת המשפטית מהתקופה הנאצית, כאשר צפתה במתרחש בחיבוק ידיים — משימה שדור הבנים של השופטים התחמק ממנה עד כה

שירות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

התובע הכללי בבית המשפט העליון בברלין, פרידריך ואלטר יונג, היה איש חוק מטיל אימה. הוא נמנה על חוגי השופטים ופרקליטי המדינה הנאצים, בכירי הדרג שחיפו על רצח המוני ועל עינויים של המשטר. בצייתנות הוא מילא ב־23 באפריל 1941 את הוראותיו של מזכיר המדינה לענייני משפטים, פראנץ שלגלברגר, בפגישה ב"בית הטייסים" בברלין. יונג ועמיתיו הובאו אז בסוד תכנית "המתת החסד" של היטלר, "חיסול חיים לא ראויים" שאורגן בצורה ממלכתית. אנשי הרשות השופטת אמורים היו לעזור בסיוע הרצח ההמוני ונקראו "להשאיר ללא טיפול במשרד המשפטים של הרייך" כל תביעה פלילית שתוגש בעניין סיוע לרצח. יונג ועמיתיו נטלו, איפוא, חלק במזימה ובקשר לרצח המוני. אולם תפקידם של אנשי עורף אלו בתכנית "המתת החסד", שבדומה ליונג דאגו לכך שהמערכת המשפטית תצפה במתרחש בחיבוק ידיים, נשאר עד היום במידה רבה לוטה בערפל. במידה שהוחלו חקירות, הן הופסקו.

אולם לפחות תפקידו של פרקליט המדינה יונג ברצח יעמוד כעת לדיון משפטי. בית משפט השלום בבון חייב לעסוק בפרק שותת דם זה של ההיסטוריה הגרמנית. כיוון שבנו של המשפטן הנאצי כתב בחמה נרגשת מכתב להצלת כבודו של אביו, ומפני ששופט בית דין מחוזי חש כי מכתב זה פוגע בו. הלמוט קראמר, שופט בבית המשפט המחוזי בבראונשווייג פירסם ב־1984, בבטאון המשפטי "משפט ביקורתי", מאמר על תפקידם הכמעט נשכח של "המסייעים לרצח". באמצעות "קבלתם ללא דין ודברים את ההוראה לא לעשות דבר" הם חיזקו, כתב, את ידי המשטר ועודדו אותו לבצע את הרצח ההמוני. נסיונו של קראמר לתאר את מעורבותם של המשפטנים במנגנון הרצח עורר את חמתו של בנו של יונג, ארנסט פרידריך יונג, שגם הוא עשה קריירה כשגריר מערב גרמניה בבודפשט. הדיפלומט סבור היה שכבודו של אביו הוכתם. בחוזר ששלח האשים יונג הצעיר את קראמר בסילוף האמת ודרש הליכים משמעתיים נגד המשפטן הביקורתי, "עמיתו" של אביו. קראמר לא היה מוכן לעבור על כך בשתיקה. הוא הגיש תביעה משפטית, ופרקליטות המדינה הגישה תביעה נגד יונג הבן על עלבון, השמצה והחשדת שווא.

כדי להבהיר ולבסס את נימוקי האשמות האלה, יצטרך בית משפט השלום בבון לפרוש לעיני העולם את עברה של המערכת המשפטית — משימה שדור הבנים של השופטים התחמק ממנה עד כה.

המערכת המשפטית שלאחר המלחמה טיפלה בכפפות משי בחבריה השורדים. בשנות השישים אמנם פתח פרקליט המדינה דאז במדינת האסן, פריץ באואר, אנטי פאשיסט מוצהר, בחקירה נגד מזכיר המדינה הנאצי שלגלברגר, וגבר אחד־עשר אבות בית דין של בתי משפט מחוזיים וחמישה־עשר פרקליטי מדינה על סיוע ברצח. אולם יורשו סגר את התיקים. כבר ב־1941 הכריזו הנאצים על מדיניות רצח זו כעל "עניין ממלכתי חסוי". הוא נשאר, כתב קראמר: "סוד שנשמר בקפדנות רבה" גם לאחר המלחמה. כך, למשל, פרקליטות המדינה בשטוטגארט שעסקה בפרשה הכריזה על התיקים כסגורים וסיווגה אותם בראשי תיבות "יוהדאס". השימוש בראשי תיבות אלו (סגירת הפרשה) מתחייב על פי תקנות השרות, כאשר "המידע בידי אנשים בלתי מוסמכים עלול לפגוע באינטרסים ובביטחון של הרפובליקה הפדראלית או של המדינות החברות בה". ההוראה הסודית בשטוטגארט שהגנה על העמיתים הנאצים מעינו של הציבור, חושפת את נטיית המערכת המשפטית לאחר המלחמה להחזיק את עברה האפל.

בדומה לעסקות חשאיות אלו של החוקרים פסול נסיונו של השגריר יונג להצדיק את אביו המנוח. בחדרי חדרים, אומר הבן, רצה אביו להתנגד. כך, למשל, כבר בישיבה ב"בית הטייסים" לחש לשכנו בשולחן: "עכשיו אני רוצה לראות מי מאיתנו לא יסכים במעשה". אולם על־פי העדויות בידי באואר לא השמיע איש מהמשפטנים הבכירים מילה נגד דבריו של מזכיר המדינה שלאגלברגר. ממסמכים שהציגה כעת קבוצת שופטים ופרקליטי מדינה בפני איגוד השופטים, כדי לסייע לקראמר, עולה שהאב יונג נימנה על אחד הסייעים הנלהבים של השלטונות. הם ציטטו מאמר מ־1935, בו ציין פרקליט המדינה פרידריך ולטר יונג בסיפוק, שהפרקליטות "הפכה לכלי שרת בידיו של הפיהרר". יונג גם השתתף בישיבה "בה הוחלט על מחיקת כל התביעות הפליליות בהקשר לאירועי 'ליל־הבדולח'".

המשפטנית מפראנקפורט, אילזה שטאף, מחברת מחקר על "המשפט ברייך השלישי", מצטטת דין וחשבון מרשיע של הפרקליטות בדיסלדורף מ־8 ביוני 1937 (תיק 16 אה.אר.37 /26) על ישיבה במיניסטריון המשפטים של הרייך, בה השתתפו שמונה אישים. אחד מהם שצוין כמשתתף מספר שש היה "פרקליט המדינה ד"ר יונג, ברלין". בישיבה דנו באופן בו ינהגו פרקליטי המדינה במישור המשפטי בכל זאת להגיש תלונה נגד שיטות העינויים של הגסטאפו. יונג ועמיתיו הגיעו להסכמה: "ביסודו של דבר מותר בחקירות מחמירות להשתמש רק במכות מקל על העכוז ומותרות רק 25 מלקות. על המספר המדויק יחליט הגסטאפו מראש. החל מהמכה העשירית חייב להיות נוכח רופא. יש להחליט גם על 'מקל תקני', כדי להימנע מכל שרירותיות. אם תוגש תלונה לפרקליטות המדינה, על הפרקליט לפנות לגסטאפו ולבדוק אם ניתן אישור (ממטה הגסטאפו בברלין). אם אכן ניתן אישור (לעינויים), יש להפסיק את ההליכים, ולמסור רק את ההחלטה הרשמית הבאה: 'החקירות העלו שלא היה מדובר במעשה בר עונשין'". משפטו של מגן כבוד אביו, ארנסט פרידריך יונג שאמור היה להיערך השבוע נידחה. הסיבה: חמישה־עשר כרכי תיקים, הכוללים כ־4,000 עמודים העוסקים במעורבותו של איש החוק הזקן, נעלמו לא מכבר בלי להותיר עקבות.

טאקשיטה: אומרים עלי שפני פני תינוק

כל העולם כולו הוא מולדתנו

ראיון עם ראש־הממשלה החדש של יפאן, נובורו טאקשיטה

שירות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

שאלה: אדוני ראש הממשלה, מה הרגשתך כיורשו של יאסוהירו נאקאסונה?

טאקשיטה: נאקאסונה גדול ממני. על־פי אידיאל היופי הגברי של היפאנים, הוא גבר יפה־תואר. ואילו עלי אומרים שפני פני תינוק. משום כך אני צריך להתאמץ כפל כפליים כדי להציג את תכונותי באורח הנכון. וכן אומרים עלי שאני מייצג מובהק של מדיניות ההסכמה. זה נכון. אבל עכשיו אינני רשאי עוד להסס. יומיום אני אומר לעצמי: עכשיו אתה הוא שעליך להוליך.

איזה תפקיד אמורה יפאן למלא בקהיליית העמים, תחת שלטונך?

בשנת 1960, כאשר נחתם חוזה הביטחון בין יפאן וארצות־הברית היתה ההכנסה־לגולגולת ביפאן שישית מזו שבארה"ב. כיום, ההכנסות שוות. אבל אנחנו, היפאנים, תורמים הרבה פחות לביטחון. למשל, בפרשת המפרץ הפרסי אנחנו נתונים במבוכה מסוימת: אנו משתמשים במפרץ יותר מכולם ליבוא הנפט שלנו, ובכל זאת, לא שיגרנו לשם אף אונייה אחת. החוקה שלנו מגבילה את הוצאות הביטחון. מאחר שיפאן אינה רשאית למלא תפקיד צבאי חשוב, עליה לקחת עליה אחריות בין־לאומית בתחומים אחרים, למשל בכלכלה ובתרבות. ליפאן יש היום קדימה אחת: שיתוף פעולה כלכלי. אנחנו יכולים לעזור למדינות אחרות. כמדינה אסיאתית, חייבת יפאן להשתתף באחריות לרווחתו הכלכלית של האיזור.

יפאן קשורה למערב מבחינה צבאית. באותה עת היא גם מתחרה כלכלית חשובה של המערב. האם אין כאן סתירה?

כמובן, והיא מדאיגה אותי מאד. בעיקר עכשיו כאשר סתירה זו מתחדדת. הבעיות שלנו עם ארצות־הברית: דרישות השתתפות בעול הפיננסי, למשל בנטל הביטחון.

אם יפאן רוצה השתתפות רבה יותר בנטל הביטחוני, היא צריכה להגדיל במידה ניכרת את תקציבה הצבאי. זה עומד, כפי שאמרת, בניגוד לחוקה.

נכון. אבל אנחנו יכולים להשתתף בנטל הביטחוני של האמריקאים, לשלם, למשל, את המשכורות של כוח־העבודה היפאני בבסיסי הצבא האמריקאיים ביפאן.

למחוק את תוצאות המלחמה

האם אתה צופה סכנה שדעת־הקהל היפאנית תניע בהדרגה להתרחקות יפאן מהמערב? האם לדעתך יש סיכוי שיפאן תוכל לקבל בחזרה מברית־המועצות את ארבעת האיים הקוריליים הכבושים בידיה מאז סוף המלחמה, כתמורה, למשל, לעמדה ניטראלית של יפאן בעולם?

לא. ניטראליות אינה באה בחשבון. פתרון בעיית האיים הצפוניים שלנו מוסיף להיות יעד מרכזי של הדיפלומטיה היפאנית ואין לי כוונה להפחית מחשיבותה של שאלה זו. מצד שני, לא יתכן שיפאן תוותר על חוזה הביטחון שלה עם ארצות הברית.

בדומה לגרמניה המערבית, גם יפאן היתה מאז סוף המלחמה תחת נטל העבר. מתי מסתיימת תקופה זו ליפאן?

הייתי אחד הקצינים האחרונים בדרגת סגן שגויסו לצבא הקיסר. ביום מותי, תגיע לקצה התקופה שלאחר המלחמה. אבל נהיה ריאליסטים: המאמצים היום־יומיים של היפאנים לכונן שיתוף פעולה כלכלי עם מדינות אסיה הוא האמצעי האמיתי למחוק צעד־אחר־צעד את תוצאות המלחמה.

האידיאל הפוליטי שלך הוא "חזרה לפורוסאטו" — חזרה לכפר־המולדת. האין זה עומד בסתירה לבין־לאומיותה של יפאן, שמרבים לדבר בשבחה?

כל העולם כולו הוא כפר. כרגע עוברת יפאנית הכשרה בתכנית־החלל האמריקאית. היא אמרה לי שהפכה לאסטרונאוטית כדי לטוס בחלל יחד עם אנשים בני לאומים אחרים. משם נראה כדור־הארץ ירוק לגמרי וקשה להעלות על הדעת שמתנהלים עליו מלחמות וסכסוכים. זה גם האני־מאמין הפוליטי שלי: כל כדור הארץ הוא "פורוסאטו", כור מולדתנו.

איזה חותם היית רוצה להטביע על יפאן בתקופת כהונתך?

ממשלתי תהיה רק שלב מעבר ואני אהיה רק דף קצר בספר הגדול של דברי ימי האומה היפאנית. אבל אעשה כמיטב יכולתי כדי לא להשאיר שום כתם מכוער בדף.

הוצאת אוניברסיטת בר־אילן
הופיעו לאחרונה

מן החדר אל המחשב — מאה שנות הוראת קריאה עברית בישראל
מ' גיליס
ניתוח ביקורתי של התפתחות הוראת הקריאה העברית, שיטותיה השונות והישגיהן. המתמקד בקשר בין הלשון המדוברת ללשון הכתובה; ובין הפיענוח לבין הבנת הנקרא, על רקע המציאות החינוכית בכל תקופה — מהחדר עד לעידן הטכנולוגי. 388 עמ'. כריכה קשה.

ילדים שאינם רוצים לחיות — מהדורה שניה
י' אור בך
ספר חלוץ בנושא, החוקר את תופעת ההתאבדות בקרב ילדים, על היבטים השונים. בספר, בירור צורות הביטוי של הנטייה להרס עצמי, בתוליה השונים, ובירור השאלה מדוע נבחרת צורת התנהגות זו — ההתאבדות — על פני צורות אחרות של אי הסתגלות; ונסיון להבנת תפיסת המוות אצל ילדים. 274 עמ'. כריכה קשה.

סתרי תפילה והיכלות
מ' בר־אילן
הספר עוסק בזיקת הגומלין שבין התפילה והפיוט הקדום לבין ספרות ההיכלות, תוך מגמה לחשוף ולהעריך התפתחות שונים שאירעו בסידור ובמנהגי התפילה. 192 עמ'. כריכה קשה.

מחקרים במדרשי ההלכה ובספרות התלמודית
ח"י לוין
הספר דן במשמעויות הפרשניות וההלכתיות הגנוזות במדרשי ההלכה ועוקב אחרי השתלשלותם והוראתם של מושגים ומונחים הלכתיים בספרות האמוראים. 208 עמ'. כריכה קשה.

תורה עם דרך־ארץ — התנועה, אישיה, רעיונותיה
מ' ברויאר (עורך)
עיון ודיון במשנותיהם של ר' שמשון רפאל הירש, ר' עזריאל הילדסהיימר ותלמידיהם. הוגי תנועת 'תורה עם דרך ארץ' שדגלה בשמירת תורה ומצוות כמקובל בזרות שעברו, מחד, ובפתיחות להישגי התרבות המודרנית, בתחום החברה והתרבות הכללית, מאידך. 284 עמ'. כריכה רכה.

אישים וכיוונים — פרקים בתולדות האידיאל החינוכי של 'תורה עם דרך ארץ'
א' שטרן
פרופ' אליעזר שטרן — שהיה מעורב עמוקות בחינוך הדתי להלכה ולמעשה — סיכם במחקריו, שיטות המשקפות לדעתו, את ייחודה של תורת החינוך ביהדות. 160 עמ' כריכה רכה.

מסדרת תרבות יהודית והוראתה

יסודות בהוראת המקרא
מ' ארנד
דיון במבחר שאלות יסוד המוגעות להוראת התנ"ך, כגון: מהותם של פשט ודרש, מחקר המקרא המודעי, הפרשנות המסורתית, ועוד. ומקומם של כל אלה בהוראת התנ"ך בישראל. 144 עמ'. כריכה רכה.

מבוא לספרי שיבת ציון במקרא
ש' הכהן
בירור המושג 'שיבת ציון', כפי שהוא עולה מהמקורות המקראיים השונים; ותיאור התקופה הפרסית ובעלת ציפיות משיחיות כפי שהיא משתקפת מספרי המקרא ומן המסורות הקדומות של חז"ל. 96 עמ'. כריכה רכה.

דעת 19 — כתב־עת לפילוסופיה יהודית וקבלה
מ' חלמיש, עורך

עלי ספר (יד) — כתב־עת לביבליוגרפיה ולחקר הספר העברי
ש"ז הבלין, עורך

JOURNAL OF SOCIAL WORK AND POLICY IN ISRAEL
Theory, Research and Practice Vol. 1
F.M. Loewenberg, M.H. Spero (eds.)

הפצה לחנויות: א. ערמוני בע"מ, בלפור 4 ת"א טל' 03-292026
ובהוצאת אוניברסיטת בר־אילן טל' 03-718401

עידית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 21.11.87 ב־ 11.00
מוספשבת

בהשתתפות:
- ח"כ **אליהו בן אלישר** במלאת 10 שנים לביקור סאדאת
- **ירון לונדון**
- לקראת הצגה "אנשים קשים" בתיאטרון "הבימה" — המחזאי **יוסי בר יוסף**, הבימאי **חנן שניר**, השחקנים **יוסי פולק, נסים עזיקרי, רבקה גור ונחום בוכמן**
- מנכ"ל הוצאת "כתר" **יעקב פחטר** לרגל צאת כרך ב' של "האנציקלופדיה הישראלית הכללית"
- "פצצת טום" עם **דודי בן זאב, איקה זוהר, נתן נתנזון ורינת עמנואל**. בליווי תזמורת. בימוי: **דן רונן**.
- **שמעון ישראלי** — עם תכנית היחיד החדשה שלו. ליווי: ראובן סרגי

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 10.— ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
כתר בית היוצר לספר הטוב

חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

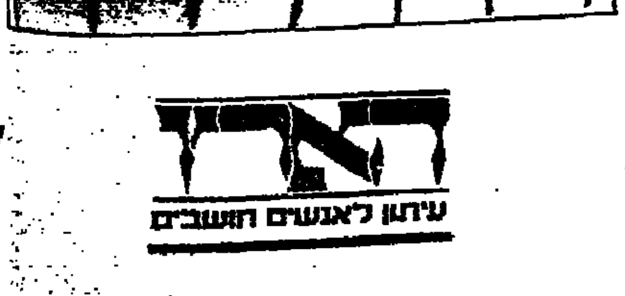

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

חדש
MEDTON מדטון בע"מ
לכבדי שמיעה

מכון פרטי לבדיקות שמיעה ממוחשבות והתאמות מכשירי שמיעה נסתרים בתוך תעלת האוזן.
המכשיר מותאם ע"י אודיולוגיות מוסמכות ומיוצר לפי תוצאות בדיקת השמיעה ולפי מידות תעלת האוזן־אינדיבידואלית לכל לקוח.
כמובן ניתן להתאים מכשיר קונבנציונלי וניתן לקבלו בו ביום לנסיון.

חשוב לכבדי שמיעה
מכשיר נסתר בתוך תעלת האוזן
ניתן להתאמה אינדיבידואלית

כל סוגי אביזרי עזר לחרשים: שעון מעורר, ויברטור, מגבר לטלויזיה, מגבר לטלפון, וכו'. יבוא, שיווק ושירות בלעדי לתיאום תור נא להתקשר: "מדטון", בן־יהודה 60, תל־אביב. טל': 03-201579, 03-203992, 03-285991

האוניברסיטה העברית בירושלים
מרכז מרטין בובר

נציבות שירות המדינה
השירות להדרכה ולהשכלה

בשיתוף עם
המכון לחינוך לדו קיום

מודיעים על פתיחת סדנא אקדמית
לסגל הבכיר בשירות המדינה

בנושא

העולם הערבי, תמונת מצב

בהנחית פרופ' מנחם מילסון

הסדנא תכלול סדרה של אחת עשרה הרצאות. כמה מן ההרצאות עוסקות בארצות שונות וכמה מהן עוסקות בנושאים מקיפים הנוגעים לעולם הערבי בכללותו.
הסמינר מיועד לקובעי מדיניות ומקבלי החלטות בתחומי החברה והרווחה מנכלים וסגניהם, ראשי אגפים ומנהלי שירותים מרכזיים.
ההרשמה: באמצעות הממונים על ההדרכה במשרדים.
פרטים נוספים: בשירות להדרכה ולהשכלה, טל' 02-633107, 02-661521.

כתב זר / תום שגב

שתי אצבעות מראש הממשלה

בוקר בוקר, כשראש הממשלה יצחק שמיר יוצא מביתו שבפינת הרחובות סמולנסקין ובלפור ונוסע אל לשכתו שבקרית בן גוריון, ירושלים, הוא עובר על פני שלושה ישראלים שסיפורי חייהם משקפים הרבה מסיפורה של ישראל כולה.

טושנה לנגר, ילידת גליציה, פולין, היא ניצולת השואה. יהודה עמר בן קריות, 29, נולד אל תוך מעברה ליוצאי מרוקו, ליד חיפה. יואל מילר, 26, הוא עולה חדש מקנדה שיצא נכה צה"ל. פיטוש הוא כלב כנעני שהסתפח אליהם, נבחן ולא נשכן, כמותם.

לפני כחמישה חודשים התיישבו השלושה בשתי סוכות נפרדות שבנו מארגזי פירות ויריעות פלסטיק מול ביתו של ראש הממשלה ומאז הם יושבים שם, יום ולילה, בכל מזג אוויר. יש להם מיטות וכלי אוכל ופנסי כיס ורדיו טראנזיסטור. המשטרה אינה מרחיקה אותם. שומרי ראשו של ראש הממשלה שואלים לפעמים אם ראו תנועה חשודה בסביבה. ראש הממשלה עצמו התעכב פעם ליד סוכותיהם והנכים איחלו לו יום הולדת שמח. הם דורשים לעשות איתם צדק. גם הגברת שמפי גינה בסוכה השניה דורשת צדק. סיפור עצוב. הגברת לנגר איבדה כמעט את כל משפחתה בשואה. היא מוחה על כך שממשלת ישראל אינה משלבת לנרדפי הנאצים את כל הכסף שהיא מקבלת לצורך זה מממשלת גרמניה המערבית, בהתאם להסכם השילומים. מי שמקבלים את הפיצוי החודשי שלהם מהגרמנים — מקבלים בממוצע כ־500 מארק בחודש. מי שמקבלים את הכסף מממשלת ישראל — מקבלים פחות מ־150 שקל.

לנגר אומרת שהמדינה שודדת את נרדפי הנאצים. כולם אומרים לה שהיא צודקת.

"מצדיק אני ללא היסוס את הרגשתך הכנה על העוול הגדול שנגרם לך", כתב לה אחד מפקידי משרד האוצר, ש. אורליך שמו, והוא סגן מנהל הלשכה לשיקום נכים במשרד. הוא גם מודה עם סבלה. הוסיף הפקיד, אך למרבה הצער — אין מה לעשות. רק זאת יכול הוא להבטיח לה שהסכם השילומים נחתם על רקע היסטורי מסוים שלא זה המקום לפרטו, לא על מנת לגזול את כבשת הרש.

"לא פעם טענתי בכנסת שמדינת ישראל שודדת את ניצולי השואה", כתב לה חבר הכנסת דב שילנסקי. "אך לצערי קולי בעניין זה הוא כקול הקורא במדבר". בני שליטא, חבר הכנסת, הבטיח לפעול להיתקן החוק. זלמן קיסנר, שהוא עוזרו האישי של הרב הראשי האשכנזי, הבטיח לה בשם הרב כי כל המסייע — יסייעו לו מן השמים.

הגברת לנגר, אם לשני בנים וסבתא לשני נכדים, אמרה לי השבוע שהמאבק נגד שודדי כספה הוא כשואה שניה לה. הוא כבר מטריף עליה את דעתה והורס את חייה. אך היא תלך עד הסוף. יש כמה אלפי נרדפי הנאצים המקופחים כמוה. בחמשת חודשי ישיבתה בסוכה שלה, לפני ביתו של שמיר, לא קרה דבר. על כן היא יוצאת בקרוב לגרמניה, סיפרה לי. אולי תציב את סוכתה בפתח מעונו של הקנצלר קוהל בבון.

התקשורת הגרמנית תאהב את זה.

שני הבחורים הנכים בסוכה השניה נפצעו בתאונות, האחד במילואים השני בסדירות: לדבריהם מפלים אותם לרעה על פני נכים שנפצעו בקרב. יש להם רקורד ארוך של מאבקים נגד משרד הביטחון, וגם השתוללו וגם נעצרו וגם פנו לבג"צ. זה לא עזר להם.

ישבתי השבוע מתוח ליריעת הפלסטיק שלהם ושמעתי את סיפוריהם. לא היה להם קל בחיים. אני מסופק אם מישהו אשם בזה. אבל בסך הכל ידעו לא מעט צרות, בני מהגרים בבתים הרוסים, זה בני עברה ואחר־כך בכל מיני מסגרות נוער, זה בהתנדבות מקנדה: אינו ירדה לשם מישראל ואם הבנתי נכון — היא לא מצאה שם את אושרה.

הצד האופטימי בסיפוריהם הוא שהחיים במדינת ישראל היו יכולים להיטיב איתם, אילמלא נפצעו בצבא. ליהודה עמר היה מפעל קטן לדפוס אמנותי; הוא אוהב לצייר. הוא בחור לא רע, עם חוש הומור טוב. פעם חלם להשלים את בחינות הבגרות וללמוד משפטים.

יואל מילר רצה ללמוד בארץ מקצוע. הוא אוהב לצלם. הוא יודע לטפל בבעלי חיים. הוא חייל בודד, כפי שכתוב בתעודה שהוא נושא בכיסו אין לו נפש חיה בישראל. שניהם נפצעו ברגליהם, שניהם עומדים בפני ניתוחים חוזרים. תעבור לפחות שנה לפני שיוכלו ללכת. אין להם עבודה, אין להם איפה לגור. הם אומרים שהמדינה חייבת להביא אותם אל אותו קו זינוק שבו עמדו לפני שנפצעו.

הצד הפסימי בסיפור הוא שמשרד הביטחון עשה כנראה מה שהיה צריך לעשות למענם, על פי הכללים והקריטריונים והועדות למיניהן. איכשהו זה לא מספיק. השניים מקבלים קצת כסף, יהודה עמר קיבל מכונית שהוא מוכן לדבריו להחליף בדירה, אבל הפקידים לא יודעים לחשוב כך. ניסיתי להתווכח איתם. מה אתם יושבים לפני הבית של שמיר ומחכים שיתנו לכם משהו, אמרתי להם. חפשו עבודה שאתם יכולים לעשות, תשכרו לכם דירות, תתחילו לחיות את חייכם.

זה לא כל כך פשוט, כנראה. אם נכון רק חלק ממה שסיפרו לי על הפקידים שמטפלים בהם — יש להם סיבה טובה להיות ממורמרים. הם ממורמרים מאוד. ככל שאורכת ישיבתם שם, על המדרכה — הם מתבצרים אל תוך מצב רוח מנוח ומרכא של מגיע לי. כשישבתי איתם עבר איש אחד והניח להם שקל על השולחן והם לא מחו. הם צריכים מישהו שיודע להזיז עניינים במשרדים וגם יודע להגיד לאנשים במצבם שיפסיקו לרחם על עצמם.

מעבר לפינה, במכון ואן ליר, הופיע באותה שעה ממש יצחק רבין, שר הביטחון. עוד הספקתי לשמוע מפיו כמה מהדברים שאמר לבאי הכנס הבינלאומי השני לתקשורת יהודית. עלה בדעתי שאילו רבין והעיתונות היהודית העולמית היו קופצים עכשיו אל שני הבחורים הנכים, בסוכה לפני הבית של שמיר — הפתרון לבעייתם היה נמצא בתוך חמש דקות.

ויקטור לואיס חייך

אחד ממשתתפי הכנס לתקשורת יהודית שאל את רבין על מצוקתם של האלפים המבקשים להתאחד עם בני משפחותיהם בגדה ובעזה ושסלטונות ישראל אוסרים עליהם לבוא. השבועון הירושלמי "כל העיר" פרסם לא מכבר כתבה ארוכה מאת אריה דיין על הטרגדיה המתמשכת הזאת. הכותרת היתה "סירובניקים".

רבין השיב בנימה מבודחת. אם כל כך רבים רוצים לבוא — סימן שהכיבוש לא כל כך נורא. הרעיון מצא חן בעיניו. הוא גילגל אותו באריכות. הרי זו ההוכחה שהכיבוש לא כל כך נורא, חזר שב ושנה.

בין הנוכחים שם היה גם ויקטור לואיס, הציצרינה של הכנס הזה, שהכל רצים לגעת בו והכל דורשים לסלקו. מאותה סיבה חושבים שהוא מייצג את הקג"ב. שמתי לב שלואיס אהב את התשובה של רבין. חיוך צייני קטן התגנב אל זווית פיו. היה בו, אני חושב, מעין הערכה מקצועית לקלגה: גם את לואיס שואלים כל הזמן על איחוד משפחות וגם הוא משיב תשובות כאלה.

מרתה נמכרה מייד

אחת לשבוע לערך את הג'רוזלם, מופיעים תושבי אמריקה שיש המון ילדים מסכנים בארצות נידחות, נחשלות ודלות אמצעים, שצריך לעזור להם. זוהי העונה שבה מופיעות בעיתונים מודעות המציעות לאנשים הטובים כל מיני אפיקי השקעה לנדיבות לבם, באמצעות כל מיני ארגוני צדקה וחסד.

אפשר למשל לרכוש מנוי חודשי על ילד או ילדה, למדתי מתוך מודעה כפולת עמודים שראיתי באחד המגזינים, הכל לפי בחירת הנדיב: בהודו, בפיליפינים, בתאילנד, בצ'ילה, בהונדורס, ברפובליקה הדומיניקנית ובעוד ארצות. זה עולה 12 דולר בחודש, ובשביל אמריקאי זה לא הרבה, כתוב במודעה. אבל למשפחה עניה שחיה על דולר וחצי ביום זה יכול להספיק גם למזון, גם לביגוד, גם לטיפול רפואי ובנוסף על כך יקבלו הילד, משפחתו וקהילתו הדרכה חינם בענייני שיכון, חקלאות ותזונה.

מעשה בילדה קטנה שמתגוררת בבית לחם

ארגון הצדקה שפרסם את המודעה הזו נקרא "צ'ילדרן אינטרנשיונל" ומקום מושבו בקנזס סיטי, מיסורי. המודעה כללה תצלום על פני עמוד שלם ובו ילדה קטנה עם עיניים עצובות, נכה עם קביים מעץ. שמה מרתה, היה כתוב שם.

כמקובל באמריקה הציעו גם בונוס: מי שירכוש מנוי על רווחתה של מרתה יקבל את תמונתה ולפחות פעמיים בשנה גם מכתב אישי ממרתה שבו תכתוב למיטיביה מה שלומה והכל תמורת 12 דולר בחודש.

מרתה, היה כתוב במודעה, מתגוררת בארץ הקודש. היכן בדיוק, שאלתי בקנזס סיטי מיסורי: איכשהו זה לא נראה לי. גברת אדיבה מאוד הבטיחה לבדוק. כעבור יום צילצלה לי בחזרה. מרתה מתגוררת בסביבות בית לחם.

היא ילדה ערבית. כך, לא־היא לא תקבל את הכסף. הכסף ייכנס לקופת בית החולים האורתופדי לילדים בבית לחם. לא, מרתה הקטנה לא תוכל כמובן לכתוב למי שירכוש את המנוי על רווחתה. אבל הם שם, בקנזס סיטי מיסורי ידאגו לזה. יהיו מכתבים. היא לא נראית כמו ילדה ששמה מרתה, אמרתי: האם שמה מרתה? הגברת אמרה שיהיה עליה לבדוק את זה בתיקים שלה. אין דבר, אמרתי, זה בסדר, חושבני אותה.

אחר כך צילצלתי אל הד"ר אהוד זוויטר, מנהל "מאונט ויידר", בית החולים האורתופדי לילדים בבית לחם. האנשים האלה בקנזס סיטי מיסורי באמת שולחים לכם כסף? שאלתי. מה זאת אומרת, השיב הרופא, יחד עם בית היתומים שלנו אנחנו מקבלים מהם 2.5 מיליון דולר בשנה. הרגשתי אידיוט.

הד"ר זוויטר הזמין אותי לסיור. איש סימפטי, יליד ירושלים, למד באנגליה. בית החולים שלו שוכן בבניין אבן מרשים למראה, ומצויד במכשור הרפואי החדיש ביותר שקיים, לרבות שני חדרי ניתוח מבהיקים, הנראים כמו אך זה הוצאו מתוך האריזה.

הלכנו לבקר את הילדים החולים. החדרים מרווחים, נקיים מאוד, מסודרים מאוד. נעימים מאוד למראה. כך, צבעוניים ויקרים, עם שפע של צעצועים ושלוויזיה בכל חדר, נראים בתי חולים לילדים בסרטים אמריקאים. גם הנשיא קארטר התרשם מאוד כשביקר פה פעם, אמר הרופא ונתן לי הוכחות וכן העתק ממכתב ברכה ארוך מאת הנשיא רייגן. אחר כך שיבח את שלטונות ישראל על יחסם למוסד.

הטיפול חינם לכל פונה. רוב החולים באים מהשטחים, מיעוטם ממדינות ערב. אחדים מהם, בסך הכל אולי חמישה אחוזים, באים מעבר לקו הירוק, אמר הרופא והתכוון לישראל. יהודים, כן. עולים מברית המועצות, יוצאי ארצות ערב.

מדוע הם אינם הולכים לקופת חולים, שאלתי את הד"ר זוויטר. הרופא אמר שהוא לא היה רוצה להשיב על כך. במוסד שהוא מנהל אין מגבלה על מוצאם של הפונים ובלבד שהנהלת בית החולים השתכנעה שאין ביכולתם לממן את הטיפול הדרוש להם במוסד אחר. מקבלים ילדים עד גיל 12. יש להם 50 מיטות ורשימה של מאות הממתינים בתור.

בניין בית החולים, אשר בימים אלה מלאו חמש שנים להקמתו, עלה כ־4.5 מיליון דולר. המיסיון האמריקאי המממן את פעולתו מקבל סיוע מממשלת ארצות הברית, אולם רוב הכנסותיו באות מתרומות. קירות בית החולים מכוסים במאות לבנים הנושאות את שמות הנדיבים: על אחת מהן רק מלה אחת, בעברית: ישו. בכניסה יש שלט האומר — אנו מודים לאלוהים ולידידינו באמריקה — וכאן בא שמו של הידיד באמריקה שתורם את מחיר הטיפול לאותו היום.

כל יום מחליפים את שם הידיד. רשימת הידידים, כל אחד והתאריך שלו, מגיעה מקנזס סיטי מיסורי. מעת לעת בוחר הד"ר זוויטר ילד המתאים לתכנית המנויים החודשית של המיסיון. הוא מחבר דו"ח על מצבו הבריאותי ואחר־כך מזמין צלם. התמונה מיועדת לרוכשי המנוי. אם ירצו — יוכלו לבקר את הילד שהם מממנים. רבים באים, רבים כותבים.

הילדים והוריהם יודעים על התכנית. כל ילד יודע מי המממן שלו. לפעמים שולחים להם מתנות. עד כה נמכרו כמה מאות מנויים כאלה על ילדים בארץ הקודש. הכל רשום, הכל ממוחשב. לא, ככל שהרופא זוכר, מרתה אינו השם האמיתי של הילדה הזאת. הוא מבין שקל יותר למכור מנוי על ילדה עם שם אמריקאי. אם ארצה הוא יוכל לבדוק בתיקים שלו מה שמה האמיתי והיכן היא מתגוררת.

לא חשוב, אמרתי, עכשיו כבר מבויש מאוד על השדרנותי הקטנונית.

המנוי על מרתה נמכר מייד, סיפרה לי הגברת מקנזס סיטי מיסורי בשמחה וגם הסבירה לי מדוע כתבו שהיא מארץ הקודש, למרות שהם יודעים כמובן שבית לחם שוכנת בשטח הנתון זה עשרים שנה לשלטון ישראל. הם אינם מתערבים בפוליטיקה, והרי אינם יכולים לשנות את שמם כל אימת שהארץ הזאת מחליפה את שליטיה. חמישים שנה ויותר הם פועלים בארץ ועם השנים למדו שרק דבר אחד אפשר להגיד עליה בוודאות: לעולם היא תהיה קדושה.

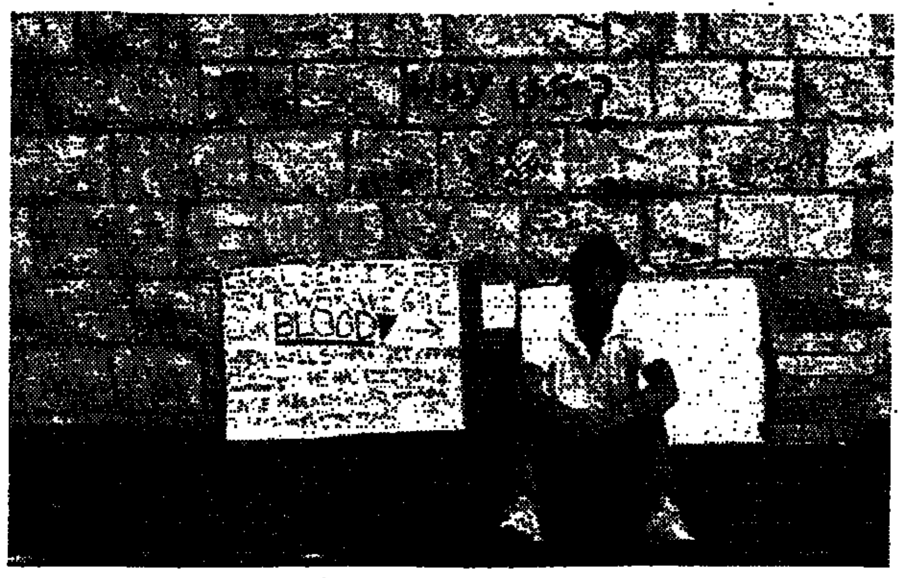

המישה החודשים בפתח ביתו של שמיר

תיק פלילי 373 — המשך

ג'וליוס גראנט הוא ישיש מקסים הנראה קצת כמו יאנג מיסטר גרייס מהסדרה "מישהו מטפל בך". גראנט הוא עד ההגנה הראשון במשפט דמיאניוק אשר לא הזיק לנאשם אלא להיפך, חיזק מאוד את גרסתו שהוא אינו איוואן האיום. זו היתה עדות מרתקת.

הוא בן 86 ועודנו פעיל מאוד. בקרוב ייסע לסין: שליחות מטעם ממשלת הוד מלכותה שאת מהותה הוא אינו חופשי לגלות, למרבה הצער. אמר לי כששתינו קפה באחת מהפסקות המשפט.

ג'וליוס גראנט: עד ההגנה שקילף את תות אנך אמון

על פי הכשרתו הוא כימאי, מומחה לייצור נייר. אך משסירבו בעלי המפעל שעבד בו במשך שנים כה רבות להסכים שאיתו שאפשר לייצר גם ממחוכות אף מנייר — הוא עזב אותם בפיגורים והקים חברה עצמאית לייעוץ. מאז היה ב־140 מדינות, הופיע פעמים לאין ספור בבתי משפט בכל ארץ.

פעם גילה שיומני מוסוליני שהוצעו למכירה ל"סאנדיי טיימס" מזויפים הם. הוא נדרש רק לעשר דקות כדי לגלות זאת. למרבה הצער הטיימס לא [illegible] לשלם 50 אלף לירות [illegible] ב ה ח ל [illegible] שנים רבות, לאחר מכן [illegible] את היומנים של היטלר, [illegible] לפנות אליו. לפני ששילמו משהו הוא גילה בתוך חצי שעה שגם הפעם מדובר בזיוף. אגב כך, זה היה מקרה ב ה ח ל ט מעניין.

הנשיונל גאלרי הקימה פיגום מיוחד כדי שהמומחה הישיש יוכל לבחון עם זכוכית המגדלת שלו מעל לרישום גדול מעשי ידיו של ליאונרדו דה וינצ'י: הגלרי רצתה לדעת מתי שופצה היצירה. גראנט גילה ששופצה במאה ה־16.

כשהתנקשו בחיי הארכיבישוף מקריוס — הזעיקו אותו לקפריסין והוא אכן הביא ללכידת המתנקשים ועד היום הוא מצטער על כך. כשמת מקריוס שיחררו אותם וזה שימח אותו ב ה ח ל ט, מפני שהמתנקשים הלא רק פעלו על פי אמונתם הפוליטית.

האיש הקטן מלונדון עם המיקרוסקופ וצלוחיות האבקות המשמשות אותו, שלח אנשים אל עמודי התליה ואחרים הציל מהגרדום, הכל בזכות ידענותו להבחין בין סיב לסיב ובין דיו לדיו, בין מקור לזיוף. ימיו הגדולים היו גם ימיה הגדולים של אגתה כריסטי ודורותי ל. סיירס, ימי פוארו והלורד וימזי. בראשית הקריירה שלו נקרא הד"ר גראנט לקלף מעל תות אנך אמון את תכריכיו. זה היה ב ה ח ל ט עוצר נשימה, אמר.

עדותו הארוכה במשפט דמיאניוק לא מעייפת אותו כלל, סיפר לי בשעת הקפה שידע לתאר בדייקנות רבה כחסר טעם ב ה ח ל ט. לא, מעולם עוד לא ניסו לערער על מומחיותו כפי שניסה לעשות הג'נטלמן הצעיר עם תלתלי הזהב, מיסטר שקד, התובע. לא, הוא לא כועס על כך. הוא משתומם על המאמץ שמיסטר שקד בחר להשקיע בניסיון הזה, שהוא ב ה ח ל ט חסר סיכוי.

הוא אוהב מאוד להופיע בבתי משפט; פעם אחת, נדמה לי, אמר יור לורדשיפ כשפנה אל השופט לוין וזה היה כל כך יפה וטבעי שאיש לא תיקן אותו.

פרוטוקול המשפט עבר השבוע את העמוד מספר 7000 שלו, ובין השמות שבהם — לבד משמו של תות אנך אמון — גם שמותיהם של אהרון אבוחצירה וניקיטה כרושצ'וב ומיכלאנג'לו וארתור קסטלר ועוד כהנה וכהנה מי ומי; תצלום הדגם של טרבלינקה התלוי מאחורי גבו של התובע כמו נשכח שם ממשפט אחר.

בראשית המשפט הזה נדמה היה שהעם היהודי בא חשבון עם מחנה ההשמדה טרבלינקה. אולי עם השואה כולה. אך מכיון שהתביעה כנראה לא העריכה אל נכון את גודל הקושי להוכיח את זהותו של הנאשם — היא נאלצה השבוע לפתוח בוויכוח היסטורי ממושך על תולדות השימוש במהדקי נייר, פייפר קליפס, כפי שתרגמו לתרגם, כדי להבדילם מסיכת השדכן, סטייפל.

ברגע מסוים, שלא ייזכר כרגע גדול בקריירה שלו, אף ביקש התובע להגיש לבית המשפט מהדק אחד כמוצג מטעם התביעה ובית המשפט נענה לבקשתו והמהדק סומן כמוצג — 264.ג. וגיחוך התובע וגיחוך הסניגור וגיחוכו השמשים והלבלרים והמתרגמים השוטרים: גיחוך הקהל וגיחוכו השופטים וגיחוך. גם גיחוך דמיאניוק, הנאשם ברצח יותר מ־850 אלף בני אדם, תגם כבולם יחדיו...

המשפט המשורר הזה היה עכשיו להתגון. הפיך השופט דב לוין שוב מרבה מאוד לגעוף בסניגורים וגם עולב בהם בהרמת קול ומשפילם שוב ושוב כמו באיבה. זה הביא השבוע לפתוח רשת טלוויזיה אמריקנית אותו להכין משדר שכותרתו — האם ג'ון דמיאניוק זוכה למשפט הוגן. שאלה.

דמיאניוק עצמו, שמתי לב, הרבה השבוע לפהק.

דו"ח המלך דוד

הנה המלצה לספר פוליטי מאוד ושנון מאוד להעביר איתו ערב של שביתה בטלוויזיה. "דו"ח המלך דוד" מאת הסופר המזרח גרמני שטפן היים, (הוצאת "כתר") מגולל את סיפורו של היסטוריון אשר הופקד על ידי המלך שלמה לחבר את הביוגרפיה הרשמית של אביו, המלך דוד. ההיסטוריון עושה את עבודתו כמו שצריך: מתוסס בנבוכים, מראיין אנשים. הוא מוצא את יומני דוד ואת יומני אחיתופל. הנסיכה מיכל מעניקה לו ראיון נדיר.

כל זה היה עושה ספר גדול, הנו גילויים רבים: האמת על הקרב עם גוליית, האמת על אהבת דוד ויונתן, האמת על פרשת בת שבע, האמת על מותו של שאול. המון פרשות ותככים, בידוי ראיות, מעשי רצח. שום דבר מזה לא מתאים כמובן להיכלל בביוגרפיה הרשמית וסופו של ההיסטוריון שהוצא גזרת עליו "מות בשתיקה". . . כאילו לא נולד מעולם ולא כתב שורה מימיו". ספר מצית דימיון.

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן ·

לקראת סוף שנת המס

"ועדת ששינסקי" עדיין לא סיימה את דיוניה בעניין ביטול הפטורים והזיכויים, כך שהשנה, ככבל שנה, זכאי הציבור לי פטורים ולזיכויי מס על הפקדותיו בתכניות הביטוח או בקופות גמל.

כיום אפשר לקבל זיכוי ממס הכנסה על הפקדות בקופת גמל, הנעשות במשך שנת המס עד ל־20 אלף שקלים. להפקדה הקרובה למועד סיום השנה, תשואה גבוהה יותר.

בנוסף לכך, זה גם הזמן למתן תרומות למוסדות וארגונים מוכרים לשם הקטנת ההכנסה החייבת. זה ניתן לביצוע עד לסכום של 10,000 שקלים. הפטור שניתן מגיע ל־35 אחוזים מסכום התרומה. הסכום המינימאלי הניתן לניכוי כתרומה הוא 55 שקלים, והתרומה כולה אינה יכולה לעלות על 25 אחוזים מהכנסה החייבת.

התירוץ הבא לירידה בבורסה

זה שהבורסה יורדת ברציפות בחודש האחרון, אינו בגדר חידוש. אבל מפתיעים הביאורים השונים והמשונים הנעשים לתת הסבר להוסר־האימון הבסיסי בשוק המניות מצד חלק גדול מהציבור.

תחילת האשימו את "יום השני השחור" בבורסה של ניו יורק, אחר־כך, את שוקי ההון בעולם וצניחות הדולר. הפעם, האשם התורן היא "ועדת ששינסקי" וכוונתה להטיל מס רווחי הון על שוק המניות.

בקיצור, השוק מסוכן ביותר.

מכירה בכפר שמריהו

מי שביקר בשבת האחרונה בכפר שמריהו, ראה איך הצליחו אנשי המקום לארגן "מכירה" במרכז הקהילתי רחוב־הדריים. המיוחד באירוע היה שהמוכרים היו — לרוב — משפחות הדיפלומטים שבאיזור, כך שהמוצרים היו באיכות גבוהה ובמחירי מציאה. כיסא בטיחות אמריקאי לילד: 50 שקל; משחק פישר־פרייס בחמישה שקלים; מכשיר אספרסו ב־70 ש"ח; וגם בגדים לרוב וספרים, ולא נפקד גם מקומה של הצקניקייה בלהמבוגיה — כמיטב המסורת האמריקאית.

אך מה כל זה מעניין, אם זה היה בשבוע שעבר? פשוט, משום שבאביב, באפריל, תתקיים מכירה נוספת.

להנעים את החורף

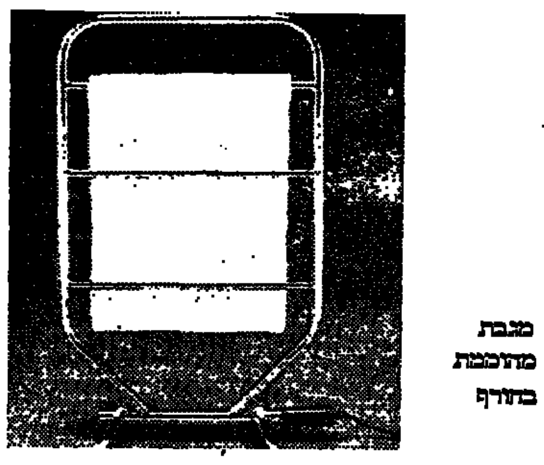

מגבת מחוממת בחורף

מה יותר נעים ממגבת מחוממת בחורף? "המצ'ר־שלמר" ברחוב 57־מזרח בניו־יורק מספקים לך את הפתרון במתקן לחימום מגבות מצופה כרום.

כאשר התקע מוכנס לשקע, מתחיל השמן שבצנורות לזרום ולהתחמם עד לטמפרטורה של 80 מעלות. המתקן בעל איכות גבוהה, אך גם מחירו בהתאם: 120 דולר. יש מתקנים דומים מתוצרת המזרח הרחוק, הרבה יותר זולים.

תיקון של בלאק אנד דקר

לפני כחודש כתבנו כאן על ריבית הנשך — עשרה אחוזים לחודש — הסמויה בהצעת הקנייה בתשלומים של בלאק אנד דקר. בינתיים קראו בחברה את הביקורת ועשו חשבון.

לפני כשבוע פירסמו עוד מודעה, אך הפעם הם נותנים הנחה של עשרה אחוזים ולא של 20 אחוז על תשלום במזומן או שישה תשלומים שווים.

חישבנו הפעם את הריבית והיא נעשתה הגיונית הרבה יותר: ארבעה אחוזים לחודש. עכשיו זה תלוי באיזה מחיר אתה יכול לקבל אשראי מהבנק: גבוה מארבעה אחוזים או נמוך מזה.

נראה לנו שברוב המקרים, אם אינך בחריגה, ועקב הסכומים הצנועים שמדובר בהם — כדאי יותר לקחת אשראי בבנק ולקבל הנחה של עשרה אחוזים על תשלום במזומן.

יותר מעשרה אחוזים לחודש

אלי גליקסמן כתב לנו, בעקבות אותו סיפור על בלאק אנד דקר, שיש גובים ריבית העולה גם על עשרה אחוזים לחודש — ודווקא מוסד ציבורי מכובד: תיאטרון ירושלים.

לקראת עונת תשמ"ח, הציע התיאטרון לתושבי הבירה לקנות כרטיסי מנוי להצגות וקונצרטים, ניתנה האפשרות לרכוש את הכרטיסים בתשלומים. בדקנו לדוגמה את מחירו של כרטיס המנוי לסדרת הקונצרטים באולם הנרי קראון (לרוכשים במסגרת קבוצתית — כגון ועדי העובדים שהם רוב הרוכשים). מחירו 135 ש"ח או שלושה תשלומים של 53 ש"ח כל אחד. התשלום הראשון במועד התשלום במזומן (17.7.87), השני ב־1.8 והשלישי ב־1.9.

חישבנו ולא האמנו. התברר שהריבית האפקטיבית הגלומה בהסדר זה היא בשיעור 30 אחוז לחודש! אין עוררין על כך שתיאטרון ירושלים הכיס את בלאק אנד דקר.

כמה עולה המחאה בנקאית?

מעשה באדם שנצרך להמחאה בנקאית בדולרים, כדי לשלם דמי מנוי לעיתון אמריקאי. לידי "כספת" הגיע הטופס עם פירוט עלותה של הרכישה של אותם 80.75 דולר בהמחאה בנקאית. על־פי השער היציג של הדולר, נכון ליום ביצוע הפעולה, סכום זה שווה 126.5 שקל. בפועל, עלותה הפעולה ללקוח הופתע 162 שקל! הכיצד?

ובכן, הבנק חייב את הלקוח על־פי שער של 1.5767, הנהוג במקרה של העברות המחאות, וכך הגענו לסכום של 127.32 שקל. לסכום זה נוספה עמלת חליפין של 3.11 שקלים (זה מדובר בעמלת מינימום), ועוד דמי טיפול של 11.20 שקלים (אחוז אחד מסכום ההמחאה או שבעה דולרים — הגבוה מבין השניים). עד כאן רווחי המופיזים של הבנק. עתה באה הממשלה וגבתה היטל על מט"ח בגובה 16 אחוז, שתמורתו השקלית היא 20.37 שקל. כך הגענו ל־162 שקל.

האם אין גבול לסחיטה?

הדואר ממשיך לשבור שיאים

מש[illegible] ות האופטימי תמיד, מפרסם לפרקים סקרים ובהם הוא מצביע על התייעלות הדואר ועל הירידה במשך הזמן שבין משלוח מכתב וקבלתו. סקר אחרון שנעשה בסוף השנה שעברה, מסר כי פרק־הזמן הממוצע להגעת מכתב לבית הנמען בנובמבר 86 הוא 3.5 ימים, בהשוואה ל־3.9 ימים בחודש אוקטובר.

סיפור מהחיים: ב־28 באוגוסט (לפי חותמת הדואר) נשלחה חבילה ממפעל בפתח תקוה לרמת אפעל. המרחק האווירי בין שתי הנקודות אינו עולה על חמישה קילומטרים. החבילה הגיעה לבית הדואר של רמת אפעל ב־6 בנובמבר. כלומר, חודשיים ותשעה ימים מעת המשלוח.

איך זה מסתדר עם הסטטיסטיקה של משרד התקשורת?

המבקרים ממלאים פיהם שבחים
ל"טייסט אוף סצ'ואן"

"הספאר ריבס... טעמם המעולה... הוכיח יותר בשר כבש מעודן באשר את טעמו המתוק של הספאר־ריבס השיגרתי"
"סופשבוע" – מעריב

"דג האמנון החבוץ מתוק... היה רך ביותר, עטוף היטב במעטה בצק..." השרימפס היו מוצקים ועסיסיים כראוי, לא רכים מדי ולא מיובשים מדי ושחו היטב בשפע של ירקות וברוטב טעים..."
"זמנים מודרנים" – ידיעות אחרונות

"הבצקיות, כעטרים סוגים שונים, הוגשו לשולחן בסלסלות נצרים ונמוחו בפה עד כי לא נודע כי באו אל קירבר".
זאב ענר, עולם האשה

"טעמם המקורי של מרכיבי האוכל נשמר, התוצאה הסופית מעודנת ביותר"
"סופשבוע" – מעריב

בקיצור "הכל היה לעילא ולעילא"
זאב ענר, עולם האשה

TASTE OF SZE·CHUAN Chinese Restaurant טייסט אוף סצ'ואן

תל־אביב, מרמורק 10, טל: 03־225007, 227424. כפר שמריהו – מרכז מסחרי, טל: 052־70448, 547722.

מרכז לחינוך הדתי בישראל
CENTRAL COMMITTEE FOR RELIGIOUS EDUCATION

הצגת בכורה
המרכז לחינוך הדתי – אורטל – שיק הפקות
מציגים:
מרן רבי יוסף קארו בעל השולחן–ערוך
במלאת 500 שנה להולדתו

ההצגה המותאמת לתלמידי בית הספר, מציגה בקטעי דראמה ושמר את תחנות חייו העיקריות של רבי יוסף קארו ומסבירה את ייחודו של השולחן ערוך כספר התוותם למעשה את תקופת הפוסקים וכו', צוות ההצגה מתאים אותה למילאי הצופים.
*
הצגת הבכורה תתקיים אי"ה ביום שני, כ"ד מרחשון תשמ"ח (16.11.87) בשעה 17.00, באודיטוריום ע"ש הופמן, רח' העילוי 5, קרית משה, ירושלים
הכניסה לפי הזמנות בלבד
*
מוסדות, ארגונים ובתי־ספר המעוניינים להזמין את ההצגה מתבקשים לפנות למשרדי המרכז לחינוך הדתי
בירושלים: טל' 02־248113, ת"א: טל' 03־441531, חיפה: טל' 04־662514.
האזינו מחר מוצש"ק, בשעה 22.00 בגלי צה"ל לתוכנית המיוחדת על מרן רבי יוסף קארו
ההצגה שכל תלמידי בתי הספר ראוי ורצוי שיחזו בה!

האגודה למשפט העבודה ובטחון סוציאלי

מודיעה בזאת כי החליטה להעניק פרס למחקר או פרסים בתחום משפט העבודה שישא את שמו של נשיאה הראשון, השופט צבי בר־ניב ז"ל.

חבר שופטי הפרס הוא: פרופ' א. ברק, ד"ר ש. קובובי ועו"ד נחמן אורי.

הפרס בשווה ערך בשקלים 1,000$ יוענק בחודש מאי 1988.

פרסומים והצעות יש לשלוח לא יאוחר מסוף חודש מרס ש.ז. לידי: עו"ד י. ברק, היועץ המשפטי למשרד העבודה והרווחה, ירושלים.

לחברה ארצית ותיקה העוסקת ביבוא והפצה של מיכון משרדי, ציוד, תקשורת ועיבוד נתונים

דרושה השקעה לצורך הרחבה

ההשקעה הנדרשת מ־$500,000 עד $1,000,000
לפנות בכתב לת.ד. 804 כפר־שמריהו מיקוד 46910

עירית לוד
משרד העבודה והרווחה
אירגון למען הקשיש היהודי (שיקגו)
הפדרציה היהודית של שיקגו
אשל – האגודה לתכנון ופתוח שרותים למען הזקן בישראל
הסוכנות היהודית – המחלקה להתחדשות השכונות
מודיעים על קיום יום עיון בנושא
"הטיפול בקשיש בקהילה"
שיתקיים ביום רביעי ה־18.11.87 במתנ"ס ברח' ז'בוטינסקי 18 לוד
המעוניינים להשתתף יכולים להתקשר אל: אהרון פרייבורג בעירית לוד מספרי הטלפון: 08־259961 או 224388

صورة من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

בחזרה לעתיד

מלאכים באים, רומאן, מאת יצחק בדנר. הוצאת הקיבוץ המאוחד / ספרי סימן קריאה; בית הוצאה כתר, ירושלים; הספריה למנויים, 1987, 348 עמודים

מאת אבנר הולצמן

הופעתו של רומאן רב־דיעה באת בספר עברי בולט. שהוא גם עיתונאי המעורב בבתרחש כאן ועכשיו, מעוררת אצל קורא הסיפורת הישראלי ציפיות בעלות כיוון מוגדר. ההנחה הטבעית היא, כי לפנינו תהיה נוספת במסורת הנרחבה של הרומאן העברי, אשר מאז ומתמיד שימש כלי־בחינה ודיון בהתמודדות עם מתחי הקיום היהודי והישראלי ותהפוכותיו. ההיכרות עם יצירותיו הקודמות של יצחק בדנר, הקשורות הדוקות אל האקטואליה החברתית והפוליטית גם בהפליגן אל מקומות וזמנים אחרים, רק מחזקת ציפייה זו.

לכאורה אכן כך הדבר. הרומאן "מלאכים באים" ממשיך ומרחיב, כבדוגמה, את מה שבדנר החל בו בסיפורו "אחרי הגשם" (1977) — לאמור, בעיצוב בו מציאות אפוקליפטית. במדינת ישראל של אמצע המאה העשרים ואחת, שנים אחדות לאחר שבאה גרעינית שטרפה את סדרי העולם. ישראל המצטיירת מן הרומאן היא מדינה קודרת, מסוגרת ואלימה, שנואה ומבודדת בעולם, בעלת אופי לאומני־דתי קנאי וסממנים של שלטון טוטליטארי. שארית הערבים גורשו ממדינה זו מכבר, והמיעוט החילוני בה, המנסה להיאבק על שרידי זהותו, נרדף על נפשו בדרך לכניעה ולהתפוררות. כבמדינה זו, ספרו של בדנר קרוב לסוגה של יצירות פרוזה ספרותיות ועיתונאיות שהופיעו בשנים האחרונות (כאת בנימין תמוז, עמוס קינן, אבנר תקנר, אלי שריבר וחתולים) המבקשות להגיב על "המצב הישראלי" העכשווי ואולי להזהיר מפני מגמות מסוכנות הצפונות בו, בדרך של הרחקת העדות אל אוטופיה שחורה עתידית. כמסתבר שלא רק בישראל הלך והתפתח באחרונה מעין ז'אנר של פרוזה "נבואית" אנטי־אוטופית. העובדה שרק השנה הופיעו באנגליה שני ספרי־מחקר מקיפים על סוג ספרותי זה, מדגימה את התגברות העניין בו מצד כותבים ומבקרים גם יחד. אולי בהשפעתה של שנת 1984 האורווליאנית.

עד קצה הפסימיות

יצחק בדנר לוקח, איפוא, כמה מן המתחים המפלגים את החברה הישראלית בת־זמננו, ובראשם העימות בין דתיים וחילונים, ומחדד אותם עד קצה גבול הפסימיות. על רקע זה הוא טווה את סיפור קורותיו של גיבורו, רוד הלפרין, איש־בוהמה תל־אביבי המנסה להתבצר בעולמו הפרטי הנוח, עד שהוא נגרף אל מערבולת של אירועים אלימים ומוזרים, הכופים עליו התמודדות חזיתית עם אימי הזמן. מסעו של הלפרין, שראשיתו ברצון לנקום בחבורת אברכים שהתעללה בו והשפילה אותו בפומבי בלא סיבה, נהפך, כביכול, למסע אל שורשי זהותו, ולהתמודדות עקרונית של נציג העולם החילוני הרציונאלי עם הכוח האפל שקם עליו לכלותו. ולא זו בלבד: דמותו של הלפרין משמשת זירת־מפגש כמעט לכל קונפליקט אישי וספרותי העולה על הדעת, כגון בין קירותיו של השכל, המתגלם במקצועו, לבין עולם הפנטסיה המיוצג בדמות שני הצב־

בדנר: מתהלה

סים כרואי דמיונו: בין השאיפה הפרטית לאושר, המתגלמת בנהייה האובססיבית אל דו, אהובתו הבוגדנית, לבין תחושת הייעוד והשליחות, הגורמת להלפרין להפקיר את אהובתו למוות ולהתמסר למסע הנקם שלו; בין ההתמסרות לחיי היומיום ולתענוגותיהם החולפים, לבין התהייה המנקרת בדבר משמעותו של המוות, שבה נפתח הרומאן ובה הוא מסתיים.

אבל כל זאת, כאמור, רק לכאורה. קריאה בוחנת יותר תגלה, כי אף לא אחת מן הבעיות שמנינו לעיל זוכה לטיפול ספרותי־הגותי של ממש, מעבר לרמת האירועים הראשונית. שפע ההתחכמויות וההתחמקויות שהספר רצוף בהן, ורוח העליצות המשונה השפוכה עליו (המתבטאת בין היתר באיזכורים של שמות ידידיו ובני משפחתו של המחבר), עומדים בסתירה לחולקו הרציניים, ומעמידים בספק את האפשרות לחלץ ממנו אמירה משמעותית כלשהי. כך, למשל, העימות בין דתיים לחילוניים, האמור להיות אחד ממוקדי הספר, מעוצב כתערובת של פיליטון עיתונאי נוסח "דבר אחר" ולמשל בתיאור החוזר של הדיינים כגולים ממולחים רודפי בצע עם תיגרות אגרופים וסכינים נוסח המערב הפרוע, ושיחות בטלות של דמויות נלעגות כגון בני חבורת "כאן" (עמ' 109—111) או "בצלאל העצוב" (272—275). הנטייה להתחמק מכל אמירה מחייבת בנושאים ה"גדולים" מתבטאת גם בסיומו המתחכם והדו־משמעי של הרומאן, המשאיר פתוחה את שאלת קיומם של חיים אחרי המוות.

אין צורך, איפוא, להתייחס אל הדברים ההגותיים או הקיומיים שב"מלאכים באים" ברצינות רבה מזו שבה התייחס אליהם המחבר. בהיעדרם של אלה, כל שנותר בידינו הוא סיפור עלילה רב־אירועים, המושתת על כמה וכמה דגמים קבועים שמקורם בספרות המתח וההרפתקאות הלא־קאנונית. עקבותיו של הרומאן הבלשי ניכרים כאן במבנה העלילה, המתבסס על פיענוח ההדרגתי של תעלומה המוצגת בתחילת הספר, ובדרך עבודתו של הגיבור־החוקר, המצרף בסבלנות פרט לפרט, ומשלב מחשבה אנאליטית עם עיקוב בפועל אחר החשודים. אם יש כאן חידוש כלשהו, הריהו נעוץ במקומו המרכזי של המחשב בפיענוח התעלומה, ובהצגתו של וירטואוז־המחשבים כ"גיבור דורנו" של המאה העשרים ואחת. מקור־השראה נוסף לעלילת "מלאכים באים" הוא, דומה, המערבון ההוליבודי, שבצלמו עוצב המפגש הסופי, הדרמאטי והגורלי בין הגיבור "הטוב" לבין חבורת ה"רעים", מפגש שבמהלכו מתגלה הגיבור לא רק כמוח אנאליטי מזהיר, אלא כמומחה מדרגה ראשונה לקרבות־סכינים ולתורות לחימה מן המזרח הרחוק. יתכן שגם רומאן־המסתורין הגותי הותיר כאן את רישומו, בייחוד בעיצוב דמותו הדמונית של הד"ר יוחנן דינורדבאום, שולחו המכתב המוזר המניע את הגיבור לצאת למסע הנקמה שלו.

הנטייה אל דפוסיה של הסיפורת הפופולארית הסטריאוטיפית ניכרת בכל ספריו הקודמים של בדנר, ואולי אף עוברת מספר לספר. אפשר לזהות אפילו קווי דמיון ספציפיים יותר בין "מלאכים באים" לבין קודמיו. למשל, השימוש במכתב מסתורי, שהרצון לאתר אותו או את שולחו מניע עלילת־מרדף מסובכת, זכור הן מן הסיפור "אליעזר שושני ו/או אליקו ברשושן", והן מן הרומאן "פרוטוקול". עם זאת יש לציין, שגם כרומאן בלשי גרידא "מלאכים באים" רחוק משלימות. פתרון התעלומה מאכזב ובנאלי, והרבה שאלות נשארות בלתי פתורות (כגון טיבו האמיתי של הקשר בין הלפרין לדינורדבאום, או תעלומת התצלום העתיק שהלפרין מזהה בו את עצמו), וכמה מן הקישורים העלילתיים אינם מתקבלים

הסוף בעמוד 2ב

אבנר הולצמן הוא מרצה בחוג לספרות עברית, אוניברסיטת תל־אביב

סקיצה ל"דיוקן עצמי עם שבע אצבעות" — מאוסף מרכוס דינר, מוזיאון תל אביב

"עם כל שבע האצבעות"

על שפת הציור היהודית של מארק שאגאל, במלאות מאה שנה להולדתו

מאת חיה פרידברג

גיום אפולינר אמר פעם על מארק שאגאל שאמנותו "נוגדת את כל חוקי ההיגיון, ההסתברות או הפיסיקה, מאחר שאינה מסבירה את עצמה בהלכי־רוחו 'הלכי רגל' של פרוזה". ואמנם כך נראה שאגאל בעיני של מתבונן מן החוץ, שאינו מכיר את הרקע היהודי שעליו צמחה אישיותו ואת סמליו ודימוייו.

שאגאל נולד בעיירה היהודית ויטבסק שברוסיה. בסביבה הכפרית ההיא קיבל חינוך אורתודוקסי, והיה מוקף בהוויית חיי העיירה היהודית. ב־1910 עבר מרוסיה לפאריס, ומהוויית החיים היהודים אל החיים בכרך המערבי. חוויית הניתוק ממקום הולדתו אל מקום זר ואל תרבות שונה היא מן החוויות שעיצבו את חייו ואת תפישת עולמו, ומשמשת מפתח להבנת רבות מיצירותיו ולפענוח תכניהן.

את חוויית הניתוק מתאר שאגאל בציור הדיוקן העצמי שנעשה בשנתיים לאחר שעבר לפאריס, הנקרא "דיוקן עצמי עם שבע אצבעות". בציור נראה שאגאל עומד לפני כן הציור שלו, ולכף ידו מחוברות שבע אצבעות במקום חמש, והוא חולם על רוסיה המיוצגת על ידי כנסייה רוסית, ומבעד לחלון חדרו נשקף נוף פריסאי. את הנוכחות הפריסאית מבטא שאגאל בהשפעה הקוביסטית הבולטת בסגנון הציור. המרכיב היהודי נכנס לתמונה בעזרת ביטוי ויזואלי של מטבע־הלשון היידישאי: "מיט אלע זיבן פינגער", שתרגומו המילולי הוא "עם כל שבע האצבעות", ומשמעותו מקבילה לזו של הביטוי העברי "עם כל הלב". כלומר, שאגאל מציג עצמו גם כאדם שלבו חצוי בין שני מקומות, וגם כאמן העושה את עבודתו בלב שלם, וכמי שעבודתו משמשת אותו כפיצוי על הרגשת תלישותו וגעגועיו לרוסיה. מי שאינו מתמצא בתרבות היהודית ובשפת היידיש יבין אמנם את ביטוי הגעגועים, אך שבע האצבעות יהיו לגביו מסתורין גמורים.

ב־1914, עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, נאלץ שאגאל לעזוב את פאריס ולחזור לרוסיה, ושהה בה בזמן המלחמה והמהפכה שבעקבותיה. הוא מונה לקומיסר אמנות מחוזי על־ידי שלטונות המהפכה. בתקופה זו עדיין מעוניינים לגייס גם את אמני האוונגארד לצורכיהם. שאגאל עזב את רוסיה לצמיתות בשנת 1923 וקבע את מושבו בפאריס. למרות זאת ממשיכה רוסיה להופיע שוב ושוב ביצירותיו, הן בצורת נופי העיירה והכפר, הן דרך השפעות האמנות הרוסית העממית שהוא מטמיע ביצירותיו. בשל הכיבוש הנאצי הוא נאלץ לעזוב שוב את פאריס, ונמלט לארצות־הברית עד עבור הזעם. בתקופה זו הוא מרבה לעסוק בנושאי רדיפת היהודים. השואה משפיעה בבירור על עיצוב דימוייו. כך למשל בציור "הצלובים" מ־1944, שבו נראים שלושה יהודים צלובים לאורך הרחוב הראשי בעיירה המושלגת, בין בתים הרוסים או פרוצים לרווחה ונופות מנותחות סביב. הצלוב משמש ביצירותיו של שאגאל לאו דווקא סמל נוצרי, אלא סמל לסבל.

למרות חוויית העקירה והתלישות, ולמרות הזדהותו הברורה עם הסבל היהודי, מבטא שאגאל ברוב יצירותיו אופטימיות ושמחת חיים המתבטאת גם בתכנים, וגם בצורות ובצבעים הרכים הזורמים בהרמוניה. אחד הדימויים המרבים להופיע ביצירותיו הוא זוג האוהבים, המשמשים ביצירותיו בתפקידים רבים: אדם וחוה, כנסת ישראל והקב"ה, שעל פי המדרש אהבתם באה לידי ביטוי בשיר־השירים המשמש לה כאלגוריה; סמל אישי שלו עצמו ושל אהובתו. האהבה שמסמל הזוג קשורה ביצירותיו על פי רוב בתכנים של ישועה, שהיא גם אישית ופרטית, וגם אוניברסלית וקשורה בימות המשיח והאהבה שתשרור אז.

יצירותיו של שאגאל פזורות באוספים פרטיים וציבוריים רבים ברחבי העולם כולו, ואף מעטרות מבנים ומוסדות ציבור. השבוע נפתחה במוזיאון תל־אביב תערוכת אוספו של מרכוס דינר, ידידו של שאגאל. האוסף מורכב בעיקר מסקיצות־הכנה לציורים, [illegible] המחשבה [illegible] ליצירה המוגמרת. [illegible] סקיצת־ההכנה לציור "דיוקן האמן עם שבע אצבעות".

חיה פרידברג מלמדת במגמה לתולדות האמנות באוניברסיטה העברית ועוסקת במחקר לאמנות יהודית שבאוניברסיטה

"...את הזעיר מכל אוהב"

באור היפשוט מלאכים רבים / מבחר שירים, מאת ריינר מריה רילקה. עברית: משה זינגר. זמורה, ביתן, 1987, 175 עמודים

מאת יורם ברונובסקי

"רילקה הוא משורר הכותב על נשים ועל משוררים צרפתיים". רשם באחת מרשימות "היומן הפאריסאי" שלו הסופר הגרמני ארנסט יונגר. להערה זו מתלווית נימה אירונית קלה, אם לא נימת רישעות. אך אם נתעלם מן הנימה הזאת נוכל למצוא בה אמת מסוימת הן על אודות הרצפציה של שירת רילקה והן, בעיקר אין, על השירה הזאת עצמה. ההערצה שרחשו לרילקה נשים רבות היא מן המפורסמות, ונדמה לעתים — בייחוד שעה שקוראים באוטוביוגרפיה של רילקה אל כמה מן הנשים הללו — שמולן נענות לארכיטיפוס (אם־טיפוס?) נשי מסוים, זה של האשה האריסטוקראטית, המעודנת עד תכלית העידון וכו'. על כל פנים רבות מן המכותבות שלו היו נשים הנושאות שמות משפחה אציליים לעילא ולעילא. כמו נענות לאוויית הייחוס המי־בינייםי שהמשורר עצמו כישף לו ודימן מאז ימי נעוריו. מאז חיבר לו את הגנאולוגיה האבירית־הרומנטית שלו בספר "האגדה על חייו ומותו של הקורנט כריסטופר רילקה". כמו כן נכתב לא מעט — המשורר עצמו כתב — על הקול הנשי שהצליח רילקה להשמיע מתוך שירתו, מכוח האמפאתיה יוצאת־הדופן שלו עם גורל האשה, המסתורין של הנשיות הנצחית. (הביוגרפים מזכירים לעניין זה את העובדה שאמו של רילקה הלבישה אותו כילדה ונהגה בו כבילדה במשך חמש שנים תמימות של ילדותו). הערצת המאדונה, שהיא מוטיב קבוע בשירת רילקה, מצרפת את היסוד המי־בינייםי החזק הזה שבשירתו עם זיקתו למסתוריה של הנשיות. לשיא הגיעה המאריולאטריה (עבודת מריה הקדושה) הרומנטית־רילקאית הזאת במחזור השירים "חיי מריה" המובא בספר התרגומים החדש המונח לפנינו.

וודאי נכון לא פחות שאוהבים את רילקה "משוררים צרפתיים" — וכמובן, לא רק צרפתיים. דומה ששום משורר של שפה אחרת מזו שבה כותבים משוררים מסוימים במאה העשרים — אנגלית או רוסית, עברית או צרפתית ועוד — לא השפיע כל כך על שירתם כמו רילקה. בדרך כלל יכול להשפיע על משורר מתחיל בעיקר משורר הכותב בשפה שהיא גם שפתו. ייתכן שרילקה הוא המקרה היחיד של משורר שידע להאהיב את עצמו גם על אלה שידיעתם בגרמנית מעטה או אף לא קיימת. כאילו מצא רילקה את ה"אור־שפראכה" — את שפת־היסוד האגדתית של השירה עצמה, אידיאת־השירה. והרי רילקה אינו כותב ב"שפה שקופה", בגרמנית שיכולה גם להיות שפה אחרת. הוא כותב בגרמנית מעודנת ודקה ועשירה וקשורה באלפי נימים למסורת השירה הגרמנית. רילקה אינו קוראים העובר בתרגום בשמתנים אחת, כאמור. תרגום שירי רילקה הוא בהחלט מאותם המבצעים ההרואיים, האבודים מראש, שכל הניגשים אליהם יודעים כי באמת אין שום סיכוי ל"תרגום", במובן המקובל של המלה הזאת, שיר של רילקה לשפה שאינה שפתו של רילקה. ובכל זאת ...ועוד אשוב לעניין זה.

ייתכן שרילקה הוא המקרה היחיד של משורר שהצליח להאהיב את עצמו גם על אלה שידיעתם בגרמנית מעטה או אף לא קיימת...כאילו מצא רילקה את שפת היסוד האגדתית של השירה עצמה, של אידיאת השירה

אבל קודם עוד מלה בדבר הערצת רילקה, בדבר הנשים והמשוררים הלא־גרמניים שאהבוהו. שתי הקטגוריות של חובבי־רילקה שעליהן הצביע יונגר מתאחדות ומגיעות לשיא בהערצתה של המשוררת הרוסית מרינה צווטאייווה לרילקה. באחד ממכתביה לרילקה כתבה: "ריינר מריה רילקה האוכל לקרוא לך כך? אתה, השירה בהתגלמותה, יודע אל־נכון שעצם שמך הוא שירה. ריינר מריה — יש לזה צליל כנסייתי — וילדותי — ואבירי...איך המשורר האהוב עלי ביותר — האהוב ביותר היא הגדרה מתחום הדירוג, ואתה מחוץ לכל דירוג. אתה תופעת טבע וכו' וכו'". נימת האקזאלטציה הזאת שלטת בכל מכתביה של מרינה, שהתפרסמו רק לפני שנים אחדות, ואם רילקה מסוגל היה לקבלה ולהבינה כי אז ודאי היה זה מפני שהיה רגיל לנימה כזאת באיגרות של נשים ושל משוררות אליו. יחסה של צווטאייווה הוא אולי השיא — והוא חשוב לציון בהיות היא עצמה משוררת גדולה — אך מעל לכל הוא הדוגמה של התאהבות ברילקה — תופעת־רילקה — שאינה נדירה כלל אצל משוררי המאה שלנו. ואף השונים הם משונים ביותר.

בשירת רילקה התאהב אנגלי בעל מנטליות המנוגדת־לכאורה לזו של רילקה, ו.ה. אודן, התאהב בה פול ולרי, שאמנם הרבה מקשר בינו לבין רילקה, אך אולי יותר מכך מפריד בין השניים. אפשר כמובן להמשיך ולמנות עשרות משוררים — צרפתיים ולא רק צרפתיים — שאידיאת השירה התגלתה להם, בשלב מסוים, מוקדם בדרך כלל, דווקא בגילום שהלביש לה המשורר הפראגאי. אפילו משורר שהוא ממש ניגודו של רילקה מבחינת מקורותיו ומבנהו הנפשי, רוברט לואל, שאף ידע רק מעט מאוד משפתו (וזה אינו נדיר, כאמור), נפל ברשתו של רילקה. אמנם אותן ה"אימיטאציות" של שירי רילקה המצויות בספרו הנושא את השם הזה הן מן הפחות־מוצלחות שבקובץ.

ליסוד העל־לשוני של שירת רילקה אי אפשר להקדיש כאן מקום רב, אבל כדאי כבדומה לצטט לעניין מתוק ומסובך זה משפטים אחדים מאיגרת אחרת של צווטאייווה לרילקה, איגרת שבה היא מודה לו על קובץ השירים הצרפתיים שכתב ("בוסתנים") ושלח לה משווייץ לעיירה הצרפתית שבה התגוררה. "ריינר האהוב", כותבת צווטאייווה. "גיתה אמר פעם שאי אפשר ליצור דבר חשוב כלשהו בשפה שאינה שפתך — והדבר היה תמיד כתוב באוזני. ...הרי השירה בכללה היא תרגום, תרגום משפתו המולדת של המשורר לשפה אחרת, ואין חשיבות לכך אם גרמנית או צרפתית. שום לשון קיימת אינה לשון מולדת. השירה היא שיחזור. על כן אינני מבינה כלל איך אפשר לדבר על משוררים צרפתיים או רוסיים וכיו"ב. יכול משורר לכתוב בצרפתית, אך אינו יכול להיות משורר צרפתי. זה מגוחך. אני אינני משוררת רוסייה, ומפליא אותי תמיד כשכך מתייחסים אלי. הלא לשם כך נעשה אדם משורר (כאילו אפשר בכלל להיעשות משורר, כאילו אין המשורר קודם לכל אצל כי שהוא משורר) כדי לא להיות צרפתי או רוסי וכו', אלא להיות הכל..."

נדמה שצווטאייווה רושמת כאן בלשונה הנרגשת־הפיוטית כמה מעיקרי הפואטיקה של רילקה עצמו. ככל ששירתו גרמנית יותר, כן היא חותרת יותר אל שפת־העל של השירה, אל שפת־היסוד. נדמה שתמיד חתר להפיק קול צרפתי מן השירה הגרמנית שלו, וכתיבת שירה בצרפתית עצמה היתה מעין מסקנה הגיונית של תהליך זה. מובן שרילקה היה גם מתרגם גדול שסיגל ללשון הגרמנית יצירות רחוקות ממנה (מ"רוחה") מרחק רב, לכאורה. הצלחה מיוחדת נחל בתרגום הסונטות הלוהטות, הבארוקיות, של המשוררת לואיז לאבה; אין ספק שהצליח כל כך בתרגומן מה אלה מפני שמצא במשוררת האנאכנסית הזאת נשמה־אחות. רילקה הוא הדוגמה המושלמת של המתרגם האידאלי, המתרגם מתוך הזדהות גמורה. ושוב אזכיר את הדברים הרילקאיים כל כך של צווטאייווה (המתרגמת), כאמור, על שיריו הצרפתיים של רילקה: "הלא עצם השירה הוא תרגום". ואף זאת, "שירה היא שיחזור".

השירה העברית מוכיחה את הטיעון בדבר ההשפעה המיוחדת־לגמרי של שירת רילקה על משוררי שפה אחרת, רחוקה משפת המשורר, לא פחות טוב משמוכיחות זאת השירה האנגלית או השירה הרוסית. נדמה שאין משורר הקשה כל כך לתרגום לעברית כמו רילקה, ונדמה שאין משורר שכה רבים ניסו להתמודד עם שירתו כמו רילקה. הנושא "רילקה והשירה העברית" מחכה ממש למונוגרף (סקיצות ראשונות לקראת מונוגרפיה בנושא זה מצויות כבר. לדוגמה, ספרו של שמעון זנדבנק "שתי ברכות ביער") שיסקור את המרחב הארוך של תרגומי רילקה לעברית, ואולי את מה שהוא חשוב יותר: השפעתם של שירי רילקה על השירה העברית עצמה.

משה זינגר, המקדיש את קובץ תרגומיו לזכרו של דן פגיס, מדבר על ספרו הראשון של פגיס, "שעון הצל", כספר שהביא את הטון הרילקאי לשירה העברית בצורה הצלולה, הנקייה והזכה ביותר". אך "הטון הרילקאי" בולט בשיריהם של משוררים עבריים רבים אחרים — מעמיחי ועד גלדמן. ומכוח מה שהוכח כבר בשפות אחרות: כדי להתאהב ברילקה אין צורך הכרחי בידיעה טובה של הגרמנית או אפילו הגעה אל רילקה דרך הגרמנית. כמה מן התרגומים היפים ביותר של שירי רילקה, לרבות אלה המוקשים ביותר מבחינה לשונית (כגון כמה "אלגיות דואינו") נעשו בידי מרדכי גלדמן ששליטתו בגרמנית היא אלמנטארית לכל היותר. מכוח של הזדהות עמוקה תירגם גלדמן תרגומים נהדרים של שירי רילקה, בייחוד מתוך ה"אלגיות". יתכן שיש מקום אפילו לטענה שהיא פאראדוקסלית רק למראית־עין, בדבר הידיעה הטובה־מדי בגרמנית העלולה לחבל בהזדהות עם שירת רילקה. אבל לא אכנס כאן לפאראדוקס־של־כאורה מן הסוג הזה. אומר רק שכמה מן התרגומים הגרועים ביותר של שירי רילקה נעשו בידי אנשים שליטתם בגרמנית היא (או היתה) מושלמת (אפשר להזכיר לעניין זה את התאוריה הרילקאית מאוד של פול ולרי בדבר הוויית השירה "לשון בתוך לשון" וכו' וכו'; מקוצר המצע לא אכנס כאן, כאמור, לסוגיה המרתקת הזאת).

איני יודע מה מידת בקיאותו של משה זינגר בגרמנית, אף שלא אתפלא אם אינה מושלמת ואפשר שהוא אף רומז לכך באחרית־הדבר שלו לקובץ השלם ביותר של תרגומי רילקה שלו שרבים מהם מוכרים לקורא השירה מפרסומים קודמים. ברור שזינגר הוא מתרגם ברכותו ובצלמו של רילקה. ברור שמכוחה של אמפאתיה נדירה הוא הצליח להעביר לעברית ("להעביר לעברית" — יש בביטוי הזה, הטאוטולוגי ביסודו, בגיוונתו, מרוח דבריה של צווטאייווה על השירה כתרגום) את הטון הרילקאי.

השירים העבריים הללו הירים — בעצם הרי זו סתירה פנימית — שיריו של רילקה. עד כדי כך שאפילו כשפסים מתוך השירים הללו — "אם אי פעם אאבדך" ("שיר ערש") — אפילו היחידות הקטנות ביותר, העבריות, המשכעות בחותמה היחיד והמיוחד של שירת־רילקה. הבית כולו של השיר הזה (ופתחתי את הספר — אני נשבע — במקום אקראי) שבעמוד 125 הוא לא רק רילקאי לעילא אלא לא ניכר בו כל אילוץ, כאילו העברית היא שפתו המולדת, האור־שפראכה שלה:

אם אי פעם אאבדך —
התוכלי לישון בלא
מלמולי אשר כמלא
נוף תרזה אותך סוכך?

רילקאי — גרמני־טובלמי — ועברי בתכלית, אולי קצת ביאליקאי.

לקורא בספר הזה אין שום ספק אין זה ספר תרגומים בעלמא, פרי מלאכה כזאת או אחרת, פרי מעבדת־תרגום כזאת או אחרת, פרי טכניקה כזאת או אחרת, ידיעת לשון או לשונות כזאת או אחרת. משה זינגר מילא אחר מצוות יסוד של מתרגם השירה: הוא נעשה למשורר עצמו כשכתב את מה שקרוי ה"עוד־חיים" העבריים של השירים. ובכוחה של מאגיה שהיא, אחרי ככלות הכל, המאגיה של השירה באשר היא — מאגיה שאפשרה לרילקה עצמו להיעשות למשוררת בת העיר ליון מן המאה השש־עשרה או גם למשורר האלמוני של האפוס הרוסי העתיק "דבר משא איגור" — הצליח משה זינגר להיעשות לרילקה הכותב את שיריו בעברית. לא מילתא זוטרתא. ובה חוק הוא רושם המטמורפוזה המולחת הזאת — מה מעטות דוגמאותיה בתרגום השירה העברי. אף שאולי דווקא בתחום תרגום רילקה יש לה כמה דוגמאות — עד שאתה חושש כמו להיכנס ברגל גסה לאותה "מעבדת המתרגם" שהיא בעצם "מעבדתו של אלכימאי". לבחון מקרוב את תהליך האלכימיה הזאת, לתרגם אותו לשפת הביאליה הלשונית המקובלת. כמו לפני בריאת שירה, אתה עומד כאן לפני סוד גדול; מבחינה אחת. וודאי ובוודאי כפי שנרמז לעיל. מבחינה אחרת, שגם עליה צריך לעמוד, אף קצת אפילו זעיר.

משה זינגר מודה: עם רילקה ומיטיב לתרגם לעברית את נימת שירתו. אך צריך לשאול: איזה רילקה הוא זה, עם איזו שירה רילקאית זהו מתרגם. השוב צריך להקדים כאן ולהצביע על היתור של התפתחותה של השירה הרילקאית, והתפתחות שגם לה אולי אין משל בשירה אחרת. יש בכל שירת רילקה אחדות גדולה, כך שהשיר הראשון של

הסוף בעמוד 2ב

עורך: בני ציפר

על פני השטח / עדי אופיר

שאלת הזהות — של מי היא בכלל?

בגיליונו האחרון שכבר נתפרסם הרבה וגם נשתבח לא מעט, עורך העיתון "פוליטיקה" "מסע מפותל בעקבות הזהות הישראלית. כלומר, אם יש כזאת". זהות ישראלית, אבל לא זהותה של הישראלית. אין בעיתון ולא גם שורה אחת העוסקת בישראלית כאישה או באישה כישראלית. כאילו שאלת הזהות היתה שאלה המטרידה גברים בלבד או, לחליפין, כאילו היתה חוויית הקיום הישראלית — בשירות המילואים עד דיני חליצה, מעול גידול הילדים עד מסלול הקידום המקצועי — חוויה משותפת באמת לגברים ולנשים.

אבל לא נכון שאין נשים בגיליון האחרון של "פוליטיקה". חברת הכנסת שולמית אלוני כותבת, כרגיל, על דת ולאום. חוץ ממנה חוץ ממנה מופיעות בגיליון הזה עוד כעשר נשים. נשים בלי שם, בלי תואר. בלי כשהו לומר. אבל נשים עם גוף. יש שם צילום אחד של המדונה. צילום אחר שנראית בו רקדנית בטן מעכסת ועוד כמה חטובות המוכרות מכבניות, מזרני קפיצים, בירה וגלידה מתוך תמונות פרסומת צבעוניות. האם עיתון אמור לשקף מציאות, הרי שבעניין הזה נדמה ש"פוליטיקה" ממש מדייקים בפרטים. לא ברור, למשל, אם האח דניאל מייצג איזה טיפוס נדיר של יהודי־נוצרי, אם ירידה סגל מייצג את ישראליותם של אנשי גוש־אמונים ואם כיסופיו של ירון לונדון מייצגים את ישראליותו הטיפוסית של כוכב תקשורת ממוצע. אבל הצמנום המתוק של עלמת המזרנים והצהלה הטיפשית הכרוחה על פני נערות הגלידה יכולות בהחלט להיחשב לצילום מצב.

האמירה החזקה ביותר של גיליון "פוליטיקה" הנסבר ביותר אינה מצויה באף אחד מן המאמרים אלא בצירוף המחר של תמונות הצבע: הזהות הגברית השעיר עם תליון ה"חי" המונח מעל כרס תופחת בשער הקדמי, סיגריות מתנסות בשער האחורי, ובתוך כמה נשים פתוחות בעלות גוף ופרצוף מקדמי מכירות, הזכירות הכושה מלפנים, גברות, מרוחות כנראה, שאין לה ראש ואין לה רגליים. העצבנות המתמכרת של חפיסת הסיגריות מאחור, ובין זו לזו נשיות שאינה אלא גוף שאינו אלא מכשיר — זה מה שהיה ל"פוליטיקה" לומר על הזהות הישראלית בתקשרה הניטי.

האם היעדרן הצורם של הנשים מן הטקסט הכתוב ונוכחותן הצורמת לא פחות בעמודי הצבע משקפים את עמדותיהם השוביניסטיות של עורכי העיתון? אני סבור שלא, וגם שהשאלה עצמה תפלה. אבל האין ההיעדרות הזו והנוכחות הזו משקפות נאמנה את מצבה של האישה הישראלית? סביר שכן, לפחות במה שנוגע לשכבת האינטליגנציה הבורגנית שממנה יונק ואותה מבטא העיתון "פוליטיקה". אלמלא כן, ובלי להניח כוונות זדון, היה אפשר לצפות בעניין של מובן מאליו להרבה יותר נשים כותבות ולהתייחסות כלשהי לבעייתיות המיוחדת של הישראלית כאישה (ומצד גברים ונשים כאחד).

האמירה הפוטוגנית

אבל גם השאלה הזאת מחטיאה את העיקר. שתי השאלות מבוססות על התפיסה שעיתון מייצג מציאות באמצעות מה שנאמר בו ושיש דרך מן המאמר אל כוונת הדובר. אבל האמירה הפוטוגנית של "פוליטיקה" על מצבה של האישה אינה שייכת לדובר הסמוי של הטקסט אלא לארגונו הפנימי, לאיזה סדר השולט, כמו מבחוץ, באמירות המפורשות עצמן. הסדר הזה, במידה שהוא קיים, אינו מופעל על־פי כוונות הדוברים, כותבי המאמרים או העורכים, אלא הוא המקצה לכל אלה את מקומם. בסדר הזה, במידה שהוא קיים, לא טבועה שום יומרה לייצג מציאות. שהרי הוא הוא המציאות עצמה, מציאותו של המדיום שבתוכו מתנסחות ומתגבשות יומרות לייצג מציאות.

את הסדר הזה של השיח הפוליטי הישראלי מבאה מערכת "פוליטיקה" כנתון מראש אבל לא כניתן לחשיבה ולביקורת; לפיכך משעתק העיתון המרתק את אותו סדר בעל כורחו, כמעט בבלי דעת, ובלי קשר לטיעונים השונים של הטובים שבמאמרים. עם הסדר הזה, שהוא בסופו של דבר קטע מסדר הדיון הציבורי בישראל בשאלות של זהות קולקטיבית, אני מבקש לבוא כאן חשבון. שכן, אחרי הכל, נוכחותן של נשים בדיון הזה

המרחב האידיאולוגי הישראלי מלא ב"סוכני זהות", אלה הסוחרים באיפיונים והגדרות של מה שאנו בפועל ומה שעלינו להיות. חבל שהירחון "פוליטיקה" הצטרף בתרועה ללהקה זו

והיעדרן ממנו הן פן אחד בלבד של מרקם יחסים מורכב ובלי הרבה יותר.

כמעט כל חתכי היהודי המוכרים מוצאים את מקומם במאמרי הגליון: ערבי־יהודי, יהודי־נוצרי, אשכנזי־ספרדי, חילוני־דתי, יהודי־עברי. עוד שני קווי־שבר חברתיים מתוחים ברקע, כעובדה: קו אחד פנימי שזוכה כאמור לתיעוד צילומי — גברים־נשים — וקו שני, חיצוני, שהוא בליבך מובן מאליו עד שאין שום צורך, כביכול, לחשוב אותו מחדש — ישראלים־פלשתינאים. ומכל אלה מתקבלת התמונה הבאה: הישראלי הוא האזרח היושב בארץ ואינו פלשתינאי: הוא יהודי בדרך כלל אבל לפעמים גם ערבי, וכדי שללאומיותו תהיה תקנה רצוי שמשמעותו הפוליטית של ההבדל הזה תימחק (אנטון שמאס); הוא יהודי־יהודי בדרך כלל אבל יש גם אפשרויות אחרות (יהודי־נוצרי, האח דניאל); או שהוא מזרחי או שהוא מערבי ורצוי שלהבדל הזה לא תהיה משמעות פוליטית (שלמה אלבז, יצחק גורמזאנו); או שהוא גבר או שהוא אישה והבדל המין הוא שקובע לעת־עתה את אופן נוכחותו בשיח הפוליטי (צילומי צבע); הוא נתון במשבר זהות, כנראה, ונסיונות לאפיין אותו, שלא לומר להגדיר "הגדרה אמיצה ומדויקת" מובילים עכשיו למבואות סתומים (פתיח המערכת): שורש המשבר הזה נסבך שבין דת ולאום, המבוסס בעצם על החתך חילוני־דתי (פתיח, קניוק, אלתר, עברון, סגל, אגסי). והמפתח לכל מבוכות הזהות הוא באותו חתך ישן שהיתה לו ערגה — יהודי־עברי (קניוק, עברון, שמאס והמובלע גם אגסי).

אבל נניח לרגע שאנו הופכים את היוצרות. נניח לרגע שאנו במחנה "האחר", בעברו השני של המתרס הפוליטי, ב"נקודה" של גוש אמונים, למשל, או בבטאון ש"ס, אם יש כזה. כמה מעט היה אז צורך לשנות מן הניסוח הזה. הרי היינו יכולים לקרוא שם את הדברים הבאים. ואני מרשה לעצמי חזרה מייגעת משהו, כי עצם אפשרות החזרה היא לב טיעוני: הישראלי הוא האזרח היושב בציון ואינו פלשתינאי; הוא יהודי בדרך כלל אבל לפעמים גם ערבי וכדי שללאומיותו תהיה תקנה רצוי שההבדל הזה ייחרת באותיות של קידוש לבנה; הוא יהודי־יהודי ואין אפשרויות אחרות: הוא מזרחי או מערבי ורצוי שלהבדל הזה לא תהיה משמעות פוליטית; או שהוא גבר או שהוא אישה והבדל המין קובע מאז ועד עולם את נוכחותו בשיח ההלכתי בכלל, ובשיח הפוליטי הנגזר ממנו בפרט; הוא נתון למשבר זהות והניסיונות לאפיינו או להגדירו נקלעו לעת־עתה למשבר; שורש המשבר בקו השבר (המדומה) שבין חילוניים לדתיים ופתרונו בביטול משמעותו הפוליטית של ההבדל — שורש כל רע — בין יהודי לעברי.

קווי החתך והשבר

ובכן, יש קווי חתך שהם קווי שבר ממש, כלומר ללא שום אפשרות של גישור. הפלשתינאי מרוחק מלכתחילה, הוא האויב שכנגדו נחצבת הזהות הלאומית. האישה מרוחקת בדי־עבד, מבפנים. עניין של טבע שני אולי (האנלוגיה הזאת בין האישה לפלשתינאי לא צריכה להפתיע. אפשר לתעד אותה בפירוט, אבל היא שייכת לדיון אחר). ויש קווי חיתוך שמותר־צריך להפכם לבעייתיים, להעמידם בסימן שאלה, להפך בהם ולהפוך בהם כדי לתת תוכן לחיינו התרבותיים. האם לא באלה עסקו שני הרומאנים־הנמכרים של השנה האחרונה, "מולכו" ו"קופסה שחורה"? (יהושע, צריך לציין כאן, אמיץ דיו כדי להעמיד בסימן שאלה גם את קו השבר גבר־אישה). האם לא באלה עסוקים בשנים האחרונות סופרים עיתונאים ושאר אנשי עט, המנסחים שוב ושוב את קווי החתך ומנסים בזה אחר זה מפתחות שונים להוציאנו מן הסבך?

כלומר, בין קווי השבר הפרובלמטיים ישנם כאלה המזוהים כשורש המשבר ואחרים כראשית צמיחת גאולתנו. "מהפיכה עברית" שנייה, כותב קניוק במאמר כואב, סוחף, ובין כך ובין כך ברור לכל, משני עברי המתרס. "כי בעיית הזהות היא קרדינאלית. ממנה נגזרים הכלכלה, התרבות, היחס המושסת לנרבות, היחס לגוי, לזולת, לערבי, לעצמנו". הניסוח של קניוק, אבל גם הרבי מלובאוויץ' היה מוכן לחתום על השורה הזאת.

אז של מי סדר היום הזה בעצם? של קניוק או של הרבי מלובאוויץ', של יהושע ושמאס או של דרוקמן וגאולה כהן? והאם באמת אנו אמורים להאמין שעד כדי כך נגזרת הוויית חיינו, הוויית חיינו בכלותה, מתודעת זהותנו, תודעת זהותנו הקיבוצית, הלאומית? האם יש צורך להיות מרקסיסט כדי להבין שעצם העיסוק האובססיבי בשאלת הזהות הוא תוצר של משטר הכיבוש ולא תנאי להכרעה בדבר "היחס לגוי" בכלל ולפלשתינאי בפרט? האם באמת די להחליף את השאלה "מיהו יהודי" שכופים עלינו הרבנות וחבר עסקניה בשאלה "מיהו ישראלי" המתנוססת בשער העיתון "פוליטיקה"?

והרי בשני המקרים מערכת הקואורדינטות המושגית של הדיון הזה היא אותה מערכת קואורדינטות. הדיון עצמו משרת את אותו משטר פוליטי בדיוק. מפני שהדיון הנזה את מסגרת החתכים וקווי השבר הללו משעתק אותם בעצם התרחשותו. שכן, עוז ויהושע וקניוק ו"פוליטיקה" אינם עוסקים במקרה רבן, אלא בשכפול ובהנחלה מחדש של אותו סדר השולט ברוב מוזות הדיון הפוליטי והכתיבה האידיאולוגית בארץ, סדר שייצוגי המציאות הישראלית, איפיוניה וניסוח בעיותיה מתאפשרים מתוכו ומוגבלים על־פי כלליו.

לסדר הזה שותפים סופריו ואמניו של המשטר כמו רוב מבקריו. כי זה הסדר שמכוחו ובתחומו מתקיים הקונסנזוס המונח ברקע הפולמוס האידיאולוגי בארץ ומאפשר את המשך קיומו המנומס. הקונסנזוס הזה רחב ושתלטני כל־כך עד שהאלטרנטיבה המפוסרת היחידה שלו נמצאת לישראלי רק בנישה — מן הטיול הממושך לקצה עולם ועד להגירה גמורה. הקונסנזוס הזה הוא תוצאה כל־כך עד שהוא משתק כל מאבק אופוזיציוני של ממש. שהרי אם הקרב הראשון שיש להכריע בו הוא הקרב על הזהות — כל מה שנותר לעשות הוא להתפלמס על "מי יהודי" ו"מי ישראלי" ו"לתהר את הנוער" (האם זה מקרה שה"שמאל" הירושלמי הצליח לגייס למאבק על השבת בזהות שכבר מזמן לא הופיעו במאבק על השלום?).

הקונסנזוס הזה הרסני מבחינה מוסרית מפני שהוא תשתית הלגיטימציה של משטר הכיבוש — שהרי עד שלא נכריע בשאלת הזהות לא נוכל להכריע בשאלת "עתיד השטחים" הנגזרת ממנה, כביכול, ובינתיים — העסקים כרגיל. אבל שאלת הזהות יוצרת פולמוס שמפעים ומזין את עצמו לאין סוף, ובינתיים — אנחנו משתפים פעולה.

שאלת הזהות — של מי היא בכלל? הרי זו שאלה שאינה שייכת לעולם־החיים הממשי, למחסור ולמצוקה של רוב היושבים בארץ הזאת. נכון יותר, את כל המצוקות הממשיות של הישראלים ובני תיניהם אפשר לנסח במסגרת של בעייתיות שתהפוך את שאלת הזהות למיותרת. ובכן, בידי מי מתגלגלת השאלה הזאת כשאלה "דחופה", שאלה שבשורש המשבר? בידי סוחרי הזיות, מנחילי ערכים ונואלי נשמות; בידי אינטלקטואלים שקיבלו על עצמם את סדר היום של משטר אשר הלגיטימציה שלו כרוכה בהפעלה המתחדשת לבקרים של הבחנה רדיקאלית אחת — בין אני קיבוצי לאחר מופשט. מעצם, בידי אינטלקטואלים עצלים מכדי לראות שהמאבק על הדה־לגיטימציה של משטר הכיבוש לא יכול להתנהל במסגרת סדר היום שהוא מכתיב אלא הוא מאבק על סדר היום עצמו, על מערכת קואורדינטות אלטרנטיבית לדיון האידיאולוגי הפוליטי.

המרחב האידיאולוגי הישראלי מלא ב"סוכני זהות", אלה הסוחרים באיפיונים והגדרות של מה שאנחנו בפועל ומה שעלינו להיות, מי אנחנו עכשיו ומה ראוי שנהיה לעתיד לבוא. חבל ש"פוליטיקה" הצטרף בתרועה ללהקת סוכני הזהות הזאת. חבל שלא עשה משהו כדי לפרקה מעסקה. אחרי הכל, כחבר המערכת אני נושא באחריות מסוימת להחמצה הזאת. אולי יתרמו הדברים האלה משהו לתיקון המעוות.

שבוע של ספרים / דן דאור

תרגום

חיל הפרשים ועוד סיפורים
מאת איסאק באבל
תרגום מרוסית ואחרית דבר: נילי מירסקי
עיצוב העטיפה: יעל שוורץ
הספרייה (הקיבוץ המאוחד, סימן קריאה, כתר), 1987. 217 עמודים

עד לפני שבוע לא היה באבל בזיכרוני הפנום הדייק מכל רוסית אלא פיתוק שמנוני, מוזנר משרי ידי שלונסקאיות ה"שקיעה". בשביל כמה גנבים וסוחרי־סוסים בני דת משה, רוצחים ככל שיהיו, אין צורך להחזיק לאודסה, די לעלות לכנסת. 35 הסיפורים הקצרים, לעתים קצרים מאוד, של "חיל הפרשים", הקובץ המרכזי בספר זה, בתרגום המפואר של מירסקי, החליפו את הפיתוק בבראבאים ממוסכים, כראבו למתוק, שמתוליות הזהב של השירים בפרוזה שלו הישל רומאן ועולם, וכראוה למתרגמת, שעשתה מהממושקף הרוסי הזה סופר עברי גדול.

רומאן התולית המתחיל בתנועה רחבה, ממאירקים שבבזורה הים השחור ועד למינבך של הצייר אפולק, ואיטליה שבבמיתתו של סידורוב, מתוק לגולי גולת הערופה של השמש ועגיל הפז של הזית, מתמקד עד מהרה בציור שבין נובוגרד־וולינסק וזי־טומיר, קתוליות ויהדות, כהדירה מתמרת הלוך ושוב של הסוסים של בודיוני (יותי, יותי). העולם הוא "כמו אחו בחודש מאי. אחו שנשים וסוסים מהלכים בו" ובמרכזו עומד המוסיקה, ניזון מלנין והרמב"ם, נסוף אל היצירות הבומית של המזריק, מתגעגע לרוחניות שהיתה ביהדות הנעורה, כמה ליופי "הרוממעי הרומנקו" של המערב. בתמרה הלארנפסקת הזאת הוא מוצא לבסוף מין שלווה באיכזות הרב לא לו הוא מקשר חיי אותו ומתקבל על ידי הקוזקים. ועם יהודי גליציה שמתייעים אותו ב"שכר המותיק" של הסיחותם הוא משלים לבסוף. "ואני, שגופי עתיק היומין היה צר מהכיל את סערת הדמיון, אני אספתי אלי את אנחתו האחרונה של אחי." המערב נשאר מושא חלומות, בתמונות ובספרים.

פילוסופיה

סוגיות ובעלי סוגיות
מאת אברהם צבי בר־און
מאגנס, 1987. 290 עמודים

הזמנה לפילוסופיה
מאת יובל שטייניץ
זמורה ביתן, 1987, 190 עמודים

כתבי הפילוסופים של פילון
מבחר ערוך בידי יוחנן לוי
עברית: יהושע עמיר
מאגנס, 1987. 102 עמודים

שם ספרו החדש של פרופסור בר־און כללי משהו, וגם כותרת המשנה שלו (על פילוסופים ושיקרליתם) לא מתחייבת לכלום. תוכן הדברים לעומת זאת מעורר פליאה וציפייה, בעיקר השערים השלישי והרביעי, המוקדשים לפילוסופיה של המאה העשרים (ההפרדה, אם הבנתי נכון, נעשתה כדי למנוע חשש נסף: החלק השלישי מוקדש להוסרל שנולד אמנם יהודי אך המיר את דתו, ויטגנשטיין, גמור: השער הרביעי כולו לבני מבר, ברגסון, ורוזנשטוייג. אישה, אין, מבנים את ברגסון אילו חשב לנכון לצרפו לגבורת מפתיעה זו).

דברי המבוא הבהבתם איננם מכהתבים שמסבבה לבודדה. אלא שעד מהרה נעלמת הפליאה והציפייה נבובת. לא סוגיה עמדה מאחורי הסוגיות ובעליהן, אלא המקרה. דברים שנכתבו לרגל, שהתפרסמו בבמה, שנכתבו כהקדמה, שהופיעו בכתב עת, כתבים אוקאזיונאליים, מהם באלים לחלוטין, מהם שהיו אולי מעניינים, אילו נמצא להם הקשר תיאורי כלשהו. אלכימאי גאון אולי היה מוציא זהב מהחומרים הצנועים האלה בכור הצורף של הגיג עגנון על פילוסופיה והיסטוריה, או לפחות מעלה אותנו על דרך המלך לכימיה חדשה. אך הנס לא התרחש ואבן החכמים לא נמצאה בין הכריכות הירוקות הנאות האלה.

"הזמנה לפילוסופיה" של יובל שטייניץ מופנית ככל הנראה לתלמידים, ולא מהמצוינים שבהם. בהקדמה כותב המחבר: "הדבר המאפיין ביותר שנוכל לומר על הפילוסופיה הוא — שהיא עליונה. הפילוסופיה עליונה במובן זה...שהיא עוסקת בכל...אין בכוונתנו (מי זה אנחנו? ספר צנוע־מאוד זה מן הראוי שינקוט צניעות מה גם בטון) לומר שהיא עוסקת בכל דבר, אלא שהיא עוסקת בדבר אחד: בכול".

דברים תמוהים, ולדעתי מוטעים ומטעים, ובכל מקום עדות מעציבה, ששום דבר לא השתנה במלכות הפילוסופים מאסכולת רוזנשטוייג. כיוון שבכל זאת יש בעולם גם אנשים הרואים אחרת את עיסוקם של פילוסופים, היה אולי מקום לתהייה עצמית פה ושם, אפילו בספר שנועד לבודים גמורים. על פרקי הספר האחרים אפשר לומר עם זאת שהם ממלאים את הציפיות שעוררה ההקדמה.

הספר הקטן ממבחר כתביו של הפילוסוף היהודי־הלניסטי מאלכסנדריה, ראה אור לראשונה לפני למעלה מעשרים שנה. אם כי לא היה הוגה דיעות מהפכני, חשיבותו רבה למי שמתעניין בניסיון לגשר בין היהדות ובין הפילוסופיה היוונית. וכדאי לקרוא בעניין זה את המבוא מאיר העיניים של יוחנן לוי שנפטר ב־1945. לספר נוספה אחרית דבר על דמותו של לוי, שנכתבה בידי מ. שוובה שגם הוא כבר איננו בחיים. במהדורה החדשה הוכנסו תיקונים קלים, שהזמן חייב ושעמיר יבל"א תיקן.

מילון

מילון פונטנה למחשבה מודרנית
עורכים: אלאן בולוק ואוליבר סטאליבראס
עורך המהדורה העברית: אלי שאלתיאל
תרגמו מאנגלית: עוזי אופיר, רעיה אילן, תמר בירגר, ארנון מגן, רבקה סטיבק, יורם קודיש, ליאורה שגב
עם עובד, 1987. 481 עמודים גדולים, כפולי טורים

בין אוטנטיקה (אותנטיקה, אבגניקה, אנגיקה) ותתתרבות יש מקום להרבה מושגים, הרווחים בעיתונים היותר רציניים, שקשה למשכיל או לחצי משכיל — ומי יכול היום להתיימר שהוא יותר משמינית שבמסכיית משכיל — בלעדיהם וקשה לו אתם, ושהייהם או אולי מוצאית החיים שלהם (לא מצאתי ערך אם כי דווקא יש הרבה ערכים מן המדעים המדויקים, שם בודאי של המשכיל מודבשת עוד יותר) קצרים או קצרה (ובמתקראים מדעי הרוח קצרה עוד יותר). זה מה שעושה לקסיקון כזה זה (בין מילון מונחים לאנציקלופדיה צנומה) לדבר בעתו אם כי אולי כלה במהירות.

הערכים כתובים על ידי אנשים שונים, דומה שמרביתם אנגלים ומיעוטם אמריקאים ואפסם בני אומות אחרות. מה שמקנה בהכרח ביאס מסוים (איך אומרים בעברית, חבל שאין אינדקס אנגלי לספר) לדברים, אבל במבט שטחי מאוד נראה שהשפה בהירה, ניכר רצון להיות "פייר", אם כי איך אפשר להיות פייר ל"דקונסטרוקטיביזם" (אין ערך או יש מלה עברית?), למשל?

הקריטריונים לבחירת הערכים היו רחבים למדי וכוללים גם מושגים ישנים (דעות מודרניות שונות למשל, שזכו למעין תחייה במערב) שיש להם עדיין שימוש, ומושגים שאמנם נולדו במאה העשרים אבל כליתם כבר מובטחת או צפויה בכל רגע. בהודיוזים, למשל, שהוא כיום רענן כמו הפרנולוגיה (אין ערך) של המאה שעברה.

ההעברה לעברית נעשתה יפה, בלי להתעקש על מונחים עבריים סינתטיים, ועם מעט חריקות של אי־עקיבות. (אך נכון, אבל "אמנויות דקר") שקשה להימנע מזה, שרק עקיבא אובססיה (לוכהם השאירו "אובססיה" ולא נוקשו ל"קיבעון") יכול להתלונן על כך. תלונה אחת קטנה: אנגלית אברלית, אבל למה "צייטגייסט" בזין?

מתח

איש הסגריר
מאת אמבון לקוטם
208 עמודים

רשימת ברכום
מאת גבין לאיאל
מאנגלית: עמנואל לוטם
258 עמודים
שני הספרים בהוצאת עם עובד, 1987, סדרת ספרי מצאי
עיצוב העטיפות: [illegible]

איכשלאיזוה אני קראתי ספרים אלה לצרכי פרנסה, ולא סבלתי. הראשון, שבעיני הלא מקצועיות נראה משובח יותר מהשני, הוא על לשכה זאת הדבר הטוב היחידי שיצא מלחמות הברירה (המבאי) ההיא. דני סימון, איש השירותים החשאיים שלנו, שטר חינו בכל הנראה, נשלח לחור בלבנון, שם הוא שולח למעצר רופא נוצרי, מבודר לעצמו את יוסיף עם אשתו הבנן, נוכר בעברו הוחאי בפריס, חושק באשה הלא מאוד יפה שנשארה בבית הרופא, וחושב על התקנת פצצות, שזה היה מקצועו.

הספר המתוח למדי כתוב בעברית נקייה וטבעית. תענוג לא מצוי בשטח שבמעט כולו תרגום צולע.

גאבין לאיאל, כתוב מאחור, היה טייס ועיתונאי, לפני שהתחיל לכתוב ספרי מתח. הגיבור שלו, רב סרן הארי מאקסים, הוא מן היותר מטושטשים בסוג ספרות שרובה מעוצבת בזהיר הוא אחד היתרונות הבודדים שלו. הדמויות היהודיות הנשארות בזיכרון הן דווקא גברת קשוחה אחת, ממונה לפעילות של קבוצות התרגיות קטנות, ופקיד נתעב, מין כלבה ממין זכר. הסיפור הנפתח בניסיון התנקשות בנשיא אמריקה, שבו נהרג שר זוטר בממשלת הוד מלכותה (הניסיון או המעשה, למה התכוון המכוון), ושמעורבים בו הקילו גולף בראון האיטריאנים של צ'ארלי (הסכרים בגוף הספר), רק יפה במסלול הדרוא הישלו (אם כי כפי שמעיד שם מישהו בצדק, כלום אפשר כיום לראות את ניו־יורק בפעם הראשונה), והקטע הכי מפתחי שלו הוא: "ברוך כלל, התרבות היא עניין רחב ביותר...אתה מפיץ שמועות שמישהו זקן מדי לכהן בתפקידו — כפי שעושה איזו סיעה ביחס לנבאי מסוים של הכנסיה בכפר הזה. אם כי האנשים היו מודעים לחשוב שהם משתמשים בשיטותיהן של סוכנויות הביון המפלתניות יותר".

...את הזעיר מכל אוהב

סוף מעמוד 6ב

"השעה" הוא בעליל שירו של משורר "אלגיות דואינו" המאוחרות או גם השיר הנפלא על מחלת הסרטן שכתב המשורר שבועיים לפני מותו (Komm du, du letzter, den ich anerkenne...). משורר אחר ושלם עשה את הדרך הזאת, שמבחינת אורכה בזמן היא רק כבת עשרים וחמש שנים אבל כמה היא ארוכה, הדרך הרילקאית הזאת, וכמה רילקה המתחיל הוא באמת רק עובר של רילקה הבוגר!

אכן, רילקה הגדול באמת מתחיל מאוחר למדי. הוא אחד המשוררים שבשבילו אסיאם, הגיעו אל גדולתם במחוק הגדול ביותר מאותה הוויית היסוד של שירתם שהיא ילדותם. רילקה עצמו הירבה לכתוב, בפסקאות המפורסמות של "מכתב למשורר צעיר" או גם של "מאלטה", על הצורך להבשיל לקראת שירת־אמת, על הצורך לראות ערים רבות, לפגוש אנשים רבים, להתנסות בייסורים ושאר ניסיונות־חיים, לנכוע ולהתבונן וכו' וכו' — עד שמכל הניסיון המצטבר הזה נולד, מכוחו של השיחזור הפנימי, מתוך התרגום לשפת הנפש, השיר האמיתי. לא ייפלא שרילקה הבוגר נהג לבטל את שירי נעוריו, במעט להתכחש לשירים האימפרסיוניסטיים הללו של "ספר השעות" ו"ספר התמונות". בשביל חובבי־רילקה, כמו בשביל רילקה עצמו (מבחינה מסוימת), רילקה האמיתי מתחיל ב"שירים חדשים". אם לא למעלה מזה, בשירים הפוסטהלדרליניים (כפי שהתבטא באחת האיגרות).

אך רילקה של משה זינגר הוא דווקא במידה רבה רילקה הבוקים, האימפרסיוניסטי, המינורי. הלא בשל? נדמה שלא בכדי קורא המבחר העברי הזה על פי שורה מתוך הספר הראשון של "ספר השעות" — הבלאכים של השירים הללו אינם מלאכיו המאוחרים, העזים, האלימים־כמעט, של רילקה ב"אלגיות". אלה הם עדיין מלאכי הסצביה הדינאית, המוזהבים, הקליטאריים־משהו. המבחר כולו מעניק ייצוג נרחב ביותר לספרי הביכורים הללו. נכון, גם "שירים חדשים" מיוצגים במבחר נרחב, אבל גם כאן, אם תבדוק, תתעורר על העדיפויות הממערות הדשני. שיר גדול כמו "אורפיאוס, אורידיקה, הרמס" לא יימצא כאן. יתר על כן, משה זינגר אינו מביא מאומה מ"אלגיות דואינו" — ושוב קשה לשער שהוא נוהג כך מפני שהמחזור הזה, שיאו של רילקה הפילוסופי, תורגם כבר, בשלמותו ובחלקיו, פעמים אחדות לעברית. הדעת נותנת שרילקה מאוחר זה אינו הרילקה של זינגר, שהוא מאוהב באמת ברילקה המינורי של השירה המוקדמת, רילקה של הניאנס, של הלוך־הנפש, בנה הנאמן של תקופת היקארוס ושל הסימבוליזם הצרפתי־גרמני.

ייתכן שהתלונה על כך איננה מוצדקת. בעצם אין כאן תלונה. צריך להסתכל במה שיש ולא להצביע על מה שאין. הרי יש כאן ייצוג נכבד לשירים האנתולוגיים המפורסמים של רילקה, שירים כמו "הפנתר" או "טורסו ארכאי של אפולו" ואף מבחר של "סונטות אורפאוס". הכוונה, כאמור, איננה לתלונה אלא להצבעה על תופעה מסוימת בתחום ההזדהות הפיוטית: משה זינגר יכול היה להזדהות עם רילקה, אך רק עם רילקה מסוים, רילקה המינורי. במונחים אחרים המקובלים במחקר־רילקה: רילקה המוסיקלי לעומת רילקה הויזואלי, הציגוני לעומת הפיסולי (אף שמצוי כאן, כאמור, תרגום השיר הפיסולי המפורסם "טורסו ארכאי של אפולו", שלא בכדי הזמין זינגר במקצת את הפואנטה שלו, בהרחיבו לשורה שלמה את הצו המסיים אותו "שנה חייך". כשהוא מוסיף לצורך חרוז בלבד את המלה "עכשיו").

אין, כאן, כאמור, גינוי במובן כלשהו. תהפוך הוא, דבקותו של משה זינגר ברילקה המסוים, רילקה שלו, הוא האות לאותנטיות של הדבקות הזאת, של ההזדהות, של האהבה ששמה האחר הוא תרגום. מי שמכיר את זינגר, ולוא מעט, מי שזוכר משכבר הימים את ספר "השירים הקטנים" שלו עצמו (שפרסמם תחת שם העט משה תעמי ששימש אותו גם בכמה פירסומים של תרגומי רילקה) יודע שזהו הרילקה שמשה זינגר יכול היה להעניק לנו — רילקה והזיזור מחוזותן הקרנטי העדין־אימפרסיוניסטי ה"קטן ביותר", זה שרק בשורות ראשונות של השירה העתידית הגדולה נשמעות בו. "וגם את הזעיר מכל אוהב / ואפאר אותו ואציירו" — שר רילקה זה, בשיר הראשון שבמבחר התרגומים הזה. נכון יותר: משה זינגר עונה כך, כהד, לשירה הרוקה, משלהי המאה הקודמת, הפותחת את אותה מזרחיהמלך של שירת המאה העשרים. יתכן שהוא אוסף התרגומים האותנטי ביותר הקיים בעברית משירה זו, שכה הרבו מתרגמינו להתמודד עמה.

דוד ריב: חלון עם קו ירוק, גלריה גימל

תערוכות / איתמר לוי

דיבור פשוט

דוד ריב — הדפסים בתיאטרון ירושלים, ציורים בגלריה גימל

בשנים האחרונות התגוללה בעבודתו של דוד ריב התפתחות מרתקת שקשה היה לאתר אותה בכל תערוכה בנפרד. רק במבט הנפרש על כחומש שנים ומקיף את מכלול עבודתו בתחריט ובדפוס משי, ברישום, בציור על נייר ועל בד, אפשר להעריך את ההתפתחות המתבטאת בשתי התערוכות הנוכחיות. השינויים יכולים לחמוק מן העין מכיוון שאינם מתבטאים באופן חד־משמעי בתוכן או במבנה הציור, בטכניקה או בסגנון.

התכנים של ריב כוללים מראות מלחמה ופעילות ביטחונית, נופים בטבע ובעיר, בפנים חדר, טבע דומם או דמויות, מגוון רחב של נושאים הקשורים להתרחשויות פוליטיות, לשגרת היום־יום ולתולדות האמנות. גם במבנים, בטכניקה או בצבעוניות פנה ריב פעם לכיוון זה ופעם לכיוון אחר ועל כן קשה לאתר מגמת התפתחות ברורה. חלק מהציורים הם בשחור לבן, חלקם בשניים או שלושה צבעים, אחרים רבי גוונים. מכרים חיצוניים אלה הם רק הרחבה עקבית של הרפרטואר של ריב. ההתפתחות היא באיכות, וביותר דיוק בתכנת הציור — פתרונות המבנה, בהדרה, מה להדגיש ומה להפסיק. בפשטות האמצעים־שבהם־נוצר הקטע.

כמה מההדפסים מתארים נוף מבעד לחלון פתוח. לא חלון צרפתי הנשקף על נוף צבעוני רך, אלא חלון ישראלי, עם פס תריס בחנות מכתל פרוזאית. עם אחד עז שלמי עשה אינו אלא הנייר הלבן, עם כמה פרסים של עץ, גדר אבנים או מכונית חונה שבמבט מקרוב מתגלים כשרבוט עצבני, כאילו היד המניחה את המכחול מלפפת חצץ.

בציור של חיילים ישראלים חמושים מהלכים ברחוב בעיר ערבית מפגישים הצבע היבש והמכחול הקשה את השקט הדוך שמעבר להמולת הרחוב ולגודש הצורות. רגלו של אחד החיילים מצודת בצבע שחור המשחור את קפלי המכנס בקו מהיר התופס את תנועת ההליכה. הרגל השנייה היא כתם אפור מעורפל. הקונקרטיות של החייל המסוים, ברגע ובמקום המסוימים, נהפכת באמצעי ציורי פשוט־לכאורה לרגלו של כל אדם בכל מקום. הצילום העיתונאי נהפך לציור טוהר בלי לאבד מישירותו.

לצדם של הדפסים שבהם מתפרקים בתים הרוסים בביירות לריתמוס של קווים וכתמים, תלוי תחריט של סלסלת פירות בצבע אדום רימון. ייתכן שהאמן התכוון לצייר טבע דומם היום עולה על האמן הנתון לציור פוליטי. על דף המתאר את מרגת הדפס רשומים בשחור, בפשטות מרבית, השולחנות, כלי העבודה, כיור ושאר חפצי החדר. קווי השולחן יוצרים על הדף פסי רוחב, כעין גירסה פיגורטיבית של אביבה אורי, אך ההולל נתפס בהשטחה גיאומטרית, כבציור הודי. כמה נגיעות של צבע דליל יותר. התרחשויות קטנות של שחור, מקימות את הדף לחיים.

המתח המעניין ביותר בציוריו של ריב הוא, כמדומה, בין תיחכום ופשטות. ... הנושאים מוכרים, מסר ישיר, ציור מגמתי. מעבר לפשטות מתגלה המורכבות, וכולה כאמור ברפרטואר הרישום, הגוונות הצבע, באוצר המלים שבו משתמש האמן. לאחר שהצופה התעכב על כל ציור בנפרד וגילה את עושר השפה מתגלה לו הפשטות, כשהוא שב ומתרחק, באור חדש. זו אינה פשטות של "כאסה", של הזעפה או של יריה מן המותן, אלא של מי שידע לעבור את השבילים המתפתלים בין יופי וכיעור, בין זעם ועדינות רבה, ולצאת מהם באמירה צלולה.

תערוכה / צבי רפאלי

במחוז הילדות

פסח ליטבינובסקי, גלריה גולדמן, חיפה

ליטבינובסקי, "בבוא המשיח"

מפגש עם יצירה נשכחת, מיושנת לכאורה, של פסח ליטבינובסקי, בעידן האקספרימנטים לשמם, הנבראים ושובקים חיים בעת היווצרם, מחזירה אותנו התערוכה אל ציור תודעתי, בעל תכנים צורניים קלאסיים.

ליטבינובסקי, מאז תצוגתו הקולקטיווית הבראשיתית במגדל דוד, דרך ניסויו האקספרסיוניסטיים ועד התאמתו ללא גבול בציורי האסכולה הצרפתית של רואו ומאטיס, שמר על מגע ציורי חם ולוהט, חופש תמיד איכות דקורטיבית, הרוניסטית בעיקרה, ועשה את הדיוקן לאחד מנושאיו החשובים.

התצוגה הנוכחית, הכוללת ציורי שמן על נייר ובד משנות השישים והשבעים, היא אותה הקטנדריות המרתקות ביצירת האמן. זוהי שיבה אל מחוז הילדות, שבצבעיו ומרכיביו העשירים מאכלסים פיגורציה דמיונית, ומופשטת למחצה. קרקסית ומשובבת, מלאה קוקוקים, ושרבוטים קלילים רמזי רישומים לעת מצוא.

באותו הפסיפס הקרנבאלי ניצבת מתוך מאריונטה מאנשת, המגוונת בפסים מאונקלים, מעגלים, אליפסות ורכיבים אמורפיים. המוצג מזכיר את כיסופי האמן מיד אל עולם הילדות. לעתים, קומפוזיציה ריאלית גוברת על המופשט.

ועם זאת, יש משהו יהודי, שורשי ופולקלורי בציורי ליטבינובסקי, מעין עיטורים לפורים־שפיל. אפליקציות של בובות, הלובשות מסיכות שונות ומשונות. כך, באורח אינטואיטיבי, מתבין ליטבינובסקי חלומות מודחקים של העבר הרחוק.

כבמסה של היינריך פון קלייסט, המאריונטה המאוירת שלו אין לה "לא כלום עם כח התמורה של חומר". היא קלילה ומרחפת במחולה, כפי שחזה אותה הצייר בימי נעוריו.

בחזרה לעתיד

סוף מעמוד 6ב

לים על הזעת (כבון הקלות שבה שחרר הלפרין משביו, לאחר המאמצים העצומים שהשקיעו שוביו כדי ללכוד אותו).

אם אפשר בכל זאת לציין הישג כלשהו ברומאן זה, הריהו קשור לאו דווקא לציר העלילה המרכזי, אלא למה שבבכול טפל לה: עשרות הסיפורים הצדדיים והדמויות המשנה, המצטרפים לפסיפס סטגוני ומהווים מפגן משעשע של דמיון יוצר. אחד מגיבוריו של דוד הלפרין, "אמיל הבהוב", מתואר כ"ראש המייצר סיפורים כל הזמן, ללא הרף" (44) — הגדרה התואמת גם את מחבר "מלאכים באים", המקיף את גיבורו בקבוצה מגוונת מאוד של דמויות. שלכל אחת מהן היסטוריה נפתלת משלה, ולעתים קרובות גם לשון התבטאות ייחודית בתחביר ובאוצר המלים. חלק מהן משורטטות בחסך, כבון בפרק המוקדש לסקירת מצעד הנערות שפקדו את מיטתו של דוד הלפרין, ולאחרות מוקדשים פרקים שלמים, כבון זה המתאר את דמותו הגרוטסקית של אלפונסו מנר, הגבאי הקטן התקפי מדי פעם תזזית של אלימות. הישג כפוי עצמו הוא עיצובה של ה"אגורית", אותה לשון דיבור המבוססת על הטייה עברית של שורשים אנגליים, שהיא, כבר כל, המאפיינת את הדיבור הישראלי במאה העשרים האחת.

יצחק בן־נר ניחן גם בכשרון מובהק לעיצוב סצינות של תנועה ופעולה, ביחוד בהקשרים אלימים. תיאור ה"התגוננה" — תהלוכת הדיצה, הפותח את הרומאן, הוא דוגמה בולטת לכך. גם התגרות הרבות בין הלפרין לאנרכים המשובצות בספר, או תיאור שוקיה ורחובותיה של ירושלים החרדית, מעידים על יכולת התבוננות, ציור תיאורי בלתי מבוטלת. דווקא משום כך רבה האכזבה, על שכשרון המספר שלו, שהוכח בעבר ואינו מוטל בספק, בחבן כאן על ספר שאינו יותר מאשר מתחלה מרהבת, פסיפס של אנקדוטות, יצירה קלת־משקל שהסיפורת הישראלית אינה יכולה להתכבד בה.

David Dowling:
Fiction of Nuclear Disaster,
Macmillan Press, 1987
Krishan Kumar: Utopia
Anti Utopia in Modern Times,
&
Basil Blackwell, 1987

מעולם הספרות והאמנות / רות אלמוג

הייל היידגר?

האם מסוגל פילוסוף לומר טפשויות מזוקקות מחוץ לעבודתו ולהישאר חכם בהגותו? זו השאלה המתעוררת למקרא הוויכוח הניטש בצרפת לרגל צאת ספרו של ויקטור פאריאס "היידגר והנאציזם". הבביא עדויות חדשות על העבר הנאצי של הפילוסוף הידוע בצרפת כאבי האקזיסטנציאליזם המודרני, ומסמכים העוסקים בכל מה שנוגע למגעים בין המשטר הנאצי והאוניברסיטאות.

ספרו של פאריאס נסקר על פני שני עמודים ב"ליברסיון" תחת הכותרת "הייל היידגר" ואילו "לא מאטן" הסוציאליסטי כתב: "העלבונות מוטחים והתוהו עולה". קבוצה של תומכי היידגר סירבה לקחת חלק בתוכנית טלוויזיה שהוקדשה לדיון בספר מפני שקבוצה יריבה הוזמנה אף היא.

עוד קודם הופעת ספרו של פאריאס נפגם שמו הטוב של היידגר, שמת ב־1976, אבל הוא עדיין זכה מן הספק. לא היה כל ספק שהיה נאצי נלהב במשך תקופה של 10 חודשים, כשהיטלר עלה לשלטון. כרקטור של אוניברסיטת פרייבורג קרא היידגר לתלמידיו לנטוש את האידיאלים הישנים וללכת אחרי הפיהרר. הוא התעלם ללא בושה מרדיפת היהודים הליברלים בעירו ולא עשה דבר כדי להגן על עמיתיו היהודים באוניברסיטה מפני כנופיות אלימות של סטודנטים נאצים.

לאחר ליל הסכינים הארוכות (הטבח האכזרי של החולצות החומות של האס־אה ביוני 1934) נפקחו עיני היידגר — או כך, מכל מקום, טען בסוף המלחמה — ופרש מן החיים הציבוריים. לדבריו נהגו בו כבאויב המשטר עד סוף המלחמה ונאסר להזכיר את כתביו. פאריאס גילה, שלא היה כל נתק בין היידגר למפלגה הנאצית ב־1934. הוא הוסיף לשלם את המסים למפלגה באופן סדיר עד 1945. למעשה, התפטר ממשרתו כרקטור עוד קודם ליל הסכינים הארוכות על רקע ויכוח באוניברסיטה ביחס להעדרה בדרגה של אחד מבני־חסותו.

לאחר המלחמה שלט ספרו של היידגר "הישות והזמן" (1927), שנודה על ידי ההוגים האנגלים והאמריקאים כספר ריק, סכסטי ומורזק, בהגות האירופית. היידגר מצא לו מקלט ביער השחור ושם היה מוקף בחצר קטנה של מעריצים. הוא סירב לומר ולוא מלה אחת של חרטה או גינוי בכל מה שנוגע להיטלר ולשואה. פאריאס הוסיף פרטים על נעורי היידגר, בין היתר שנהג לכתוב מכתבי הלשנה סודיים על עמיתיו כשהיה רקטור, המוכיחים שהיה נאצי בהשקפותיו עוד קודם היטלר ונשאר כזה כל ימיו.

Heidegger et le Nazisme par Victor Farias, Editions Verdier

הקראת את בארס?

עם הופעת הביוגרפיה של מוריס בארס (1862–1923) מאת פרנסואה ברוש, מקדיש "לא פיגארו ליטרר", מעוזו של הימין הצרפתי, את מוצגית עמודיו לסופר הזה, השנוי במחלוקות אף עורך משאל בזק בקרב סופרים צעירים תחת הכותרת: "הקראת את בארס?" תשובתו של רישאר דוריה — הפותחת במלים: "איני מכיר אלא את בארס הסופר. האיש הפוליטי, האנטידרייפוסי, הלאומי הקיצוני זר לי" — מייצגת את תשובות היתר, המסכימים ברובם שבארס היה סופר חשוב ואולי אף גדול עד כדי כך, שיש מי מבין הנשאלים המציגו בצד פאסקל ושטובריאן, או לחלופין בשורה אחת עם פרנסואה מוריאק ודריה לה רושל.

בביוגרפיה שלו משחזר ברוש את חמש התקופות בחיי בארס ובונה דמות טראגיקומית שלא היו לה מקדימים וממשיכים. בארס, יליד לוריין, גודל על ידי אם וסבתא שהעריצוהו ואב אמיד. דרך ידיד קרוב גילה את הספרות: גוטייה, בודלר, פלובר. הוא נעשה לצעיר שנא נשים וציני שהיה פוקד את בתי הבושת של נאנסי. ואחר־כך של הרובע הלטיני. בפריס היה מעורב בחבורת סופרים ובבוהמה, וכתב מאמרים בעיתונים. בן 26, כשמאחוריו רק ספר אחד וכמאה מאמרים, היה יחד עם ורלן לאחד מאלילי הנוער.

כסופר וכאיש פוליטי רדף את בארס רעיון הגדולה. הוא חיפש גדולה בכל, באמנות, בהיסטוריה, בעם. כסופר היה בעל סגנון נפלא, שאפתן וכד פוכח כאחד, שאף לסדר הוקסם מאי־סדר, אנרכיה, כחות אפלים ומוות. כאיש סתירות אפשר שכיסה את כל סתירותיו במשפט הבא: "ברור לגמרי שלחיים אין כל תכלית, וכי על כן על האדם ללכת בעקבות חלום". מספריו: "פולחן האני", "על הדם, על התשוקה ועל המוות", "העקורים".

Maurice Barres de Francois Broche Lattes, 199F.

מנספילד החשאית

אנתוני אלפרס כתב שתי ביוגרפיות על קתרין מנספילד, ב־1953 וב־1980. המאוחרת יותר נחשבת למקיפה ביותר שנכתבה על הסופרת. ב־1978 כתב מאיירס ספר נוסף על הצד האפל בחיי הסופרת, כך שכל ספר נוסף בעניין מנספילד מחייב במידע חדש ופרשנות חדשה של דברים ידועים. ספרה של קליר טומאלין "קתרין מנספילד — חיים חשאיים" עונה על דרישות אלה.

קתרין מנספילד כתבה על עצמה: "אני אדם חשאי עד לשד עצמותיי". עצמותיה נטמנו בקבר כשהיתה בת 34. היא אהבה תחפושות ותרמיות וידעה ללבוש מסווה הולם להזדמנויות השונות. עובדות חיים אחרות מתועדות בספר בדייקנות: היא נולדה בניו־זילנד ומתה משחפת במוסד הרפואי־מיסטי של גורג'ייף, אבל היבטים מסוימים נשארו לוטים בערפל וקליר טומאלין טוענת, כי הסופרת הסתירה איזה סוד נורא.

ספרה של טומאלין מאיר את פרשת יחסיה עם וירג'יניה וולף, שראתה בה את "המתחרה הגדולה ביותר שלי" והכירה במותה של קתרין כי אין עוד טעם לכתוב, מאחר שקתרין שוב לא תוכל לקרוא את הדברים. גם על יחסיה עם ד.ה. לורנס מרחיבה טומאלין. מנספילד שימשה דגם לגודרון ב"נשים אוהבות" וסיפור פרשת אהבה שלה עם אשה שובץ בספרו "קשת בענן". בעלה, ג'ון מידלטון מארי, אמר שהיא לא יכלה לשאת את הספר הזה, אבל אין לכך הוכחות והדבר לא השפיע על יחסיה עם לורנס, שעם מותה אמר: "מה יקרה עתה לכולנו" (סאנדיי טיימס).

Kathrine Mansfield – A Secret Life by Claire Tomalin. Viking.

צבעוני, עשיר, מפותל

הרומאן החדש של רות פראוור ג'בוואלה "שלוש יבשות" הוא רומאן צבעוני, עשיר ומפותל, כאותן יצירות אמנות שבהן סוחרות דמויותיה המעטותות. אבל אף שהרומאן טובטילי כציור מתקופת המוגולים, רגישותה של הגיבורה היא מערבית ואף נאיווית, ובזה נעוצים שורשי הטרגדיה.

הרייט ומייקל, הניצנים הזיהורים הקמלים של עץ משפחה מרקיב, הם תאומים בני 19 שעזבו את לימודיהם ויצאו לחפש משהו טוב יותר ושונה ממה שיש להם. מה שיש להם זו פרופינקיסי — האחוזה המשפחתית ליד ניו־יורק, בית קיץ על אי והסיכוי לרשת הון עתק. יש ביניהם יחסים טלפתיים עמוקים והם שותפים באיבה כלפי הוריהם הגרושים.

חיפושיו של מייקל אחר השונה מוליכים אותו לתנועה למען העולם הרביעי, המתפרסמת כתנועה הטרנסצנדנטאלית הבינלאומית, שהוקמה על ידי הראוול, הטוען כי בא מן הודו והוא שליטה של ממלכה הודית מסתורית. הראוול, אשתו הראני היספניה ובנם המאומץ קרישי מהווים משפחה מלכותית כאריזמאטית, המסוגלת לשכנע כל אדם לתרום להם את כל רכושו. התאומים מסכימים בפרשה גם את הוריהם. המזמינים את הראוול ופמלייתו לאחוזתם. לאט לאט מתברר טיבה האמיתי של התנועה שאינה אלא כיסוי לרשת סמים בינלאומית מצד אחד ולהברחת אוצרות אמנות ממקדשים נטושים, מצד שני. התאומה, הארייט, נישאת לקרישי. בעל עבר פלילי ונטיות רצחניות. עד מהרה מוצאים את חברי התנועה בלונדון, ומשם הם נודדים לדלהי. כאן מצטיידים חברי הכת בנשק, בעיקר בסכינים. מייקל שהתאהב בעלם, הרייט יוצאת לחפש אחריו.

הספר מסתיים בטור־דה־פורס, מאבק איתנים בין טוב לרע עם סיום המעורר זמן רב בזיכרון (סאנדיי טיימס).

Three Continents by Ruth Prawer Jhabvala John Marry, &11.95

במה
רבעון לדרמה מס. 108
בתוכן:
• נאוה שאן: להיות שחקנית בטרזיאנשטאדט
• "הקר" – ליברית – ישראל אלירז
• תיאטרון ילדים ונוער בעבודה קהילתית
• דברים אחדים על תיאטרון בובות
• בעיות תרגום של מלות פניה, קריאות וכו' במחזות שתורגמו לעברית מאנגלית וצרפתית
• ראיונות עם השחקנית עדנה פלידל והבמאי חנן שניר
• רשימת הצגות בכורה בתיאטרון הישראלי ועוד
בעריכת ר. בלומרט וד. גילולה
בהוצאת הארכיון והמוזיאון לתיאטרון ע"ש י. גור
ת.ד. 7098 ירושלים 91070 טלפון: 883986

אקו"ם – אגודת קומפוזיטורים, מחברים ומו"לים למוסיקה בישראל.
פרסי אקו"ם תשמ"ז
שמות הזוכים והיצירות
במוסיקה
אבל ארליך – "אולי יש תקווה" למקהלה מעורבת.
אורי שרביט – "ותהילה" למקהלה מעורבת.
רון וינדברג – "מחכים לגודו" אופרה לפי בקט.
דן יוהס – 4 שירים לאלט ול־6 כלים למלים של דוד פוגל.
יקותיאל שור – "גדולים שרים לקטנים" לסולנים ולקבוצת זמרים.
בספרות
לאה אילון – "צדק ויושר" קובץ שירים.
יפה זזניקביץ – קובץ סיפורים.
חמוטל בר־יוסף – "מרגש" קובץ שירים.
שרה שטרסברג – "בטן הלוויתן" ו"נחלת" שני מחזות.
ציפי שחרור – קובץ שירים.
אותות אקו"ם
בעד הפצה של יצירות ישראליות הוענקו **לסטנלי ספרבר** במוסיקה **ולהוצאת הקיבוץ המאוחד** בספרות.

חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד
איסק באבל – "חיל הפרשים" ואחרים
הפרוזה של באבל נחשבת, ללא עוררין, לפיסגת הסיפורת הרוסית במאה העשרים. בלשון דחוסה ובתמונות רוויות אכזריות ויופי מעצב באבל עולם במשבר – חורבנו של סדר־החיים היהודי הישן, שכנופיות של עולם־התוהו יהודי מכרכרות בין הריסותיו. או התהפוכות מלחמות האזרחים ברוסיה. תרגומה העז של נילי מירסקי קורא תיגר על התרגום הישן של שלונסקי.
(במסגרת "הספריה").
"קראתי סיפורים אלה לפני שנים אחדות, וכעת אני שב אליהם. אין לי ספק שלפניי סופר אדיר שידע את סוד הצימצום, ובכמה קווים ברורים וחדים מסוגל היה לשרטט דמויות בלתי נשכחות."
יוסף מונדי – "כלבר"
אסתר קמרון – "צ' ניתוח עצמי של גולם"
ספרה השני של המחברת שספר שיריה הראשון ראה אור ב־1983 בהוצאת הקיבוץ המאוחד.
הספר הינו סיפור חיפושים אחר אהבה ומשמעות. אמונה ועקרונות, כשדמותו של צ פול צלאן, משורר יהודי ניצול שואה, מגדולי המשוררים בשפה הגרמנית של ימינו היא המצפן לכל החיפושים. ... ממשיך גם לאחר שהגבורה מגיעה כעבור שנים, כעקבות גיורה, לשוב לבעלת תשובה בירושלים. מול מסורת ואורח חיים שאליהם היא רוחשת קירבה וריחוק גם יחד, כותבת המספרת על קורות חייה כדי לגבש את עמדותיה היא, להישאר עצמה.
חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

האגודה הישראלית לבעיות הפרלמנטריזם
הענקת פרסים ומילגות לשנת התשמ"ח-1988
האגודה הישראלית לבעיות הפרלמנטריזם תעניק בשנת התשמ"ח-1988 פרסים ומילגות בעד עבודות בנושאים פרלמנטריים.
מטעם האגודה יוענקו שני פרסים – בעד עבודות סמינריוניות, עבודות גמר ועבודות מחקר, בנושאים פרלמנטריים, ושתי מילגות – לכתיבת עבודות בנושאים פרלמנטריים.
האגודה תהיה רשאית לפרסם את העבודות שבעדן יינתנו הפרסים או המילגות.
הזוכים בפרסים ובמילגות ייקבעו ע"י ועדת הפרסים והמילגות, שחבריה לשנת התשמ"ח-1988 הם: מר ברוך אזניה, מר מרדכי בר־און, פרופ' עמנואל גוטמן ופרופ' י.ה. קלינגהופר.
את הבקשות יש להגיש לא יאוחר מ־31 במאי 1988.
פרטים ותנאי הענקתם של הפרסים והמילגות נקבעו בתקנון אשר ניתן לקבלו, יחד עם טפסי בקשה, על פי פניה בכתב אל האגודה הישראלית לבעיות הפרלמנטריזם, משכן הכנסת, ירושלים, מיקוד 91999.

קבלת מודעות
ללוח העיר
21.00 — 08.00 מ־
פרסום בון
אשראי מיוחד!!!
03—738707 ,03—735588/9
03—727630 ,03—735590

יד יצחק בן־צבי
יצא לאור מפתח קתדרה לחוברות 1־40
המפתח מפורט ומתבסס על נושאים ראשיים ונושאי משנה רבים שהופיעו ברבעון 'קתדרה' בהוצאת 'יד יצחק בן־צבי', ומהווה כשלעצמו אוצר של מושגים ושמות בתולדות ארץ־ישראל.
מחיר קטלוגי של המפתח – 16.30 ש"ח. למנויי קתדרה – 12.20 ש"ח
עתה הזמן לחידוש החתימה על 'קתדרה' לתשמ"ח
דמי המנוי – 30 ש"ח
ספרים חדשים אשר ראו אור לאחרונה:
• **בתי־כנסת עתיקים** / העורכים: א' אופנהיימר, א' כשר, א' רפפורט – 33.50 ש"ח
• **הצלבנים בממלכתם** / העורך: ב"ז קדר – 33.50 ש"ח.
• **היוצאים אל ארץ צפון** / נקדימון רוגל – 22.60 ש"ח.
מנויי **'קתדרה'** יקבלו הנחה בשיעור של 25% ממחיר הספרים שבהוצאת "יד יצחק בן־צבי" אשר יירכשו ישירות בבית ההוצאה.
הספרים ניתנים לרכישה ב"יד יצחק בן־צבי", רח' אברבנאל, ת.ד. 7660, ירושלים 91076, טל': 02-639203.

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

הטלוויזיה (החינוכית והירדנית) של השבוע / הדה בושס

משרתם של כל האדונים

טמיר: כושר ביטוי חסר ליטוש, נטול־שטף

כמי שבמשך שנים הוכתר כאחד המוחות הנדירים, ורבים שיחרו לפתחו עד שהפך למין מזה להסביר. ובעליו ניתן בכושר־תמרון נדיר — היה למשרתם של כל האדונים: אדונים בעלי עמדות והשקפות־עולם שונות ומנוגדות בתכלית — (פרס, בגין, שרון, ויצמן) — כפגין אברהם (אברשה) טמיר. ב"מוסף הנוספים" — בלשון הבעטה — כושר ביטוי חסר־ליטוש, נטול־שטף. הייתי גם מתכבת לומר, שהאיש נשמע מאוד לא מבריק ולא משכנע. הגבר שהעיד על עצמו בראיון, ב"העולם הזה" — ראיון שהיווה את העילה להופעה ב"מוסף הנוספים" — שאילו רק ידענו או ניחשנו, כי הנשים ששיחרו לפתחו, בתקווה להסדיר הגבריים, היינו נופלים אפיים ארצה (התקבל הרושם שכולן, למעט אולי מלכת אנגליה, עמדו אצלו בתור) — הוא, לגרבית הפלא, אדם נטול כל קסם וחן אישי. הוא אינו מישיר מבט אל בני־שיחו; עיניו מושפלות תמיד, כמי שחושש שייתפס בקלקלתו; ואולי זה עוד אחד מן המיתוסים הישראלים המתנפץ לנגד עינינו. אם לא התנפץ כבר קודם לכן.

אחד משני מראייניו, המורהו פרופסור איתמר רבינוביץ — בעל כוח, בזכות עצמו. אך בניגוד שינה לגמרי מטמיר — ניסה לקנות את ליבו ולדבר אליו כדבר כוח אל כוח ("היינו בצוות־חשיבה יחד"). גם הוא וגם המראיין השני, דן מרגלית, נראה שאינם מוקסמים ממנו; אולי מפני שאינם נשים. הם מנסים, כל אחד בתורו, לשמוע מפיו תשובות ישירות לשאלותיהם, שעה שהוא עסוק בתרגילי התחמקות.

התוכנית מציינת את הופעתו של המוח הישראלי, ולמרות כל הכתרים שנקשרו לשמו, הניסוחים שלו כבדים, בחלקם אפילו עלגים, ואורח־החשיבה שלו מפותל, ומאוד לא בהיר. כך — גם כמותר בלתי־נלאה למען השלום, לצד איש־הסדר האחרון, עזר ויצמן — היה קשה במיוחד להוציא מפיו את ההודאה, שהוא מוכן לדבר עם הפלשתינים. בראשונה אמר, קפוא כולו, שאנחנו מנהלים משא־ומתן רק עם מדינות, לא עם ארגונים. רק לאחר לחצים ניכרים נעתר, ובלי להישיר מבט, כדרכו, סינן מבין שיניו הקפוצות, שיבוא יום וידבר גם עם אש"ף. הרי טמיר אינו מסוגל לנחש בינתיים, מה מחכה לו, ולמי יעניק את שירותיו הטובים. לאחר עידן ויצמן: האיש שפעל בזמנו בשיתוף־פעולה הדוק עם שרון. והיה איש סודו האמונו — גם בימי מלחמת לבנון — חייב לחשוב בזהירות על העתיד.

עכשיו, לאחר שמיצה את יכולתו וכישוריו, במשרדי ראש־הממשלה ושר־החוץ, ולאחר שעיוות תקיפים בשני משרדים אלה, למורת־רוחו של פרס הוא מתכוון לרוץ לכנסת; כך לפחות הוא מכריז באוזני כל מי שמוכן לשמוע. בא עזר ויצמן עצמו ומכריז, שאברשה טמיר אינו נמצא ברשימת מועמדי "יחד" לכנסת. אבל טמיר אינו אומר נואש; הוא מנסה לשכנע את הצופים, במיני פלפולים עקרים, שאין כל סתירה בין הצהרתו של ויצמן לבין זו שלו, ואומר דברים מאוד מסובכים ומעורפלים, על שני הסכמים של "יחד" עם המערך. מתברר שהוא מדבר על "מצבים אפשריים לעתיד", ואילו ויצמן מדבר על "מחוייבות לעבר", ופניו של טמיר, כפי שנוכחנו לדעת, הן תמיד אל העתיד — עתידו־שלו, כמובן.

נכון לעכשיו, עזר ויצמן הוא גם מקלטו האחד והיחיד. ואין לו מה לחזור ולחפש אצל אותם אישים פוליטיים, שהוא היה איש סודם ואמונם. במחזה גלוי של הנופה בוטה, הוא גם מכריז שאיש לא יצליח לסכסך בינו לבין ויצמן. אבל מתקבל הרושם, שהוא מסוגל לעשות זאת בכוחות עצמו. אין הוא זקוק לשותפים. הקריירה המפותלת שלו משמשת עדות והוכחה לעובדה זו.

בינתיים זכה טמיר לכותרות לשעה; אבל קשה לומר שהאיש מעורר אהדה. סקרנות או התעניינות. דומה שהוא מיצה את עצמו מאז יחסיו האינטימיים עם שרון, בדמות ניצים, וכאחד ממתכנניה של מלחמת לבנון, כאשר הוא עושה בדרך ניהוליו את כל גוני האפור. עד שהפך ליונה לבנה, הפרשת כנפיים צחורות, במחיצתו של ויצמן.

גם מרבית תחזיותיו של המוח הישראלי הנדיר, ששימשו כמבחיות מטעות בדרכו של ויצמן, כדבר שקיפותה ונפילתה של ממשלת האחדות הלאומית והקמתה של ממשלה צרה שם יכהן ויצמן כשר־החוץ, לא התממשו. לאחר כל אלה לא נותר לו אלא לקשור את עתידו בזה של ויצמן, והחלופה היחידה הנראית לו כיום, כדי שלא להעלם כליל מן הבימה הפוליטית היא לשמש כחבר כנסת. אך במקרה זה קיים הסכם מפורש, כתוב וחתום, ויש חשש סביר שאפילו מחוז השנהב של טמיר לא יעמוד לו הפעם.

אמרותיו של צ'יץ'

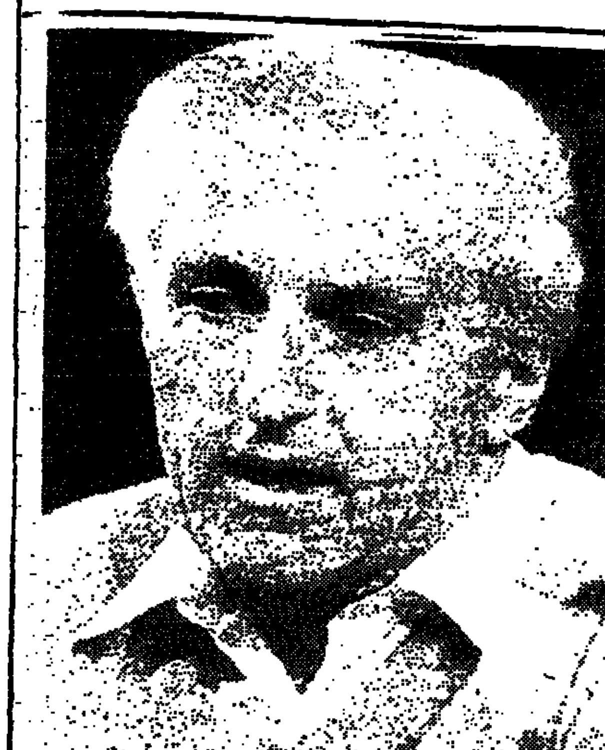
צ'יץ': חייב לשים מחסום לפיו

אמרות־הכנף של שלמה להט הן מן המפורסמות: מדי פעם, מטפס ראש עיריית תל־אביב, בהתלהבות אופיינית, על עץ גבוה, ואז לא יועילו. גם עשרות חכמים ונבונים, להוריד אותו משם בשלום. להט עקבי ואינו נסוג בו מהצהרותיו, ועקביות זו הופכת לו לעתים לרועץ. באחרונה, כאשר ביקר במרכז לטיפול בנפגעות אונס, התרגש ממה שראה ושמע שם ומיד הכריז, כאות הזדהות, שיש לתלות אנסים בכיכר העיר; כנראה, כחלק "מההפנינגס" הנערכים בתל־אביב. אפשר שלהט לקח דוגמה חיה מכמה מן הארצות השכנות, שם תלייה היא בגדר אירוע ציבורי־חגיגי; ואולי בהרהור שני. יציע צ'יץ' להעביר את הטכס המרגש מכיכר מלכי ישראל, שלא תוכל להכיל את ההמונים, לפארק הירקון.

ראש עיריית תל־אביב, שאני מונה את עצמי עם חסידותיו — ואני מאמינה באמת ובתמים שהוא ראש־העיר הטוב ביותר שתל־אביב יכולה לאחל לעצמה — לא התעצל, והגיע לאולפן "ערב חדש". והנה בא דן מרגלית ומצנן את ההתלהבות שאחזה בנו ובו, ותוהה, מדוע ענשי מוות רק לאנסים, ולא לרוצחים ולמחבלים. צ'יץ' אינו נרתע, וממשיך, להנאת הרבים, בטיעוניו, שבמקרה הטוב יכולים לשמש חומר לאי־אכזוב לסטיריקנים: הוא טוען, למשל, שבמקרי רצח עלולה לחול טעות. (גם במקרי אונס, אדוני ראש־העיר) במקרה של מחבלים, הוא מציג טיעון מבריק ממש: גם לנו היתה מחתרת והתנגדנו שהבריטים יתלו את אנשיה. האם אתה עורך השוואה בין אצ"ל ולח"י לאש"ף? תוהה דן מרגלית, למשמע ההרהורים שבשאלה, ועוד מפיו של מי שמקורב לליכוד. חס ושלום, עונה צ'יץ', שנתפס בקלקלתו ועדיין אינו מוכן להודות בכך. "אבל למחבלים יש לפחות אידיאולוגיה, והם אינם רוצחים סתם".

המסקנה? אונס הוא באמת פשע ברוטאלי ואלים מאין כמותו, שאין עליו סליחה; אבל אנסים חייבים בעונש, כרוצחים לכל דבר, אבל לא במפגני־ראווה. העיקרון של יראו וייראו אין פירושו תלייה בכיכרות; אבל כי הכלת ענישתם מתוה עדיין בעייה עקרונית שהדעות החלוקות עליה, ואם אנסים או גם רוצחים ומחבלים: צ'יץ' מצידו חייב לשים מחסום לפיו. התפרצויות ספונטאניות, ללא מחשבה, הן לפרקים מאוד חביבות ומשעשעות, אבל לעתים קרובות יותר הן מאוד מביכות. ואולי עד לתלייה בכיכרות, יעשה כדי שיאירו רחובות חשוכים בעיר, ונוכחות המשטרה תהיה מורגשת יותר.

אילו היה לנו מלך

אילו היה לנו מלך, אני אומרת לעצמי מתוך קנאה שבלב, כשאני צופה בטלוויזיה בערבים הארוכים, בטלוויזיה הירדנית; הטלוויזיה שהפכה לערוץ הראשון במעלה: אילו היה לנו מלך — אריק שרון למשל — היינו צופים בדיוקנו מתוך מין בועה עגולה, כשהוא שם מעל לחדשות, ומעל לזמרים המשמיעים שירים פטריוטים מונוטוניים, ומעל למראות הארץ: היינו תוהים וצופים בדיוקנו המחייך מתוך פטרונות אל נתיניו הנאמנים — בתלבושות שונות ומגוונות: ללא כיסוי־ראש, ובחליפה הדורה, במדים ועם כובע צבאי, בבגדי ספורט עם כובע טמבל, ואולי גם עם שטריימל וירמולקה (במקום כפייה), פורש זרועותיו אל ילדים הרצים לקראתו, ומאמצם אל ליבו. היינו צופים מדי ערב עד תום השידורים בהמנון הלאומי, כשדגל, מתנוסס ברמה מעל התזמורת הצבאית, ומבעד לערפילים משייט לו עוד הפעם דיוקנו של המלך. היינו צופים גם במסדרים צבאיים, כאשר קצינים וחיילים קופצים לדום ומצדיעים למראהו, והוא כמו מרעיף עליהם מהודו; היינו צופים גם בפסלו, כשהוא רכוב על סוס אביר, אוחז חרב בידו, ומסתער על אויביו בשדה־הקרב. היינו גם זוכים וצופים באשת המלך האלגנטית כשהיא חונכת מוסדות ומאצילה מנוכחותה על אירועי־צדקה.

ואילו היה למלך אח — יורש עצר — היינו נהנים גם מזיו פניו, במיוחד כשהוא מקבל את פניהם של אח"מים בשדה־התעופה, כששטיח אדום פרוש לרגליו, והוא מתחבק ומתנשק עם הבאים כמנהג המקום.

אילו היה לנו מלך, היו רצים תמיד בעקבותיו עד גנרלים, עטורי מדליות רבות מספר, שכרסם משתפלת לפניהם, והם מאצילים סמכות וביטחון על סביבותיהם.

אילו היה לנו מלך, היינו צופים מדי מהדורת חדשות בו ובשרי ממשלתו, יושבים בכורסות מרווחות וגבוהות, באולמות מפוארים, ורגליהם משומטות אינן נוגעות ברצפה אלא פשוקות במין תנוחה לא־נוחה. בחבורה זו היה ראש־הממשלה יצחק שמיר מרגיש בנוח, ולא ברור מדוע הוא מסרב לפגוש במלך חוסיין, כאשר הכורסה בארמון האשמי נועדה ממש למידותיו.

אבל לנו אין לא מלך ולא טלוויזיה, לא מלכה יפהפיה ולא נסיך יורש־עצר, ואפילו לא גנרלים במתכונת ירדנית. וגם לא מעמדים מרגשים בשדה התעופה — ועוד עם יאסר עראפת וסדאם חוסיין, שלא להזכיר את אסאד, שאינו מעלה חיוך על פרצופו.

בעצם, כל מי שמשתוקק לטלוויזיה במתכונת הטלוויזיה הירדנית, ועורך השוואות־סרק בינה לבין הטלוויזיה הישראלית, ראוי שיחשוב פעמיים, ויבין בדיוק לידי...מי הוא משתוק משוקק מתוחכם וציני לסאטירה. ובכן, הטלוויזיה הירדנית, היא באמת טלוויזיה כפי שחולק נכבד משרי ממשלת ישראל, הח"כים, והציבור הרחב, היו מתאווים לראות אצלנו. טלוויזיה ללא צבעי שחור, שאינה מוסכת רעל בחיים — לפי הגדרה מקובלת, שקנתה לה חסידים נלהבים. טלוויזיה שאין בה אף לא לא מילת ביקורת אחת ויחידה, ולא חשיפה אחת יחידה, מלבד חשיפתם של המלך חוסיין, בני משפחתו, והללו הנושאים חן וחסד מלפניו. זו טלוויזיה המראה לצופים עולם נפלא ואמיץ, בצבעים ורדים, שהליכוד לפחות היה רוצה לראות על מסך הטלוויזיה הישראלית, טלוויזיה פטריוטית לעילא, שמרוחות רק על הטוב, החיובי, והיפה, וללא אלוהים והמלך לא יקום בה דבר. הכל מה הולך עם אלוהים, ועם משפחת המלוכה.

מי שצפה במהדורות החדשות בימי ועידת הפסגה הערבית, נידון לשעות ארוכות של טכסים והים בשדה־התעופה, לנישוקים ולחיבוקים ולנגינת ההמנונים — ממש כאילו נקלענו לאופרה קומית. ראינו את המלך נואם ומדבר בכאב־לב על האחים הערבים המעונים, הסובלים והנרדפים, וסביב הביטו בו בעיניים אטומות. וציין עצמות, מתוך פרצופים מפוטמים ושבעים של מנהיגי ארצות ערב.

ישראל, גם היא מככבת בחדשות — כאיש הרע: שוב ושוב מוחזר שלטון הכיבוש האכזר, על כל נוראותיו; וגו משוב חכה לערבה, ועוד הצהרות ישראליות הנראות בעיני הירדנים כאילו הן מטילות צל על ישראל. ואין לשכוח את תחזית מזג־האוויר הכוללת במדינת ירדן את ירושלים, חברון, שכם ועזה.

ובין סרט לסדרה באנגלית, מקהלות המזמרות שירים פטריוטים, ומרקדות ריקודים פטריוטים ("כולנו ערבים") על רקע אתרים קדושים למטבע עומד ושוב המלך, עם או בלי מדים, ולצידו פרשים אמיצים, ותרגילים צבאיים המצטרכים ללא סוף, כאשר שרי מדינות ערב נראים הפעם באמת מעונגים וסובלים.

ובין תוכנית אחת לאחרת, סדרה תיעודית המפארת את יפיה של ירדן. אכן, אולי באמת הטלוויזיה הירדנית מקרינה סדרות אנגליות עדכניות וסרטים טובים יותר, ויש לה קניינים טובים יותר, וגם תקציב נכבד פי־כמה. אבל מי שמשאת־נפשו טלוויזיה במתכונת זו, פשוט אינו יודע מה הוא שח; או אולי יודע ויודע, וזו הדרך הבטוחה להפוך את הטלוויזיה לכלי־שרת בידי השלטון והשליטים, שובתי הטלוויזיה עלולים לסלול במו־ידיהם את הדרך לכך.

לאורך כל דרכה שמרה פיג'ו 305 על אופי יוקרתי ייחודי. זו אחת הסיבות לכך שמספר הולך וגדל של נהגים נמשך לצירוף הבלתי ניתן לחיקוי של נוחות, בטיחות ואיכות ברמה הגבוהה ביותר.

הנסיעה ב־305 SELECT מקבלת משמעות חדשה הודות למושבי הכורסה הארגונומטריים המרופדים באלגנטיות בריפוד קטיפה יוקרתי, למתלים הנפרדים של ארבעת הגלגלים ולהגה כח קל להפעלה.

גימור האביזרים המושלם, עיצוב הפנים המעודן והשקט הפנימי יוצרים אוירה סלונית מרגיעה. מזגן האויר המקורי והשטיח המפואר המצפה את כל הרצפה הופכים כל נסיעה, ארוכה כקצרה, לתענוג של ממש.

נפח מנוע 1580 סמ"ק • 5 הילוכים קדמיים • 80 כ"ס דין •

כאופציה: תיבת הילוכים אוטומטית חדישה בעלת 4 הילוכים קדמיים ומנוע בעל הספק 94 כ"ס דין המאפשרים לך תמרון מעולה, תאוצה מצויינת וצריכת דלק נמוכה.

במחיר 32,814 ש"ח

כולל: הגה כוח, מזגן מקורי ומע"מ (ללא הפקדה)

אפשרות לאשראי עד 70% מערך המכונית
(בתשלומים עד 12 חודשים) ללא מע"מ והפקדה
לפי מחירון מס' 3/88 מיום 1.10.87

פרטים בסוכנויות

עוד ארי שב'חבורה

דוד לובינסקי בע"מ

יבואן בלעדי למכוניות פיג'ו־טלבו־סיטרואן בישראל

תל־אביב, שונצינו 16, טל' 333214 (03) ■ בני ברק, כהנמן (השומר) 101, טל' 7550755 (03)
■ ירושלים, המלך דוד 24, טל' 224467-8-9 (02)

מכתבים למערכת הארץ

האם יתפטר פורת אחרי השביתה

בלי להיכנס לויכוח, אם היה מקום להזמין את מר אורי פורת, מנכ"ל רשות השידור, בפני בית דין של האגודה המקצועית ("הארץ", מכתבים למערכת 10.11.87), ברצוני להתייחס לאווירה הקשה שמשרה מר פורת במהלך השביתה, בביטויים הלא שקולים.

התנסיתי משך שנים בסיקור שביתות רבות, מהן שנתארכו יותר מהשביתה ברשות השידור. בשביתת הימאים הארוכה, לפני כעשר שנים, נזדמן לי, באחת השיחות עם מנכ"ל צים, או, יהודה רותם, לשמוע כמה משפטים מאוד חריפים על נציגי ציבור השובתים ועל חלק מהימאים. בתום השיחה ביקש רותם כי אמחק אחד המשפטים. לשאלתי, השיב: "היום אנו נלחמים האחד בשני, אבל מחר נצטרך "לשבת" ולעבוד תוך שיתוף פעולה. כיצד אוכל "לשבת" עם האנשים האלה, לאחר שיתפרסם המשפט שאמרתי".

הרי יהיה על מר פורת להמשיך "לשבת", בתום השביתה, עם אותם האנשים שהוא מחרפם היום כרבים. או אולי מתכוון מר פורת להתפטר בתום השביתה?

יהושע גלבוע
יו"ר אגודת העיתונאים,
חיפה והצפון

מה קרה במעלה אפרים

בתגובה למכתבו של אברהם מישר ("הארץ", 10.11), אני מבקש להעיר:

במעלה אפרים נועדו פעילי "הזרם המרכזי" במפלגת העבודה — בראש ובראשונה כדי להביע הזדהות עם היישוב המארח שהוקם על דעתה ובברכתה של מפלגת העבודה ובמסגרת תכניתה לפשרה טריטוריאלית. על סדר־יומה של הפגישה עמדה "האופציה הירדנית", גם היא עיקר ברור מעיקרי תפישתה המדינית של המפלגה.

איש מהנוכחים לא הבאיש את ריחה של הנהגת המפלגה "ללא מעצורים" וגם לא טען ש"פרס הופך את מפלגת העבודה לשלום עכשיו שני". לעומת זאת נמתחה שם ביקורת עניינית על מהלכים והתבטאויות שאינם עולים בקנה אחד עם מצע המפלגה, במצע הזה, מן הראוי להזכיר, מדובר לא רק על התירה לשלום ועל הבטחת אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, ציונית ודמוקרטית, אלא גם על חיוניותם וחשיבותם של גבולות ביטחון המצויים מעבר לקו הירוק.

מי שסבור שהעיקרים הללו עולים בקנה אחד עם תפישותיהם ומעשיהם של ראשי הליכוד, רואה כמדומה מהרהורי לבו. מי שסבור שהנאמנות למצע מפלגתי מבאישה את ריח המפלגה או שאיסור בר לשוויקי על ויכוחים מוסיף קולות בקלפי, אינו מעיד אלא על עצמו.

אשר להשתתפותו של יו"ר הכנסת בפגישה — החוק והנוהג מחייבים את ממלא התפקיד הזה שלא לערב שיקולים מפלגתיים בניהול ענייני הכנסת. מאידך, אין לכנסת שהעומד בראשה חסר דעה מדינית או מנוע מלהזכיר לציבור את המצע שבשמו נבחר הוא וחבריו לסיעה.

קמוס כרמל
רחובות

יו"ר הכנסת אינו מתנגד לדיון על השכר

בניגוד למה שהשתמע מהדיווחים בעיתונות, יו"ר הכנסת העביר את כל נושא הטיפול בשכר חברי הכנסת לוועדה ציבורית בראשותו של ד"ר נבנצל אשר הכינה דו"ח שהתפרסם ברבים. ובפעם הראשונה זו קבעה את נוהל שכר ח"כים, וקבעה כי חברי הכנסת לא יעסקו עוד בשכרם.

בגלל פרסומים לא מדויקים שהתפרסמו באחרונה ועוררו את הנושא מחדש, הציעו יו"ר הכנסת ויו"ר ועדת הכנסת לקיים פגישה עם הכתבים כדי להבהיר מספר שאלות בנושא. יו"ר הכנסת אשר צוטט שלא במלוא דבריו.

לפיכך ברור כי יו"ר הכנסת לא ביקש, לא בעבר ולא עתה, למנוע דיון ציבורי פתוח בשכרם של חברי הכנסת. היו"ר הדגיש בראשית דבריו "כי אין כל מניעה להשמעת ביקורת על הכנסת, בכל נושא שהוא, אבל יצירת אווירה כללית של "עליהום", משמעותה "לשפוך את התינוק עם האמבטיה".

שרה יצחקי
הממונה על קשרי
חוץ ועיתונות
הכנסת